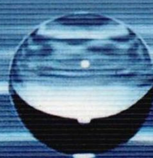
ศ.ศิลาแลง

ความดีไม่มีสูญ

ความดี
ไม่มีสูญ

ศ.ศิลาแลง

ค้นหา ศ.ศิลาแลง ในช่องค้นหาของ

 ศ.ศิลาแลง

การกระทำที่เปี่ยมด้วยความกรุณา
ไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงใดก็ไม่เคยสูญเปล่า

อีสป

คุณเกรียงศักดิ์ วรรธะมานี

พลตรี หลักแก้ว อัมโรสถ

คุณสุรศักดิ์ คงวงศ์สิริพร

คุณนิพัทธ์ นิพัทธ์วรกานต์

สนับสนุนการจัดพิมพ์

เชิญชมรายการรู้รักษ์แผ่นดิน ทาง ททบ.๕

วันจันทร์ถึงศุกร์ เวลา ๐๕๒๕ - ๐๕๔๕

ความดีไม่มีสูญ

พิมพ์ครั้งที่ ๑ : พ.ศ. ๒๕๕๘
จำนวนพิมพ์ : ๕,๐๐๐ เล่ม
เรียบเรียงโดย : พลตรี หลักแก้ว อัมโรสถ
ออกแบบปก : ปรเมศร์ ธรรมรักษา
ศิลปกรรม : ปรเมศร์ ธรรมรักษา
พิสูจน์อักษร : กัญญา พิทักษ์ปรีชากิจ

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ
National Library of Thailand Cataloging in Publication Data

พลตรี หลักแก้ว อัมโรสถ (ศ.ศิลาแลง).
ความดีไม่มีสูญ.-- กรุงเทพฯ : อรุณการพิมพ์, ๒๕๕๘.
๑๘๐ หน้า.

๑. ความสุข--การดำเนินชีวิต. I. ชื่อเรื่อง.

๑๕๘
ISBN 978-616-406-144-6

พิมพ์ที่ หจก. อรุณการพิมพ์
๔๕๗/๖-๗ ถนนพระสุเมรุ แขวงบวรนิเวศ เขตพระนคร กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐
โทร. ๐-๒๒๘๒-๖๐๓๓-๔ โทรสาร ๐-๒๒๘๐-๒๑๘๗-๘
E-mail: info@aroonkarnpim.co.th
www.aroonkarnpim.co.th

พิมพ์บน
กระดาษถนอมสายตา
www.greenread.com
Green Read

PRINTED WITH SOY INK

คำนำ

หนังสือความดีไม่มีสูญเล่มนี้เป็นการนำภาษิตเป็นตัวตั้งแล้วตามด้วยเรื่องราวที่สัมพันธ์กันมาประกอบเพื่อความสมบูรณ์แห่งตัวภาษิต ความมุ่งหมายอยากให้ท่านผู้อ่านได้ขบคิดจากภาษิตนานาชาติ ที่เป็นภูมิปัญญาของสังคม ส่วนเรื่องประกอบก็จะช่วยให้ภาษิตนั้นโดดเด่นขึ้นมา

แต่ทั้งหมดนี้ก็เพื่อที่ท่านจะได้น้อมนำไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์กับตัวท่านเองและสังคมแวดล้อม เพราะเรื่องราวที่ประกอบมีทั้งนิทาน ปรัชญา และเรื่องจริงที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ ทุกเรื่องล้วนอุดมไปด้วยภูมิปัญญาของโลกที่ท่านสามารถเลือกสรรนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้เป็นอย่างดี ทุกเรื่องล้วนมีประโยชน์ทั้งนั้น อยู่ที่วิธีคิดและนำไปใช้เท่านั้น

อ่านด้วยดีย่อมเกิดปัญญา เมื่อมีปัญญาย่อมนำพาตัวเองและสังคมให้ร่มเย็นเป็นสุขต่อไป

ด้วยความปรารถนาดี

ศ.ศิลาแลง

สารบัญ

๑. ชั่ว ๗ ที ดี ๗ หน ๗
๒. ศักยภาพของมนุษย์มีมาก ๙
๓. ความสำเร็จ ๑๔
๔. งานทำให้ศักยภาพของมนุษย์แสดงออกมา ๑๖
๕. ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน ๒๐
๖. เราคือผู้เลือก ไม่ว่าดีหรือเลว ๒๔
๗. พลังสมองของมนุษย์สร้างโลกให้น่าอยู่ ๒๗
๘. ใช้ชีวิตที่พอเพียง โลกจะมีสันติ ๒๙
๙. กฎแห่งกรรม ๓๓
๑๐. ศักดิ์ศรีของมนุษย์ ๓๖
๑๑. ชีวิตนี้เป็นของเรา ทำให้ดีที่สุด ๓๘
๑๒. ชีวิตที่เรียบง่าย ๔๐
๑๓. แทนคุณแผ่นดิน ๔๑
๑๔. ความสุขแห่งชีวิต ๔๓
๑๕. จงพอใจในสิ่งที่มี ๔๕
๑๖. ประโยชน์เพื่อคนอื่น ๔๗
๑๗. คุณค่าของมนุษย์ ๕๓
๑๘. สั่งสมบุญนำความสุขมาให้ ๕๖
๑๙. ความหวัง ๕๘
๒๐. สู้ชีวิตด้วยแรงปรารถนา ๖๐
๒๑. สันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง ๖๒

๒๒.	มองโลกในแง่ดี	๖๔
๒๓.	ท่านยิ่งให้ ท่านยิ่งได้	๖๖
๒๔.	ให้ความสุขได้รับความสุข	๖๙
๒๕.	จงพอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็น	๗๑
๒๖.	ให้อภัย ใจเป็นสุข	๗๒
๒๗.	ชีวิตมีขึ้นมีลงให้ดำรงคุณธรรมไว้	๗๔
๒๘.	การแบ่งปันความสุข	๗๖
๒๙.	ครอบครัวอบอุ่นคือต้นทุนของสังคม	๗๘
๓๐.	ท่านยิ่งให้ก็ยิ่งได้	๘๐
๓๑.	ทำประโยชน์ก่อนตาย	๘๕
๓๒.	พอใจในสิ่งที่มีอยู่	๘๗
๓๓.	เมตตาธรรมค้ำจุนโลก	๘๘
๓๔.	ความคิดก่อให้เกิดการกระทำ	๙๐
๓๕.	ความเพียรพยายาม	๙๒
๓๖.	ชีวิตต้องสู้	๙๔
๓๗.	ร้อยรู้หรือจะสู้หนึ่งทำ	๙๖
๓๘.	ความเกียจคร้านคือหลุมฝังศพ	๙๘
๓๙.	โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี	๑๐๐
๔๐.	การศึกษาทำให้คนแตกต่าง	๑๐๑
๔๑.	โลกคือละคร	๑๐๓
๔๒.	เลือกเกิดไม่ได้ แต่เลือกทำดีได้	๑๐๕
๔๓.	คุณค่าของมนุษย์	๑๐๘
๔๔.	อย่ายอมแพ้	๑๐๙
๔๕.	ความเพียรพยายามแม้เทวดาก็กีดกันไม่ได้	๑๑๓

๔๖. จงยิ้มได้เมื่อภัยมา ๑๑๖
๔๗. ต้องแสร้งโง่ ๑๑๘
๔๘. ความสุขอยู่ที่ใจ ๑๒๓
๔๙. เงิน ๑๒๕
๕๐. ทำดีได้ดี ๑๓๑
๕๑. ความดีไม่มีสูญ ๑๓๔
๕๒. หว่านสิ่งใดได้สิ่งนั้น ๑๓๕
๕๓. คุณธรรมของชีวิต ๑๓๗
๕๔. อย่าทำอะไรวู่วามในยามโกรธ ๑๔๐
๕๕. เปลี่ยนความคิดชีวิตเปลี่ยน ๑๔๓
๕๖. มองทุกข์เห็นธรรม ๑๔๕
๕๗. เกียรติยศชื่อเสียง ๑๔๗
๕๘. ความซื่อสัตย์สุจริต ๑๕๐
๕๙. รีดนาทาเร้น ๑๕๒
๖๐. ความยโสอวดดี ๑๕๖
๖๑. ทำดีเอาไว้ให้ลูกทำถูกไว้ให้หลาน ๑๕๙
๖๒. ความจริงของชีวิต ๑๖๓
๖๓. สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม ๑๖๗
๖๔ เพื่อนแท้ ๑๖๘
๖๕. สิ่งเล็ก ๆ ที่ยิ่งใหญ่ ๑๗๑

๑. ชั่ว ๗ ที ดี ๗ หน

จงจำไว้ว่า

ไม่มีสภาวะใดของมนุษย์ที่จะยั่งยืนตลอดไป

ดังนั้น จึงไม่ควรสนุกสนานจนเกินขอบเขตในยามที่โชคดี

และไม่ควรเศร้าโศกมากเกินไปในยามที่โชคร้ายมาเยือน

โสเครตีส

ชายชราม้าหาย

เรื่องนี้เกิดขึ้นที่ประเทศจีน ณ หมู่บ้านแห่งหนึ่ง

มีชายชรา แกเลี้ยงม้าเอาไว้หลายตัว แต่ละตัวก็เป็นม้าชั้นดีทั้งนั้น มีอยู่วันหนึ่ง ม้าตัวโปรดของแกหายไป พอชาวบ้านรู้เข้าก็เข้ามาแสดงความเสียอกเสียใจเป็นการใหญ่ แต่ชายชราผู้นี้กลับหัวเราะและบอกว่า ชีวิตมันก็เป็นอย่างนี้แหละ ข้าอาจจะโชคดีก็ได้นะ

พอเวลาผ่านไปได้สัก ๗ วัน ม้าตัวที่หายไปก็กลับมาพร้อมกับนำพรรคพวกมาอีกฝูงหนึ่งเป็นของแถม ชาวบ้านต่างก็เข้ามาแสดงความดีอกดีใจกับชายชรา แต่ชายชรากลับไม่ค่อยดีใจเท่าไรนัก พร้อมกับบอกว่าข้าอาจจะต้องเสียอะไรสักอย่างหนึ่งก็ได้ อย่าได้ดีใจไปนักเลย ชีวิตก็เป็นอย่างนี้แหละ

ในเวลาต่อมาเจ้าลูกชายของชายชราขี่ม้าแล้วม้าเกิดพยศด้วยเหตุใดไม่ทราบได้ จนทำให้เขาตกลงจากหลังม้าขาหัก ชาวบ้านก็เข้ามาแสดงความเสียใจกับชายชรา แต่ชายชรากลับหัวเราะและบอกว่า อย่าเสียใจเลยชีวิตก็อย่างนี้แหละ ข้าอาจจะโชคดีก็ได้นะ

ในขณะนั้นเองญี่ปุ่นยกพลขึ้นบกที่ประเทศจีน ทางการต้องการชายหนุ่มไปเป็นทหารจำนวนมาก ชายหนุ่มในละแวกนั้น ก็ต้องถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารหมด ยกเว้นบุตรชายของชายชราผู้นี้แต่เพียงผู้เดียว ปรากฏว่าชายหนุ่มที่ไปรบครั้งนั้นก็ไม่เหลือชีวิตกลับมาเลยสักคน ชาวบ้านก็มาแสดงความยินดีกับชายชราอีก ชายชราก็บอกว่า ชีวิตมันก็อย่างนี้แหละ โชคดีโชคร้ายต่างหมุนเวียนเปลี่ยนไป หลอกล่อให้คนเราหลงใหลไปตามมัน จิตใจสงบนิ่งอยู่ได้เมื่อมีภัยมาหรือได้รับความสำเร็จ แต่มนุษย์เราส่วนมากยามได้มักจะลิงโลดด้วยความดีใจ แต่ถึงคราวผิดหวังก็เสียใจแทบจะไม่อยากมีชีวิตอยู่ จงยินดีต้อนรับทั้งสมหวังและผิดหวังในคราวเดียวกัน แล้วชีวิตก็จะมีความสุข

๒. ศักยภาพของมนุษย์มีมาก

มนุษย์สามารถที่จะทะยานขึ้นเหนือสภาวการณ์ได้

มนุษย์มิได้ถูกลิขิตมาเพื่อเป็นเหยื่อแห่งพันธุกรรมหรือสภาพแวดล้อม และมนุษย์สามารถที่จะปรับปรุงลักษณะนิสัยของตนได้ด้วยการสร้างนิสัยควบคุมตนเองอย่างอาจหาญ

วิลเลียม เจมส์

สองพี่น้องตระกูลเมโย

การค้นพบอันน่าตื่นเต้นที่สุดในประวัติการณ์ของยารักษาโรคอาจจะไม่ปรากฏขึ้น ถ้าลมพายุทอร์นาโดมิได้ทำลายเมือง ๆ หนึ่งในรัฐมินนิโซตา ให้พังทลายเมื่อครึ่งศตวรรษมาแล้ว

เมืองที่ถูกลมทอร์นาโดพัดเสียพังทลายคือ รอเชสเตอร์ เมืองซึ่งในปัจจุบันมีชื่อเสียงโด่งดังเพราะเป็นบ้านของสกุลเมโยสองพี่น้อง ผู้เป็นศัลยแพทย์ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติการณ์ทางแพทย์ สิ่งที่ค้นพบคือยารักษาโรควิกลจริต ยานี้ฉีดเข้าไปในร่างกายของบุคคลที่จิตใจขาดสติสัมปชัญญะหรือเป็นบ้า ผลก็คือในทันทีทันใดกระแสโลหิตจะเปลี่ยนแปลงและคนป่วยจะกลับเป็นบุคคลมีจิตใจเป็นปรกติอีกครั้งหนึ่ง

การค้นพบอันนี้มีความหมายว่าได้ช่วยเหลือมนุษยชาติอย่างไรบ้าง? นี่ไงล่ะท่าน ข้อเท็จจริงบางประการ ท่านจงคิดคำนวณดูเองก็ได้ว่ามันมากมายเพียงใด

ตามโรงพยาบาลต่าง ๆ ในสหรัฐฯ มีคนป่วยด้วยโรคจิตมากกว่าโรคอื่น ๆ ทุกชนิดรวมกันเข้า นักเรียนคนหนึ่งในจำนวนสิบหกคนในไฮสคูล

ของประเทศนี้ในปัจจุบันต้องใช้ชีวิตส่วนหนึ่งในโรงพยาบาลโรคจิต ถ้าท่านอายุยี่สิบปีและอยู่ในรัฐนิวยอร์ก ท่านมีโอกาสหนึ่งในยี่สิบที่จะถูกคุมขังอยู่ในสถานที่รักษาโรคจิตเป็นเวลาเจ็ดปีแห่งชีวิตของท่าน ระหว่างสิบปีที่ล่วงมาแล้ว คนเป็นโรคจิตในสหรัฐฯ ทวีสูงขึ้นเกือบหนึ่งเท่าตัว ถ้าจำนวนเพิ่มทวีอย่างน่าใจหายนี้คงเป็นอยู่เช่นนี้อีกหนึ่งศตวรรษ ครึ่งหนึ่งของจำนวนพลเมืองทั้งหมดจะเข้าไปอยู่ในโรงพยาบาลโรคจิต ส่วนอีกครึ่งหนึ่งที่อยู่นอกโรงพยาบาลจะต้องเป็นผู้เสียภาษีเลี้ยงดูพวกที่ป่วย

สองพี่น้องเมโย ผู้ทำงานค้นคว้ายามหัศจรรย์นี้ เป็นศัลยแพทย์นามโด่งดังที่สุดในบรรดาศัลยแพทย์นามโด่งดังที่สุดทั้งหลายของโลก แพทย์จากลอนดอน, ปารีส, เบอร์ลิน, โรม, เลนินกราด และโตเกียว พากันเดินทางมาเมืองรอเชสเตอร์, เพื่อศึกษาการรักษาพยาบาลโรคนี้จากสองพี่น้องเมโย มีคนป่วยมารักษาปีหนึ่ง ๆ ราวหกหมื่นคน ซึ่งส่วนมากของคนเหล่านี้กำลังเผชิญกับความตาย เดินทางมาที่สถานพยาบาลเมโยประดุจว่าสถานที่นี้เป็นที่อันพึงเคารพสักการะ

อย่างไรก็ตาม ขอย้ำว่า ถ้าไม่ใช่เพราะลมพายุทอร์นาโดได้พัดกระหน่ำและคำรามร้องผ่านไปทางภาคตะวันตกตอนกลางของสหรัฐฯ เมื่อห้าสิบสองปีมาแล้ว โลกอาจจะไม่ได้ยินชื่อสองพี่น้องเมโย หรือเมืองรอเชสเตอร์ หรือรัฐมินนิโซตา หรือการรักษาพยาบาลโรคจิตในแบบนี้

เมื่อนายแพทย์เมโย บิดาของสองพี่น้องเมโยมาตั้งหลักแหล่งที่เมืองรอเชสเตอร์เมื่อเจ็ดสิบปีมาแล้ว เมืองนี้มีพลเมืองเพียงสองพันคนเท่านั้น เขาประเดิมอาชีพของเขาที่เมืองนี้ด้วยการรักษาพยาบาลวัวตัวหนึ่งและม้าตัวหนึ่ง

ตอนที่พวกอินเดียนแดงอาละวาด นายแพทย์เมโย (พ่อ) หยิบปืนขึ้นต่อสู้ร่วมกับคนอื่นจนพวกอินเดียนแดงหนีเตลิดเปิดเปิงไปหมด เมื่อควันสงคราม

ได้จางหายไปแล้ว เขาไปในสนามรบและจัดการฝังคนตายและรักษาพยาบาลคนที่ได้รับบาดเจ็บ

คนไข้ของเขาส่วนใหญ่อยู่ห่างจากเมืองไปตามทุ่งหญ้าในที่ต่าง ๆ มีระยะถึงห้าสิบไมล์ มีคนหลายคนอยู่ในบ้านซึ่งสร้างขึ้นด้วยดินปนหญ้า คนเหล่านี้ยากจนกระทั่งไม่มีเงินเสียค่าหมอ แต่นายแพทย์เมโยผู้ใจดีในบางครั้งเดินทางตลอดคืนในการไปรักษาพยาบาลคนป่วยให้หายจากความทุกข์ทรมาน บางครั้งเขาเดินทางฝ่าหิมะอันตกหนักและพายุหิมะ ซึ่งแม้แต่ในตอนกลางวันเขาไม่สามารถมองเห็นมือของเขาเอง

เขามีบุตรชายสองคน วิลเลียม และชารลส์ ผู้ซึ่งในปัจจุบันนี้มีชื่อเสียงโด่งดังทั่วโลกในนามสองพี่น้องเมโย

วิลเลียมและชารลส์ทำงานในร้านขายยาในเมือง ศึกษาวิธีผสมยาและบดยา ต่อมาเข้าศึกษาในวิทยาลัยแพทย์ ครั้นแล้วเหตุการณ์อันสยดสยองได้อุบัติขึ้น เหตุการณ์ซึ่งได้บันดาลให้ปรากฏประวัติการณ์ในทางยา

เหตุการณ์อันน่าสยดสยองนั้นมีดังนี้ ลมพายุชนิดไซโคลนและทอร์นาโดได้พัดผ่านทุ่งหญ้าเวิ้งว้างในอาการโหดร้ายประดุจเทวดาพิโรธ ลมนี้ได้ทำลายล้างและพังทุกสิ่งทุกอย่างที่ขวางทางของมันในลักษณะเกรี้ยวกราดให้ล้มระเนระนาดและปรักหักพัง มันได้กระพือพัดให้เมืองรอเชสเตอร์เป็นผุยผง มีคนบาดเจ็บนับเป็นร้อย ๆ และเสียชีวิตยี่สิบสามคน นับเป็นเวลาหลายวันที่สองพี่น้องเมโยและบิดาทำงานอย่างหนักท่ามกลางซากหักพัง ทำแผลให้คนบาดเจ็บ, เข้าเฝือกแขน-ขาที่หัก และทำการผ่าตัด

ซิสเตอร์ อัลเฟรด อธิการแห่งคอนแวนต์ เซนต์ฟรานซิส รู้สึกเลื่อมใสต่องานของคนทั้งสามอย่างยิ่ง หล่อนจึงแสดงความจำนงที่จะสร้างโรงพยาบาลสักแห่งหนึ่งถ้าพวกเมโยทั้งสามพ่อลูกจะเป็นผู้ดำเนินงาน

คนทั้งสามคนตกลง และเมื่อสถานพยาบาลเมโยเปิดขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๘๘๙ นายแพทย์เมโย (พ่อ) อายุได้เจ็ดสิบปี และบุตรชายทั้งสองคนของเขาไม่เคยฝึกหัดงานในโรงพยาบาลมาก่อนเลย “เราต่างยังอ่อนหัดด้วยกันทั้งนั้น” นี่คือคำพูดที่คนทั้งสามพ่อลูกแจงลักษณะของตนเอง แม้กระนั้นก็ตามในปัจจุบันวิลเลียม เมโย พี่ชาย ได้รับการยกย่องว่าเป็นแพทย์ผู้ยิ่งใหญ่ที่สุดของโลกทางมะเร็ง **ทั้งสองพี่น้องต่างเชื่อว่าอีกคนหนึ่งเก่งกว่าตน และทั้งสองมีนามโด่งดังในฐานะศัลยแพทย์ที่ปฏิบัติงานได้อย่างสะอาดหมดจดที่สุดยิ่งกว่าศัลยแพทย์คนใด** คนทั้งสองทำงานด้วยความแน่นอนและว่องไวว่องไวจนทำให้ศัลยแพทย์ส่วนมากฉงนสนเท่ห์ไปตาม ๆ กัน หลังจากมาถึงสถานพยาบาลเวลา ๗ นาฬิกา คนทั้งสองขลุกอยู่กับงานผ่าตัดวันละสี่ชั่วโมงประจำทุกวัน คนทั้งสองได้ทำการผ่าตัดคนป่วยวันละ ๑๕ ถึง ๓๐ ราย ทุก ๆ วันตลอดเวลาหลายปีมาแล้ว ถึงกระนั้นก็ตาม คนทั้งสองยังศึกษาเล่าเรียนโดยไม่หยุดยั้ง และพยายามที่จะให้งานของเขาก้าวหน้ายิ่ง ๆ ขึ้น และเขาต่างสารภาพว่ายังมีสิ่งต่าง ๆ อยู่อีกมากที่จะต้องศึกษา ในปัจจุบันนี้เมืองรอเชสเตอร์ทั้งเมืองตั้งอยู่โดยและเพื่อสถานพยาบาลเมโย ไม่อนุญาตให้มีรถราง รถเมล์เดินอย่างเงียบเชียบ และแม้แต่การสนทนากันตามถนนก็ระวังไม่ให้เกิดเสียงดัง

คนยากจนและประธานของธนาคาร ชาวไร่ ชาวนา และดาราภาพยนตร์ต่างจะต้องรอคอยในห้องรับแขกจนกว่าจะถึงลำดับของตน และทั้งหมดได้พบการต้อนรับและรักษาพยาบาลอย่างเดียวกัน คนร่ำรวยชำระค่ารักษาพยาบาลตามฐานะของตน แต่ไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดไม่ได้รับการรักษาพยาบาลเพราะว่าเขาไม่มีเงินชำระ

หนึ่งส่วนสามแห่งการรักษาพยาบาลของสองพี่น้องเมโยกระทำเพื่อการกุศล คนทั้งสองไม่เคยฟ้องร้องผู้ใดให้ชำระบิล ไม่เคยยื่นโนติส และไม่เคย

ยอมให้ผู้ใดจำนำจำนองบ้านของตนเพื่อเอาเงินมาชำระเขาทั้งสอง เขาทั้งสองรับค่ารักษาพยาบาลเท่าที่คนป่วยสามารถจะจ่ายให้ได้ในตอนนั้นและหลังจากนั้นก็เป็นอันว่าไม่ติดค้างกันอีก และเขาทั้งสองไม่เคยถามคนเจ็บก่อนจะทำการผ่าตัดเลยว่าสามารถจะจ่ายค่าผ่าตัดได้เป็นจำนวนเท่าใด

ชายผู้หนึ่งจำนองฟาร์มของเขาเพื่อเอาเงินมาให้พี่น้องเมโยในฐานะที่ช่วยชีวิตของเขาไว้ ครั้นเมื่อพี่น้องทั้งสองพบความจริงว่าชายผู้นั้นทำเช่นนี้จึงได้ส่งเช็คของชายผู้นั้นกลับคืนไปให้ และส่งเช็คของส่วนตัวไปให้ด้วยฉบับหนึ่งเพื่อชดใช้สำหรับการที่ชายผู้นั้นได้รับความเสียหายระหว่างป่วย

สองพี่น้องเมโยเป็นตัวอย่างอันเฉิดฉายของชายหนุ่มในเมืองเล็ก ๆ ผู้ไม่สนใจในการทำเงิน แม้กระนั้นเงินยังไหลมาเทมายังเขาทั้งสองเสียมากมายก่ายกอง

เขาต่างมิได้เอาใจใส่ในชื่อเสียง แม้กระนั้นคนทั้งสองต่างเป็นศัลยแพทย์ที่มีนามโด่งดังที่สุดในสหรัฐฯ ในปัจจุบัน

ยอดปรารถนาของเขาทั้งสองก็คือความช่วยเหลืออันจะพึงให้แก่มวลมนุษย์ผู้ได้รับทุกข์ทรมาน เหนือโต๊ะเขียนหนังสือในห้องรับแขกมีตัวหนังสือใส่กรอบอยู่กรอบหนึ่ง ซึ่งสิ่งนี้เองอธิบายถึงข้อเท็จจริงแห่งความสำเร็จอันไม่รู้จักเสื่อมถอยของเขาทั้งสอง ข้อความมีดังนี้

“จงเป็นเจ้าของบางสิ่งบางอย่างที่โลกขาดแคลน และแม้ว่าท่านจะพำนักอยู่ท่ามกลางป่าสูง ก็จะมีผู้บุกป่าฝ่าดงมายังประตูของท่าน”

๓. ความสำเร็จ

ร้อยละ ๗๕ ของความล้มเหลวในโลกนี้ จะประสบความสำเร็จได้

หากมุมานะทำต่อไป อุปสรรคที่ใหญ่หลวงที่สุดของความสำเร็จก็คือการล้มเลิกกลางคัน

เอดิสัน

อย่ายอมแพ้

ถ้าท่านเคยท้อแท้สิ้นหวังหมดกำลังใจ อย่าเพิ่งยอมแพ้ ฟังเรื่องราวที่จะเล่าให้ฟังต่อไปนี้ เพื่อท่านจะได้มีกำลังใจในการต่อสู้ชีวิตต่อไป

ฮาร์โรลด์ แอ็บบิตต์ แห่งเวบบ์ซิตี้ รัฐมิสซูรี วันหนึ่งเขาได้เดินไปตามถนนสายเดสต์โดเวอร์ ในฤดูใบไม้ผลิ ได้เห็นภาพ ๆ หนึ่งที่ขจัดความกังวลของเขาไปจนหมดสิ้น ทุกอย่างเกิดขึ้นในชั่ววินาที แต่เป็นช่วงที่เขาได้เรียนรู้ชีวิตได้มากกว่าที่เขาได้เรียนรู้มาสิบกว่าปีก่อนหน้านี้เสียอีก เขาเปิดร้านขายของชำ ๒ ปี เขาไม่เพียงหมดเนื้อประดาตัว แต่ยังเป็นหนี้ท่วมหัวอีกด้วย อันที่จริงเขาได้ปิดร้านไปเมื่อเสาร์ที่แล้ว ตอนนั้นเขากำลังเดินไปที่ธนาคารเพื่อขอกู้เงิน เพื่อไปหางานทำในแคนซัสซิตี้

เขาเดินไปตามถนนราวกับคนที่พ่ายแพ้ย่อยยับ หมดศรัทธา หมดกะจิตกะใจที่จะต่อสู้ต่อไป แต่ทันใดนั้นเอง เขาเห็นชายขาด้วนคนหนึ่งบนถนน เขานั่งอยู่บนแผ่นไม้เล็ก ๆ ที่ติดล้อเลื่อนเหมือนกับสเกต ลากตัวเองไปตามถนนขณะกระดกแผ่นไม้เล็ก ๆ ขึ้นมาตาของเขาก็สบเข้ากันพอดี เขายิ้มแฉ่งและร้องทักว่า "สวัสดีครับ วันนี้อากาศดีจริง ๆ นะครับ" เขาพูดด้วยใจเบิกบาน

ฮาร์โรลด์ฯ เริ่มตระหนักได้ว่าเขามั่งคั่งเพียงใด เขามี ๒ ขาเดินได้ เขารู้สึกละอายใจจริง ๆ สมเพชตัวเอง ฮาร์โรลด์ฯ นึกในใจ "ถ้าเขามีความสุขได้ เบิกบานแจ่มใสได้ทั้ง ๆ ที่เขาไม่มีขา เราก็มีความสุขและเบิกบานแจ่มใสได้แน่ ๆ ในเมื่อเรามีขา" เขาเริ่มรู้สึกใจชื้นขึ้นมา ตอนแรกตั้งใจจะไปยืมเงินเพียง ๑๐๐ ดอลลาร์ แต่ตอนนี้เขามีใจกล้าที่จะยืมเงินสัก ๒๐๐ ดอลลาร์ คิดที่จะไปแคนซัสซิตี้เพื่อพยายามหางานทำ แต่ตอนนี้เขาบอกได้อย่างมั่นใจว่า ต้องไปทำงานที่แคนซัสซิตี้

แล้วธนาคารก็ให้เขากู้เงินและได้ทำงานด้วย ทุกวันนี้มีข้อความติดอยู่บนกระจกในห้องน้ำของเขาซึ่งต้องอ่านทุกเช้า

"ฉันเสียใจเพราะไม่มีรองเท้าใส่ แต่ความเศร้ามลายหายไปเมื่อเห็นคนไม่มีเท้า"

๔. งานทำให้ศักยภาพของมนุษย์แสดงออกมา

คนจะมีความสุขก็ต่อเมื่อเขาได้ใช้ความสามารถทางปัญญาและจินตนาการอย่างเต็มที่เท่านั้น

งานที่ท้าทายสร้างสรรค์ จะช่วยให้บุคลิกภาพของมนุษย์ดีขึ้น

มนุษย์จะพอใจและมีความสุขจริง เมื่อเขาได้พัฒนาความสามารถและมั่นใจเต็มที่

ลีโอ ตอลสตอย

ซิอิจิโร ฮอนด้า
นักต่อสู้ชีวิต

ที่หมู่บ้านโคเมียว เมืองฮะมะมัตซึ ในจังหวัดชิซึโอกะ เมื่อปี พ.ศ.๒๔๔๙ ซิอิจิโร ฮอนด้า ได้ลืมตาขึ้นดูโลก เขาเป็นลูกชายคนแรกของครอบครัว กิเฮกิพ่อของเขาซึ่งสืบเชื้อสายมาจากชาวนาได้เปิดร้านตีเหล็กเล็กๆ และรับซ่อมจักรยานด้วย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มักจะซื้อจักรยานเก่ามาซ่อมขาย ซึ่งขณะนั้น ชาวญี่ปุ่นกำลังนิยมขี่จักรยานกันมาก

ครอบครัวของฮอนด้ายากจน เขาช่วยครอบครัวทำงานมาตั้งแต่ตัวกะเปี๊ยก และเขาเริ่มคลั่งไคล้เครื่องยนต์กลไกมาตั้งแต่นั้น

“ชีวิตไม่คุ้มค่าที่จะอยู่หรอก ถ้าหากว่าไม่ทำสิ่งที่ตัวเองชอบที่สุด” นั่นคือปรัชญาชีวิตที่ฝังใจเขาตลอดมา

ห่างจากบ้านของเขาไปหลายไมล์ มีโรงสีข้าวอยู่โรงหนึ่งที่ใช้เครื่องยนต์กับน้ำมันเบนซิน นับว่าเป็นของแปลกประหลาดมากในสมัยนั้น ปู่ของฮอนด้าได้ให้เขาขี่หลังไปที่นั่น เขาเฝ้าดูเครื่องยนต์เคลื่อนไหวด้วยอาการใหลหลงและพิศวงถึงการทำงานของมัน

ปี พ.ศ.๒๔๕๗ ขณะเรียนอยู่ชั้นประถมปีที่ ๒ ด.ช.ซิอิจิโร ฮอนด้า ได้มีโอกาสเห็นเครื่องบินที่ไนล์ สมิธเป็นนักบิน ในเดือนถัดมาหนูน้อยฮอนด้าพยายามแต่งตัวให้เหมือนนักบินมากที่สุด โดยสวมหน้ากากนักบินที่เขาทำขึ้นเองจากกล่องกระดาษ และที่ชาวบ้านตกใจมากที่สุด ก็คือ เขาขี่จักรยานติดใบพัดไม้ไผ่ที่ผุดขึ้นมาจากสมองน้อย ๆ ของเขาเอง

พ.ศ.๒๔๖๕ ฮอนด้า อายุ ๑๕ ปี เรียนหนังสือมาได้ ๘ ปี ได้เดินทางมาโตเกียวเข้าทำงานในร้านซ่อมรถยนต์ ชื่ออาร์ต โชโก เขาตื่นเต้นที่ได้เห็นรถยนต์วันละ ๑๐ คัน ในนครหลวงญี่ปุ่น ซึ่งที่หมู่บ้านของเขานั้น ถ้าเดือนหนึ่งได้เห็นรถยนต์สักคันหนึ่งก็นับว่าโชคดีแล้ว

ถึงฮอนด้าจะได้ทำงานอู่ซ่อมรถก็จริงอยู่แต่เขาไม่มีโอกาสทำงานที่เขารัก หน้าที่แรกของฮอนด้าก็คือ ต้องเลี้ยงลูกเจ้าของอู่ แต่เขาก็อดทนว่าสักวันหนึ่งเขาคงได้ทำงานที่เขารัก

เขาทนทำงานเลี้ยงเด็กอยู่ ๖ เดือน ช่างเกิดขาดเขาจึงได้รับหน้าที่ใหม่ไปช่วยงานซ่อมเครื่องยนต์โดยเป็นลูกมือช่าง

ปี ๒๔๖๖ โตเกียวเกิดแผ่นดินไหวครั้งใหญ่ บ้านเรือนเสียหาย และไฟไหม้เป็นประวัติการณ์ บรรดาช่างที่อู่กลับบ้านกันหมด เหลืออยู่แต่ฮอนด้ากับช่างมีฝีมือคนหนึ่งเท่านั้น นี่เองจึงทำให้ฮอนด้าได้รับการฝึกฝนทางเครื่องยนต์อย่างเต็มที่

เผอิญเหลือเกิน เจ้าของอู่ชอบการแข่งรถ จึงได้ถ่ายทอดมาสู่ฮอนด้าด้วยจนกระทั่งถึงปัจจุบันการแข่งรถกลายเป็นกิจกรรมหนึ่งของฮอนด้า มอเตอร์ ซึ่งรถแข่งของฮอนด้าอยู่ในอันดับนำของโลก ฮอนด้ามีสนามแข่งของตนเอง

หนุ่มน้อยฮอนด้าใช้เวลาว่างตอนกลางคืนสร้างรถแข่งคันแรกของเขา ใช้เครื่องยนต์เครื่องบินยี่ห้อเคอร์ติสไรท์ ซึ่งใช้ในวงการทหาร เครื่องยนต์ วี ๘

ขนาด ๘ ลิตร ให้กำลังแรงสูงสุดเกือบ ๑๐๐ แรงม้า ที่มีความเร็ว ๑.๔๐๐ รอบต่อนาที นอกจากเครื่องยนต์แล้ว ฮอนด้าทำทุกอย่างด้วยตนเอง รวมทั้งส่วนประกอบต่าง ๆ และซี่ล้อไม้ เขาเข้าแข่งได้รับชัยชนะหลายครั้ง

หลังจากทำงานกับ อาร์ต โชโก ได้ ๖ ปี เจ้าของสนับสนุนให้ฮอนด้าเปิดบริษัทของตนเอง โดยอนุญาตให้ใช้ชื่อบริษัทได้ที่ฮามะมัตซึ

นอกจากทุ่มกับงานประจำแล้ว ฮอนด้ายังใช้เวลาว่างในการพัฒนารถแข่ง ในการแข่งขันครั้งสำคัญ คือ ออลเจแปนสปีดแรลลี่ ที่ชานนครโตเกียว เมื่อเดือนกรกฎาคม ๒๔๗๙ ฮอนด้าได้พัฒนารถจนทำความเร็วได้ถึงชั่วโมงละ ๑๒๐ ไมล์ เกือบจะถึงเส้นชัยอยู่แล้ว เกิดอุบัติเหตุขึ้นก่อน เขาบาดเจ็บสาหัสพร้อมกับน้องชายที่นั่งคู่กัน ถึงแม้ว่าจะไม่ได้ชัยชนะ แต่เขาได้รับรางวัลจากการทำสถิติความเร็ว

ปี ๒๔๘๐ เขาตั้งบริษัทใหม่ ชื่อ ไทไก เซอิกิ เฮฟวี อินดัสตรี เพื่อผลิตวงแหวนลูกสูบ แต่เขาไม่สามารถผลิตได้มาตรฐาน กิจการย่ำแย่ต้องจำนำข้าวของ และในที่สุดเขาตกลงใจเข้าไปเรียนรู้หาทฤษฎีในโรงเรียนมัธยมเทคโนโลยีฮามะมัตซึภาคค่ำจนมาปรับวงแหวนลูกสูบได้มาตรฐาน ทั้งที่ก่อนหน้านี้เขาคิดว่าการศึกษาในโรงเรียนปราศจากคุณค่าใด ๆ เพราะมีความเชื่อว่าทฤษฎีต่างๆ เกิดขึ้นหลังจากมีการประดิษฐ์แล้ว

ปี ๒๔๘๔ สงครามขยายจากจีนไปสู่ย่านแปซิฟิก กิจการของฮอนด้าเจริญโดยส่งวงแหวนลูกสูบส่วนหนึ่งให้โตโยต้า มอเตอร์ ซึ่งมีหุ้นอยู่ในบริษัทเขา ๔๐ เปอร์เซ็นต์ และเขายังผลิตชิ้นส่วนและเครื่องจักรต่าง ๆ ให้กองทัพเรือและบริษัทนาคิจิมะ แอร์คราฟ ช่วงนี้เขาได้ผลิตเครื่องจักรอัตโนมัติวงแหวนลูกสูบโดยใช้คนไม่กี่คน และเขายังสร้างเครื่องมือผลิตใบพัดเครื่องบินทิ้งระเบิดขนาดใหญ่ ซึ่งการผลิตใช้เวลาเพียง ๓๐ นาทีเท่านั้น เขาจึงได้รับ

คำชมเชยจากวงการทหาร และหนังสือพิมพ์พากันยกย่องเขาเป็น "วีรบุรุษอุตสาหกรรม"

เมื่อสงครามโลกครั้งที่สองใกล้ยุติ โรงงานของฮอนด้าซึ่งอยู่ใกล้สนามบินฮามะมัตซึถูกระเบิด และเดือนมกราคม ๒๔๘๙ เกิดแผ่นดินไหว โรงงานเขาพังพินาศเกือบหมด พร้อมกับสงครามโลกครั้งที่ ๒ สงบ โดยญี่ปุ่นเป็นฝ่ายพ่ายแพ้

เขาตกลงขายหุ้นบริษัทไทโก เซอิกิ ให้โตโยต้า มอเตอร์ทั้งหมด ได้เงินจำนวนหนึ่งมา เขาคิดจะใช้ชีวิตสบายๆ สักพักหนึ่งเพื่อวางแผนที่จะทำงานใหม่ต่อไป เขาลงทุนซื้อแอลกอฮอล์ที่กินได้ถังใหญ่มาทำวิสกี้ เชิญเพื่อนบ้านมาเลี้ยงแล้วเล่นซากุฮะจิ เครื่องดนตรีชนิดหนึ่งเหมือนกับขงเบ้งตีขิมเพื่อวางแผนงานชิ้นใหญ่ต่อไป

ชีวิตของ ซิอิจิโร ฮอนด้า กำลังเริ่มบทบาทใหม่ เขาทำได้อย่างไรที่ร่วมมือกับทาเกโอะ ฟูจิซาวะ จากการประดิษฐ์จักรยานยนต์เล็กจนมีโรงงานไปเกือบทั่วโลก แต่อย่างไรก็ตาม เขาทั้งสองถือหลักการทำงานอย่างหนึ่งซึ่งกลายเป็นปรัชญาการบริหารของฮอนด้า มอเตอร์ ในทุกวันนี้ นั่นก็คือ

"ลูกจ้างมีส่วนร่วมในการบริหาร...โดยเชื่อว่าการบริหารงานบริษัทที่ดีนั้นต้องขึ้นอยู่ที่ความไว้ใจกัน ฝ่ายบริหารและฝ่ายลูกจ้างควรมีส่วนในการบรรลุเป้าหมายร่วมกัน เพื่อว่าแต่ละคนจะได้มีบทบาทเฉพาะและบริษัทจะดำเนินงานสอดคล้องกันเพื่อบรรลุเป้าหมายนั้น และแนวความคิดนี้ต้องเป็นที่เข้าใจและได้รับการสนับสนุนโดยบรรดาลูกจ้างของเราเพื่อที่จะเป็นหนทางเพิ่มความสามารถของแต่ละบุคคล และปฐมเหตุของการทำงาน"

๕. ค่าของคนอยู่ที่ผลของงาน

สิ่งล้ำค่าที่สุดของเราคือชีวิต

และเราจะเป็นเจ้าของชีวิตได้เพียงครั้งเดียวเท่านั้น

สิ่งที่สวยงามที่สุดของคนเรา

คืองานที่เราสร้างขึ้น และสามารถรับใช้ประชาชนต่อไปภายหลัง

ที่ชีวิตของเราดับสูญไปแล้ว

นิโคไล อาซารอฟสกี้

ซือ หม่า เชียน

“คนเราย่อมต้องตายด้วยกันทั้งนั้น แต่ความตายบางคนหนักกว่าขุนเขา บางคนเบากว่าขนนก”

ท่านมีชีวิตอยู่ในสมัยราชวงศ์ซีฮั่น (หรือไซฮั่น) เป็นบุตรของซือ หม่า ถัน อาลักษณ์ฝ่ายบันทึกประวัติศาสตร์ เมื่อ ๑๑๐ ปีก่อน ค.ศ. ซือ หม่า ถัน ป่วยหนักก่อนถึงแก่กรรมได้สั่งเสียให้ ซือ หม่า เชียน สืบทอดภาระหน้าที่การบันทึกประวัติศาสตร์ต่อไป และพยายามค้นคว้าเขียนหนังสือประวัติศาสตร์ที่สมบูรณ์แบบออกมาให้ได้

ซือ หม่า เชียน ได้ให้คำมั่นสัญญาต่อบิดาว่าจะปฏิบัติภาระหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายนี้ให้สำเร็จให้จงได้

เมื่อ ๑๐๘ ปีก่อน ค.ศ. ซือ หม่า เชียน ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นอาลักษณ์บันทึกประวัติศาสตร์สืบแทนบิดาผู้ล่วงลับไปแล้ว ท่านได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าเอกสารต่าง ๆ ในหอสมุดหลวง

วันทั้งวันตั้งแต่เช้าจรดเย็น เฝ้าแต่ขลุกอยู่ท่ามกลางกองหนังสือ ซึ่งทำด้วยแผ่นไม้ไผ่และผ้าแพร

ท่านได้ใช้เวลาถึง ๔ - ๕ ปี รวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูล แล้วจึงเริ่มลงมือเขียนหนังสือประวัติศาสตร์จีน สืบสาวไปถึงสมัยกษัตริย์หวงตี้เมื่อ ๒,๗๐๐ ปีก่อน ค.ศ. จนถึงยุคราชวงศ์ฮั่น โดยได้ตั้งชื่อหนังสือประวัติศาสตร์ชุดนี้ว่า "ไท่สื่อกงซู" (หนังสืออาลักษณ์บันทึกประวัติศาสตร์) แต่นักประวัติศาสตร์ยุคหลัง ๆ ได้ตั้งชื่อหนังสือเสียใหม่ว่า "สื่อจี้" (บันทึกประวัติศาสตร์จดหมายเหตุ)

แต่เมื่องานเขียน "สื่อจี้" ดำเนินไปได้ครึ่งทาง ก็เกิดเหตุการณ์อย่างไม่คาดฝัน ซึ่งทำให้ซือ หม่า เชียน ต้องประสบเคราะห์กรรมเหมือนตกนรกทั้งเป็น

กล่าวคือ เมื่อ ๙๙ ปีก่อน ค.ศ. ขุนพลหลี่ หลิง ยกทหาร ๕,๐๐๐ คนไปรบกับกองทัพเผ่าซุง หนู (หรือที่ฝ่ายตะวันตกเรียกว่า "ฮั่น") หะแรกกองทัพหลี่ หลิง สู้รบกับพวกซุง หนู เป็นสามารถฆ่าฟันข้าศึกบาดเจ็บล้มตายเป็นเบือ แต่ต่อมาฝ่ายซุง หนู กรีธาทัพมาเสริมเพิ่มกำลังอีกมากมาย ส่วนฝ่ายหลี่ หลิง นั้นไม่มีกองหนุนมาช่วย ซ้ำร้ายเสบียงอาหารและยุทโธปกรณ์ก็หมด จึงพ่ายแพ้และยอมจำนนต่อซุง หนู

เมื่อทราบข่าวหลี่ หลิง ยอมจำนนต่อศัตรูเช่นนั้น พระจักรพรรดิฮั่นอู่ตี้ทรงพระพิโรธมาก พวกขุนนางขี้ฉ้อตอแหลก็รุมกันประณามซ้ำเติมกันยกใหญ่หาว่าหลี่ หลิง ไม่จงรักภักดีต่อองค์จักรพรรดิ มีแต่ซือ หม่า เชียน เท่านั้นที่ไม่ยอมกล่าวประณามหลี่ หลิง โดยที่ยังไม่ทราบข้อเท็จจริง ท่านยึดถือความถูกต้องเป็นสรณะ และการยึดถือความถูกต้องเป็นสรณะนั้น เป็นคุณสมบัติสำคัญที่สุดของนักประวัติศาสตร์

ซือ หม่า เชียน กราบบังคมทูลแก้ต่างให้ หลี่ หลิง ว่าการยอมจำนนของ หลี่ หลิง อาจจะกลายเป็นกลอุบายก็ได้ เมื่อมีโอกาสเขาก็จะทำลายศัตรูเพื่อสนองพระคุณของมาตุภูมิ

พระจักรพรรดิฮั่นอู่ตี้ทรงสดับรับฟังคำแก้ต่างของซือ หม่า เชียน แล้วไม่พอพระทัยอย่างยิ่งเห็นว่าซือ หม่า เชียน ไม่ได้เจ็บร้อนแทนพระองค์ ถือว่าไม่จงรักภักดีต่อพระองค์ จึงมีพระบัญชาให้จับซือ หม่า เชียน ขังคุกและลงโทษทัณฑ์ด้วยการตอน ถือเป็นการลงอาญาที่ทารุณและอัปยศที่สุด การตัดอวัยวะเพศขาดทั้งพวงในสมัยโบราณซึ่งยังไม่มียาชาหรือยาสลบ คิดดูก็รู้ว่ามันช่างทารุณโหดร้ายไร้มนุษยธรรมเพียงใด

ซือ หม่า เชียน ถูกลงอาญาที่ทารุณและอัปยศเช่นนั้น เคยคิดที่จะฆ่าตัวตายเพื่อหนีความอัปยศอดสูเหมือนกัน แต่เมื่อคิดถึงภาระหน้าที่อันยิ่งใหญ่ ท่านตัดสินใจจะมีชีวิตอยู่สู้สายตาที่หยามเหยียดและสรรพเสียงที่เย้ยหยัน ท่านเขียนจดหมายถึงเยิ่น เซ่า ชิง เพื่อนสนิทของท่าน ระบายความรู้สึกนึกคิดว่า ท่านอยากจะตายให้รู้แล้วรู้รอดไป แต่เมื่อตรึกตรองดูแล้ว หากคนอย่างท่านตายไป พวกบุญหนักศักดิ์ใหญ่ก็คงเห็นเป็นเพียง "วัวเก้าตัวเสียขนเพียงเส้นเดียว" หาแตกต่างอะไรกับมดปลวกไม่ การฆ่าตัวตายมิเพียงแต่จะไม่ได้รับความเห็นอกเห็นใจจากใคร หนำซ้ำยังถูกคนทั่วหล้าเยาะเย้ยไยไพเสียด้วย

ซือ หม่า เชียน เห็นว่า *"คนเราย่อมต้องตายด้วยกันทั้งนั้น แต่ความตายบางคนหนักกว่าขุนเขา บางคนเบากว่าขนนก"* ดังนั้น คนเราไม่ควรตายไปอย่างง่ายดาย แม้ว่าร่างกายจะถูกเหยียดหยามและจิตใจจะเจ็บปวดรวดร้าวเพียงไร สำมะหาอะไรกับคน แม้แต่พยัคฆ์ร้ายเมื่ออยู่ในป่าดงนั้นเป็นเจ้าสรรพสัตว์ล้วนครั่นคราม แต่เมื่อถูกจองจำอยู่ในกรงขัง ก็ได้แต่กระดิกหางอ้อนขออาหารเขากิน พูดก็พูดเถอะ แม้เพียงเขียนรูปคุกตะรางบนพื้นดินคนเรายังไม่อยากก้าวเข้าไปเลย แต่บัดนี้ตัวท่านถูกคุมขังอยู่ในคุกเสียเองแล้วจะทำอะไรได้

ซือ หม่า เชียน กล่าวว่า ผู้ยิ่งใหญ่ในประวัติศาสตร์ไม่ว่าจะเป็นโจว อุ๋น หวัง หลี่ ซือ หรือฮั่น สิน ล้วนเคยถูกเหยียดหยามเคยถูกข่มเหงมาก่อนทั้งนั้น นับประสาอะไรกับคนอย่างท่าน

ดังนั้น ท่านจึงตัดสินใจมีชีวิตต่อไป ยอมกล้ำกลืนความอัปยศอดสูที่เลวร้ายที่สุด เพื่อที่จะเขียน “สื่อจี้” ด้วยความวิริยอุตสาหะอย่างยิ่ง ท่านต้องนั่งแกะสลักตัวหนังสือลงบนแผ่นไม้ไผ่แผ่นแล้วแผ่นเล่า และหนังสือประวัติศาสตร์ชุดนี้มีตัวหนังสือทั้งหมดถึง ๕๒๖,๕๐๐ ตัว คิดดูว่าท่านจะต้องใช้ความอดทนจะต้องทุ่มเทแรงกายแรงใจเพียงไร ในที่สุดท่านก็ทำได้สำเร็จ ท่านได้เจียระไน “สื่อจี้” จนเป็นเพชรน้ำหนึ่งในบรรดาหนังสือประวัติศาสตร์ทั่วหล้า

ซือ หม่า เชียน ได้มอบมรดกอันล้ำค่าให้แก่มนุษยชาติ ท่านได้พิสูจน์ให้คนทั่วโลกได้ประจักษ์ว่าชีวิตของท่านมีค่าอเนกอนันต์ ความตายของท่านหนักกว่าขุนเขา

๖. เราคือผู้เลือก ไม่ว่าดีหรือเลว

ในโลกของเรานี้มีสิ่งเลวสิ่งดีควบคุมอยู่

เป็นหน้าที่ของเราจะต้องเลือกไว้

คนดีย่อมรู้จักเลือกสิ่งดี

คนเลวมักจะเลือกสิ่งเลว

ประดุจพญาหงส์ รู้จักเลือกดื่มนมและพญาแร้ง

พอใจที่จะกินซากศพเน่าเหม็นเป็นอาหาร ด้วยประการฉะนั้น

ตุลสีทาส

งักฮุย

สมัยราชวงศ์ซ้องของประเทศจีน ในรัชสมัยเกาจงฮ่องเต้ แผ่นดินอุดมสมบูรณ์แสนยานุภาพเกริกไกร ทำให้แว่นแคว้นน้อยใหญ่ใกล้เคียงพิสมัยอยากได้กันมาก แต่โชคดีที่แผ่นดินจีนในครั้งนั้นได้มีวีรบุรุษท่านหนึ่งถือกำเนิดขึ้นมา เมื่อเติบใหญ่ก็ได้รับราชการเป็นทหาร จนที่สุดได้ดำรงตำแหน่งจอมทัพ ท่านมีนามว่า “งักฮุย” หรือเอวี้ยเฟย

จอมทัพงักฮุยจงรักภักดีต่อบ้านเมืองเป็นที่สุด กล้าหาญชาญรบไม่มีใครเสมอได้ อริราชศัตรูแพ้พ่ายไม่มีเหลือจนพระเจ้าเกาจงฮ่องเต้โปรดปรานพระราชทานธงชัยประจำตำแหน่งจารึกอักษรสดุดีสี่คำว่า “จิง จง เอวี้ยเฟย” (ชาญชัย จงรัก “งักฮุย”)

ทุกครั้งที่ออกศึกเมื่อธงชัยผืนนี้โบกสะบัดนำทัพ ข้าศึกที่มุ่งร้ายก็เสียขวัญแทบจะแตกกระเจิงไปเองโดยไม่ต้องลงมือปะทะกัน

ทุกบ้านเมืองตั้งแต่โบราณจนยุคปัจจุบันเป็นอย่างเดียวกัน

เมื่อมีขุนนางตงฉินผู้จงรักภักดี ก็ต้องมีขุนนางกังฉินทรราช

เมื่อมีผู้รักชาติเสียสละ ก็ต้องมีคนเห็นแก่ตัวกอบโกย

ในครั้งนี้ขุนนางทรราชมีนามว่า ฉินไคว่ เขากับภรรยาริษยาเกียรติคุณของท่านจอมทัพงักฮุยนัก อยากจะเป็นใหญ่ในแผ่นดินเพียงผู้เดียว จึงเมื่อหัวหน้าแคว้นจินมาติดสินบน ขอให้หาทางกำจัดผู้ปกป้องบ้านเมืองเสีย ฉินไคว่ก็ไม่รั้งรอทันที

เขาหาทางสร้างสถานการณ์และเพ็ดทูลฮ่องเต้ว่า จอมทัพงักฮุยจะตั้งตัวเป็นใหญ่ จะทำลายเสถียรภาพของฮ่องเต้ในวันข้างหน้า ท่านจอมทัพงักฮุยจึงถูกจำคุก และจบชีวิตของผู้ชาญชัย จงรักลงอย่างน่าเจ็บใจที่สุดในคุกนั่นเอง

ชาวบ้านชาวเมืองร้องไห้กับการสูญเสียวีรบุรุษคนดีของแผ่นดินอยู่ไม่รู้หาย เขาช่วยกันเชิญศพของท่านไปฝังไว้ที่เชิงเขาข้างทะเลสาบซีหูในมณฑลหังโจว เขียนคำไว้อาลัยจารึกไว้หน้าสุสานว่า “เขาเขียวโชคดีเป็นที่ฝังกระดูกท่าน ผู้ใจภักดิ์ รักแผ่นดิน”

ส่วนทรราชฉินไคว่และภรรยาได้สมอารมณ์อยากในลาภยศ อยู่ได้ไม่นานก็ต้องตายอย่างอนาถจากเงื้อมมือของศัตรูผู้ติดสินบนเขานั่นเอง

ชาวบ้านชาวเมืองโห่ร้องดีใจกับการตายของผู้บ่อนทำลายแผ่นดินอยู่ไม่รู้เลิก เขาช่วยกันรวบรวมโลหะชั้นเลวต่าง ๆ มาหลอมเป็นรูปของทั้งสองคนในลักษณะคุกเข่าไว้เบื้องหน้าสุสานท่านจอมทัพงักฮุย และเขียนคำสำทับว่า “โลหะอยู่ดี ไม่มีผิด ถูกหลอมติดประจานชั่วตัวสองคน”

จากบัดนั้นจนบัดนี้ความดี ความชั่วของข้าแผ่นดินทั้งสองยังคงเป็นอุทาหรณ์แก่คนทั้งหลายเรื่อยมา

ทุกคนที่ไปกราบคารวะปูชนียสถานสุสานท่านจอมทัพงักฮุย ก็มักจะมีดอกไม้สดหรือผลไม้ไปบูชา เสร็จแล้วทุกคนก็ไม่ลืมที่จะหันกลับมาถ่มน้ำลายรดหรือยกเท้าถีบรูปโลหะของฉินไคว่และภรรยาแม้แต่เด็กเล็กเด็กน้อยก็ยังรู้จักหยิบก้อนกรวดก้อนหินขว้างปาสาปแช่ง

ชาวบ้านเกรงว่าเรื่องนี้จะเลือนหายไปจากความทรงจำและด้อยความสำคัญลงไปจากใจของผู้รักความซื่อสัตย์ดีงาม ชาวบ้านจึงได้ร่วมกันนำแป้งสาลีมานวดเหมือนจะให้แป้งนั้นเจ็บปวดถึงที่สุด จากนั้นก็เอามาตัดเป็นชิ้นเล็กชิ้นน้อย แล้วนำแป้งสองชิ้นมาประกบติดกัน ชิ้นหนึ่งหมายถึงทรราชฉินไคว่ อีกชิ้นหนึ่งหมายถึงภรรยาผู้สมคบกันทำความชั่ว แล้วนำลงทอดในน้ำมันร้อน ๆ ให้พองจนเกือบเกรียม แล้วจับฉีกกินให้สะใจ มันคือปาท่องโก๋

เมื่อพูดถึงปาท่องโก๋ เรามักจะแสดงความหมายว่า บุคคลสองคนสนิทสนมใกล้ชิดติดตามกันเป็นเงาตามตัว มีคนนี้อยู่ที่ไหน ก็มีอีกคนหนึ่งอยู่ที่นั่นด้วย โดยความเป็นมาแล้ว ปาท่องโก๋ หมายถึง ทรราชฉินไคว่คู่กับภรรยาที่ร่วมสมคบคิดทำความชั่วอย่างเหนียวแน่น

ฉะนั้น เมื่อรู้ประวัติความเป็นมาแล้ว จึงไม่น่าใช้คำว่า “ปาท่องโก๋” มาแสดงความชื่นชมยินดีให้แก่ความใกล้ชิดกันระหว่างคนดีอีกต่อไป

อีกประการหนึ่ง คำว่า ปาท่องโก๋ แท้จริง แปลว่า ขนมโก๋ ที่เป็นแป้งและน้ำตาล ชื่อถูกต้องของปาท่องโก๋ คือ “อิ๋ว จ้า ไคว่” ซึ่งแปลว่า น้ำมันทอดฉินไคว่ หรือ ฉินไคว่ทอดน้ำมันจึงจะถูกต้อง

๗. พลังสมองของมนุษย์สร้างโลกให้น่าอยู่

พลังปรมาณูภายในสมองของคน
สามารถทำลายเมืองนิวยอร์กทั้งเมือง
แต่ถ้าคนบนโลกนี้
ใช้พลังเหล่านี้อย่างมีประสิทธิภาพและมีประโยชน์
โลกใบนี้จะสุดแสนน่ารักเพียงไร

ดร.นอร์แมน วินเซนต์

วิธีเอาชนะมะเร็ง

ปี ๒๕๒๑ นายแพทย์แอนโทนี่ แซททิลาโร ผู้อำนวยการโรงพยาบาลเมโทดิสต์ มลรัฐฟิลาเดลเฟีย ป่วยด้วยโรคมะเร็งที่กระดูกและต่อมลูกหมากระยะที่ ๔ ชนิด D โรคนี้จะมีชีวิตอยู่ได้ระหว่างปีครึ่ง-สามปีเท่านั้น ขณะเดียวกันคุณพ่อของเขาเกิดมาล้มป่วยและเสียชีวิตลงอีก ทำให้เกิดความสลดหดหู่มากขึ้น อาการปวดจากมะเร็งก็ไม่ดีขึ้น

ขณะที่เขาขับรถกลับฟิลาเดลเฟีย หลังจากงานศพคุณพ่อของเขา ได้สังเกตเห็นเด็ก ๒ คนข้างทาง อายุไม่ถึง ๒๐ ปี ซึ่งปกติแล้วเขาจะไม่ค่อยสนใจเด็กวัยรุ่นพวกนี้เท่าไรนัก แต่วันนี้เขากลับหยุดรถรับพวกเด็ก ๒ คนนั้น และความช่วยเหลือครั้งนี้เองที่มีความสำคัญต่อชีวิตของเขามากที่สุด คนแรกชื่อซีน แม็คลีน นั่งตอนหน้า อีกคน บิล บ็อคเบรเชอร์ นั่งตอนหลัง

คนทั้ง ๒ เพิ่งจบทางด้านปรุงอาหารธรรมชาติมีภัตตาคารเซเว่นอินน์ในบอสตัน นายแพทย์แอนโทนีบอกว่าเขาเพิ่งฝังศพพ่อและกำลังจะตายด้วยโรคมะเร็ง

แม็คลีนบอก “คุณไม่ตายหรอกหมอ มะเร็งรักษาไม่ยาก” “มะเร็งเป็นผลมาจากทุพโภชนา เมื่อคุณกินเนื้อ ผลผลิตจากนม ไข่ ผลิตผลแปลงจากธรรมชาติ เช่น น้ำตาล แป้งสาลี และอาหารหมักดองทางเคมี คุณก็จะมีเนื้อร้าย ถ้าไม่ตายด้วยหัวใจวายก็มะเร็งนั่นแหละ แต่ถ้าคุณไม่อยากเป็นมะเร็งก็เปลี่ยนอาหารเป็นเมล็ดพืชส่วนใหญ่และพืชผัก ผู้คนส่วนใหญ่ทำมาแล้ว และคุณก็ทำได้ด้วย”

หลังจากนั้นเขาได้รู้จักกับ เคนนี่ แวกซ์แมน ผู้อำนวยการสถาบันฟิลาเดลเฟียตะวันออกและตก องค์การวิจัยทางวิชาการทำให้มีอายุยืนยาว คุณแวกซ์แมนกำหนดการควบคุมอาหารอย่างกวดขัน อาหารที่เคยกินและชอบกินถูกตัดออกหมด เปลี่ยนมาเป็นพวกเมล็ดพืชแท้ ๕๐ - ๖๐% โดยเฉพาะข้าวซ้อมมือ พืชผัก ๒๕% ถั่วและพืชทะเล ๑๕%

เขาต้องไปรับประทานอาหารที่สถาบันแวกซ์แมน โดยไม่มีทางเลือกอื่นก็ในเมื่อคนจะตายท้อแท้หมดอาลัย จะไปรังเกียจหรือโอหังไม่ได้แล้ว

เช้าวันหนึ่งหลังจากการควบคุมอาหารไม่นาน เขาลุกขึ้นมาจากเตียงนอนเหมือนสิ่งมหัศจรรย์ อาการปวดหลังหายเป็นปลิดทิ้งโดยไม่ทราบสาเหตุ เขาประกาศอิสระแล้ว ! หลังจาก ๒ ปีที่ทรมาน ด้วยอาการปวดหลังแทบคลั่งต้องใช้ยาระงับปวดขนาดมาก ๆ จึงจะหายได้ เหมือนถอดเสื้อคับๆ ออกไป

๒๗ ก.ย. ๒๕๒๒ เช้าตรู่วันนั้นเขาตัดสินใจนัดถ่ายภาพสแกนกระดูกของมะเร็ง ซึ่งผลปรากฏว่า ไม่พบการแพร่กระจายของมะเร็งและนั่นเป็นสัญญาณเตือนที่ดี หลังจากนั้นก็ไปที่แผนกรังสีทำการตรวจอีกครั้งทุกส่วนปกติ “กระดูกหายจากมะเร็งแล้ว” เขาลุกขึ้นอย่างดีใจ

ปลายเดือนต่อมา เขาเริ่มชีวิตใหม่เต็มไปด้วยความสดชื่น และความหวังใหม่ไปโบสถ์ทุกวันทุกอย่างเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น ไม่ว่ากองเอกสารบนโต๊ะทำงาน การติดต่อสังคมกับบุคคลวงการต่าง ๆ และผู้คนที่พบเห็นบนท้องถนนเขารู้สึกเป็นคนใหม่ทั้งร่างกายและวิญญาณ

๘. ใช้ชีวิตที่พอเพียง โลกจะมีสันติ

ในโลกนี้ ไม่มีความหายนะใดยิ่งใหญ่กว่าความไม่รู้จักพอ
โลกนี้ไม่มีความผิดพลาดใดยิ่งใหญ่กว่าความโลภ
ความสมบูรณ์เนื่องจากรู้จักพอเป็นความสมบูรณ์นิรันดร์
หากมนุษย์รู้จักพอ โลกนี้ก็จะสันติสุข

เหลาจื๊อ

ยิ่งเอา ยิ่งหมด

ในอดีตพระอาจารย์ **"สวีตั้ว"** เป็นพระเถระสงฆ์ผู้ซึ่งประชาชนทั้งหลายเคารพนับถือมาก ท่านได้กล่าวว่า

"คนเราที่เกิดมา....ผู้ใดอายุยืนหรือสั้น มิใช่กำหนดไว้ตายตัว แต่เมื่อใดหมดสิ้นบุญวาสนาก็ต้องตาย ตายคนเดียว เรียกว่า "ภัย" หากตายหมู่ เรียกว่า "ภัยพิบัติ""

นี่ก็ย่อมบ่งชี้ได้ว่า ภัยพิบัติทั้งหลายไม่ว่าเป็น ภัยสงคราม ภัยแล้ง น้ำท่วม ไฟไหม้ ภูเขาไฟระเบิด อดอยาก หนาวตาย ฯลฯ ซึ่งคร่าเอาชีวิตผู้คนไปคราวละมาก ๆ เป็นเหตุที่ฝูงชนคนเหล่านั้นสิ้นบุญวาสนาลงแล้ว !

แล้วเหตุใดบุญวาสนาจึงมีวันหมดไปเล่า ! ก็เพราะผู้คนเหล่านั้นเอาแต่เสพบุญวาสนา อีกทั้งไม่รู้จักเสริมสร้างบุญวาสนาให้แก่ตัวเอง

เพื่อให้เราเข้าใจคำกล่าวของพระอาจารย์สวีตั้ว ได้กระจ่างชัดยิ่งขึ้น ก็ขอยกตัวอย่างเรื่องราวต่อไปนี้

ในสมัยราชวงศ์หมิง มีบุคคลผู้หนึ่งแซ่ **"เฉิน"** ชื่อว่า **"เหลียงม๋อ"** ท่านสามารถหยั่งรู้ความเป็นไปของฟ้าดินและดวงดาว

เวลานั้นตรงกับปีเจิ้งเต๋อที่ ๓ ที่มณฑลเจ้อเจียง อำเภอหูโจว เกิดความแห้งแล้งกันดารครั้งใหญ่ แต่ละครัวเรือนไม่มีพืชผลอันใดให้เก็บเกี่ยว มีเพียงหมู่บ้านเจี่ยนถังที่ท่านเฉินเหลียงหม่อพำนักอยู่เท่านั้น ที่อาศัยน้ำจากเขื่อนซึ่งเก็บกักมาใช้เพาะปลูก ทำให้ได้ผลผลิตอย่างอุดมสมบูรณ์

แต่พอปีต่อมากลับเกิดอุทกภัย ทั้งบ้านเรือนและเรือกสวนไร่นาถูกน้ำท่วมเสียหายยับเยิน แต่หมู่บ้านเจี่ยนถังมีภูมิประเทศเป็นที่สูงจึงไม่ได้รับผลกระทบใด ๆ ดังนั้น ผลผลิตทางการเกษตรก็ยังเก็บเกี่ยวได้อย่างเหลือเฟือ

แต่ทว่าสองปีที่ผ่านมา เมื่อทางราชการนำสิ่งของบรรเทาทุกข์มามอบให้แก่ผู้ประสบภัย ผู้คนจากหมู่บ้านเจี่ยนถังก็ยังเดินทางไปขอรับด้วยทั้ง ๒ ครั้ง ดังนั้น คนในหมู่บ้านเจี่ยนถังจึงมีฐานะร่ำรวยขึ้นกว่าเดิมมาก

ในยามที่ผู้ประสบภัยทั้งหลายยังไม่สามารถฟื้นตัวได้ จำต้องขายบ้านและที่นา คนจากหมู่บ้านเจี่ยนถังก็พยายามกดราคาแล้วซื้อไปอย่างถูก ๆ เดิมทีเดียวคนในหมู่บ้านเจี่ยนถังได้ชื่อว่าเป็นคนประหยัดดำรงชีวิตอยู่ด้วยความสมถะเรียบง่าย ไม่นึกเลยว่าเมื่อร่ำรวยขึ้น ผู้คนกลับพลิกผันกลายเป็นคนฟุ้งเฟ้อ แข่งขันกันแสดงความหรูหราโอ่อ่า ไม่ยอมให้น้อยหน้าใคร !

เมื่อท่านเฉินเหลียงม่อเห็นสภาพเช่นนั้นแล้ว จึงพูดกับน้าของท่านว่า

“อีกไม่นานหมู่บ้านของเรา....คงต้องประสบภัยพิบัติเป็นแน่ !”

น้าของท่านจึงถามว่า

“เพราะเหตุใดกันเล่า”

ท่านเฉินเหลียงม่อชี้แจงว่า

"เป็นเพราะจะไม่เหลือบุญวาสนาให้ใช้กันอีกแล้ว ! บ้านของเรากับบ้านสกุลตูและบ้านสกุลจางอาจจะเจอภัยเบาหน่อย แต่บ้านของสกุลอวี้ ปี้ ลุ่ย หลี่ ๔ ครอบครัวนี้ เดิมเป็นบ้านหลังเล็ก ๆ ก็ไม่เดือดร้อนอะไร กลับอยากได้มาก ไปรับเอาของบรรเทาทุกข์มาจนร่ำรวย แล้วพากันกินใช้อย่างฟุ่มเฟือยสุรุ่ยสุร่ายกว่าใคร เห็นทีพวกเขาคงไม่พ้นภัยพิบัติรุนแรงเป็นแน่"

น้าของท่านคิดว่าเป็นคำพูดที่เพ้อเจ้อ จนกระทั่งเวลาผ่านไปไม่ถึงเดือน ก็เกิดโรคระบาดร้ายแรงขึ้นในหมู่บ้านเจี่ยนถัง ผู้คนในบ้านสกุล อวี้ ปี้ ลุ่ย หลี่ ๔ ครอบครัวนี้ ไม่ว่าคนหนุ่มสาวคนเฒ่าชรา เด็กเล็ก ต่างล้มตายจนหมดสิ้น ไม่เหลือแม้แต่คนเดียว !

น้าของท่านเฉินเหลียงม๋อ เริ่มจะคิดได้และรู้สึกหวาดหวั่นใจจึงถามว่า

"แล้วครอบครัวเราทั้ง ๓ สกุล จะเป็นอย่างไรบ้าง ?"

ท่านเฉินหลียงม๋อตอบว่า

"ผิดมาก...โทษหนัก ผิดน้อย...โทษเบา แม้จะไม่รุนแรงเท่ากับพวกเขา ๔ ครอบครัว แต่พวกเราก็ยังต้องสูญเสียบ้างเล็กน้อย"

จากนั้นไม่นาน ๓ ครอบครัวก็ประสบอัคคีภัย ! ไฟไหม้บ้านติดต่อกันหลายครั้ง !

"โชค" กับ "เคราะห์ร้าย" "ภัย" กับ "วาสนา" นั้นขึ้นอยู่คู่กัน บางคนคิดว่าของได้มาง่าย ๆ อย่างไม่นึกไม่ฝันเป็นลาภลอย คงลืมนึกถึงคำว่า "ทุกขลาภ" อันหมายถึง ลาภอันเกิดจากทุกข์ และทุกข์เพราะได้ลาภ

“ภัย” กับ “วาสนา” ก็มาพร้อม ๆ กัน ขึ้นอยู่กับว่าใครคิดถูก และใครคิดผิด คิดถูกสืบต่อบุญวาสนา คิดผิดภัยมาถึงตัวขอให้ใคร่ครวญสักนิดเถอะ...ว่าคนในหมู่บ้านเจี่ยนถังควรจะปฏิบัติตนเช่นไรจึงจะถูก

ช่างน่ายกย่องเชิดชูปู่ย่าตายาย เหล่าบรรพชนชาวไทย ที่ท่านหวั่นเกรงแม้กระทั่งกลัวว่า เม็ดทรายอันน้อยนิดจากวัดวาอาราม อันถือเป็นสมบัติแห่งศาสนาจะติดมากับฝ่าเท้า จึงต่างพากันหาโอกาสนำกลับไปมอบคืน จนกลายมาเป็น “ประเพณีขนทรายเข้าวัด” ในวันสงกรานต์ปีใหม่

นี่ย่อมแสดงให้เห็นถึงจิตใจอันประณีตละเอียดอ่อน ที่รู้ซึ้งถึงการถนอมรักษาบุญวาสนาของตนโดยแท้

๙. กฎแห่งกรรม

ฐานะชื่อเสียงชักพาให้ผู้คนแก่งแย่ง

ทรัพย์สินกระตุ้นให้ผู้คนละโมบ

เร่งเร้าให้เกิดเล่ห์เหลี่ยมฉ้อฉล

นี่คือสาเหตุต้นตอแห่งความวุ่นวายของสังคม

เหลาจื๊อ

ควันโลภรมใจให้มืดดำ

สองพันกว่าปีก่อนเป็นสมัยของชุนชิวจั้นกั๋ว มีสถานที่แห่งหนึ่งอยู่ห่างไกลจากผู้คน เป็นหุบเขาลึกที่ต้นไม้ใหญ่ขึ้นปกคลุมอยู่หนาทึบ มืดครึ้ม ที่นั่นจึงได้ชื่อว่า "หุบเขาผี" (กุ่ย กู่)

อาจารย์กุ่ยกู่จื่อ ผู้มีชื่อเสียงทางยุทธศาสตร์พิชัยสงครามและศาสตร์ลี้ลับต่าง ๆ พำนักอยู่ในหุบเขาแห่งนี้

อาจารย์กุ่ยกู่จื่อมีลูกศิษย์ที่มีชื่อเสียงโด่งดังมากสองคน เขาคือ ซุนปิ๋น และผังเจวียน

ขณะร่ำเรียนวิชาพิชัยสงครามกับอาจารย์กุ่ยกู่จื่ออยู่นั้น ศิษย์ทั้งสองรักใคร่กันยิ่งกว่าพี่น้องคลานตามกันมาจนถึงกับกราบไหว้ฟ้าดิน กราบไหว้บรรพบุรุษพ่อแม่ครูบาอาจารย์ ว่าจะเป็นพี่น้องร่วมสาบานกันจนกว่าชีวิตจะหาไม่

แต่สุดท้ายทั้งสองกลับแตกแยกเป็นศัตรูคู่อาฆาตกันถึงขั้นไม่ขออยู่ใต้ฟ้าเดียวกันนั่นเพราะเหตุอันใด

ความเป็นไปก็คือ ศิษย์ผังเจวียนแม้จะร่ำเรียนอยู่กับอาจารย์กุ่ยกู่จื่อ แต่จิตใจฝักใฝ่อยากจะออกไปแสวงหาลาภยศสรรเสริญในโลกกว้างอยู่ตลอดเวลา

อาจารย์อ่านใจเขาออกตั้งแต่ต้น ที่สุดก็ต้องยอมให้เขาจากไป

เมื่อผังเจวียนจากไปแล้ว อาจารย์กุ่ยกู่จื่อก็หยิบหนังสือสำคัญฉบับหนึ่งออกจากที่ซ่อนอย่างทะนุถนอม แล้วบอกกับซุนปิ้นว่า

“นี่คือตำราพิชัยสงครามสิบสามบทที่ซุนหวู่ปู่ของเจ้าเขียนเอาไว้ ความลับความแยบยลของศาสตร์พิชัยสงครามทั้งหมดใต้ฟ้านี้รวบรวมอยู่นี่ อาจารย์เก็บตำราฉบับนี้ไว้เป็นความลับนานมาแล้ว ไม่เคยถ่ายทอดให้แก่ใครมาก่อนเลย เอ้า ! เจ้าเอาไปค่อย ๆ ศึกษาพิจารณาดู”

ซุนปิ้นรับตำราสำคัญไปด้วยอาการนอบน้อม แล้วกราบเรียนถามอาจารย์ว่า

“ในเมื่อเป็นตำราพิชัยสงครามอันวิเศษ ทำไมอาจารย์จึงถ่ายทอดให้ศิษย์เพียงผู้เดียว ไม่ถ่ายทอดให้น้องผังเจวียนด้วยเล่า”

อาจารย์กุ่ยกู่จื่อตอบว่า

“ผู้ใดอ่านตำราพิชัยสงครามนี้จนรู้ดีล้ำลึกแล้วไซร้ จะพิชิตทุกสงครามปวงภัย ไปถึงที่ใดชนะถึงที่นั่น หากผู้นั้นมีจิตใจเที่ยงตรงดีงาม เขาก็จะสร้างความผาสุกแก่ปวงชน หากใจคอหยาบคาย ตำรานี้กลับจะเสริมส่งให้เขายิ่งเหิมเกริมก่อเรื่องร้าย ผังเจวียนจิตใจไม่สัตย์ซื่อ อาจารย์จะถ่ายทอดตำรานี้ให้แก่เขาได้อย่างไร”

อาจารย์กุ่ยกู่จื่อคาดการณ์ไว้ไม่ผิดจริง ๆ ต่อมาเมื่อผังเจวียนรู้ว่าซุนปิ้นพี่ชายร่วมสาบานได้ตำราพิชัยสงครามไว้ในครอบครอง เขาก็พยายามหาทางทุกอย่างเพื่อจะช่วงชิงเอาไปเป็นของตน จนแม้กระทั่งทำร้ายพี่ชายร่วมสาบานด้วยการตัดขาทั้งสองข้าง เพราะเกรงว่าวิทยายุทธ์จะสูงกว่าตน

ครั้งนั้นเคราะห์ดีที่อาจารย์กุ่ยกู่จื่อดูออกรู้ทัน มิฉะนั้นหากถ่ายทอดตำราพิชัยสงครามทั้งสิบสามบทให้จนหมดสิ้น แผ่นดินครั้งนั้นคงจะร้อนเป็นไฟ ผู้คนคงจะล้มตายมากกว่านั้น

"ความโลภรมใจให้มืดดำ"

อย่าว่าพี่น้องร่วมสาบานจะประหัตประหารกันได้เลย แม้แต่สายเลือดสนิทชิดเชื้อก็ไม่เหลือน้ำใจให้แก่กัน หากควันดำของความโลภรมใจให้เมื่อใดก็เมื่อนั้น

๑๐. ศักดิ์ศรีของมนุษย์

ทรัพย์สินเงินทองหากได้มาด้วยความสุจริต
ต่อให้เป็นคนถือแส้ ที่เป็นอาชีพชั้นต่ำ ข้าก็ยินดีทำ
แต่ถ้าทรัพย์สินเงินทองนั้นได้มาอย่างไม่สุจริต
ข้าก็ขอทำในสิ่งที่ตัวเองชื่นชอบดีกว่า

ขงจื๊อ

ทำจนเคยชิน

มีขุนนางตำแหน่งเล็ก ๆ คนหนึ่ง อุปนิสัยชอบสอพลอนักเวลาพูดกับเจ้านาย เขามักจะคุกเข่าลงข้างหนึ่งเสมอ ทว่าครั้งหนึ่งเขาคุกเข่ารวดเร็วเกินไปทำให้เสียหลักเส้นเอ็นพลิก กระดูกสันหลังได้รับบาดเจ็บ ไม่สามารถยืดตัวตรงได้อีก ดังนั้น ท่วงท่าของเขาจึงเหมือนกับกำลังก้มตัวทำความเคารพอยู่ตลอดเวลา

ต่อมาเจ้านายคนใหม่มารับหน้าที่แทนเจ้านายคนเก่า เจ้านายคนใหม่เป็นขุนนางที่เกลียดคนประจบสอพลอมากที่สุด เวลาขุนนางชั้นผู้น้อยผู้นี้เข้าพบเจ้านาย จึงอยู่ในท่าก้มตัวทำความเคารพอย่างนบนอบเสมอ ทำให้เจ้านายผู้มาใหม่รู้สึกขัดลูกตามาก จึงตำหนิขุนนางชั้นผู้น้อยขึ้นว่า

“ผู้ที่เป็นขุนนางควรจะเป็นคนซื่อสัตย์ยุติธรรม รับใช้ประชาชนด้วยความสุจริต ปฏิบัติหน้าที่ของตนอย่างมีประสิทธิภาพ ไม่จำเป็นต้องประจบสอพลอยกยอปอปั้นผู้ที่เหนือกว่ามีอำนาจมากกว่า ดูท่วงท่านองของเจ้าสิ ก้มเอวย่อเข่าจนน่าสมเพช ไม่มีศักดิ์ศรีเสียเลย”

ขุนนางชั้นผู้น้อยถูกตำหนิเช่นนี้ จึงตอบอย่างจนใจว่า “กราบเรียนใต้เท้า

ข้าผู้น้อยปฏิบัติตนเช่นนี้จนกลายเป็นความเคยชินเสียแล้ว ไม่มีทางแก้ไขท่วงทำนองเช่นนี้ได้”

ในปัจจุบันคนประเภทนี้ยังมีอีกมาก แต่เปลี่ยนรูปแบบให้ทันกับยุคสมัยเท่านั้น คนพวกนี้จะสังเกตง่ายพวกเขามักใช้คำพูดว่า ถูกครับพี่ ดีครับผม เหมาะสมครับท่าน คนพวกนี้ชอบดูถูกศักดิ์ศรีของตัวเอง ยอมลดศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ เพียงเพื่อให้ได้มาซึ่งลาภยศ

๑๑. ชีวิตนี้เป็นของเรา ทำให้ดีที่สุด

ชีวิตนี้เป็นของท่าน

จงจับฉวยเอาพลังที่จะทำสิ่งที่ท่านอยากทำและจงทำให้ดี ๆ

จงจับฉวยเอาพลังที่จะรัก

สิ่งที่ท่านอยากรักและจงรักโดยสุจริตใจ

จงจับฉวยเอาของที่จะเดินป่า

แล้วทำตัวเข้ากลมกลืนกับธรรมชาติ

จงจับฉวยเอาพลังที่จะควบคุมชีวิตท่านเอง ไม่มีใครสามารถทำงานเช่นนี้ให้ท่านได้

จงจับฉวยเอาพลังที่จะบันดาลให้ชีวิตท่านเป็นสุข

ซูซานพีซูลท์

เถาหยวนหมิง
ผู้ไม่ยอมก้มหัวให้ทรชน

เถาหยวนหมิง เป็นกวีที่มีชื่อเสียงในสมัยราชวงศ์จิ้นตะวันออก เขาไม่เคยแยแสตำแหน่งหน้าที่หรือความร่ำรวยเลย ดังเช่นที่เขาเคยพูดไว้ว่า

“ข้าไม่มีวันยอมก้มหัวให้แก่อามิสสินจ้างใด ๆ เป็นอันขาด”

เมื่อเถาหยวนหมิงได้รับตำแหน่งผู้ว่าการมณฑลเผิงเจ๋อ แต่เขาจำต้องจากแม่อันเป็นที่รักไป แต่เขาก็รู้ดีว่าเขาจะต้องพบกับอะไรบ้าง เมื่อเข้ารับหน้าที่ เขาทำหน้าที่ได้ดี จนประชาชนมีความสงบร่มเย็นเป็นสุขทั่วหน้า ระหว่างนั้น แม่ได้เขียนจดหมายมาให้กำลังใจ และให้มีความซื่อสัตย์ อย่าทำอะไรที่เป็นการฝืนใจตัวเอง เถาหยวนหมิงนั้นไม่อาจลืมชีวิตที่เรียบง่ายในชนบทของเขาได้เลย และปรารถนาที่จะกลับบ้านเกิดขึ้นมาทันที ขณะนั้น

เองได้มีผู้ตรวจการมาขอเข้าพบเถาหยวนหมิง เพื่อรีดไถเงินทองจากคนยากคนจน เพื่อเอามาให้ตน เถาหยวนหมิงทำไม่ได้ จึงกล่าวตักเตือนผู้ตรวจการให้ปฏิบัติตัวตรงไปตรงมา สมกับเป็นข้าของแผ่นดิน ทำให้ผู้ตรวจการไม่พอใจเป็นอย่างยิ่ง แล้วกล่าวว่า จะให้ทางราชการปลดออกจากตำแหน่ง แต่เถาหยวนหมิงก็ไม่สนใจ

ในที่สุด เถาหยวนหมิง จึงรู้สึกสลดหดหู่ใจเป็นอย่างยิ่ง จึงเดินทางกลับบ้านเกิดที่เขาคิดถึงจับใจ และใช้เวลาว่างเขียนบทกวีขึ้น

“หวนคืนสู่บ้านเกิด
เหล่าพฤกษาเติบใหญ่
ภารกิจช่างฝืนเสียงเรียกร้องแห่งหัวใจ
สูญสิ้นไปทุกอย่าง
ข้าหลงทางไม่นานนัก
แม่เจ็บหนักในวันเก่า
แต่วันนี้เป็นของเรา”

นอกจากนี้ เถาหยวนหมิง ยังกลับมาใช้ชีวิตทำไร่ ทำนาตามเดิมอีกด้วย

“สายหมอกแห่งขุนเขา
เสียงเพรียกแห่งฤดูกาลใหม่
สายธารแห่งชีวิตต้องไหลเรื่อยไป”

เถาหยวนหมิงใช้ชีวิตส่วนใหญ่พูดคุยกับชาวบ้าน จนเกิดแรงบันดาลใจขึ้นในคืนหนึ่งท่ามกลางแสงไฟสลัวจากตะเกียง เขาแต่งบทกลอนที่ไพเราะจับใจได้บทแล้วบทเล่า ซึ่งทุกบทล้วนกลั่นกรองออกมาจากหัวใจของเขาทั้งสิ้น

เถาหยวนหมิงไม่แยแสทรัพย์สินเงินทองจากตำแหน่งในราชสำนักแม้แต่น้อย ด้วยเหตุนี้เขาจึงเป็นตัวอย่างที่ดีในเรื่องของความซื่อสัตย์มาตลอดทุกยุคทุกสมัย

๑๒. ชีวิตที่เรียบง่าย

ชีวิตของคนเราสิ้นเปลืองไปกับเรื่องจุกจิก หยุมหยิมมากเกินไป
ดังนั้นจงพยายามทำชีวิตให้เรียบง่ายเถอะ
ความฟุ้งเฟ้อส่วนใหญ่ และที่เรียกว่า ความสุขสบายหลากหลายในชีวิต เป็นสิ่งที่พึงหลีกเลี่ยงเสีย
เพราะมันเป็นอุปสรรคขัดขวางการยกระดับคุณภาพชีวิตของมนุษยชาติ

เฮนรี เดวิด ธอโร

เริ่มจากตะเกียบงาช้าง

กษัตริย์โจ้วได้ทรงรับสั่งให้หาคนมาทำตะเกียบงาช้างสำหรับพระองค์ จี้จื่อเห็นเช่นนั้นเกิดรู้สึกวิตกมาก เขาคิดว่าเมื่อคนเรามีตะเกียบงาช้างแล้ว ถ้วยชามกระเบื้องทั้งปวงก็จะไม่เหมาะที่จะใส่ของกิน เมื่อมีชามหยกและตะเกียบงาช้างแล้ว ของที่อยู่ในถ้วยชามจะเป็นข้าวฟ่างพืชผักธรรมดาย่อมไม่ได้ แต่จะต้องเป็นอาหารประเภทหางช้าง ลูกเสือดาว และอาหารป่า อาหารทะเลที่หายาก เมื่อได้รับประทานหางช้าง ลูกเสือดาว ก็จะสวมเสื้อผ้าเนื้อหยาบๆ อยู่กระต๊อบไม่ได้ ตรงกันข้ามจะต้องสวมเสื้อผ้าราคาแพงอยู่ในคฤหาสน์ใหญ่ๆ เมื่อเป็นเช่นนี้ความใคร่ในการเสพสุขก็ย่อมจะพองตัวขยายออกไปอย่างไม่มีขอบเขตสิ้นสุด ซึ่งจะต้องเอาหยดเหงื่อหยาดเลือดของประชาราษฎร์มาสนองตัณหาของตน บ้านเมืองก็จักใกล้ความวิบัติเข้าไปทุกที

เนื่องด้วยกษัตริย์โจ้วทรงเสพสุขสำราญรมย์อย่างหาขอบเขตมิได้ในที่สุดบ้านเมืองก็ล่มจม ด้วยเหตุนี้ จึงกล่าวกันว่า ผู้ทรงปัญญานั้นควรพิจารณาเห็นเรื่องเล็กๆ ที่จะกลายเป็นเรื่องใหญ่ได้ จากเหตุเบื้องต้นคาดคิดถึงผลในบั้นปลาย

๑๓. แทนคุณแผ่นดิน

ในการระลึกถึงความโชคดีที่ท่านมีชีวิต

ท่านควรจะใช้ชีวิตของท่านให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่นเพื่อเป็นการตอบแทน

อีเมอร์สัน

ความดีที่ทำได้ยาก

ที่โรงเรียนนายร้อยเวสต์ปอยต์ สอนคุณสมบัติแห่งการเป็นผู้นำต่าง ๆ ไว้ทั้งทางตรงและทางอ้อมซ้ำแล้วซ้ำเล่า เรื่องหนึ่งที่นักเรียนทุกคนได้รับการบอกเล่าเกี่ยวพันกับความเป็นมาของประเทศชาติและของโรงเรียนอย่างล้ำลึก เรื่องของสองนายพลซึ่งเกี่ยวข้องกันในระหว่างสงครามประกาศอิสรภาพ ความเป็นผู้นำที่ปราดเปรื่อง ทำให้ทั้งสองท่านกลายเป็นนายพลที่โดดเด่น สองนายพลนี้คือ จอร์จ วอชิงตัน และเบเนดิกต์ อาร์โนลด์ เรื่องราวของเขาทั้งสองจะทำให้เห็นตัวอย่างของการเลือก "ความดีที่ทำได้ยาก" อย่างชัดเจน

ในตอนต้น ๆ ของสงคราม ทั้งสองท่านก็ได้แสดงทั้งความสามารถอันยิ่งยวด ทั้งความกล้าหาญ ชัยชนะของอาร์โนลด์ที่เบอมิสไฮส์ ที่ยังผลให้อังกฤษต้องยอมแพ้ที่ซาราโตกา ซึ่งแม้แต่นักประวัติศาสตร์อย่างเฮอร์แมนเบอรัคมา ก็ยังยอมรับอย่างไม่เต็มใจนักว่า "ต้องขอสวมมงกุฎแห่งเกียรติยศให้แก่อาร์โนลด์ ที่ทำการรบจนได้ชัยชนะอย่างเด็ดขาดที่สุดครั้งหนึ่งในประวัติศาสตร์การรบ" แต่เพียงหนึ่งในสองคนนั้นเท่านั้น ที่ยืนหยัดต่อสู้ความยากลำบาก และยังรักษาคุณสมบัติแห่งความอุตสาหะอดทน ท่ามกลาง

ความยุ่งยากเดือดร้อนทั้งหลาย ส่วนอีกคนหนึ่งกลับยอมแพ้ต่อสภาพกดดันแบบนั้น และหาทางขายแผนผังป้อมปราการที่เวสต์ปอยต์ ซึ่งเขาเป็นผู้บัญชาการควบคุมอยู่ให้กับฝ่ายอังกฤษ ป้อมปราการเหล่านี้มีความสำคัญทางยุทธศาสตร์มาก เพราะถูกสร้างขึ้นเพื่อคุ้มกันแม่น้ำฮัดสัน ซึ่งเป็นด่านสำคัญของนิวยอร์ก แต่โชคดีที่ท่านนายพล วอชิงตันได้ค้นพบแผนหักหลังของอาร์โนลด์เสียก่อน จึงยังไม่ทันจะเกิดผลเสียหายอะไร (แต่ตัวอาร์โนลด์หลบหนีไปได้)

ที่เวสต์ปอยต์สรรเสริญเกียรติคุณของท่านนายพลวอชิงตัน หลาย ๆ ทางด้วยกัน ที่เป็นอนุสรณ์เด่นที่สุด ที่นักเรียนทุกคนจะต้องได้เห็นวันละสามครั้ง คือรูปปั้นขนาดใหญ่ของท่านบนหลังม้า ซึ่งยกไว้บนฐานสูงสิบฟุต รูปปั้นนี้ตั้งอยู่ตรงกลางสนาม ตรงด้านหน้าของห้องอาหาร เป็นการจูงใจ ที่เดียวที่รูปปั้นของท่านถูกจัดวางไว้ในสนามกลาง เหมือนกับจะจัดท่านไว้กลางเวทีใหญ่ โดยมีตึกเรียนและขุนเขารายล้อม

อาร์โนลด์ก็ได้มีอนุสรณ์ให้รำลึกถึงเช่นกัน บนผนังด้านตะวันออกของโบสถ์เก่าแก่ของโรงเรียนที่ตั้งอยู่ในบริเวณสุสานของโรงเรียนจะมีแผ่นหินสลักชื่อของนายทหารชั้นผู้นำในสมัยสงครามประกาศอิสรภาพเรียงรายอยู่ อย่างที่เราพอจะเดากันได้ว่า แผ่นป้ายชื่อที่แขวนอยู่ทางด้านหน้าเป็นจุดเด่นที่สุดคือ ชื่อของนายพลวอชิงตัน และป้ายชื่อสุดท้ายซุกซ่อนอยู่ทางด้านหลังของตึกที่เขียนไว้แต่เพียงว่า "พลตรี.... " แต่ไม่มีการสลักชื่อต่อไว้ มีแต่รอยสลักวันเดือนปีเกิดและปีคริสต์ศักราช ๑๗๔๑ แล้วก็เป็นที่ว่าง ซึ่งควรจะมีวันมรณะของผู้เป็นเจ้าของสลักไว้ คือแผ่นป้ายชื่อของอาร์โนลด์ การกระทำเช่นนี้ เป็นการลบล้างชื่อของเขาออกจากบัญชีเกียรติยศของประวัติศาสตร์อเมริกัน

๑๔. ความสุขแห่งชีวิต

ความสุข คือ การอยู่อย่างสันโดษในวิถีแห่งการถ่อมตน

คือ อยู่อย่างผู้ดีมากกว่าอย่างเศรษฐีและเป็นผู้มีอาระ ดีกว่าหลงใหลไปตามยุคสมัย

อยู่อย่างมีศักดิ์ศรีดีกว่ารับการนบนอบ

อยู่อย่างอุดมสมบูรณ์ หากไม่ร่ำรวยศึกษาอย่างหนัก

ครุ่นคิดแต่ในใจ ปราศรัยโดยสุภาพ กระทำอย่างตรงไปตรงมา

ฟังเสียงจากค้างคาวและวิหค เด็กทารก และนักปราชญ์ ด้วยใจอันเปิดกว้าง

อดทนอย่างไม่หวั่นไหว มีความกล้า รู้จักจังหวะ ไม่ร้อนรน

ปลดปล่อยวิญญาณเป็นอิสระและเติบโตอย่างสามัญ

วิลเลียม เฮนรี ชานนิ่ง

ปรารถนาที่ผิด ๆ

ในคัมภีร์จีนชื่อ ซิงยิ่งจาลู มีเรื่องเล่าว่ามีคนจนคนหนึ่งเผาเครื่องหอมสวดมนต์ภาวนาอ้อนวอนพระเจ้าบนสวรรค์ทุกคืน คืนหนึ่งได้ยินเสียงร้องมาจากสวรรค์ว่า

“คำสวดมนต์อ้อนวอนของเจ้ารู้ถึงพระเจ้าแล้ว พระองค์ส่งเราให้มาถามว่า เจ้าจะต้องประสงค์สิ่งหนึ่งสิ่งใด”

เขาตอบว่า “ข้าพเจ้าปรารถนาเสื้อผ้าหยาบ ๆ อาหารเลว ๆ พอประทังชีวิตตามแต่จะได้ ให้พอมีกำลังพอท่องเที่ยวไปตามห้วยตามเขาโดยไม่ต้องมีความกังวลจนกว่าชีวิตจะหาไม่ เท่านั้นก็พอแล้ว”

"เท่านั้นและหรือ ดูก่อนเจ้าสิ่งที่เจ้าปรารถนานั้นมันเป็นของสำหรับเทวดาบนสวรรค์เขาต่างหาก เจ้าปรารถนาไม่ได้หรอก จงปรารถนาทรัพย์สมบัติยศถาบรรดาศักดิ์ซิเจ้าเอ๋ย"

นิยายนี้เป็นคติดีทั้งฝ่ายคดีโลกและคดีธรรม นิยายเรื่องนี้คัดมาจากตอนปาฐกถาเรื่อง "โลกกับธรรม" ของขุนวิจิตรมาตรา

๑๕. จงพอใจในสิ่งที่มี

มีสองสิ่งที่เราควรมุ่งหมายในชีวิต
สิ่งแรกคือแสวงหาสิ่งที่คุณต้องการและหลังจากนั้นก็คือ
ชื่นชมกับสิ่งที่คุณหามาได้
มีแต่คนที่ฉลาดที่สุดเท่านั้นที่จะบรรลุจุดมุ่งหมายข้อที่สองได้

โลแกน เพียซอล

หนูทดลอง ความมุ่งหมายกับเป้าหมาย

มีการทดลองจับหนูมาใส่กรงที่มีพื้นทรายหนา ในกรงมีแค่น้ำ ส่วนอาหารฝังอยู่ใต้พื้นทราย เมื่อหนูได้กลิ่นอาหารมันจะใช้อุ้งตีนของมันคุ้ยพื้นทรายเพื่อหาอาหาร ทำอย่างนี้สักระยะหนึ่งก็เลิกฝังอาหารใต้พื้นทรายและนำอาหารมาวางบนพื้นทรายที่มองเห็นได้ชัด แต่เจ้าหนูกินอาหารที่วางอยู่บนทรายไปพลางก็ขุดทรายไปพลางด้วยความเคยชิน

เจ้าหนูทดลองนี้ติดนิสัยขุดคุ้ยทรายไปตลอดชีวิต มันขุดทรายทั้ง ๆ ที่ไม่มีเหตุผลอันใดต้องขุดเลย การทดลองให้หนูขุดทรายทำให้เห็นภาพสำคัญของการติดกับเป็นความสับสนที่นำเอาความมุ่งหมายที่จะหาเงินมาเพื่อเป้าหมายของชีวิตอย่างหนึ่งกลายเป็นเป้าหมายของชีวิตคือ การหาเงินไม่ต่างจากหนูที่ขุดทรายอย่างไม่มีจุดหมาย

ปัจจุบันมนุษย์เรามุ่งมั่นที่จะหาเงินกันทั้งวันทั้งคืนเป็นทาสของลาภยศสรรเสริญ จนใช้เวลาทั้งชีวิตไปเพื่อขุด ๆ ๆ เมื่อได้ลาภยศออกมาก็ยังขุดต่อไปเรื่อย ๆ ไม่รู้จักจบสิ้น

เคยถามตัวเองกันบ้างหรือเปล่าว่าขุดเอาไปทำไมในเมื่อเป้าหมายของชีวิตก็คือความสุขสงบร่มเย็น แต่คนส่วนมากก็ต้องมาตายไปหมดแรงไปเพราะขุดจนไม่มีเวลาพักผ่อน ไม่มีเวลารื่นเริงบันเทิงใจกับชีวิตบ้างเลย ทั้ง ๆ ที่บางคนมีทรัพย์สินมหาศาล เมื่อจากโลกนี้ไปก็ทิ้งมรดกเอาไว้ให้ลูกหลานแย่งชิงกัน จนกลายเป็นโศกนาฏกรรมกันมานักต่อนัก หยุดขุดแล้วหาเวลารื่นรมย์กับสิ่งที่เรามีจะดีกว่า

๑๖. ประโยชน์เพื่อคนอื่น

อัจฉริยบุคคล เปรียบดั่งดาวตก
ที่ชะตาลิขิตให้เผาผลาญตนเอง
เพื่อส่องสว่าง สร้างยุคสมัยของตน

นโปเลียน โบนาปาร์ต

สมณะเฮี่ยงจัง (พระถังซำจั๋ง)
เดินทางไกลเพื่อไปอาราธนาพระไตรปิฎกจากอินเดีย

จำเดิมแต่พระพุทธศาสนาเข้ามาตั้งหลักในประเทศจีนแล้วในระยะ ๕๐๐ ปีแรก ต้องอาศัยการถ่ายทอดพระธรรมวินัยจากภิกษุชาวต่างประเทศ ในการถ่ายทอดนั้นได้ผ่านล่ามหลายปากกว่าจะออกมาเป็นภาษาจีน ก็เป็นธรรมดาอยู่เองที่จะได้รับคำแปลที่สมบูรณ์ทั้งอรรถะและพยัญชนะได้ยาก แม้จะมีภิกษุชาวต่างชาติบางรูปรอบรู้ในภาษาจีนอย่างดี อาทิ พระกุมารชีพ ซึ่งเป็นชาวอินเดียแคว้นกาศมีระ ท่านผู้นี้นับเป็นตัวอย่างอันดียิ่งของนักแปลพระไตรปิฎกจากภาษาสันสกฤตสู่ภาษาจีน เพราะว่าท่านไม่ต้องอาศัยล่ามเนื่องจากท่านมีความรู้แตกฉานในวรรณคดีจีนมาดีแล้ว ผลงานแปลและรจนาของท่านผู้นี้ก็คือ พระสูตรและปกรณ์พิเศษจำนวนมาก รวมทั้งอรรถกถาที่สำคัญของฝ่ายมหายานทั้งหมดได้แปลโดยใช้สำนวนทางกวีอันไพเราะในภาษาจีน

นอกจากท่านผู้นี้แล้ว เรายังไม่พบนักแปลคัมภีร์รูปใดที่เชี่ยวชาญทั้งด้านสันสกฤต และภาษาจีนในตัวคนคนเดียว ดังนั้น จึงเป็นเรื่องเร้าใจให้ภิกษุจีนเกิดความมุ่งมั่นอย่างแรงกล้าที่จะจาริกไปศึกษาพระธรรมวินัยในประเทศอินเดียเสียเอง และภิกษุจีนรูปแรกที่ไปสู่อินเดียสำเร็จคือ ภิกษุฟาเหียน

ซึ่งมีชีวิตในศตวรรษที่ ๙ ก่อนหน้าท่านเฮี่ยงจัง ๒๐๐ ปี ฟาเหียนได้ไปอินเดียในสมัยราชวงศ์คุปตะรุ่งเรือง และได้กลับมาตุภูมิพร้อมกับคัมภีร์จำนวนร้อยปกรณ์ แต่ท่านผู้นี้ไม่ใช่นักอักษรศาสตร์ ผลงานที่แปลจึงเป็นผลงานเล็กน้อย

สมัยถัดจากนั้นได้มีภิกษุจีนอีกจำนวนมาก นับจำนวนร้อย ๆ เดินทางไปแดนพุทธภูมิ แต่ส่วนใหญ่ไปสิ้นชีวิตในท่ามกลางการเดินทาง เพราะการคมนาคมระหว่างจีนกับอินเดียครั้งกระโน้นมีทางอยู่ ๔ สายด้วยกัน คือ

๑. เดินทางจากจีนเหนือ ข้ามทะเลทรายโกบีในมองโกเลีย ผ่านเตอร์กีสถาน เลียบตามทะเลสาบอิสสิกกุน เข้าอัฟกานิสถาน ข้ามทิวเขาฮินดูกูฏ เข้าสู่ลุ่มแม่น้ำสินธุ

๒. ออกจากจีนเหนือ ไปตามหุบเขาเทียนซาน ข้ามทะเลทรายตะกลามากัน ข้ามที่ราบสูงปามีร์ ทิวเขาการาโกรัม หรือหิมาลัยน้อยเข้าสู่อินเดียทางแคว้นกาศมีระ

๓. ออกจากจีนมณฑลเสฉวน ผ่านประเทศทิเบต ข้ามทิวเขาหิมาลัยสู่อินเดียทางประเทศเนปาล

๔. ลงเรือที่ท่าเมืองกวางตุ้ง เลียบฝั่งทะเลญวน ข้ามอ่าวไทยผ่านภูเขา ๓๐๐ ยอด ขึ้นบกที่เมืองไทรบุรี แล้วลงเรือผ่านช่องแคบมะละกาเข้าสู่มหาสมุทรอินเดีย ไปขึ้นฝั่งเมืองตามรลิปติ ในแคว้นกาลิงครัฐ

เส้นทางทั้ง ๔ สายนี้ ๓ สายแรกเป็นทางบก ต้องผจญกับความทุรกันดารและความหนาวเย็น สายที่ ๔ ก็ต้องผจญกับมรสุมร้ายในทะเล เพราะฉะนั้นกวีจีนในครั้งนั้นจึงเขียนโคลงว่า **"ขื่อเจี่ยเซ่งแปะ คุยบ่อจั๊บ เอ๋าเจี่ยอังใจจุ้ยเจี่ยลั้ง"** แปลว่า **"ในยามไปสิ มีจำนวนนับร้อย ๆ ครั้นยามกลับเล่าก็เหลือไม่ถึงสิบ บุคคลผู้อยู่ภายหลังไฉนเลยจะทราบถึงความยากลำบากของผู้ที่ไปก่อน"**

ในจำนวนนักธุดงค์จีนเหล่านี้ ท่านสมณะเฮี่ยงจังเป็นผู้มีชื่อเสียงที่สุด ท่านเกิดในสกุลแซ่ตั้ง เป็นบุตรคนสุดท้องมีพี่สาวคนหนึ่ง พี่ชายอุปสมบทอยู่ในวัดแจ้งโค้วยี่ ตัวท่านเฮี่ยงจังเองได้บรรพชาเป็นสามเณรเป็นทางนาคหลวง และได้เรียนพระธรรมวินัยแตกฉานจนเป็นนักเทศน์ที่ลือชื่อ เมื่ออุปสมบทแล้วท่านสลดใจ ในข้อทุ่มเถียงวิวาทของบรรดาคณาจารย์จีนในยุคนั้น เกี่ยวกับปัญหาทางพุทธปรัชญาต่าง ๆ บางสำนักก็สอนว่า นิพพานเป็นภาวะ บางสำนักก็สอนว่า นิพพานเป็นอภาวะ เป็นอาทิ ประกอบทั้งอุปกรณ์ในทางค้นคว้าศึกษายังไม่มีสมบูรณ์ ท่านเฮี่ยงจังจึงผูกจิตมุ่งจะไปอินเดีย เพื่อแสวงหาความรู้มาตัดข้อกังขาเหล่านี้

ในขั้นแรกมีเพื่อนสหธรรมิกที่จะร่วมจาริกกับท่านหลายสิบรูป จัดเป็นคณะแต่บังเอิญรัฐบาลจีนออกกฎหมายว่า ห้ามคนในประเทศออกนอกพรมแดน คณะจาริกจึงสลายตัวไป คงมีแต่ท่านเฮี่ยงจังรูปเดียว การเดินทางนี้จะต้องกระทำอย่างลักลอบคือเลือกเดินทางเฉพาะเวลากลางคืน จนกระทั่งพ้นชายแดนเข้าสู่ทะเลทรายโกบีซึ่งท่านเขียนในบันทึกว่า **“เบื้องบนไม่มีสัตว์มีปีก เบื้องล่างไม่มีสัตว์เลื้อยคลาน”** ท่านรอนแรมไปในทะเลทรายผู้เดียว พร้อมกับม้าคู่ชีพตัวหนึ่ง วันหนึ่งท่านทำถังน้ำพลัดตกหกไป ถ้าไม่มีน้ำก็ต้องตาย แต่ท่านก็ใจเด็ดเดี่ยว มุ่งหน้าเดินทางต่อไป และต้องอดน้ำอยู่ถึง ๗ วันจึงได้พบบ่อน้ำ เมื่อข้ามทะเลทรายแล้วก็มาถึงประเทศเกาเชียง กษัตริย์ในประเทศนี้เลื่อมใสท่านมาก ขอให้ท่านรับตำแหน่งสังฆราช ท่านก็ไม่รับ กษัตริย์ได้ขอสัญญาท่านว่า เมื่อจบการศึกษาแล้วให้มาแวะประเทศนี้ ๓ ปี แล้วทรงปฏิญาณร่วมเป็นภราดากับท่าน ทรงประทานอุปการะเป็นอเนกในการเดินทางต่อไป ตอนที่จะข้ามภูเขาหิมาลัยน้อยหรือการาโกรัม ท่านบันทึกสถานการณ์ว่า **“เขาน้ำแข็งแลลดหลั่นชันละลิ่ว หิมะปลิวป่วนปั่นตั้งพันลี้”** ต้องใช้เวลา ๑ สัปดาห์จึงข้ามเขาสำเร็จ

แล้วจึงบรรลุถึงลุ่มแม่น้ำสินธุ ท่านเฮี่ยงจังได้จาริกไปพักอยู่ในนาลันทา ๕ ปี เป็นศิษย์พิเศษของท่านอธิการบดีศีลภัทร ในระหว่างนั้นมีนักปรัชญาในลัทธิโลกายตะ (วัตถุนิยม) มาท้าโต้วาทีกับคณะอาจารย์แห่งนาลันทา ทางมหาวิทยาลัยจึงส่งท่านเฮี่ยงจังไปเป็นผู้โต้ ปรากฏว่าได้รับชัยชนะ กลับใจนักปรัชญาผู้นั้นให้มาเป็นสาวกได้ เกียรติคุณของท่านจึงโด่งดังไปทั่วอินเดียทั้ง ๕ ภาคจนได้สมญาว่า **“มหายานเทวคุรุ”**

ต่อมาท่านเฮี่ยงจังได้เดินทางไปบูชาพระพุทธปูชนียสถานต่าง ๆ ทั่วอินเดีย ในระหว่างล่องเรือมาตามแม่น้ำคงคา มีพวกโจรซึ่งนับถือทุรคาเทวีมาปล้น โจรพวกนี้ได้จับท่านเป็นเชลยจะฆ่าบูชายัญเจ้าแม่ แต่ด้วยบุคลิกลักษณะและอำนาจลี้ลับบางอย่าง ทำให้โจรพวกนี้ในที่สุดไม่กล้าฆ่าท่าน และเมื่อได้รับโอวาทจากท่านแล้ว ก็ทิ้งอาวุธกลับใจเป็นสาธุชนหมด ในเวลานั้นพระเจ้าศีลาทิตย์กำลังเรืองเดชานุภาพอยู่ในอินเดีย เมื่อทราบกิตติคุณของท่านแล้ว จึงส่งคณะทูตมานิมนต์ให้ไปยังเมืองกันยากุพชะ ในขณะเดียวกันกษัตริย์แห่งแคว้นกามรูป คือพระเจ้าภาสกรวรมัน ก็มีความเลื่อมใสในตัวท่านเฮี่ยงจังส่งคณะทูตมานิมนต์ท่านที่นาลันทาพร้อมกัน เลยเป็นเหตุให้ท่านยากที่จะตัดสินใจว่าจะไปกับฝ่ายใด และแล้วการขัดใจระหว่างกษัตริย์สองพระองค์นี้ก็เริ่มขึ้น เพราะทั้งสองพระองค์ปรารถนาจะได้ตัวท่านเฮี่ยงจังก่อน พระเจ้าภาสกรรับสั่งว่า ถ้าท่านเฮี่ยงจังมายังนครของพระองค์ก่อน พระองค์จะสร้างวัดจำนวน ๑๐๐ วัดฉลอง และรับสั่งข่มขู่พระเจ้าศีลาทิตย์ทำนองจงเอาศีรษะของข้าพเจ้าไปก่อนที่จะได้ตัวท่านเฮี่ยงจังไป พระเจ้าศีลาทิตย์เพิ่งเสด็จกลับจากศึกษาทางภาคใต้ มีจตุรงคโยธาพร้อมพรักอยู่ในขณะนั้นจึงตรัสสนองด้วยความเกรี้ยวกราดว่า ดีแล้ว ถ้ากระนั้นเราก็ใคร่จะทัศนาศีรษะกษัตริย์แห่งกามรูป ผลสุดท้ายเมื่อพระเจ้าภาสกรเห็นพระเจ้าศีลาทิตย์ผู้มีกำลังเหนือกว่าจะเอาจริง พระองค์ก็ยอมลดทิฐิมานะ เสด็จมาเฝ้าพระเจ้าศีลาทิตย์เสียเอง และท่านเฮี่ยงจังก็ได้

มาเฝ้าพระเจ้าศีลาทิตย์ในพลับพลาบนริมฝั่งแม่น้ำยมนา ต่อมาพระเจ้าศีลาทิตย์ได้ประกอบพิธีบำเพ็ญมหาทานบริจาคขึ้นที่ท่าน้ำเมืองประยาคะ (บริเวณเมืองอัลลาฮบัด ในปัจจุบันนี้) นิมนต์ท่านเฮี่ยงจังแสดงพระธรรมเทศนาตลอดพิธีงาน ท่านเฮี่ยงจังได้ประกาศท้าโต้วาทีกับบรรดาพราหมณ์ อาชีวก นิครนถ์ ปริพาชก และพวกคณาจารย์ในนิกายพุทธศาสนาต่าง ๆ ๑๘ นิกาย กำหนดเขตในเวลา ๑๕ วัน ปรากฏว่า ไม่มีผู้ใดผู้หนึ่งกล้าเสนอตนออกมาโต้วาทีด้วย เมื่อท่านดำริจะกลับมาตุภูมิ พระเจ้าศีลาทิตย์ยินดีจะจัดเรือรบไปส่งทางทะเล แต่ท่านเฮี่ยงจังได้ปฏิเสธเพราะมีสัญญากับเจ้าครองนครเกาเชียงไว้ ท่านจึงเดินทางกลับทางบก เมื่อไปถึงเตอร์กีสถาน ได้ทราบข่าวว่า กษัตริย์เกาเชียงองค์ก่อนสิ้นพระชนม์เสียแล้ว ท่านจึงหมดข้อผูกมัด รีบเดินทางกลับประเทศจีน เมื่อมาถึงพรมแดน ท่านได้ถวายของหนังสือขอลุกะโทษต่อจักรพรรดิจีน ที่เมื่อ ๑๕ ปีก่อนนี้ ท่านละเมิดพระราชโองการลอบออกนอกประเทศ พระเจ้าถังไทจงมหาราชทรงปีติโสมนัสโปรดให้พระเจ้าอาจัดขบวนเกียรติยศไปรับท่านเฮี่ยงจังในฐานะที่เป็นบุรุษอาชาไนยของชาติ ในวันที่ขบวนเข้าสู่นครเชียงอาน รับสั่งให้ราษฎรทุกบ้านเรือนที่ขบวนผ่านตั้งโต๊ะบูชาหน้าบ้าน แล้วโปรดให้ท่านเฮี่ยงจังไปสำนักอยู่วัดฮ่งฮกยี่

ท่านเฮี่ยงจังได้นำธรรมคัมภีร์กว่าพันปกรณ์มาด้วย นอกจากนี้มีพระพุทธรูปและพระบรมธาตุชนิดต่าง ๆ เมื่อท่านเฮี่ยงจังได้เฝ้าพระถังไทจงทรงรับสั่งสอนใจท่านเฮี่ยงจังว่า ขอให้สึกออกมารับราชการจะแต่งตั้งให้เป็นเสนาบดี ท่านก็ปฏิเสธว่าจะขอฉลองพระคุณในเพศสมณะต่อไป พระเจ้าถังไทจงจึงรับสั่งให้ท่านเฮี่ยงจังมาเป็นคู่สนทนาในเวลาค่ำเนือง ๆ รับสั่งว่า ข้าฯ มารู้จักท่านอาจารย์ก็เมื่อเข้าปัจฉิมวัยแล้ว เสียดายนัก จะไม่มีโอกาสยืนยาวอยู่ร่วมมือกับท่านอาจารย์ทะนุบำรุงพระพุทธศาสนา แม้แต่เวลาเสด็จ

ไปในราชการสงครามก็รับสั่งให้ท่านอาจารย์โดยเสด็จด้วย แต่ท่านทูลปฏิเสธว่า พระภิกษุจะไปแรมคืนในสมรภูมิไม่ได้ ผิดพระวินัย

เมื่อพระเจ้าถังไทจงสวรรคตแล้ว โอรสคือพระเจ้าถังเกาจงได้เสวยราชย์ พระองค์ได้อุทิศพระราชวังเดิมสร้างเป็นวัดให้ชื่อว่า ไต้ ชื่อ อึง ยี่ (มหาการุณคุณาราม) นิมนต์ท่านเฮี่ยงจังมาเป็นเจ้าอาวาส ในสมัยนี้ท่านเฮี่ยงจังจึงมีเวลาเป็นตัวของตัวเอง ได้ทุ่มเทชีวิตในบั้นปลายแปลคัมภีร์ที่เชิญมาแต่อินเดียสู่ภาษาจีน รวมทั้งหมด ๗๔ ปกรณ์ เป็นจำนวนล้านพันกว่าผูก นับว่าในบรรดานักแปลคัมภีร์นั้น ท่านทำงานมากที่สุด และท่านได้แปลคัมภีร์เต๋าเต็กเกงของเหลาจื๊อออกเป็นภาษาสันสกฤตส่งไปให้ชาวอินเดียอ่าน ในปีอายุ ๖๔ ท่านอาพาธลง และก่อนจะดับขันธ์ได้มีคำสั่งแก่ลูกศิษย์ว่า **"ท่านเป็นพระขอให้ตายอย่างพระ ห้ามจัดงานศพเอิกเกริกเปลืองเงินของชาวบ้าน ให้เอาเสื่อเก่า ๆ ห่อศพท่านไปฝังก็พอ"** เมื่อท่านดับขันธ์ไปแล้ว ทางราชการไม่ยอมให้จัดงานศพง่าย ๆ อย่างนี้ พระเจ้าถังเกาจงเองเมื่อรู้ข่าวว่าท่านจากไปเสียแล้ว ก็ทรงพระกันแสงตรัสว่า "ดวงมณีของชาติ ได้แตกไปเสียแล้ว" ให้หยุดราชการ ๓ วัน ไว้ทุกข์หมดทั้งประเทศ ในวันที่มีรัฐพิธีฝังศพท่านมีประชาชนมาในงาน ๒ ล้านคน ท่านเฮี่ยงจังจึงสมกับเป็นมหาบุรุษรัตน์คนหนึ่งในประวัติศาสตร์พุทธศาสนา ยากที่จะหาผู้หนึ่งผู้ใดมาเทียบเท่าได้

๑๗. คุณค่าของมนุษย์

คุณค่าหรือคุณความดีของมนุษย์
อันแท้จริงอยู่ที่ว่าเขาสามารถถ่ายทอดความรู้ที่มีอยู่
เพื่อช่วยยกระดับคุณภาพ เผ่าพันธุ์และชีวิตมนุษย์ได้มากน้อยแค่ไหน

ไอน์สไตน์

เสนาบดีกงอี๋ซิว ไม่กินปลา

ท่านเสนาบดีกงอี๋ซิวเป็นใจเสี้ยงของเจ้าผู้ครองแคว้นหลู่ มีพระนามว่าหลู่มู่กง (ก่อน ค.ศ. ๔๐๗ - ๓๗๕) เป็นผู้เลิศในความซื่อสัตย์ ถือสัจจะว่าเมื่อเป็นขุนนางได้รับเบี้ยหวัดเงินปี นอกจากจะต้องจงรักภักดีต่อเจ้าเหนือหัวแล้ว ยังต้องไม่ทำในสิ่งที่เสียผลประโยชน์ของราษฎรอีกด้วย ท่านเสนาบดีกงอี๋ซิวห้ามคนในครอบครัวปลูกผักผลไม้กินเองต้องไปซื้อจากราษฎรที่ขายผักในตลาด ห้ามคนในบ้านทอผ้าเองต้องไปซื้อจากราษฎรที่มีอาชีพทอผ้าขาย

ท่านบอกว่า ถ้าบ้านขุนนางทำเองหมดทุกอย่าง ชาวไร่ชาวนา และช่างฝีมือทั้งหลายจะนำผลิตผลของตนไปขายให้ใครเล่า ท่านตรงเสียจนขุนนางทั้งแคว้นไม่กล้าแม้แต่จะเอียงสักนิด บ้านเมืองสงบเรียบร้อย โจรผู้ร้ายไม่มี เปิดประตูนอนได้ ไม่มีภัย แคว้นต่าง ๆ ก็ไม่กล้ามาย่ำยี เพราะเกียรติคุณของท่านระบือไปทั่วทุกแคว้น

ท่านนิยมการบริโภคพืชผักว่าเป็นการเสริมความดีงามให้ชีวิตมีคุณภาพยิ่งขึ้น แต่เมื่อเล็ก ๆ ท่านบริโภคปลามาจนเคยชิน และเป็นของโปรดเสียด้วย จึงต้องบริโภคปลาทุกมื้อ ชาวแคว้นหลู่ทั้งเคารพและรักท่านมากต่างพากันสรรหาปลาดี ๆ มากำนัล ท่านจะขอบใจและให้คนนำปลาไปคืนทั้งหมด

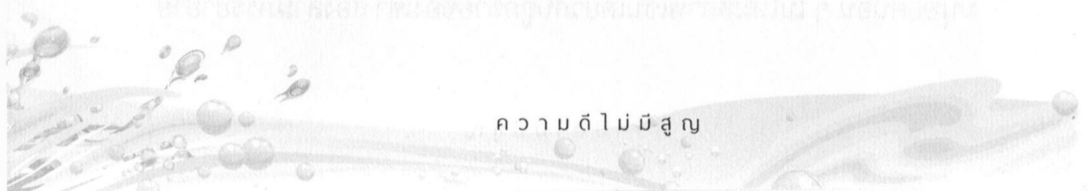
ไม่ยอมรับไว้เลยแม้แต่ชิ้นเดียว ปลาบางชนิดที่หายากและอร่อยมากเห็นแล้วตื่นเต้น แต่ท่านก็อดใจได้ ของกำนัลทุกประเภท ท่านก็ไม่รับเช่นกัน เป็นเช่นนี้มาจนน้องชายท่านอดรนทนไม่ไหว ถามท่านว่า

"ท่านพี่ชอบบริโภคปลามากเพียงใด ใคร ๆ ก็รู้ คนเขาให้ด้วยความนิยมชมชื่นในตัวพี่ท่าน ไฉนจึงไม่ยอมรับไว้เล่า ของกินเล็กน้อยใครจะหาว่าท่านพี่รับสินบาทคาดสินบนได้อย่างไร"

ท่านตอบว่า

"ก็เพราะพี่ชอบบริโภคปลาน่ะซี จึงไม่กล้ารับปลาจากผู้อื่น น้องรู้ไหมว่าไม่ว่าจะเป็นของเล็กของใหญ่ ลองได้รับไว้ก็เสียชื่อว่ารับของกำนัลได้แล้ว เราจะต้องเกรงใจคนให้ พอเขามีเรื่องอะไรก็จะวิ่งมาขอความช่วยเหลือ ถ้าเขาได้รับความอยุติธรรม ก็เป็นหน้าที่ของเราอยู่แล้วที่จะต้องให้ความเป็นธรรมแก่เขา แต่ถ้าเขาเป็นฝ่ายผิดเล่า ถ้าเราไม่ช่วยเขาก็หาว่า ทีของกำนัลละก็รับไว้เร็ว ๆ แต่พอมีเรื่องก็อิดเอื้อนไม่ยอมช่วย แต่ครั้นจะช่วยคนผิด ขบวนการยุติธรรมก็จะเสียดุลไปจะยอมให้กฎหมายย่อหย่อนได้อย่างไร การบริหารประเทศจะเกิดความยุ่งยาก ความเดือดร้อนจะติดตามมาดุจเงาตามตัว ความผิดก็จะตกอยู่ที่ตัวพี่ เพราะความโลภและเห็นแก่กินอย่างน่าละอาย ประชาชนจะเกลียดชัง เจ้าเหนือหัวจะทรงลงโทษ ตอนนั้นใครเล่าจะยินดีนำปลามาให้พี่อีก ตัวพี่เองก็จับปลาไม่เป็น ถ้าพี่ยังซื่อสัตย์ถือสัจจะมั่นอยู่พี่ก็จะมีเงินซื้อปลามาบริโภคทุกวัน จะซื้อมากน้อยเพียงใดก็สุดแต่ใจเราไม่ต้องพึ่งพาใคร ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน มีแต่คนนับหน้าถือตา แม้ตายไปแล้วก็ยังมีคนสรรเสริญไม่รู้ลืม ประวัติศาสตร์ก็จะจารึกคุณงามความดีของเราไว้ พี่ตายไปก็ไม่ละอายใจเมื่อพบกับบรรพชนของเรา ลูกหลานในตระกูลของเราก็ไม่น้อยหน้าใครเมื่อเอ่ยถึงพี่"

เรื่องนี้สรุปลงที่ว่าซื่อกินไม่หมดคดกินไม่นาน บ้านเมืองที่ล่มสลายทั้งโลก ล้วนเกิดมาจากการคอร์รัปชันทั้งนั้น ถ้าทุกคนที่ทำงานมีความซื่อสัตย์สุจริต หน่วยงานก็จะเจริญ ถ้าเป็นประเทศชาติก็จะรุ่งเรือง

๑๘. สั่งสมบุญนำความสุขมาให้

ฟ้าประทานชีวิตให้เราแต่ชะตาชีวิตเราต้องสร้างสมเอง

หากกระทำแต่กรรมดี มีศีลธรรมชอบช่วยเหลือผู้อื่น
ยิ่งไม่มีผู้รู้เห็นก็ยิ่งเป็นกุศลมหาศาล
เมื่อเราสั่งสมความดีจนเต็มเปี่ยมแล้ว
เราต้องการชะตาชีวิตอย่างไรก็ได้

เหลี่ยวฝาน

ช่วยเหลือผู้อื่นคือความสุข

แจ็ก ฮิงก์ลีย์ เป็นเศรษฐีคนหนึ่งที่สร้างฐานะขึ้นมาจากค้าน้ำมัน เขาเป็นพวกรีพับลิกันที่มีหัวอนุรักษนิยม เป็นผู้ที่มีความศรัทธาต่อพระเจ้า เป็นสามีและหัวหน้าครอบครัวที่น่ารัก แต่แล้วเขาก็ต้องตกใจแทบช็อกเมื่อหนังสือพิมพ์พาดหัวข่าวว่า จอห์น ฮิงก์ลีย์ จูเนียร์ บุตรชายมหาเศรษฐีทำการลอบสังหารประธานาธิบดี เรแกน กับคนอื่นอีก ๓ คน ซึ่งมี เจมส์ เบรดี คนสนิทของประธานาธิบดีรวมอยู่ด้วย ชื่อเสียงของแจ็กมัวหมอง เพราะตอนนี้เขากลายเป็นพ่อของผู้พยายามทำการลอบสังหารประธานาธิบดีไปเสียแล้ว

ปัจจุบันชีวิตความเป็นอยู่ของ แจ็ก และ โจแอนน์ ผู้เป็นภรรยาได้เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง เขารู้ว่าเขาหมดโอกาสที่จะพิสูจน์ให้ผู้คนเห็นว่าลูกชายของเขามีความผิดปกติทางจิต เขาก็เลยหันหลังให้กับธุรกิจที่เขาทำอยู่ โดยลาออกจากตำแหน่งประธานของแวนเดอร์บิลเอนเนอร์จีคอร์ปอเรชั่น แล้วมอบกิจการบริษัทที่เขาก่อตั้งขึ้นตั้งแต่ปี ๑๙๗๐ ให้กับบุตรชายคนโตชื่อ สก็อตต์ และหันมาใช้ชีวิตให้เป็นประโยชน์ต่อสังคม ด้วยการให้ความช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์คนอื่น ๆ ไม่ให้มีสภาพเช่นเดียวกับลูกชายของเขา สองสามีภรรยาย้าย

ออกจากบ้านใหญ่โตหรูหราและสะดวกสบายในโคโลราโด มาอยู่ในอพาร์ตเมนต์เล็ก ๆ ซึ่งมีเพียงสองห้องนอนและเครื่องเรือนอีกไม่กี่ชิ้นในแม็กลีน เวอร์จิเนีย เพื่อจะได้อยู่ใกล้กับลูกชายคนเล็กและทำงานให้กับมูลนิธิเพื่อสุขภาพจิต ซึ่งเป็นมูลนิธิที่พวกเขาก่อตั้งขึ้นเมื่อปีที่แล้วนี้เอง เขาใช้สำนักงานเล็ก ๆ แห่งหนึ่งซึ่งเพื่อนของเขาคนหนึ่งได้อุทิศให้กับมูลนิธิเป็นที่ทำงานหาเงิน และพยายามให้ความช่วยเหลือกับครอบครัวที่กำลังเผชิญกับปัญหาความเจ็บปวดทางจิตจากเงินที่เขาหาได้รวมกับเงินสะสมของครอบครัวฮิงก์ลีย์ และเงินที่ได้รับบริจาคมาทำให้มูลนิธิมีเงินดำเนินการ ๒๐๐,๐๐๐ ดอลลาร์ ถึงแม้จะเป็นสำนวนเงินเพียงเล็กน้อย แต่แจ็กก็มุ่งรณรงค์ให้การศึกษากับประชาชนในเรื่องสุขภาพจิตอย่างเต็มที่ เขากล่าวว่า “เราพยายามทำการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนรู้จักสัญญาณเตือนของความเจ็บป่วยทางใจ เพื่อที่ครอบครัวอื่น ๆ จะได้เห็นในสิ่งที่เราไม่เห็น เราต้องการนำความเจ็บป่วยทางใจออกมาจากตู้เก็บ”

“ผมคิดว่าในช่วงเวลานี้ ผมสามารถจะทำอะไรต่ออะไรได้มากมายที่จะทำให้ผมมีความสุขมากกว่านี้” เขาพูดกับผม “แต่ผมก็รู้ดีว่าผมกำลังทำสิ่งที่ถูกต้อง ผมนึกไม่ออกว่าจะทำอะไรที่มีประโยชน์ต่อคนอื่นได้มากไปกว่าการให้ความช่วยเหลือทางด้านสุขภาพจิต และป้องกันไม่ให้มันเกิดขึ้นกับคนอื่นในวันข้างหน้า ผมตัดสินใจที่จะนำความเจ็บป่วยของจอห์นมาสร้างบางสิ่งบางอย่างที่ดี เราอยากจะนำความสุขและความหวังมาสู่คนอื่นที่กำลังเป็นทุกข์อยู่ในเวลานี้ และป้องกันไม่ให้มันเกิดขึ้นกับคนอื่นโดยไม่จำเป็น”

ไดแอน ซิอมส์ ซึ่งเป็นบุตรสาวของฮิงก์ลีย์เห็นด้วยว่า “ถ้าเราสามารถนำประสบการณ์ที่เกิดขึ้นกับเรามาช่วยเหลือคนอื่นได้ เราก็ควรจะทำ”

๑๙. ความหวัง

ถ้อยคำที่จารึกไว้บนหน้าผากของมนุษย์ทุกผู้ทุกนามคือ

"ความหวัง"

ตราบใดที่มนุษย์ยังมีหวัง ย่อมไม่มีสถานการณ์ใดเป็นสิ่งที่สิ้นหวัง

ฮูโก

วิธีขจัดความกังวล

เรื่องของเอิร์ล พี.ฮานีย์ จากวินเชสเตอร์ รัฐแมสซาชูเซตส์ กังวลกับอาการเจ็บป่วยเป็นแผลที่เยื่อบุเมือกกระเพาะอาหาร คืนหนึ่งเลือดออกมาก เขารีบเข้าโรงพยาบาลน้ำหนักลดลงจาก ๑๗๕ ปอนด์ เหลือ ๙๐ ปอนด์ อาการหนักกระทั่งถูกสั่งห้ามยกมือ หมอสามคนรวมทั้งผู้เชี่ยวชาญเรื่องแผลเปื่อยที่มีชื่อเสียงลงความเห็นว่าอาการเขา "หมดหนทางรักษา" เขาดำรงชีพอยู่ได้ด้วยอัลคาไลน์ผง และนมกับครีมแค่ ๑ ช้อนโต๊ะทุกๆ ชั่วโมงโดยต่อท่อยางลงในกระเพาะอาหาร หลังจากเบื่อหน่ายกับสภาพนั้นหลายเดือน เขามานั่งคิดว่าตนเองสิ้นหวังทุกอย่างนอกจากความตาย ฉะนั้นควรใช้เวลาที่เหลือให้คุ้มค่า เขาเคยคิดท่องเที่ยวรอบโลกก่อนตาย บัดนี้ก็ถึงเวลาแล้ว

"ผมบอกหมอว่าจะไปเที่ยวรอบโลก และป้อนอาหารในกระเพาะเองวันละสองครั้ง พวกเขาตกใจเพราะไม่เคยได้ยินเรื่องแบบนี้ และเตือนผมว่าถ้าเดินทางไปรอบโลก ผมก็จะถูกโยนลงทะเลเสียเท่านั้น แต่ผมบอกว่าได้ตกลงกับญาติพี่น้องแล้วว่า ให้ฝังผมในสุสานของตระกูลที่เนเบรสก้า และผมก็ซื้อโลงศพติดตัวไปด้วย"

"ผมซื้อโลงศพจริง ๆ เอาใส่ไปในเรือ ตกลงกับบริษัทเดินเรือเรียบร้อยเผื่อผมตายกลางทาง ให้เอาศพผมเก็บในห้องเย็นจนกว่าเรือจะกลับมาถึง ผม

เริ่มออกเดินทางด้วยความเบิกบานใจ โดยมีโครงเรื่องการหาความสำราญในชีวิตของโอมาร์คายัม”

จงแสวงหาความสุขสำราญให้คุ้มค่าวันเวลาที่เราใช้ไปก่อนชีวาเราดับสิ้น

เป็นธุลีอยู่ในผงคลีดิน เพลิดเพลินไปกับเหล้าองุ่น ร้องเพลง และยิ้มรับวาระสุดท้าย !

เอิร์ล พี.ฮานีย์ เลิกกินอัลคาไลน์ผง แต่กินอาหารทุกชนิด แม้แต่อาหารพื้นเมืองที่ยังไม่เคยลิ้มลอง ซึ่งอาจเป็นของแสลงทำให้แผลกำเริบและยังสูบซิการ์ ดื่มวิสกี้ หลายครั้งที่เรือลำนั้นประสบมรสุม และพายุไต้ฝุ่น แต่เขากลับสนุกสนานกับการเสี่ยงภัยนี้ เพราะถ้าตกอกตกใจ เขาคงต้องลงโลงเร็วขึ้น เรือไปถึงประเทศจีนและอินเดีย เขาได้ตระหนักว่าตนเอง เคยดำเนินธุรกิจที่บ้านยุ่งยากเพียงใด เมื่อมาเทียบกับความอดอยากยากจนในประเทศทางตะวันออก ประเทศเขาก็เหมือนสวรรค์ เขาเลิกกังวล และรู้สึกสบายใจขึ้น เมื่อกลับอเมริกาปรากฏว่าน้ำหนักตัวเพิ่มขึ้น ๙๐ ปอนด์ เกือบลืมสนิทว่าเขาเป็นแผลที่เยื่อบุเมือกกระเพาะอาหาร และกลับมาทำงานได้อย่างปกติ

เอิร์ล พี.ฮานีย์ เพิ่งมารู้ว่ากลวิธีของเขาก็ตรงกับเคล็ดลับขจัดความกังวลของวิลลิส เฮช.แคริเออร์ คือข้อแรก สิ่งเลวร้ายที่เกิดขึ้นนั้นเป็นอะไร คำตอบคือความตาย

ข้อสอง เขาเตรียมตัวเตรียมใจยอมรับความตาย ไม่มีทางเลือกอื่น เพราะหมอยืนยันแล้วว่าหมดหวัง

ข้อสาม พยายามแก้ไขสถานการณ์โดยปล่อยชีวิตสุขสำราญกับวันที่ยังเหลือ เขาผ่อนคลาย ลืมความทุกข์ยากทั้งมวล จิตใจที่สงบย่อมเป็นบ่อเกิดพลังใหม่ช่วยชีวิตเขาผ่านพ้นภัย

๒๐. สู้ชีวิตด้วยแรงปรารถนา

หากเรามีความปรารถนาอย่างไร
จงทำตามความปรารถนานั้น
ด้วยความอดทน แล้วท่านจะได้สิ่งนั้น
อย่าปล่อยให้ชีวิตเป็นไปอย่างไร้จุดหมาย
ผู้ที่มีชีวิตอยู่ แต่ไม่ยอมสู้ชีวิต คือ ศพเดินได้

หลุยส์ ปาสเตอร์

นกย้ายถิ่น

มีนกชนิดหนึ่งซึ่งนักสัตววิทยาได้สังเกตเห็น เป็นเวลานานมาแล้วว่ามีอยู่ชุกชุมในฝั่งสเปนที่อยู่ตรงข้ามกับฝั่งแอฟริกา ทางฝั่งสเปนจะเห็นนกชนิดนี้ในฤดูร้อนพอหนาวเข้าหน่อยนกพวกนี้ก็หายไป นักสัตววิทยาได้ติดตามไปสังเกตการณ์ทางฝั่งแอฟริกา ได้ความว่านกพวกนี้ไปอยู่ฝั่งแอฟริกา ในฤดูหนาวซึ่งอากาศอบอุ่นมากกว่าทางฝั่งสเปน แต่พอถึงฤดูร้อนซึ่งทางแอฟริการ้อนมาก นกพวกนี้ก็บินข้ามมาอยู่ฝั่งสเปนแสดงว่านกพวกนี้เป็นนกฉลาดรู้จักหลบหลีก หนีอากาศร้อนจัดหนาวจัดไปอยู่ในที่ที่อากาศสบายฤดูร้อนข้ามไปยุโรปฤดูหนาวข้ามไปอยู่แอฟริกา นกที่มีความฉลาดอย่างนี้น่าจะเป็นสัตว์ที่มีกำลังสมบูรณ์และสืบพันธุ์ได้มากมาย แต่หาเป็นเช่นนั้นไม่ ความจริงตรงกันข้ามปรากฏว่านกพวกนี้ลดจำนวนน้อยลงไปทุกที นักสังเกตการณ์ได้ช่วยกัน ติดตามต่อมาอีกหลายปีในที่สุดก็ปรากฏว่านกพวกนี้สูญพันธุ์หมด ค่อยๆ ลดจำนวนลงไปทีละน้อยในที่สุดก็หมดไป

การหาอุบายหลีกเลี่ยง ไม่กล้าเผชิญความยากลำบาก เที่ยวหาแต่ที่สบาย ร้อนจัดก็ไม่สู้ หนาวจัดก็ไม่อยู่ เที่ยวเร่ร่อนหาความสบาย หลีกเลี่ยง

ความลำบากอยู่อย่างนี้ ทำให้นกชนิดนี้อ่อนแอลงไปทุกที ลูกหลานออกมาภายหลังยิ่งอ่อนแอลง จนในที่สุดก็ตายหมด มนุษย์เราก็เช่นเดียวกัน การพยายามหลีกเลี่ยงความยากลำบาก งานหนักไม่เอาเบาไม่สู้ ไม่กล้าต่อสู้กับอุปสรรคในชีวิต และพยามหลีกเลี่ยงไปเรื่อย ๆ นั้นจะทำให้มนุษย์เราอ่อนแอลง ทั้งกำลังกาย กำลังความคิด ในที่สุดก็ต้องล่มสลายหรือไม่ก็ลดจำนวนลงเรื่อย ๆ เช่นนกย้ายถิ่นนั่นเอง

๒๑. สันโดษเป็นทรัพย์อย่างยิ่ง

คนกอบโกยทรัพย์นั้น
รวยทางวัตถุ แต่จนทางใจ
คนสันโดษยากจนทางวัตถุแต่รวยทางใจ

สุภาษิตจีน

ทานจากยาจก

ในสมัยของกูรูนานัค ซาฮิบ ในเมืองอัมมาบัด มีชายผู้กำเนิดในตระกูลขุนนางอันมั่งคั่งมีนามว่า มาลิค บาโก เขาเป็นมหาอำมาตย์ของผู้ว่าการรัฐปาทานแลดังนั้นเขาจึงเป็นคนที่มีอำนาจราชศักดิ์ใหญ่โตยิ่งนัก

เรื่องมีอยู่ว่าครั้นถึงวันครบรอบอสัญกรรมแห่งบิดาของมาลิค บาโก เขาตระเตรียมงานเลี้ยงหรูหราแลเชิญบรรดานักบวชแลผู้ทรงศีลทั้งหมดทั้งใกล้และไกลมาร่วม เขาเชื่อว่าจักได้บุญหนักจากการกระทำเช่นนี้

ขณะเดียวกันที่มีงานเลี้ยงจัดขึ้นที่คฤหาสน์ของมาลิค บาโก กูรูนานัค ได้มาเยือนเมืองอัมมาบัดแลแวะรับอาหารจากบ้านของชายช่างไม้ผู้ยากไร้นามว่า ไบ ลาโล ด้วยช่างไม้เป็นสาวกของท่านกูรู ลาโลจึงต้อนรับท่านกูรูด้วยความอ่อนน้อมถ่อมตนแลความเคารพนับถือเป็นที่ยิ่ง

ข่าวที่ว่าท่านนักบุญมาพำนักอยู่ที่บ้านของลาโลรู้ไปถึงหูของมาลิค บาโก เขาเร่งส่งคนรับใช้ให้มาเชิญท่านกูรูพร้อมด้วยเหล่าผู้ติดตาม แต่ทว่ากูรูนานัคปฏิเสธคำเชื้อเชิญของมหาอำมาตย์ บาโกเชื่อว่างานเลี้ยงของเขาจะไม่มีวันสมบูรณ์หากท่านนักบุญมิมาเยือน ดังนั้นเขาจึงส่งคนรับใช้มาเชื้อเชิญท่านกูรูครั้งแล้วครั้งเล่า จนกระทั่งในที่สุดท่านกูรูยอมไปเยือนคฤหาสน์ของ

เขา แล ไบ ลาโล ผู้ซึ่งไม่อยากอยู่ห่างจากท่านกูรูจึงตามติดไป

"เหตุใดท่านจึงไม่มาร่วมงานเลี้ยงภัตตาหาร สำหรับนักบวชที่คฤหาสน์ของข้าเล่า" มาลิคถามกูรูนานัค

"โปรดไปนำอาหารมาเถิดแล้วข้าจะรับเดี๋ยวนี้" กูรูตอบ

แล้วท่านกูรูหันไปเห็นลาโลยืนอยู่เบื้องหลัง จึงแนะว่าให้เขานำอาหารจากบ้านมาด้วย ดังนั้นลาโลจึงเร่งกลับบ้านสักประเดี๋ยวก็กลับมาพร้อมกับขนมปังเนื้อหยาบ ในเวลานั้นผู้คนต่างพากันเข้ามารายล้อมท่านกูรู ท่านหยิบขนมปังแห้งของลาโลขึ้นมาไว้ในมือหนึ่งแลมืออีกข้างหนึ่งกำขนมปังของบาโกแล้วจึงบีบขนมปังในแต่ละมือพร้อมกัน ในมือของท่านกูรูที่บีบขนมปังลาโลนั้นเกิดมีน้ำนมไหลออกมา ส่วนในมือที่บีบขนมปังของบาโกนั้นกลับมีหยดเลือดไหลออกมา

"ทีนี้เจ้าเข้าใจแล้วว่าทำไมข้าจึงปฏิเสธไม่รับอาหารจากเจ้า" ท่านกูรูกล่าวกับมาลิค บาโก

"อาหารของเจ้าเปื้อนไปด้วยโลหิตของคนจน แต่ทว่าของลาโลอาหารที่บ้านเขาบริสุทธิ์เนื่องด้วยเขาหามันมาด้วยน้ำพักน้ำแรงของเขาเอง"

๒๒. มองโลกในแง่ดี

สิ่งซึ่งเต็มไปด้วยความมหัศจรรย์ของมนุษย์คือ
มีความสามารถที่จะใช้อำนาจเปลี่ยนลบให้เป็นบวก

ดร.อัลเฟรด แอดเลอร์

ไม่มีเวลาสำหรับทุกข์

ทุกข์จากสูญเสียบุคคลอันเป็นที่รัก คนที่เคยประสบย่อมรู้ว่าหนักหนาสาหัสเพียงใด เช่นเดียวกับชายคนหนึ่งที่เป็นทุกข์จากการสูญเสียลูกสาววัย ๕ ขวบ อีก ๑๐ เดือนต่อมา ภรรยาเขาคลอดลูกสาวอีกคน ทว่าเพียง ๕ วัน ก็เสียชีวิตอีก

"ผมไม่อาจทนรับเรื่องร้าย ๆ นี้ได้" คนเป็นพ่อกล่าว "ผมนอนไม่หลับ กินไม่ได้ จิตใจไม่สงบ รู้สึกเส้นประสาทผมสั่นแรงความมั่นใจหมดไป"

ผลสุดท้ายเขาไปหาหมอ ๒ ครั้ง คนหนึ่งให้ยานอนหลับเขากิน อีกคนแนะนำเขาออกเดินทางเพื่อผ่อนคลายอารมณ์เสียบ้าง เขาทดลองทั้ง ๒ วิธี หากปราศจากผลเขาพูด

"แต่ก็ขอบคุณพระเจ้า ที่ผมยังมีลูกชายวัยสี่ขวบอีกคน เขาเป็นคนหาทางออกให้ผม บ่ายวันหนึ่งขณะที่ผมนั่งเศร้าซึมอยู่ เขามารบเร้าให้ผมทำเรือของเล่น ที่จริงผมไม่มีอารมณ์จะทำอะไรเลย แต่เขาเป็นคนไม่ยอมใครง่าย ๆ ผมเองต้องยอมแพ้"

"ผมใช้เวลาทำเรือสามชั่วโมงถึงจะเสร็จ และเพิ่งมาประจักษ์ตอนนั้นว่า สามชั่วโมงที่ใช้ทำเรือ เป็นสามชั่วโมงแรกที่ผมได้ผ่อนคลายและสงบสติอารมณ์ได้ ซึ่งไม่เคยรู้สึกเช่นนี้มาหลายเดือนแล้ว !"

"ผมพบความจริงว่ายากนักที่จะเป็นทุกข์ ถ้าเรายุ่งอยู่กับงานที่ต้องวางแผนและใช้ความคิด คืนต่อมา ผมเลยตรวจตราทุก ๆ ห้องในบ้าน รวบรวมรายการงานที่ต้องทำ หรือมีส่วนไหนที่ต้องซ่อมแซมบ้าง และผมต้องประหลาดใจที่ใช้เวลาสองสัปดาห์ รวบรวมรายการที่ต้องดูแลใส่ใจใหม่ถึง ๒๔๒ รายการ"

"นอกจากงานประจำแล้วผมใช้เวลาที่เหลือซ่อมแซมบ้านสองปีก็เกือบเสร็จเรียบร้อยหมดทุกอย่าง ปัจจุบันนี้ผมยุ่งจนไม่มีเวลาสำหรับทุกข์"

"ไม่มีเวลาสำหรับทุกข์......." เป็นคำพูดของวินสตัน เชอร์ชิล ตอนเขาทำงานวันละ ๑๘ ชั่วโมง ระหว่างสงครามอยู่ในระยะรุนแรงเมื่อมีคนถามว่าเขาเป็นทุกข์ใจหรือเปล่าที่ต้องรับภาระมากมายก่ายกอง เขาตอบ "ผมยุ่งเกินไป จนไม่มีเวลาสำหรับทุกข์"

ทำไมเรื่องง่าย ๆ อย่างทำงานยุ่งช่วยขจัดความกังวลใจออกไปได้ ? เพราะเป็นหนึ่งในกฎพื้นฐานทางจิตวิทยา ที่ว่า **"เป็นไปไม่ได้เด็ดขาด"** ที่จิตใจมนุษย์จะคิดเกินกว่าสิ่งเดียวในเวลาเดียวกัน แม้ขณะนั้นโปร่งใสปานใดก็ตาม คุณไม่เชื่อหรือ ? ก็ทดลองเป็นทุกข์กับอะไรสักอย่างแล้วทำงานที่ต้องใช้ความคิดดูสิ

๒๓. ท่านยิ่งให้ ท่านยิ่งได้

คลังแห่งความสุขของมวลมนุษย์คือการให้
ความเมตตา กรุณา ของคนคนหนึ่ง
สามารถทำให้คนจำนวนมากมีจิตใจที่งดงาม
ดังนั้นการให้จึงสร้างสุขแก่ตนเองและผู้อื่น

เจอรี่มี เบนทัม

จุดเชื่อมต่อแห่งความรัก

"เมตตาคนอื่นบ้างเถอะ
ทุกคนในโลกล้วนแต่อยู่ในสงครามชีวิต หนักหนาสาหัสกันทั้งนั้น"

เพลโต้

ในเวลาโพล้เพล้ใกล้ค่ำของวันนั้น ชายหนุ่มซึ่งกำลังขับรถปอนติแอคเก่าปุเร็ง ๆ เหลือบไปเห็นสุภาพสตรีชรายืนอยู่ข้างรถเมอร์เซเดสที่จอดอยู่ด้วยใบหน้าที่อิดโรย เมื่อชายหนุ่มจอดรถไว้ข้าง ๆ และเดินไปหาพร้อมรอยยิ้ม ใบหน้าของสุภาพสตรีท่านนั้นก็ยังเต็มไปด้วยความกังวลเนื่องจากเป็นเวลากว่าชั่วโมงแล้วที่รถเธอเสียและผู้ที่ขับผ่านมานาน ๆ ครั้ง ไม่มีใครลงมาให้ความช่วยเหลือเธอแม้แต่คนเดียว ชายหนุ่มผู้นี้แต่งตัวด้วยเสื้อผ้าเก่าๆ ดูมอมแมม จะมาดีหรือมาร้ายก็ยังไม่รู้เมื่อเขาเดินมาใกล้เธอ ก็สังเกตเห็นว่าตัวเธอเริ่มสั่นเหมือนกำลังกลัวอะไรบางอย่าง เขาจึงบอกเธอว่า "รถเสียเหรอครับ อ้อ ยางแบน ไม่เป็นไรครับ เดี๋ยวผมเปลี่ยนให้ ช่วยเปิดกระโปรงหลังขอยางอะไหล่ด้วยครับ ผมว่าในระหว่างนี้เชิญนั่งในรถผมก่อนก็ได้ เพราะข้างนอกตอนนี้อากาศเริ่มหนาวแล้ว"

หลังเปลี่ยนยางให้แล้วสุภาพสตรีชราก็ขอบคุณชายหนุ่มผู้นั้น พร้อมกับถามค่อย ๆ ด้วยความเกรงใจว่า "พ่อหนุ่มจะคิดค่าบริการเท่าไรจ๊ะ ไม่ต้องเกรงใจนะจ๊ะ" ชายหนุ่มตอบโดยไม่ลังเลว่า "ไม่เป็นไรครับ" เขาตระหนักดีว่าที่เขาทำนี้ไม่ใช่การทำงานเพื่อค่าตอบแทน แต่เป็นการให้ความช่วยเหลือผู้ที่กำลังต้องการความช่วยเหลือ และเขาก็จำได้ว่าในชีวิตของเขาก็เคยได้รับการช่วยเหลือทำนองนี้จากผู้อื่นมาแล้ว

"ป้าขอบคุณพ่อหนุ่มนะจ๊ะ ป้าเองมาจากเซนต์หลุยส์ กำลังจะไปเยี่ยมญาติ พอดียางรถแบนซะก่อน เกิดมาก็ไม่เคยเปลี่ยนยางเลย จะขับบดยางต่อไปก็ทุลักทุเลเพราะทางยังอีกไกล รถที่ผ่านมาก็ไม่มีใครกล้าลงมาช่วยเพราะทางค่อนข้างเปลี่ยว นี่ถ้าพ่อหนุ่มไม่ลงมาช่วย ป้าเองก็ยังไม่รู้จะทำอย่างไร พ่อหนุ่มชื่ออะไรจ๊ะ และป้าถามหน่อยเถิดว่าขอให้ป้าให้อะไรพ่อหนุ่มบ้างได้ไหม ป้าเกรงใจและขอบคุณจริง ๆ"

"ผมชื่อไบรแอน (BRYAN) ครับคุณป้า คุณป้าไม่ต้องเกรงใจผมเลยครับ เป็นหน้าที่ที่เราจะต้องช่วยกันอยู่แล้ว ถ้าคุณป้าอยากจะทำอะไรให้ผม เมื่อไรที่คุณป้าพบคนที่กำลังต้องการความช่วยเหลือก็ขอให้นึกถึงผม เท่านั้นก็พอแล้วครับ" ชายผู้นั้นรอจนสุภาพสตรีชราเคลื่อนรถออกไปในความสลัวอย่างช้า ๆ แล้วก็ขับรถกลับบ้านด้วยหัวใจที่อิ่มเอม

สุภาพสตรีชราแวะร้านอาหารริมทางที่ใกล้ที่สุดด้วยความหิว เป็นร้านอาหารเก่า ๆ ที่อยู่ข้างปั๊มน้ำมันเล็ก ๆ แต่สิ่งที่ประทับใจเธอก็คือบริกรสาวในชุดคนตั้งครรภ์ประมาณ ๘ เดือน ที่ต้อนรับเธอด้วยรอยยิ้มที่อบอุ่น เมื่อเห็นศีรษะและเสื้อผ้าเธอชุ่มไปด้วยละอองหิมะแรกของฤดูกาลซึ่งเพิ่งโปรยปรายลงมา บริกรสาวก็ยื่นผ้าขนหนูสะอาดให้หญิงชราเช็ดด้วยสายตาที่เป็นไมตรี หญิงชราเหลือบไปเห็นรองเท้าคู่ที่ดูเก่ามากที่บริกรสาวสวมอยู่

เธอคงมีฐานะไม่ดีนัก จึงต้องมาทำงานทั้งที่ท้องแก่ขนาดนี้ หญิงชราคิดว่าบริกรสาวผู้นี้คงจะทำงานมาแล้วเกือบทั้งวัน เธออาจปวดน่อง และหนักท้อง แต่เธอก็ยังต้อนรับลูกค้าแปลกหน้าได้ดีถึงขนาดนี้ ในเวลานั้นสุภาพสตรีชรา ก็นึกถึงไบรแอน

เธอจ่ายค่าอาหารสิบกว่าเหรียญด้วยธนบัตรใบละร้อยเหรียญ ในขณะที่บริกรรับเงินไปเพื่อทำใบเสร็จและเงินทอน สุภาพสตรีชราก็ควักธนบัตรใบละร้อยดอลลาร์อีก ๔ ใบ วางไว้ใต้กระดาษเช็ดมือ โดยใช้แก้วน้ำทับไว้และเขียนข้อไว้บนกระดาษว่า

“ขอบคุณมากสำหรับบริการที่อบอุ่น ป้าขอมอบเงินนี้และที่เหลือของเงินทอนเป็นของขวัญสำหรับหลานที่จะเกิดมา ขอให้รับไว้ไม่ต้องเกรงใจ ป้าคิดว่าหนูอาจจะมีความจำเป็นต้องใช้เงินนี้ ป้าเองเคยได้รับการช่วยเหลือแบบนี้มาแล้ว ถ้าหนูอยากจะทำอะไรให้ป้าละก็ ขออย่าให้จุดเชื่อมต่อแห่งความรักมาสะดุดที่ตัวเราก็แล้วกัน (DO NOT LET THIS CHAIN OF LOVE END WITH YOU)”

บริกรสาวทำงานต่อด้วยหัวใจอิ่มเอม กว่าเธอจะล้างจานใบสุดท้ายเสร็จก็ดึกแล้ว แต่เป็นการล้างจานที่มีความรู้สึกที่พิเศษกว่าทุกวัน เธอกำลังต้องการเงินจำนวนนี้สำหรับการคลอดลูก นับตั้งแต่ตั้งครรภ์มาทั้งเธอและสามีต่างก็ทำงานตัวเป็นเกลียว เพื่อไม่ให้เกิดความขาดแคลนในอนาคตใหม่ที่กำลังจะมาถึง เมื่อเธอกลับถึงบ้านสามีเธอเข้านอนแล้ว ก่อนล้มตัวลงนอนข้าง ๆ เธอมองหน้าสามีหนุ่มที่หลับอย่างอิดโรยด้วยความรัก พร้อมกับจูบเบา ๆ และกระซิบข้างหูว่า “ทุกอย่างจะเรียบร้อยนะจ๊ะ ฉันรักคุณค่ะ **ไบรแอน**”

๒๘. ให้ความสุขได้รับความสุข

เมื่อท่านนำความสุขไปให้คนอื่นๆ
มันจะย้อนกลับมาสู่ท่าน
หลายต่อหลายเท่านัก
ถ้าหากว่าท่านมิได้ทำไปด้วยความโอ้อวด
หรือมองหารางวัลส่วนตัว

ลอยด์ ซีดักลาส

นมหนึ่งแก้ว

"ผู้นำแสงตะวันสู่ชีวิตผู้อื่น
ย่อมอาบอิ่มด้วยแสงตะวันนั้นเช่นกัน"

เซอร์ เจมส์บาร์รี่

วันหนึ่งขณะที่เด็กน้อยยากจนคนหนึ่ง ชื่อ *โฮเวิร์ด เคลลี่* กำลังเดินขายของตามบ้านเพื่อหาเงินเป็นค่าเล่าเรียน เขารู้สึกหิวจนตาลาย และมีเงินติดตัวอยู่แค่สิบเซ็นต์ จึงตั้งใจว่าเมื่อเคาะประตูบ้านถัดไปจะลองขออาหารดู แต่พอพบว่าผู้ที่มาเปิดประตูเป็นสุภาพสตรีน้อยใบหน้างดงาม แทนที่จะเป็นแม่บ้านวัยกลางคนท่าทางใจดีตามที่คาด เลยเปลี่ยนใจขอเป็นน้ำหนึ่งแก้ว

สุภาพสตรีเห็นหน้าเด็กน้อยค่อนข้างซีด เข้าใจว่าคงจะหิวจึงเอานมมาให้หนึ่งแก้ว หลังจากดื่มนมแล้วเด็กน้อยก็ถามตะกุกตะกักว่า "ค่านมเท่าไรครับ ?" สุภาพสตรีตอบว่า "ไม่เป็นไรจ๊ะ ได้นมไปจะได้หนักท้องหน่อย ไม่ต้องเกรงใจนะจ๊ะ" เด็กน้อยรีบละล่ำละลักตอบว่า "ขอบคุณมากที่สุดเลยครับ" แล้วก็เดินออกมาจากบ้านด้วยความอิ่มท้อง อิ่มใจ ความทรงจำใบหน้า

ที่งดงามอ่อนโยนของสุภาพสตรีน้อยท่านนั้น และความปรีเปรมแห่งศรัทธาในองค์พระเป็นเจ้า

อีกหลายปีต่อมา สุภาพสตรีท่านนั้นเกิดป่วยหนักเกินกำลังที่แพทย์ในเมืองเล็ก ๆ ที่ท่านอาศัยอยู่จะรักษาได้ เธอจึงถูกส่งต่อไปรับการรักษาจากแพทย์ผู้เชี่ยวชาญในเมืองใหญ่ คุณหมอ *โฮเวิร์ด เคลลี่* ถูกตามไปให้คำปรึกษา พอได้รับรายงานว่ามีคนไข้ส่งมาจากเมืองที่ตนเคยอยู่ คุณหมอก็รีบไปดูคนไข้ และทันทีที่พบ คุณหมอก็จำเธอได้ เพราะใบหน้าที่งดงามอ่อนโยนของสุภาพสตรีน้อยในอดีตไม่เคยเลือนไปจากความทรงจำ

จากการทุ่มเทดูแลรักษาอย่างเต็มที่ของคุณหมอ *เคลลี่* ในที่สุด สุภาพสตรีท่านนั้นก็หายป่วยพร้อมที่จะกลับบ้าน คุณหมอ*เคลลี่* ขอให้เจ้าหน้าที่การเงินส่งใบแจ้งค่าบริการรักษาพยาบาลของสุภาพสตรีท่านนี้ซึ่งเป็นเงินจำนวนไม่น้อยมาที่ตน หลังจากที่เขียนข้อความหนึ่งไว้ที่มุมใบแจ้งค่าบริการแล้วก็ให้นำไปให้คนไข้สุภาพสตรีซึ่งกำลังรอรับการแจ้งค่าบริการด้วยความกังวลเรื่องค่าใช้จ่าย แต่เมื่อเปิดซองพบข้อความที่คุณหมอ *เคลลี่* เขียนไว้ สายตาเธอก็พร่าด้วยน้ำตาแห่งความปีติที่เอ่อล้นออกมา ด้วยข้อความที่เขียนว่า

"ชำระค่าบริการเรียบร้อยแล้ว ด้วยนมหนึ่งแก้ว"

หมอเคลลี่

๒๕. จงพอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็น

จงมีความสันโดษ
ในวาสนาของท่าน
เพราะคนเราจะเป็นที่หนึ่งในทุกสิ่งทุกอย่างนั้นย่อมไม่ได้

อีสป

บทเรียนของกบ

อีสปเคยกล่าวเอาไว้ว่า ***"จงพอใจในวาสนาของท่าน เราไม่อาจเป็นเลิศในทุกสิ่งได้"*** คนที่ไม่รู้จักพอใจในตัวเองจะเป็นทุกข์ตลอดไป

นานมาแล้วยังมีกบตัวหนึ่งอาศัยอยู่ในสระใกล้กุฏิพระตอนเช้ากบเห็นพระออกบิณฑบาตได้อาหารมาฉันอย่างสบาย ๆ ทุกวันเจ้ากบก็ปรารถนาอยากจะเป็นพระกับเขาบ้างคงจะดีจริงหนอ ต่อมาเมื่อพระฉันเสร็จก็เอาข้าวสุกมาโปรยให้ไก่กิน เจ้ากบเห็นไก่ได้กินข้าวโดยไม่ต้องออกแรงก็เปลี่ยนความคิดใหม่ ไม่เป็นพระดีกว่าขอเป็นไก่น่าจะดีกว่า ขณะนั้นหมาวัดตัวหนึ่งมาแย่งอาหารกินไก่กลัวหมาจึงต้องหนีเอาตัวรอด เอาอีกแล้วเจ้ากบเกิดเห็นหมาเป็นวีรบุรุษอยากเป็นหมาอีก มีชายคนหนึ่งเดินเข้ามาในวัดเจ้าหมาก็โดดใส่จะขบกัด ชายคนนั้นก็เอาไม้หวดเจ้าหมาจนเจ็บตัววิ่งร้องลั่นหนีไป เจ้ากบก็คิดอีกทำอย่างไรหนอจึงจะได้เป็นคนกะเขาบ้าง ขณะนั้นชายผู้นั้นก็มานั่งอยู่ขอบสระมีแมลงวันตอมจนชายผู้นั้นรำคาญลุกหนีไป พร้อมกับบ่นว่า *"รำคาญแมลงวันจริงโว้ย"* กบได้ยินก็นึกว่าคนจะแน่ที่แท้ก็สู้แมลงวันไม่ได้อยากเป็นแมลงวันอีก บังเอิญมีแมลงวันตัวหนึ่งบินมาเกาะตรงปลายจมูกพอดีเจ้ากบก็แลบลิ้นแผลบกินแมลงวันเป็นอาหาร เจ้ากบจึงค้นพบสัจธรรมอันยิ่งใหญ่ว่าเป็นอะไรก็ไม่ดีเท่าเป็นตัวเราเอง คนเราทุกวันนี้ ก็คงไม่แตกต่างไปจากกบมากมายเท่าไรนัก ความทุกข์จึงเกิดจากความไม่รู้จักพอใจในสิ่งที่ตัวเองเป็นอยู่

๒๖. ให้อภัย ใจเป็นสุข

ความลับประการหนึ่งซึ่งทำให้คนเรามีอายุยืนนานและมีความสุขก็คือ การให้อภัยแก่ทุกคนทุกเรื่องและทุกคืนก่อนที่เราจะนอน

อุโมงค์แห่งความดี

เซนไก ซึ่งเป็นบุตรของนักดาบผู้หนึ่งหลังจากที่ได้เล่าเรียนถ่ายทอดวิชาจากบิดาจนสำเร็จแล้วก็ออกเดินทางไปรับราชการอยู่กับขุนนางผู้สูงศักดิ์คนหนึ่งของเมืองเอโด ต่อมาเซนไกเกิดไปลอบรักกับภรรยาของขุนนางผู้นั้นจนถึงกับได้เสียกันและถูกจับได้ เขาจึงต้องต่อสู้ป้องกันตัวโดยฆ่าขุนนางผู้นั้นถึงแก่ความตาย แล้วพาหญิงคนรักหนีจากเมืองนั้นไป แต่ภายหลังที่ไปอยู่กันได้ไม่นาน ทั้งสองก็เกิดระหองระแหงกันจนในที่สุดต่างก็แยกทางกันเดิน เซนไกนั้นกลายเป็นบุคคลเร่ร่อนได้รับความลำบากแสนเข็ญ ทำให้คิดถึงตัวว่าได้ประกอบกรรมชั่วไว้มาก จึงตั้งใจจะกลับตัวและบำเพ็ญความดีให้เป็นประโยชน์แก่ส่วนรวมต่อไป

ในท้องถิ่นนั้นมีถนนสายหนึ่งต้องเดินขึ้นไปตามไหล่เขาบนหน้าผาที่สูงชัน ทำให้ผู้เดินทางต้องตกลงมาบาดเจ็บและถึงแก่ความตายกันอยู่เสมอๆ เซนไกจึงตั้งใจจะทำการเจาะภูเขาเป็นอุโมงค์ใช้เดินแทนถนนเก่าสายนั้น เขาจึงเริ่มลงมือทำงานตามความตั้งใจนั้นทันที

เซนไกใช้เวลาของชีวิตในตอนนี้ดังนี้คือ กลางวันออกไปเที่ยวขออาหารรับประทาน ส่วนกลางคืนเป็นเวลาทำงานเจาะภูเขา เมื่อเวลาผ่านไป ๓๐ ปี เขาสามารถเจาะอุโมงค์เข้าไปได้ลึก ๒,๒๘๐ ฟุต สูง ๒๐ ฟุต และกว้าง ๓๐ ฟุต

เหลือเวลาอีกประมาณ ๒ ปี ก่อนที่งานเจาะอุโมงค์จะสำเร็จ บุตรชายของขุนนางที่ถูกเซนไกฆ่าก็ตามมาพบชายหนุ่มคนนี้เป็นคนมีฝีมือในเชิงดาบมาก จึงตามมาเพื่อจะฆ่าเซนไกเป็นการแก้แค้นแทนบิดา เซนไกได้พูดกับชายหนุ่มผู้นั้นว่า "นี่แน่ะท่าน ข้าพเจ้านั้นมิได้คิดเสียดายอาลัยชีวิตและยินดีที่จะให้ท่านฆ่าตามความปรารถนา แต่ขอผลัดให้ข้าพเจ้าได้ทำงานนี้สำเร็จเสียก่อน และในวันที่งานของข้าพเจ้าสำเร็จ วันนั้นท่านจงฆ่าข้าพเจ้าเถิด"

ชายหนุ่มยอมรับสัญญาและเฝ้าอยู่ในอุโมงค์นั้น แต่เมื่อเวลาผ่านไปหลายเดือนเข้า และเซนไกก็ก้มหน้าก้มตาทำงานอย่างไม่หยุดหย่อน ชายหนุ่มเกิดความเบื่อหน่ายเพราะไม่รู้จะทำอะไรจึงลงมือช่วยเจาะอุโมงค์นั้นอีกแรงหนึ่ง หลังจากที่เขาได้ช่วยเหลือเซนไกอยู่ปีเศษๆ เขากลับกลายเป็นผู้รู้สึกในทางดีต่อเซนไกในฐานะที่เป็นผู้มีความตั้งใจอันเด็ดเดี่ยวและนิสัยอันดีงามน่านับถือ

ในที่สุดงานเจาะอุโมงค์ก็สำเร็จเรียบร้อย และประชาชนสามารถใช้เป็นทางสัญจรไปมาได้อย่างปลอดภัย และในวันนั้นเองเซนไกได้กล่าวกับชายหนุ่มว่า

"บัดนี้งานของข้าพเจ้าสำเร็จเรียบร้อยแล้ว ขอให้ท่านจงตัดศีรษะข้าพเจ้าตามที่ได้สัญญาได้เถิด" แล้วเซนไกก็ยื่นคอให้ชายหนุ่มแต่โดยดี แต่ชายหนุ่มซึ่งมีน้ำตาเอ่ออยู่ในดวงตากลับกล่าวว่า **"ท่านที่รัก ข้าพเจ้าจะตัดศีรษะครูของข้าพเจ้าได้อย่างไร"**

นิทานเรื่องนี้สอนให้รู้ว่า การที่จะรู้จักว่าใครเป็นอย่างไรนั้น พระพุทธองค์ทรงสอนไว้ว่า "จักต้องอยู่ร่วมกันนานๆ และต้องใช้สติปัญญาพิจารณาดูอยู่เสมอๆ แต่คนเราหาทำอย่างนั้นไม่ เรามักจะตัดสินกันด้วยรูป ด้วยเสียง ด้วยกลิ่น และด้วยเวลาเพียงเล็กน้อย ฉะนั้น เราจึงหลีกเลี่ยงความเป็นศัตรูต่อผู้ไม่ควรเป็นศัตรู และความเป็นมิตรต่อผู้ไม่ควรเป็นมิตรกันไม่พ้น"

๒๗. ชีวิตมีขึ้นมีลงให้ดำรงคุณธรรมไว้

ชื่อเสียงนั้นอันตรธานได้เหมือนไอน้ำ
สูงแล้วต่ำร่ำกันไปในสรรเสริญ
คนนิยมชมเปาะเพราะบังเอิญ
สมบัติเหินสิ้นไปได้เหมือนบิน
บางคนชมเราไว้ในวันนี้
รุ่งอีกทีสบประมาทสาดเสียสิ้น
จะชั่วดีมีไว้ให้อาจิณ
คือถวิลคุณธรรมประจำใจ

โอสถ โกศิน

เมิ่งฉางจิน

ในยุคชุนชิว เฝิงเซียนเป็นคนในปกครองที่อาศัยอยู่ในบ้านของเมิ่งฉางจิน ครั้งหนึ่งเขาได้อาสาไปเมืองเซีย เพื่อเก็บหนี้ให้แก่เมิ่งฉางจิน ก่อนออกเดินทาง เมิ่งฉางจินบอกกับเขาว่า "เมื่อเจ้าเก็บหนี้เสร็จแล้ว ถ้าเห็นว่าบ้านเรายังขาดอะไรก็ให้ซื้ออย่างนั้นกลับมาด้วยนะ"

เมื่อเฝิงเซียนไปถึงเมืองเซียก็เรียกพวกลูกหนี้ยากจนทั้งหลายมาพบ แล้วบอกกับพวกเขาว่า "ท่านเมิ่งฉางจินทราบว่าที่นี่เก็บเกี่ยวไม่ดีมาหลายปี จึงให้เรามาปลอบใจพวกท่าน โดยเฉพาะหนี้สินที่พวกท่านค้างอยู่ก็ไม่ต้องใช้คืนอีกแล้ว ว่าพลางเฝิงเซียนก็เอาสมุดบัญชีที่ตนพามาจุดไฟเผาทิ้งต่อหน้าทุกคน ชาวบ้านที่เป็นลูกหนี้เห็นเช่นนั้นต่างรู้สึกขอบคุณอย่างบอกไม่ถูก ทุกคนร้องเป็นเสียงเดียวกันว่า

“เมิ่งฉางจิน จงเจริญ เมิ่งฉางจิน จงเจริญ”

เมื่อเสร็จธุระแล้ว เฝิงเซียนก็กลับมามือเปล่า ไปพบเมิ่งฉางจิน เมิ่งฉางจินถามเขาด้วยความแปลกใจว่า “เจ้าเฝิงเก็บหนี้เสร็จแล้วหรือ ?” เจ้าซื้อของอะไรมาให้ข้าล่ะ ? เฝิงเซียนตอบว่า ก่อนผมจะไปคุณชายบอกว่าให้ผมซื้ออะไรสักอย่างที่บ้านเรายังไม่มี ผมเห็นว่าบ้านท่านอะไรก็มีหมดแล้ว ขาดก็แต่ “คุณธรรม” ดังนั้นครั้งนี้ผมจึงซื้อ “คุณธรรม” หนึ่งอันกลับมา เมิ่งฉางจินไม่เข้าใจความหมายของเฝิงเซียน ตอนนั้นรู้สึกเสียใจมาก

ต่อมาไม่นาน มีคนใส่ความว่าเมิ่งฉางจินคิดก่อการกบฏ เจ้าผู้ครองแคว้นหลงเชื่อจึงปลดเมิ่งฉางจินออกจากตำแหน่ง เมิ่งฉางจิน อับจนหนทาง ได้แต่กลับไปเมืองเซีย ชาวเมืองเซียเมื่อทราบว่าเมิ่งฉางจินผู้ปลดหนี้ให้พวกเขาเดินทางมา ทุกคนไม่ว่าชาย หญิง เด็ก หรือคนแก่ ต่างพากันวิ่งมาต้อนรับ เมิ่งฉางจินเห็นภาพอันน่าประทับใจเช่นนี้ ได้กล่าวกับเฝิงเซียนด้วยความตื้นตันใจว่า แต่ก่อนเจ้าบอกว่าซื้อคุณธรรมให้ข้า วันนี้ข้าเพิ่งจะเห็นและเข้าใจแล้ว

๒๘. การแบ่งปันความสุข

ความสุขที่มีการแบ่งปันให้ผู้อื่นเป็นความสุขสองเท่า
ความทุกข์ที่มีผู้อื่นมาแบ่งปันเอาไปบ้าง
เป็นความทุกข์ครึ่งเดียว

สุภาษิตสวีเดน

อดออมเพื่อเผื่อแผ่

ในสมัยราชวงศ์ฮั่นมีขุนนางท่านหนึ่งชื่อ **ฝู่เฉิน** ดำรงตำแหน่งประจำอำเภอผิงเอวี้ยน ท่านเป็นขุนนางที่ซื่อสัตย์สุจริตเที่ยงธรรมและมีเมตตายิ่งนัก

มีอยู่ช่วงหนึ่งเกิดศึกแย่งชิงราชบัลลังก์ วีรชนมากมายออกมาปรากฏเพื่อกอบกู้สถานการณ์ บ้านเมืองโกลาหลวุ่นวาย มิหนำซ้ำภัยแล้งยังคุกคาม บรรดาประชาราษฎร์พลัดพรากจากถิ่นอาศัย ต้องระเหเร่ร่อนไปกันคนละทิศละทาง

เมื่อขุนนางฝู่เฉินกลับจากการไปดูแลให้ความช่วยเหลือราษฎรที่ประสบความเดือดร้อน ภรรยาของท่านได้ยกสำรับอาหารมาจัดวางตามปกติ แม้จะทั้งเหนื่อยและหิว แต่พอหยิบตะเกียบขึ้นมาแล้วท่านกลับทอดสายตามองดูอาหารบนโต๊ะอยู่เป็นนาน ครั้นรับประทานไปได้สักคำสองคำก็วางตะเกียบและชามข้าวลงราวกับต้องฝืนใจ

ภรรยาของท่านรู้สึกผิดสังเกต จึงเอ่ยถามว่า

“ท่านพี่...ท่านมีเรื่องอะไรในใจรึ ถึงได้ระทมทุกข์เช่นนี้ ?”

ท่านฝู่เฉินถอนหายใจยาวแล้วตอบว่า

“ยามนี้เหล่าราษฎรที่อยู่ในความรับผิดชอบของพี่ต้องอดอยากหิวโหย ถึงอาหารบ้านเราจะไม่ได้ล้ำเลิศ แต่พี่ก็ยังรู้สึกว่าเราช่างอยู่ดีกินดีเสียเหลือเกิน พี่รู้สึกละอายใจจริง ๆ จึงไม่อาจฝืนกินให้อิ่มได้”

ภรรยาของท่านได้ฟังแล้วก็พลอยรู้สึกสะเทือนใจไปด้วย ตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมาในบ้านของขุนนางฝู่เฉินทุกคนล้วนรับประทานแต่ข้าวต้มเมล็ดหยาบและกับข้าวธรรมดา ๆ เพียงอย่างเดียว อีกทั้งเงินเดือนข้าราชการที่ได้ขุนนางฝู่เฉินเก็บไว้เพียงเล็กน้อยเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในบ้าน จำนวนที่เหลือส่วนใหญ่ท่านจะนำไปช่วยเหลือราษฎรที่กำลังทุกข์ยากหิวโหยจนหมด

ต่อมาเมื่อสถานการณ์เลวร้ายผ่านพ้นไป พระเจ้ากวงอู่ตี้เสด็จขึ้นครองราชบัลลังก์จึงพระราชทานโปรดเกล้าฯ ให้ท่านดำรงตำแหน่ง **“ซือกู”** อันเป็นตำแหน่งขุนนางชั้นสูง และหลังจากที่ท่านลาจากโลกนี้ไปแล้ว บุตรชายก็ได้สืบทอดตำแหน่งต่อ อีกทั้งลูกหลานทุกรุ่นล้วนสมบูรณ์พูนสุขและสูงส่งด้วยชื่อเสียงเกียรติยศ

คนผู้มีฐานะมั่งคั่งร่ำรวยทั้งหลายในยามที่เกิดภัยพิบัติ ข้าวยากหมากแพงก็มักจะไม่ค่อยเดือดร้อนกระทบกระเทือน ทั้งนี้ เพราะสามารถเก็บกักตุนเอาไว้ได้ก่อน แต่จะมีใครคิดบ้างว่า

“เวลาทุกข์ยาก คือ เวลาทดสอบคุณธรรม”

ช่วงเวลาที่วิกฤติสุด คือ ช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อของบุญวาสนาว่าจะยืดยาวหรือจะสูญสิ้นไป !

ท่านฝู่เฉิน ขุนนางใหญ่ใจบุญแห่งผิงเอวี้ยน ท่านไม่อาจฝืนใจกินอิ่มเพียงลำพัง สู้อดออมเพื่อนำไปช่วยคนทุกข์ยาก จิตใจเช่นนี้ก็คือ

“ยินดีทุกข์เคียงคู่กับปวงชน มิอาจทนเสพสุขแต่เพียงผู้เดียว” แต่ผลลัพธ์ที่ได้กลายเป็นบุญวาสนาเพิ่มพูน อีกทั้งอานิสงส์ส่งถึงลูกหลาน

๒๙. ครอบครัวอบอุ่นคือต้นทุนของสังคม

ไม่มีโรงเรียนใดจะดีเท่ากับบ้านที่สงบสุข
ไม่มีครูคนใดจะดีเท่ากับพ่อแม่ที่มีคุณธรรมและจริงใจ

คานธี

สวนสวรรค์บนแดนดิน

ในสมัยราชวงศ์ซ่ง มารดาของ "ตงพอจวีซื่อ" ซึ่งได้รับพระราชทานบรรดาศักดิ์เป็นท่านผู้หญิง "อู่หยางจวิน" ท่านเป็นสตรีผู้มีใจเมตตากรุณาสูงยิ่ง ทุก ๆ วันท่านคอยดูแลให้ความรักและปกป้องสรรพชีวิตเสมอมา ที่สำคัญท่านผู้หญิงหมั่นอบรมปลูกฝังลูกหลานทุกคนให้มีนิสัยโอบอ้อมอารีและหนีห่างจากการฆ่าหรือเบียดเบียนสัตว์ ตลอดจนกำชับบ่าวไพร่คนรับใช้ในบ้านไม่ให้ทำอันตรายใด ๆ ต่อสัตว์ทุกชนิด

ณ ลานหน้าบ้านของท่านผู้หญิง มีสวนขนาดใหญ่ซึ่งเขียวชอุ่มไปด้วยต้นไม้ใหญ่น้อยหลายหลากชนิด ทั้งประเภทที่มีผลให้รับประทานอย่างดกดื่นและประเภทออกดอกบานสะพรั่ง ซึ่งส่งกลิ่นหอมสดชื่นกระจายไปทั่วอาณาบริเวณโดยรอบ เหตุฉะนี้จึงมีนกนานาชนิดมาอาศัยทำรังอยู่ตามกิ่งไม้แทบทุกต้น

ในฤดูใบไม้ผลิ...แม่นกทั้งหลายจะพากันบินมาที่สวนแห่งนี้เพื่อให้กำเนิดลูกนก ไม่นานลูกนกตัวน้อย ๆ ก็ส่งเสียงร้องจิ๊บ ๆ จ๊าบ ๆ อยู่ในรัง ทุกตัวต่างอ้าปากน้อย ๆ ไว้คอยแม่นกที่คาบอาหารมาป้อนให้

ยามใดที่คนในบ้าน ทั้งเด็กเล็กและผู้ใหญ่เดินผ่านมา ก็มักจะก้มลงดูลูกนกในรังซึ่งอยู่ต่ำมาก โดยที่พวกเขาไม่แตะต้องหรือรบกวนมัน

ส่วนพวกนกก็ไม่ตกใจกลัวเลยแม้แต่น้อย แม้กระทั่งนกหงส์ตัวใหญ่ที่มักจะบินมาพำนักอยู่บ่อย ๆ เมื่อเห็นคนเดินมาใกล้ก็ไม่หลบหนี

ทั้งคนเอย นกเอย ปลา เต่า กระทั่งหนอนตัวกระจ้อยร่อย บนต้นไม้ใบหญ้า ยามนั้นสายลมโบกโบยพัดพากลีบดอกไม้ล่องลอยโชยกลิ่นหอมกระจาย บรรยากาศอันเปี่ยมไปด้วยความสุขของสรรพชีวิตเช่นนี้ สวนในบ้านของท่านผู้หญิงอู่หยางจวินจึงเป็นประดุจดั่ง "สวรรค์บนแดนดิน"

ตงพอจวีซื่อ บุตรชายของท่านผู้หญิง ชั่วชีวิตของเขาชอบทานแต่อาหารเจและรักการปล่อยสัตว์ นี่ย่อมแสดงให้เห็นถึงพลังแห่งรักและเมตตาที่ได้รับถ่ายทอดจากผู้เป็นแม่โดยแท้

เขาเคยกล่าวว่า

"ในบ้านเรือนของผู้มีเมตตา นกกระจอกจะสร้างรังอยู่ใกล้คน ด้วยหวังให้คนช่วยปกป้องจะได้ปลอดภัยจากงูและสัตว์ร้าย แต่ที่ใดนกกระจอกสร้างรังไว้สูงและไกลลิบ นั่นก็เพราะไม่อยากให้คนเข้าใกล้ ด้วยว่าคนนั้นโหดเหี้ยมกว่างู และสัตว์ร้ายใด ๆ เสียอีก"

๓๐. ท่านยิ่งให้ก็ยิ่งได้

จงมีความใจกว้างเมื่อท่านแบ่งปันบางส่วน
ที่มีให้กับคนอื่น ๆ สิ่งที่เหลืออยู่กับท่านจะเพิ่มเป็นทวีคูณ

นโปเลียน ฮิล

พราหมณ์จูเฬกสาฎก

ในกรุงสาวัตถี มีพราหมณ์อยู่คนหนึ่งชื่อว่า จูเฬกสาฎก เพราะว่ามีแต่ผ้านุ่งเท่านั้น ผ้าห่มนั้นใช้ร่วมกันกับเมีย คือ นางพราหมณี ผ้าห่มนี้มีผืนเดียว เรียกว่า เอกะ – ผืนเดียว ผู้มีผ้าสาฎกคือผ้าห่มผืนเดียว เขามีผ้าห่มอยู่เพียงผืนเดียวเท่านั้น เมื่อไปไหนมาไหนจะไปพร้อมกัน ๒ คนไม่ได้ เพราะสองสามีภรรยานี้จนมาก ถ้าหากว่าสามีไปนอกบ้าน ภรรยาก็ไปไม่ได้ เพราะไม่มีผ้าห่ม จะเดินล่อนจ้อนไป นุ่งแต่ผ้านุ่ง ผ้าห่มไม่มีเฉวียงบ่าห่มไปด้วยก็ไม่สวยไม่เหมาะ เพราะฉะนั้นเขาทั้งสองต้องแบ่งเวลากันไปธุระนอกบ้าน

ตามปกติแล้วในวัดพระเชตวันนั้น พระพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมเสมอ บางครั้งเขาก็มีการประกาศไปทั่วเมืองว่า พระพุทธเจ้าหรือพระสงฆ์จะแสดงธรรมทั้งกลางวันและกลางคืน ในวันนั้นพราหมณ์จูเฬกสาฎกก็อยากไปฟังธรรมกันสองผัวเมีย เพราะว่ามีความเคารพนับถือต่อพระพุทธเจ้าและพระสงฆ์อยู่ จึงปรึกษากับภรรยาว่า “เราทั้งสองอยากจะไปฟังธรรม จะไปพร้อมกันไม่ได้ เพราะว่าผ้าห่มมีอยู่ผืนเดียว” เพราะฉะนั้นจึงตกลงกับนางพราหมณีผู้เป็นภรรยาว่า “เจ้าไปกลางวันเถิด ฉันจะไปกลางคืน”

ตอนกลางวันก็ให้นางพราหมณีคือภรรยานั้นไปฟังธรรม ก็ได้ผ้าห่มผืนนั้นไป พราหมณ์นั้นก็นั่งรออยู่ตอนกลางวัน พอค่ำภรรยากลับมาตัวเองก็จะได้ไปฟังรอบกลางคืน แสดงว่าพระสงฆ์ในสมัยนั้นท่านแสดงธรรมกันเป็น

วัน ๆ คืน ๆ เมื่อเวลามีการประกาศการฟังธรรมกัน ซึ่งมีเป็นครั้งเป็นคราว หรือเป็นพิเศษ

พอถึงวาระของพราหมณ์จูเฬกสาฎก เขาก็ได้ไปฟังธรรมที่วัดพระเชตวัน เมื่อฟังธรรมก็เกิดความเลื่อมใสในพระธรรมเทศนาของพระพุทธเจ้าอย่างมาก ตั้งแต่หัวค่ำแล้วก็เกิดเลื่อมใสอยากจะถวายผ้าสาฎก คือผ้าห่มผืนเดียวของตนแด่พระพุทธเจ้า แต่ก็คิดแล้วคิดอีก ถ้าถวายไปตัวเองก็ไม่มีผ้าจะห่ม ภรรยาของตัวเองก็ไม่มีผ้าจะห่ม เพราะว่ามีผืนเดียวเท่านั้นทั้งบ้านทั้งเรือนสองคนผัวเมีย คิดจะถวายขึ้นมา จิตมัจฉริยะ (ขี้เหนียว) ตั้ง ๑,๐๐๐ ดวงเกิดขึ้นมาห้ามศรัทธาจิตเอาไว้ พอศรัทธาจิตเกิดขึ้นว่าจะต้องถวาย มัจฉริยะจิตใจที่ตระหนี่ก็มาห้ามอีกว่า "ถวายไม่ได้เพราะเรานี่ยากจน มีผ้าห่มอยู่ผืนเดียว" ก็ขัดกันอยู่อย่างนี้ระหว่างศรัทธากับมัจฉริยะจนปฐมยามนั้นผ่านไป

ยามในประเทศอินเดียนั้นมี ๓ ยาม ยามละ ๔ ชั่วโมง คือ ปฐมยามตั้งแต่ ๖ โมงเย็น ถึง ๔ ทุ่ม มัชฌิมยาม ตั้งแต่ ๔ ทุ่ม จนถึงตี ๒ ส่วนปัจฉิมยามนั้น ตั้งแต่ตี ๒ ถึง ๖ โมงเช้า เรียกว่า ๓ ยาม ได้แก่ ปฐมยาม – ยามแรก มัชฌิมยาม – ยามในท่ามกลาง และปัจฉิมยาม – ยามสุดท้าย

พราหมณ์คนนี้ ในปฐมยาม – ยามแรก ก็ตั้งใจจะถวายผ้าสาฎกของตนแด่พระพุทธเจ้า แต่จิตมันขัดกันอยู่ ศรัทธาจิตเกิดขึ้นจะถวาย มัจฉริยจิตห้ามไว้เสีย เป็นอยู่อย่างนี้ จนปฐมยามผ่านไป เขาก็ฟังธรรมไป ฟังไปก็อยากถวายอยู่เรื่อย เขาเลื่อมใสพระพุทธเจ้าเป็นกำลัง แม้ตอนมัชฌิมยามมันก็เถียงกันอยู่อีก ระหว่างจิตที่ตระหนี่กับจิตที่มีศรัทธา เมื่อเถียงกันอยู่ก็ยังตัดสินใจไม่ได้ เพราะว่ามีผ้าผืนเดียวเท่านั้น แต่พอเข้าปัจฉิมยาม พราหมณ์นั้นได้ใช้ศรัทธาจิตครอบงำมัจฉริยจิตของตนไว้ได้

ดังนั้น พราหมณ์นั้นจึงได้นำผ้าสาฎกของตนเองเข้าไปน้อมถวายแด่พระพุทธเจ้าในปัจฉิมยามอันเป็นยามสุดท้ายใกล้รุ่งแล้ว พอน้อมเข้าไปถวาย

เสร็จ พราหมณ์ดีใจมากถึงกับร้องอุทานเสียงดังว่า **"ชิตํ เม ชิตํ เม ฉันชนะแล้ว ฉันชนะแล้ว"**

ทราบว่าในคืนนั้น พระเจ้าปเสนทิโกศลกษัตริย์แห่งแคว้นโกศล ทรงประทับนั่งสดับพระธรรมเทศนาอยู่ด้วย พอได้ทราบสดับเสียงว่า **"ชิตํ เม ชิตํ เม ฉันชนะแล้ว ฉันชนะแล้ว"** เสียงอย่างนี้ย่อมเป็นสิ่งที่น่าสนใจของพระมหากษัตริย์ เพราะพระมหากษัตริย์องค์ใดจะมาชนะเหนือพระองค์ไม่ได้ในแคว้นของพระองค์ พระองค์จึงทรงรับสั่งให้อำมาตย์เข้าไปถามพราหมณ์นั้นว่า "ท่านชนะอะไร" พราหมณ์ก็บอกว่าชนะใจของตัวเองที่ตัดความตระหนี่ได้

พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทราบอย่างนั้นก็ทรงพอพระทัยว่า "พราหมณ์เช่นนี้ทำสิ่งที่ทำได้ยากเหลือเกิน คนที่เสียสละอย่างนี้หาได้ยากมาก เขามีผ้าอยู่ผืนเดียวรวมกับภรรยาสำหรับห่มทั้งภรรยาและตัวเอง และมีผ้านุ่งอยู่คนละผืนเท่านั้น แต่ผ้าห่มผืนเดียวรวมกับภรรยา เขายังถวายแด่พระพุทธเจ้าได้ น่าสรรเสริญพราหมณ์คนนี้ คนเสียสละอย่างนี้หาได้ยาก เขาเลื่อมใสในฐานะที่น่าเลื่อมใส คือมาเลื่อมใสพระพุทธเจ้าที่เราเคารพเลื่อมใสอยู่"

เพราะฉะนั้นพระองค์จึงทรงรับสั่งอำมาตย์ให้นำผ้าไปมอบให้พราหมณ์นั้นคู่หนึ่งเป็นผ้าสาฎก พราหมณ์นั้นก็น้อมผ้านั้นไปถวายพระพุทธเจ้าเสียอีก พระเจ้าปเสนทิโกศลก็ทรงให้เอาผ้ามามอบให้อีก ๔ คู่ พราหมณ์นั้นก็ถวายพระพุทธเจ้าเสียอีก พระเจ้าปเสนทิโกศลก็ทรงให้นำผ้ามามอบให้พราหมณ์นั้น ๘ คู่ และ ๑๖ คู่ ตามลำดับ พราหมณ์นั้นก็ถวายพระพุทธเจ้าทั้งหมด จนพระเจ้าปเสนทิโกศลทรงให้นำผ้าสาฎกมาถวายพราหมณ์ ๓๒ คู่ พราหมณ์นั้นคิดว่าถ้าเราไม่เอาไว้ใช้บ้าง เดี๋ยวเจ้าของคือพระเจ้าปเสนทิโกศลจะไม่ทรงพอพระทัยก็เก็บไว้ใช้คู่หนึ่ง สำหรับตัวเองและภรรยาได้ห่ม ใน ๓๒ คู่นั้น ยังเหลือ ๓๐ คู่ ก็น้อมถวายพระพุทธเจ้าเสียอีก

พระเจ้าปเสนทิโกศลทรงทราบเข้าอย่างนั้น จึงรับสั่งอำมาตย์ให้นำผ้ากัมพลพิเศษ (ผ้ากัมพลคือผ้าที่ทำจากขนสัตว์) ราคา ๑ แสนกหาปณะคู่หนึ่ง เอามามอบให้พราหมณ์ พราหมณ์นั้นคิดว่าผ้าอย่างนี้ไม่ควรถูกต้องกายของเรา ควรจะถวายแด่พระพุทธเจ้า จึงได้นำไปถวายแด่พระพุทธเจ้า เพื่อกั้นเป็นเพดานในพระคันธกุฎี ส่วนอีกผืนหนึ่งก็นำไปเก็บไว้ที่บ้านของตนเอง เผื่อเวลาที่พระพุทธเจ้าเสด็จมาก็จะได้ใช้ผ้าผืนนี้กั้นเป็นเพดานให้พระพุทธเจ้าในเวลาพระองค์เสด็จมาเสวยภัตตาหารที่บ้านของตนเอง

พระเจ้าปเสนทิโกศลเสด็จไปที่พระคันธกุฎี ในวัดพระเชตวันทรงเห็นผ้านั้น ทรงทราบว่าพราหมณ์นั้นถวาย ก็ทรงเลื่อมใสพอใจพราหมณ์นั้นมากขึ้นจึงทรงมอบรางวัลให้พราหมณ์นั้นอย่างละ ๔ หลายชนิดทีเดียว จนพราหมณ์นั้นกลายเป็นคนร่ำรวยขึ้น เพราะรางวัลที่ได้รับในครั้งนั้น

รางวัลอย่างละ ๔ คือ ช้าง ๔ ตัว ม้า ๔ ตัว กหาปณะ ๔ พัน หญิง ๔ คน ทาสี ๔ คน ชาย ๔ คน บ้านส่วย ๔ ตำบล สำหรับเก็บส่วย พราหมณ์นั้นก็ร่ำรวยขึ้นทันทีทันใด ในช่วงนั้นเอง เพราะเหตุที่ถวายผ้าสาฎกแด่พระพุทธเจ้าผู้เป็นทักขิไณยบุคคล ผู้สูงสุดด้วยศรัทธาเลื่อมใสอย่างยิ่ง

ในวันหนึ่งภิกษุทั้งหลายได้ทราบเรื่องนั้นก็มาสนทนากันที่ธรรมสภาในวัดพระเชตวันว่า พราหมณ์นั้นร่ำรวยขึ้นทันทีทันใดที่ถวายทานแด่พระพุทธเจ้า พระพุทธองค์ได้เสด็จไปที่นั่น เมื่อทรงทราบดังนั้นก็ได้ตรัสแก่ภิกษุทั้งหลายว่า

"ภิกษุทั้งหลาย ถ้าหากว่าพราหมณ์จูเฬกสาฎกนี้จักสามารถถวายผ้าสาฎกของตนแก่เราในเวลาปฐมยาม ก็จักได้สิ่งทั้งปวง (ของที่พระราชาพระราชทานให้) อย่างละ ๑๖ ถ้าจักสามารถถวายในเวลามัชฌิมยาม เขาจักได้สิ่งทั้งปวงอย่างละ ๘ แต่ว่าเพราะพราหมณ์ถวายในเวลาใกล้รุ่งมากแล้ว

เขาจึงได้สิ่งทั้งปวงอย่างละ ๔ ด้วยว่า บุคคลเมื่อทำความดี ไม่ควรปล่อยให้จิตที่เกิดขึ้นในการทำกรรมดีเสื่อมไป พึงทำเสียในขณะนั้นนั่นเอง เพราะว่ากุศลที่บุคคลทำช้าแล้ว เมื่อจะให้สมบัติ ก็จะให้ช้าเช่นกัน เพราะฉะนั้นพึงสร้างกรรมดีเสีย ในขณะที่เกิดความคิดขึ้นในการทำกรรมทีเดียว”

เมื่อพระองค์จะทรงแสดงพระธรรมเทศนาให้สืบเนื่องกัน จึงได้ตรัสพระคาถานี้ว่า

“บุคคลพึงรีบทำกรรมดีเสีย พึงห้ามจิตจากบาป เพราะว่าเมื่อทำบุญชักช้าอยู่ จิตก็จะพอใจในบาปเสีย”

๓๑. ทำประโยชน์ก่อนตาย

ฉันมีชีวิตอยู่ในโลกนี้เพียงครั้งเดียว

สิ่งใดประเสริฐหรือความกรุณาใด ๆ ที่จะมอบให้กับเพื่อนมนุษย์ได้

ฉันจะทำอย่างยินดี

ในทันทีที่เป็นไปได้ ไม่ผัดผ่อน

เพราะว่าฉันจะไม่ย้อนมาทางนี้อีก

ราล์ฟ แรนซัม

ความฝันสั้นเพียงหุงข้าว

เล่ากันว่ามีนักศึกษาคนหนึ่งยากจนมากชื่อ หลูเซิง

ครั้งหนึ่งในระหว่างการเดินทาง เขาได้อาศัยอยู่ในโรงเตี๊ยม ความขัดสนทำให้เขาทอดถอนใจในขณะที่นั่งพักอยู่นั้น

ขณะนั้นบังเอิญมีนักบวชท่านหนึ่งเดินผ่านมา เห็นอาการทอดอาลัยของชายหนุ่มเข้า จึงเดินเข้ามาหาพร้อมกับยื่นหมอนหนุนศีรษะให้และพูดว่า “เอ้า นี่แน่ะพ่อหนุ่ม พ่อจงหนุนหมอนนี้แล้วนอนหลับเสียให้สบาย อย่าได้กลุ้มอกกลุ้มใจไปเลย หลับแล้วทุกอย่างจะสมความปรารถนา”

ในขณะที่นักบวชชราส่งหมอนให้หลูเซิงนั้น เป็นเวลาที่เจ้าของโรงเตี๊ยมกำลังลงมือหุงข้าวเกาเหลียง

หลูเซิงรับหมอนจากนักบวชชรา ด้วยความง่วงเป็นทุนเดิมก็หนุนหมอนใบนั้นแล้วหลับไปในไม่ช้า

พอหลับสนิทเขาก็ฝันว่าตนเองเดินทางไปถึงเมือง ๆ หนึ่ง ได้พบกับหญิงสาวแซ่ซุยแล้วแต่งงานกัน พร้อมกันนั้นเขาก็ได้เข้ารับราชการ มียศถาบรรดาศักดิ์อุดมพร้อมด้วยทรัพย์สมบัติพัสถาน ลูกที่เกิดจากเขาและภรรยาก็เติบใหญ่เป็นชายหนุ่มที่สูงส่งด้วยปัญญาและบารมี เขาใช้ชีวิตด้วยความสุขสมบูรณ์อยู่ห้าสิบปีจึงได้เจ็บป่วยและตายไป

พอฝันมาถึงตรงนี้หลูเซิงก็รู้สึกตัวตื่นขึ้น พอลืมตาขึ้นก็เห็นนักบวชชรายังคงยืนอยู่ที่เดิม เจ้าของร้านก็ยังคงหุงข้าวเกาเหลียงไม่ทันสุก นักบวชชราให้ข้อคิดแก่เขาว่า

"อย่ามัวทอดถอนใจให้เสียเวลาเลย จงรีบสร้างคุณงามความดี ดีกว่าลุ่มหลงทะเยอทะยาน ชีวิตนั้นแท้ที่จริงก็เหมือนความฝัน ซึ่งสั้นเพียงชั่วขณะหุงข้าวเกาเหลียงไม่ทันสุกเท่านั้นเอง"

ถ้อยคำนี้จึงกลายมาเป็นคำพังเพยที่ใช้เพื่อให้มุมานะทำงานและความดีอย่ามัวแต่ฝันอยู่เลย

๓๒. พอใจในสิ่งที่มีอยู่

จงรื่นรมย์กับสิ่งที่คุณมี
ในขณะที่คนโง่พร่ำเพรียกใฝ่หาไม่รู้จบ

สุภาษิตสเปน

นัสรูดินนักคิด

วันหนึ่งเมื่อนัสรูดินเดินทางมาพบกับมุสตาฟาเข้า มุสตาฟาผู้ซึ่งเป็นคนซื่อ ๆ ก็ร้องถามนัสรูดินว่า

"นัสเอ๋ย ข้าอยากมีบ้านที่กว้างกว่านี้สักหน่อยจะทำอย่างไรดี"

นัสรูดิน "โอ้ ! ได้สิมุสตาฟาเพื่อนรัก ข้ามีวิธี"

มุสตาฟา "ว่าไงไหนลองบอกมาซิ"

นัสรูดิน "คืนนี้เองเอาม้าขึ้นไปนอนบนบ้านด้วยสักคืนซิ" มุสตาฟาก็ปฏิบัติตาม ปรากฏว่าทั้งคืนมุสตาฟาไม่เป็นอันนอนเพราะม้าร้องรบกวนตลอด เวลารุ่งเช้าจึงเข้าไปหานัสรูดินแล้วเล่าเรื่องเมื่อคืนให้ฟังจนหมด นัสรูดินก็บอกว่าเอาใหม่ คืนนี้เอาทั้งม้าและลาด้วยขึ้นไปนอนด้วยกันบนบ้าน มุสตาฟาผู้ซื่อสัตย์ก็ทำตาม ผลเลยร้ายยิ่งกว่าเก่าหลายเท่านัก นัสรูดินบอกคืนนี้เอาทั้งม้า, ลา และห่อ ไปนอนด้วยกันบนบ้าน มสตาฟาก็ทำตามเหมือนเดิม ผลคือ มุสตาฟานอกจากไมได้นอนแล้ว ยังต้องทรมานอีกด้วยกับเสียงรบกวนของบรรดาสัตว์ทั้ง ๓ ตัว รุ่งเช้าวันใหม่นัสรูดินจึงบอกให้มุสตาฟาฟังว่า

"คืนนี้เองเอาม้าออกให้เหลือลากับห่อก็พอ" ปรากฏว่ามัสตาฟาค่อยยังชั่วหน่อยที่ม้าหายไป คืนต่อ ๆ มา นัสรูดินก็ให้มุสตาฟาเอาลาและห่อออกตามลำดับ จนสุดท้ายเหลือมุสตาฟานอนคนเดียว แต่มีความรู้สึกโล่งไปหมดเลย รุ่งเช้าจึงไปบอกกับนัสรูดินว่า

"เฮ้ยนัส เพื่อนรัก ! บ้านเรากว้างกว่าเก่าเยอะเลยว่ะ"

๓๓. เมตตาธรรมค้ำจุนโลก

เมตตาคนอื่นบ้างเถอะ
ทุกคนในโลกล้วนแต่อยู่ในสงครามชีวิต
หนักหนาสาหัสกันทั้งนั้น

เพลโต

การกระทำอันเมตตา

ประธานาธิบดี อับราฮัม ลินคอล์น มักจะไปเยือนโรงพยาบาลเป็นประจำ เพื่อพูดคุยกับทหารที่บาดเจ็บในช่วงสงครามกลางเมือง ครั้งหนึ่งแพทย์ชี้ให้ดูทหารหนุ่มคนหนึ่งที่ใกล้จะเสียชีวิต ลินคอล์นจึงเข้าไปหาเขาที่ข้างเตียง

“มีอะไรที่ฉันทำให้เธอได้บ้าง” ท่านประธานาธิบดีถาม

ทหารผู้นั้นจำลินคอล์นไม่ได้ เขาพยายามรวบรวมกำลังพูดแผ่ว ๆ ว่า “โปรดช่วยเขียนจดหมายถึงแม่ของผมหน่อยได้ไหม”

ปากกาและกระดาษถูกจัดหามาให้ และท่านประธานาธิบดีก็เริ่มเขียนสิ่งที่ชายหนุ่มพยายามบอกอย่างระมัดระวัง

“แม่ที่รักยิ่งของลูก ลูกได้รับบาดเจ็บอย่างหนักขณะปฏิบัติหน้าที่ ลูกเกรงว่าลูกคงจะไม่รอด โปรดอย่าเสียใจกับลูกจนมากเกินไป ฝากจูบแมรีกับจอห์นด้วย ขอพระเจ้าทรงคุ้มครองแม่และพ่อ”

นายทหารอ่อนแอเกินกว่าจะพูดต่อได้ ดังนั้น ลินคอล์นจึงเซ็นชื่อในจดหมายแทนเขา และเติมลงไปว่า “เขียนแทนบุตรชายท่าน โดยอับราฮัม ลินคอล์น”

ชายหนุ่มขอดูจดหมาย และประหลาดใจเมื่อรู้ว่าเป็นใครเขียน “ท่านคือประธานาธิบดีจริง ๆ หรือ” เขาถาม

“ใช่แล้ว” ลินคอล์นตอบด้วยอาการสงบ และถามว่ามีอะไรที่เขาจะช่วยได้อีกหรือไม่

“กรุณาจับมือผมไว้ได้ไหม” นายทหารถาม “มันจะช่วยให้ผมไปอย่างเป็นสุข”

ในห้องที่เงียบสงบ ประธานาธิบดีร่างสูงจับมือของชายหนุ่มไว้ในมือของตน และกล่าวถ้อยคำให้กำลังใจอันอบอุ่นจนกระทั่งความตายมาถึง

๓๔. ความคิดก่อให้เกิดการกระทำ

เราคือผลผลิตจากการที่ได้ประพฤติซ้ำ ๆ กัน
หลาย ๆ ครั้ง หลังจากนั้นมันจะไม่ใช่ความประพฤติอีกต่อไป
แต่กลับกลายเป็นอุปนิสัย

อริสโตเติล

ไอ้ตี๋คนเก่ง

มีครอบครัวชาวจีนอยู่ครอบครัวหนึ่ง มีเตี่ย ตี๋ และแม่ของไอ้ตี๋ เตี่ยเป็นคนรักลูกชายประดุจหัวแก้วหัวแหวน และตั้งใจจะเลี้ยงให้สมกับที่เกิดมาเป็นลูกผู้ชายและต้องไม่เป็นรองใคร จะต้องเป็นหนึ่งเสมอ

"ไอ้ตี๋ลื้อ เกิกเป็นลูกผู้ชาย ลื้อจะต้องเข้มแข็งอ่องแอไม่ล่ายเลดขาด ลื้อจะต้องเป็งหนึ่งคงเลียวเท่านั้น" ในที่สุดไอ้ตี๋ก็เป็นหนึ่งจริง ๆ แพ้ใครไม่เป็นเพราะมันเป็นลูกเตี่ย เตี่ยได้พยายามพร่ำสอนทุกเช้าค่ำให้เต็มไปด้วยความหยิ่งยโสโอหัง เมื่อไอ้ตี๋โตขึ้นเป็นหนุ่มก็เริ่มว้าเหว่ เพราะไม่มีใครคบเป็นเพื่อนเล่นด้วย คงมีเพียงเตี่ยของไอ้ตี๋เท่านั้นที่ยังคอยเป็นแรงผลักดันไอ้ตี๋อยู่ตลอดเวลา วันหนึ่งแม่ไอ้ตี๋ไม่สบาย มีอาการหนักมาก ฐานะครอบครัวก็ไม่สู้จะดีนัก เตี่ยจึงใช้ไอ้ตี๋ไปซื้อยาที่ตลาด ส่วนตัวเองต้องเฝ้าไข้แม่ไอ้ตี๋ ตลาดก็อยู่ไม่ห่างจากบ้านมากนัก แต่หนทางที่ไปนั้นต้องข้ามคลองมีสะพานทอดข้ามเป็นสะพานไม้แผ่นเดียวไม่แข็งแรงนัก ไอ้ตี๋ไปซื้อยาตั้งแต่เช้าเวลาล่วงไปจนเที่ยงไอ้ตี๋ยังไม่กลับ เตี่ยร้อนใจ ในที่สุดจึงตัดสินใจไปตามไอ้ตี๋พอ เดินไปถึงสะพานข้ามคลองพบไอ้ตี๋ยืนอยู่บนสะพาน ยืนจ้องหน้ากับอีกคนซึ่งอยู่ฝั่งตรงข้าม ต่างคนต่างไม่ยอมถอยไม่ยอมหลีกให้กัน โดยต่างคิดว่าการถอยการหลีกทางให้เป็นการเสียศักดิ์ศรีลูกผู้ชาย ฝ่ายเตี่ยไอ้ตี๋พอเห็นดังนั้นก็รู้ทันทีว่า

อะไรเกิดขึ้นกับลูกชาย ว่าแล้วเตี่ยก็จับมือไอ้ตี๋กระชากกลับพูดด้วยเสียงอันดังว่า

"ไอ้ตี๋ลื้อกลับบ้าน ยืนนานเกินไปแล้ว อั๊วจะยืนสู้กับมันเอง"

การดำเนินชีวิตของคนเรา ย่อมมีสักครั้งหนึ่งที่จะต้องเผชิญหน้ากับคู่ต่อสู้บนทางแคบของวิถีชีวิต ซึ่งไม่มีอะไรจะดีไปกว่าการถอย การรู้โอนอ่อนผ่อนปรนเพียงเล็กน้อย เพื่อให้ผลทางใจอันยิ่งใหญ่ การถอยมิใช่การเสียหน้า แต่เป็นการถอยเพื่อได้มากกว่า เป็นการได้ทางใจเป็นการชนะใจตัวเอง

๓๕. ความเพียรพยายาม

เมื่อได้เพียรพยายามแล้วถึงจะตาย
ก็ชื่อว่าตายอย่างไม่เป็นหนี้ใคร
ไม่ว่าในหมู่ญาติ หมู่เทวดา
หรือว่าพระพรหมทั้งหลาย

พุทธภาษิต

มหาชนก

ชาดกเรื่องมหาชนก นับเป็นหนึ่งในสิบเรื่องของการบำเพ็ญบารมีของพระพุทธเจ้า จากอดีตที่ผ่านมาเรามักจะคุ้นเคยกับเรื่องพระเวสสันดร ซึ่งเป็นเรื่องสุดท้ายของทศชาติ จะให้ข้อคิดเกี่ยวกับเรื่องการบริจาคทานเป็นส่วนใหญ่ สำหรับเรื่องมหาชนกนั้นก็เป็นชาดกที่เน้นในเรื่องของความเพียรพยายามของมหาชนก ในขณะที่เรือแตกอับปางกลางทะเลและไม่คิดย่อท้อตั้งสติอย่างดี ในกรณีนี้มีข้อคิดหลายประเด็นด้วยกัน ***ประการแรก*** การตั้งสติมหาชนกนับว่ามีสติดีกว่าลูกเรือทั้งหลาย ที่พอมีเหตุการณ์ก็พากันตื่นเต้นตกใจ ไม่คิดจะช่วยตัวเอง จึงพากันวิงวอนเทวดาต่าง ๆ ให้ช่วย ตรงนี้ตรงกับภาษิตจีนที่ว่า ***"ไฟดับอย่าลุกขึ้นวิ่ง"*** รอให้สายตาปรับเข้ากับความมืดก่อนแล้วค่อยคิดแก้ไขต่อไป ***ประการที่สอง*** การพึ่งตนเอง มหาชนกเริ่มเตรียมการพึ่งตนเองตั้งแต่แรกเลย คือเตรียมการกินน้ำตาลกรวดให้อิ่มท้อง หาผ้ามาพันตัว เอาน้ำมันทาตัวเพื่อให้พ้นอันตรายจากพวกปลายักษ์ ทั้งหลายแล้วปีนขึ้นไปบนเสากระโดงเรือเพื่อกำหนดทิศทางเมืองมิถิลาแล้วดีดตัวเองไปได้ไกลพอที่จะหนีพวกปลากินคนได้นั่นเอง ส่วนพวกลูกเรือที่ขอพึ่งเทวดาก็เป็นอันจมลงทะเลทั้งหมด

ประการที่สาม ความเพียร มหาชนกหลังจากพ้นภัยจากพวกปลายักษ์มาแล้วก็ใช้ความเพียรพยายามว่ายน้ำมาถึง ๗ วัน จึงมาพบกับนางมณีเมขลาแล้วเกิดโต้ตอบกันขึ้น ***"บุคคลเมื่อกระทำความเพียร แม้จะตายก็เชื่อว่าไม่เป็นหนี้ระหว่างหมู่ญาติ เทวดา และบิดามารดา อนึ่ง บุคคลเมื่อทำกิจอย่างลูกผู้ชายย่อมไม่เดือดร้อนในภายหลัง"*** จนนางมณีเมขลาเห็นว่าพระมหาชนกมีความเพียรพยายามที่แน่วแน่เช่นนั้นจึงยอมอุ้มมหาชนกไปขึ้นบกที่เมืองมิถิลาตามต้องการ

๓๖. ชีวิตต้องสู้

ความภาคภูมิใจยิ่งใหญ่ของเราไม่ได้อยู่ที่เราไม่เคยล้ม แต่อยู่ที่สามารถลุกขึ้นได้ทุกครั้งที่เราล้มลง

ขงจื๊อ

อย่าล้มเลิก

เมื่อคุณพบว่าตัวเองกำลังผจญภัยกับศึกหนักในชีวิต ไม่ว่าคุณจะทำอะไรก็ตามอย่าล้มเลิก ขอให้สู้ต่อไป ไม่ว่าคุณจะทำอะไรก็ตามอย่าล้มเลิก ขอให้สู้ต่อไปและยึดมั่นไว้ ! คุณทราบมั้ยว่าดยุคแห่งเวลลิงตัน ซึ่งเอาชนะนโปเลียนในศึกวอร์เตอร์ลู กล่าวว่า ไม่ใช่เป็นเพราะทหารอังกฤษมีความกล้าหาญมากกว่าทหารฝรั่งเศสหรอก แต่เป็นเพราะทหารอังกฤษไม่ยอมล้มเลิก เขาสู้ไม่ถอยต่างหาก ! เขาได้รับชัยชนะก็ด้วยการ “มีใจยึดมั่น” นั่นเอง !

ชีวิตคือการต่อสู้ ดังนั้น คุณต้องต่อสู้ไปทุก ๆ วัน เมื่อสภาพการณ์เริ่มคับขันคุณก็ต้องสู้หนักขึ้น ในยามยากเข็ญ ผู้ที่มีความทรหดอดทนก็จะรุดหน้าต่อไป

ถ้าคุณล้มก็อย่านอนอยู่ตรงนั้นเฉย ๆ ขอให้ลุกขึ้นมาและก็ลองดูอีกครั้ง

ผู้ชนะไม่มีวันล้มเลิก แต่ผู้ที่ล้มเลิกก็ไม่มีวันชนะ

ชัยชนะไม่ได้มาจากการเดินผ่านเส้นชัยไปสบาย ๆ แต่เป็นการดิ้นรนต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคไปจนถึงหลักชัย

ถ้าคุณไม่ต้องสู้ คุณก็ไม่รู้ซึ้งถึงคุณค่าของชัยชนะ

ชัยชนะจะเป็นของผู้ที่พากเพียรที่สุด

เซอร์วินสตัน เชอร์ชิล นายกรัฐมนตรีอังกฤษ เคยให้คำแนะนำไว้ว่า "อย่ายอมแพ้ อย่ายอมแพ้เป็นอันขาด อย่ายอมแพ้แม้แต่นิดเดียว ไม่ว่าจะเป็นเรื่องใหญ่หรือเรื่องเล็กอย่ายอมแพ้เป็นอันขาด ยกเว้นเพื่อความเชื่อมั่นในเกียรติยศและเพื่อเหตุผลที่ดี"

๓๗. ร้อยรู้หรือจะสู้หนึ่งทำ

แก่นแท้แห่งชีวิต อยู่ที่ความหมั่นเพียร
หากไม่ไขว่คว้าไหนเลย จะพบความสำเร็จ

จางเผิง

โคลัมบัสค้นพบทวีปอเมริกา

โคลัมบัสค้นพบแผ่นดินใหม่กลับมาถึงประเทศสเปน เขาก็กลายเป็นวีรชนของประชาชนไปทันที แต่ว่าพวกผู้ดีหลาย ๆ คนยังคงดูหมิ่นถิ่นแคลนโคลัมบัส เนื่องจากเขามีชาติกำเนิดที่ต่ำต้อย พวกผู้ดีเหล่านั้นมักจะนินทาโคลัมบัสลับหลัง

ครั้งหนึ่งในงานราตรีสโมสรที่หรูหรางานหนึ่ง พวกผู้ดีต่างคุยฟุ้งถึงเรื่องนั้นเรื่องนี้ และอดที่จะวกเข้ามาพูดถึงเรื่องของโคลัมบัสไม่ได้ พวกเขาบางคนถึงกับทำเสียงฮึขึ้นจมูกแล้วพูดว่า

"ฮึ กะอีแค่ค้นพบแผ่นดินใหม่ มันยากนักหรือไงโคลัมบัสน่ะ มันยากจนจวนเจียนจะอดตายอยู่แล้ว มันถึงได้เสี่ยงชีวิตแล่นเรือออกทะเลไป จุดมุ่งหมายก็เพื่อหาอะไรก็ได้ที่มันเอากลับมาเลี้ยงปากเลี้ยงท้องได้ แต่บังเอิญเจอแผ่นดินใหม่เข้าก็เท่านั้นเอง ถ้าพวกเรานั่งเรือออกทะเลไปบ้าง แล่นตรงไปทางทิศตะวันตกเรื่อย ๆ พวกเราก็ไปถึงแผ่นดินใหม่ได้เหมือนกัน"

บ้างก็พูดว่า "แผ่นดินใหม่ผืนนั้นน่ะ พระเจ้าสร้างไว้ตั้งแต่พระองค์สร้างโลกแล้วล่ะ เพราะฉะนั้น จึงพูดไม่ได้ว่าเป็นการค้นพบ"

โคลัมบัสก็มางานเลี้ยงนี้เช่นกัน แต่ว่าหลายคนไม่สนใจเขา เขาได้ยินผู้ดีพวกนั้นวิพากษ์วิจารณ์เขาเช่นนี้ เขาจึงหยิบไข่ไก่ฟองหนึ่งขึ้นมาจากจาน

ลุกขึ้นยืนแล้วพูดว่า

"ทุกท่าน พวกท่านสามารถทำให้ไข่ไก่ฟองนี้ตั้งตรงได้หรือไม่ ?"

"เป็นเกมที่น่าสนใจเหมือนกัน" พวกผู้ดีคิดเช่นนี้แล้วจึงรับไข่ไก่มาลองตั้งดู แต่ว่าไข่ไก่ถูกส่งจากมือคนนี้สู่มือคนนั้น คนแล้วคนเล่า ในที่สุดก็ถูกส่งกลับมาให้โคลัมบัส พวกเขาพูดว่า "พวกเราไม่มีปัญญาทำให้ไข่ไก่ตั้งตรงได้ดอก แล้วคุณล่ะ ? ทำได้หรือเปล่า ?

โคลัมบัสตอบว่า "แน่นอนครับ ผมทำได้"

ภายในห้องจัดเลี้ยงเงียบกริบทันที โคลัมบัสใจเย็นมาก เขาหยิบไข่ไก่ขึ้นแล้วเอาปลายข้างหนึ่งเคาะกับโต๊ะเบา ๆ เมื่อเปลือกไข่บุบนิดหน่อยแล้ว เขาจึงวางไข่ไก่ให้ตั้งตรงอยู่บนโต๊ะ

พวกผู้ดีรู้สึกผิดหวังมาก พวกเขาพากันบ่นเสียงดังว่า "โธ่เอ๋ยแบบนี้เหรอ ใคร ๆ ก็ทำได้ ไม่เห็นยากตรงไหนเลย"

"ใช่ครับ ไม่ยากเย็นอะไรเลย" โคลัมบัสพูดด้วยน้ำเสียงที่เย้ยหยันว่า "แต่พวกคุณก็ไม่กล้าทำ กะอีแค่เคาะเปลือกไข่ข้างหนึ่งให้บุบ พวกคุณยังไม่มีความกล้าหาญพอที่จะทำ แล้วนับประสาอะไรกับการค้นพบแผ่นดินใหม่เล่า จริงอยู่แผ่นดินนั่นอยู่ที่ทะเลใต้นั่นมานานแสนนานแล้ว แต่ผมรับรองได้ว่า พวกคุณไม่มีทางค้นพบมันได้แน่นอน"

คนกลุ่มนั้นจึงเริ่มรู้สึกอาย หลายคนแอบหนีออกจากงานไปอย่างเงียบเชียบ

๓๘. ความเกียจคร้านคือหลุมฝังศพ

ชีวิตจะพุ่งสูงขึ้นเช่นเดียวกับน้ำพุร้อน

หากคนเราจะสามารถเจาะผ่านก้อนหินของความเฉื่อยชา เกียจคร้านไปได้

อเล็กซีส คาร์เสส

บทเรียนของคนเกียจคร้าน

นานมาแล้ว ในคืนพายุหิมะจัดคืนหนึ่ง ชายขี้เกียจซึ่งชาวบ้านรู้จักกันดีได้เดินทางออกจากบ้านเพื่อไปประกอบธุรกิจอย่างหนึ่ง เขาเดินมาไม่ไกลนัก ก็นั่งคุดคู้อยู่กับพื้นร้องครวญครางขึ้นว่า “โอย...ข้า...หนาว...จะ...ตาย...อยู่...แล้ว”

ในเวลานั้นเองเขาก็แว่วได้ยินเสียงลูกกระพรวนม้าดังกรุ๊งกริ๊งมาแต่ไกล ครู่หนึ่งต่อมารถม้าซึ่งมีม้าเทียมเกวียนสามตัวกำลังผ่านมาทางที่เขาคุดคู้อยู่ ชายขี้เกียจคนนั้นร้องขอความช่วยเหลือต่อเจ้าของรถม้าอย่างหมดเรี่ยวแรงว่า

“ช่วย-ด้วย-”

“หยุด-” ชายผู้เป็นเจ้าของรถม้าดึงบังเหียนให้ม้าหยุดจากนั้นเดินเข้าไปมองดูชายขี้เกียจ ครู่หนึ่งแทนที่เขาจะช่วยชายขี้เกียจ เขากลับพลางร้องด่าว่า

“ขอให้แกจงตายในสภาพเช่นนี้เถิด แข็งตายเสียได้ก็สมควรแล้ว” พูดจบก็ผละจากไปโดยไม่สนใจไยดีชายขี้เกียจคนนั้นแม้แต่น้อย

ชายขี้เกียจโมโหมาก คิดในใจว่า "แกไม่ให้ข้านั่งรถก็ได้ แต่ทำไมต้องเฆี่ยนตีข้าด้วย ข้าจะต้องจองเวรกับแกให้ถึงที่สุด..."

เมื่อคิดเช่นนี้แล้ว ชายขี้เกียจก็รีบลุกขึ้นกระโดดตัวลอยวิ่งตามรถม้าไปทันที รถม้าวิ่งไปข้างหน้าครู่หนึ่งก็รั้งรอชายขี้เกียจคนนั้น คล้ายกับไม่ต้องการเร่งความเร็วเพราะเกรงชายขี้เกียจจะวิ่งตามมาไม่ทัน ครั้นชายขี้เกียจวิ่งเข้าใกล้ รถม้าก็วิ่งต่อไปอีก วิ่งไล่กันมาเช่นนี้ประมาณระยะทาง ๒ กิโลเมตรเห็นจะได้ ชายขี้เกียจคนนั้นเหงื่อท่วมตัว ได้ยินเสียงเถ้าแก่เจ้าของรถม้าร้องบอกม้าว่า "หยุด-" จากนั้นรถม้าจึงค่อย ๆ หยุดลง

เถ้าแก่หันหน้ามาบอกชายขี้เกียจแล้วว่า "ขึ้นรถเถิด...เมื่อตะกี้นี้ถ้าข้าไม่โบยแกสักทีสองที แกก็คงลุกไม่ขึ้น"

ชายขี้เกียจคนนั้นรู้ถึงเจตนาของเถ้าแก่เจ้าของรถม้าเขารู้สึกซาบซึ้งใจอย่างยิ่ง ความเคียดแค้นปราศจากไปสิ้น เขากล่าวต่อเถ้าแก่เจ้าของรถม้าอย่างรู้คุณว่า

"ท่านอา...แส้ของท่านขับไล่ความขี้เกียจของข้าไปจนหมดสิ้น เมื่อตะกี้นี้ท่านไม่ยอมให้ข้าขึ้นรถของท่าน ข้าแค้นท่านมาก ท่านแยบคายจริง ๆ บังคับให้ข้าวิ่งตามท่านจนร้อนวูบวาบไปทั้งตัว แล้วจึงยอมให้ข้าขึ้นรถ..."

"ดีมาก...เมื่อเจ้าเข้าใจเหตุผลต่าง ๆ ดีแล้ว จากนี้ไปก็อย่าขี้เกียจอีกล่ะ"

จากนั้นเป็นต้นมาคนทั้งสองก็เป็นมิตรที่ดีต่อกัน

๓๙. โลกนี้ไม่มีอะไรฟรี

ความล้มเหลวทำให้เจ็บปวด

แต่มันจะยิ่งเลวร้ายกว่าการไม่เคยพยายามทำอะไรให้สำเร็จเลย

ในชีวิตนี้เราไม่มีทางได้อะไรมาโดยปราศจากความพยายาม

ธีโอดอร์ โรสเวลท์

ปลาพาร์ค พยายามให้ถึงที่สุด

เคยมีการทดลองนำปลาพาร์คที่ดุร้ายและชอบกินปลาด้วยกันเอาไปรวมไว้กับลูกปลาตัวเล็ก ๆ ในตู้กระจกใส ปลาพาร์คก็ไล่กัดกินลูกปลาอย่างสบายใจเฉิบ พอได้ระยะหนึ่งผู้ทดลองก็เอากระจกใสมากั้นกลางระหว่างปลาทั้ง ๒ ชนิด ปรากฏว่า ปลาพาร์คที่ชอบกินปลาด้วยกันก็พยายามวิ่งเข้าใส่ลูกปลาตัวเล็ก ๆ หลายครั้งหลายครา แต่คราวนี้ไม่ง่ายอย่างที่คิด เจ้าปลาพาร์คต้องจูบกับกระจกแผ่นใสที่ขวางกั้นจนปากแดงบวมเจ่อไปหมด ในที่สุดการทดลองก็มาถึงจุดที่ต้องเอากระจกใสกั้นกลางออก คราวนี้ เจ้าปลาพาร์คนักกินก็ยังคงว่ายวนเวียนรอบ ๆ ลูกปลาไม่กล้าแตะต้องเพราะกลัวเจ็บตัวอีก นี่ถ้าปลาพาร์คพยายามเพียงอีกครั้งเดียวก็จะได้เหยื่ออันโอชะหลายตัวทีเดียวแต่มายอมแพ้ไปเสียก่อน

นี่แหละความเพียรพยายามต้องทำให้ถึงที่สุดอย่าทำครึ่ง ๆ กลาง ๆ

ภาษิตไทยว่า ***"ความพยายามอยู่ที่ไหน ความสำเร็จก็อยู่ที่นั่น"*** อย่ายอมแพ้เพราะเกมของชีวิตยังไม่จบ

๔๐. การศึกษาทำให้คนแตกต่าง

มนุษย์มีธรรมชาติดั้งเดิมคล้ายคลึงกัน
แต่เพราะสิ่งแวดล้อม และการศึกษาอบรม ต่างกัน
จึงทำให้แต่ละคนแตกต่างกันมากขึ้นทุกที ๆ

ขงจื๊อ

ลูกนกแขกเต้า

มีนกแขกเต้าสองตัวพี่น้องถูกลมพายุพัดออกจากรัง ลูกนกหนึ่งตัวลอยตกไปอยู่ในหมู่โจร โจรเลี้ยงไว้ให้ชื่อว่าสัตติคุมพะ เพราะตกอยู่ในกองอาวุธ ลูกนกอีกตัวตกไปอยู่ในหมู่ฤาษี ฤาษีก็สั่งสอนในทางนักปราชญ์

วันหนึ่งพระราชาผู้ครองเมืองอุตตรปัญจาละเสด็จออกประพาสป่า ทรงไล่เนื้อหลงเข้าไปในป่าลึกใกล้กับที่อยู่ของโจร พระราชาทรงพักใต้ร่มไม้และบรรทมหลับไป ขณะนั้นเหล่าโจรออกไปจากบ้านหมด นกสัตติคุมพะเห็นพระราชา จึงพูดกับคนครัวว่า “มีบุรุษมีเครื่องประดับมานอนหลับอยู่ พวกเราฆ่าให้ตายแล้วเปลื้องเอาเครื่องประดับ จับสองเท้าลากไปทิ้งเสีย” พระราชาตื่นบรรทมได้ยินถ้อยคำของนกแขกเต้าเสด็จขึ้นรถทรงหนีออกไปจากที่นั่น หนีไปพบอาศรมฤาษี วันนั้นพระดาบสทั้งหลายเข้าไปในป่าหาผลไม้ อยู่แต่นกแขกเต้า นกแขกเต้าก็มีวาจาปฏิสันถารต้อนรับว่า “ข้าแต่พระองค์ผู้เป็นพระยาผู้ประเสริฐ พระองค์เสด็จมาครั้งนี้ดีหนักหนา เชิญพระองค์เสด็จสู่อาศรมประทับพักพระกายแล้วจึงค่อยเสด็จต่อไป”

พระราชาได้ฟังก็มีพระทัยยินดี ทรงสรรเสริญนกแขกเต้าที่อยู่กับฤาษีและติเตียนนกแขกเต้าที่อยู่กับโจร นกแขกเต้าก็ทูลว่านกแขกเต้าที่อยู่กับโจรนั้นเป็นพี่น้องท้องเดียวกัน แต่บังเอิญไปอยู่กับหมู่โจร จึงได้รับการสั่งสอนให้

เป็นพาล ส่วนตนอยู่ในหมู่บัณฑิต ฤาษีก็สั่งสอนในทางนักปราชญ์ พระราชาได้ฟังก็เลื่อมใส เมื่อกลับมาพระราชาจึงทรงอาราธนาฤาษีทั้งหลายไปอยู่ ณ อุทยานของพระองค์และทรงบำรุงฤาษีทั้งหลายจนตลอดพระชนม์ชีพ และพระราชทานอภัยแก่นกแขกเต้าทั้งหลายมิให้คนทำร้าย

๘๑. โลกคือละคร

มนุษย์เราเกิดมาพร้อมมือที่กำแน่น
เตรียมที่จะบุกรุกและกอบโกย
แต่เวลาชีวิตออกจากร่าง
มือทั้งสองของเราจะแบออก
ไม่มีสิ่งใดในโลกที่เราต้องการ
ไม่มีสิ่งใดที่วิญญาณจะนำติดตัวไปได้

ธชอบ ฟูลตัน

ตายไปมือเปล่า

มนุษย์คนหนึ่งจะได้อะไรแม้เขาครอบครองโลกทั้งใบไว้แต่หากสูญเสียจิตวิญญาณกษัตริย์มหามุดแห่งกาสนี ผู้ซึ่งบุกอินเดียถึงสิบเจ็ดคราระหว่างศตวรรษที่สิบเอ็ด พระองค์ทรงสืบเชื้อสายชาวเติร์กจากเอเชียตอนกลาง ทุกวันนี้กาสนีเป็นแคว้นเล็กในอัฟกานิสถาน ในสมัยของกษัตริย์มหามุดแคว้นกาสนีร่ำรวยที่สุดในเอเชีย เนื่องจากมหามุดขนทองคำและเครื่องเพชรล้ำค่ามาจากวิหารในอินเดีย

ครั้งเมื่อกษัตริย์ผู้ทรงราชอำนาจสูงสุด และโหดเหี้ยมพระองค์นี้กำลังจะสิ้นพระชนม์ ทรงสั่งให้ข้าราชบริพารนำทรัพย์สมบัติทั้งหลายทั้งหมดของพระองค์มากองไว้เบื้องพระพักตร์ เพื่อที่จักได้ทรงทอดพระเนตรก่อนหมดลมหายใจกษัตริย์มหามุดทรงแคร่ ทหารแบกแคร่พระที่นั่งดำเนินผ่านกองสมบัติอันมหึมาทรงทอดพระเนตรไปยังกองเหรียญทอง เพชร ทับทิม มุก มรกต แลสิ่งของล้ำค่าอีกนานัปการเป็นเวลาหลายชั่วยาม และทรงกรรแสงออกมาโดยไม่รู้องค์ "เพียงเพื่อทรัพย์สมบัติเหล่านี้ฆ่าสังหารผู้คนบริสุทธิ์นับ

พัน ความละโมบของข้าหมายถึงหญิงหลายพันคนต้องเป็นม่ายแลเด็กนับพันต้องกำพร้า นอกจากบาปกรรมที่ข้ากระทำมาไม่มีสมบัติใดจักติดตามข้าไปยังปรโลกเลย”

๔๒. เลือกเกิดไม่ได้ แต่เลือกทำดีได้

ชีวิตมิได้ขึ้นอยู่กับการถือไพ่ดีไว้ในมือ
แต่ขึ้นอยู่กับการทิ้งไพ่ในมือให้ดี

จอร์จ บิลลิงส์

เฮเลน เคลเลอร์
หญิงหูหนวก เป็นใบ้ และตาบอด

เฮเลน เคลเลอร์ เป็นสตรีอเมริกัน เกิดเมื่อ พ.ศ. ๒๔๒๓ เวลาเกิดก็เป็นปกติเหมือนเด็กทั้งหลาย ตาดี หูดี สมบูรณ์ทุกอย่าง แต่พออายุได้ ๑ ขวบ กับ ๘ เดือนก็ป่วย ซึ่งแพทย์บอกว่ามันสมองอักเสบ ทำให้ตาบอดหูหนวกทันที นอกจากนั้นยังพูดไม่ได้อีกด้วย โรคร้ายได้ทำลายชีวิตของหล่อนให้ย่อยยับเป็นผุยผง

หล่อนได้เจริญเติบโตขึ้นประดุจสัตว์ร้ายในป่า หล่อนฟาดและทำลายทุกอย่างที่หล่อนไม่ชอบใจ เมื่อไม่มีใครจะเอาหล่อนไว้อยู่ พ่อแม่ของหล่อนจึงได้พาหล่อนไปยังโรงเรียนคนตาบอดชื่อ สถาบันเปอร์กินส์ ในเมืองบอสตันและวิงวอนขอครูมาช่วยดูแลสั่งสอนสักคนหนึ่ง

ครั้นแล้วประดุจเทวดามาโปรดให้หล่อนมองเห็นแสงสว่าง แอนน์ แมนสฟิลด์ ซัลลิวัน ได้ย่างเข้ามาสู่ชีวิตอันน่าเวทนาของเฮเลน เคลเลอร์ มิสส์ซัลลิวัน อายุยี่สิบปี เมื่อหล่อนออกจากโรงเรียนคนตาบอด เปอร์กินส์ในบอสตัน และรับหน้าที่ดูคล้ายกับเป็นภาระที่เป็นไปไม่ได้ ภาระในการอบรมสั่งสอนเด็กผู้หญิงผู้หูหนวก เป็นใบ้ และตาบอด ชีวิตของหล่อนเองก็เต็มไปด้วยความเศร้าและความขมขื่นปวดร้าวอันเกิดมาจากฐานะยากจน

ผู้เชี่ยวชาญเองก็มองเห็นเป็นการยากเหลือเกินที่แอนน์ ซัลลิวัน จะทำประโยชน์อันใดแก่เด็กคนนี้ได้

ตามปกติที่สอนกันมา เป็นแต่เด็กที่ตาบอดอย่างเดียว หูยังดีและไม่เป็นใบ้ หรือเด็กหูหนวกเป็นใบ้ แต่ตาไม่บอด แต่เด็กที่เป็นหมดทุกอย่างเช่นนี้ไม่เคยทำประโยชน์อะไรให้ได้

แอนน์เริ่มต้นด้วยการเขียนหนังสือลงบนฝ่ามือของเฮเลนเป็นตัว ๆ มีของที่เฮเลนชอบเล่นคือตุ๊กตา แอนน์เอาตุ๊กตาใส่มือให้แล้วก็ยกเอานิ้วมือเขียน Doll ลงในฝ่ามือของเฮเลนเป็นตัว ๆ ทำอย่างนี้ช้านาน จนกระทั่งเด็กรู้และเข้าใจว่าการเขียนอย่างนั้นหมายความว่าตุ๊กตา และเด็กก็ลองเขียนบ้างเขียนด้วยนิ้วมือเช่นเดียวกัน เด็กสนุกทำกันอย่างนี้เป็นเวลา ๔ ปี และพูดเข้าทางเครื่องสำหรับหูหนวกให้ได้ยิน แต่พูดออกมาไม่ได้ ครูต้องเอามือเด็กจับที่ปากของตัวเองอย่างนั้น ค่อย ๆ ทำทีละน้อย ก็พูดออกมาได้เป็นคำ ๆ มากจนหล่อนต้องเข้าเรียนต่อที่วิทยาลัยเร็ดคลิพฟ์ และครูของหล่อนได้ติดตามไปด้วย ในตอนนี้หล่อนไม่เพียงแต่อ่านและเขียนได้ดีเหมือนนักศึกษาอื่น ๆ ที่วิทยาลัย หากหล่อนสามารถพูดได้ดังเดิมอีกด้วย ประโยคแรกที่หล่อนหัดพูดก็คือ “เดี๋ยวนี้ฉันไม่เป็นใบ้อีกแล้ว” หล่อนพูดทบทวนไปมาหลายเที่ยวด้วยความตื่นเต้นและปีติยินดีต่อความมหัศจรรย์ “เดี๋ยวนี้ฉันไม่เป็นใบ้อีกแล้ว”

อย่างไรก็ตาม ประสาทสัมผัสของหล่อนปรากฏว่ามีความไวเป็นพิเศษ กล่าวคือ หล่อนสามารถเข้าใจว่ามิตรสหายของหล่อนพูดว่ากระไรบ้างโดยวางนิ้วมือแตะลงที่ริมฝีปากของผู้พูด และหล่อนได้รับความบันเทิงเริงรมย์จากดนตรีโดยวางมือลงที่ไม้เปียโน หรือไวโอลิน หล่อนฟังได้ตลอดจนวิทยุกระจายเสียง

โดยอาศัยการสัมผัสความสั่นสะเทือนของตู้วิทยุ หล่อนได้รับความเพลิดเพลิน จากเพลงที่คนร้องโดยใช้นิ้วมือแตะเบา ๆ ที่คอหอยของนักร้อง

หล่อนกรรเชียงเรือและว่ายน้ำได้ และชอบขี่ม้า ควบไปตามหมู่ไม้ หล่อนเล่นหมากฮอส และหมากรุก ซึ่งสร้างพิเศษสำหรับหล่อน

พวกเราส่วนมาก ต่างคิดกันว่าความทุกข์ทรมานอันร้ายกาจที่สุดในโลกก็คือการเป็นคนตาบอด ส่วนเฮเลน เคลเลอร์ กลับพูดว่าหล่อนไม่เอาใจใส่อะไรนักต่อการเป็นคนตาบอดเหมือนกับการเป็นคนหูหนวก ในความมืดอย่างแสนมืดและเงียบอย่างแสนเงียบนี่เองได้ตัดหล่อนให้ขาดจากโลก และสิ่งที่หล่อนไม่มีโอกาสเลยก็คือเสียงแสดงความเป็นมิตรของมนุษย์

เฮเลน เคลเลอร์ เป็นคนตามืดมิดโดยสิ้นเชิง แม้กระนั้นหล่อนอ่านหนังสือมากกว่าคนตาดีส่วนมากเสียอีก คำนวณแล้วหล่อนอ่านหนังสือราว ๑๐๐ เท่าของคนปกติธรรมดา และหล่อนได้แต่งหนังสือขึ้น ๗ เล่ม สร้างภาพยนตร์เกี่ยวกับชีวิตของหล่อน และหล่อนแสดงในภาพยนตร์เรื่องนี้ หล่อนหูหนวกสิ้นเชิง แม้กระทั่งหล่อนฟังดนตรีด้วยความเกษมสันต์หรรษา ยิ่งกว่าคนธรรมดาเป็นจำนวนมาก ซึ่งสามารถจะได้ยินเสียอีก

หล่อนกล่าวปาฐกถาตามรัฐทุกรัฐทั่วสหรัฐอเมริกา หล่อนเดินทางท่องเที่ยวไปทั่วทวีปยุโรป

๔๓. คุณค่าของมนุษย์

คนเราล้วนต้องตาย
แต่ความหมายของการตายนั้น
บ้างมีคุณค่าหนักแน่นดุจขุนเขา
บ้างไร้ค่าบางเบาดุจขนนก

ซือ หม่า เชียน

นายโจเซฟ ชีฟลี

คนดีออสเตรเลีย

นายโจเซฟ ชีฟลี เป็นพนักงานขับรถไฟในออสเตรเลีย ต่อมาได้รับเลือกตั้งเป็นผู้แทนราษฎร แล้วได้เป็นรัฐมนตรีคลัง และในที่สุดได้เป็นนายกรัฐมนตรี เมื่อถึงแก่กรรมมีทรัพย์สิน เพียงกระท่อมหลังเล็ก ๆ ที่เคยอาศัยอยู่ คนคนนี้เป็นคนดีจริง ๆ คือเมื่อเป็นพนักงานขับรถไฟ ก็ตั้งหน้าตั้งตาทำงานเต็มกำลังด้วยความซื่อสัตย์ จนแม้ได้เป็นนายกรัฐมนตรีแล้ว หูยังได้ยินเสียงหวูดรถไฟเสมอ ๆ ทั้ง ๆ ที่ทำงานเต็มตามหน้าที่ก็ยังใช้เวลา เมื่อหมดหน้าที่ก็ศึกษาหาความรู้ต่อ ได้สมัครเป็นสมาชิกของสหพันธ์กรรมกร ได้รับความนับถือในความปรีชาสามารถและซื่อสัตย์จากสมาชิกอื่น ๆ พรรคแรงงานจึงส่งเข้ารับเลือกตั้ง ก็ชนะการเลือกตั้งโดยง่าย เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแล้วก็ยึดมั่นในอุดมคติ พากเพียรซื่อตรงเห็นแก่ชาติบ้านเมือง ในที่สุดก็ได้รับตำแหน่งอันสูงสุด คือนายกรัฐมนตรีออสเตรเลีย

แต่กระท่อมที่เขาอาศัยอยู่ก็ยังเป็นกระท่อม เขาไม่ได้ย้ายไปไหน ไม่ร่ำรวยอะไรขึ้น ไม่โกงกินทำงานเพื่อชาติจริง ๆ คนเช่นนี้หายากเต็มที ชาติใดมีคนเช่นนี้มาก ๆ ก็เจริญ ร่มเย็นเป็นสุข

๔๘. อย่ายอมแพ้

มันจะเป็นไรไปหากหกล้มสักหนสองหน
ลุกขึ้นมาใหม่ซีกลัวทำไมกับการหกล้ม
ลองฟันฝ่ากระแสคลื่นลมที่ปั่นป่วนดู
เช่นเดียวกับเมื่อมันราบเรียบบ้าง
คลื่นที่ปั่นป่วนนั้นให้บทเรียนที่ควรค่าแก่การเรียนรู้

อีเมอร์สัน

อุปสรรคจงหลีกไป

เมื่อคนเรามีความตั้งใจแน่วแน่ อะไรมาหยุดยั้งเขาได้เล่า ? ความพิการไม่ได้หยุดยั้งเชกสเปียร์จากการประพันธ์บทละครชั้นเลิศของโลก ! การเป็นคนตาบอดไม่ได้หยุดยั้งจอห์น มิลตัน จากการเขียนบทกวีชิ้นเอกของอังกฤษ "Paradise Lost" ความหูหนวกไม่ได้หยุดยั้งบีโธเฟนจากการประพันธ์ดนตรีไพเราะที่สุดเท่าที่มีใครเคยเขียนมา

ปี ๑๙๕๙ ผู้บริหารยูนิเวอร์แซล พิคเจอร์ส ไล่คลินต์ อีสต์วูด กับเบิร์ต เรย์โนลส์ ออกพร้อมกัน ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้สำหรับเบิร์ต เรย์โนลส์ คือคุณไม่มีพรสวรรค์ สำหรับคลินต์ อีสต์วูด คือฟันของคุณมีรอยบิ่น ลูกกระเดือกแหลมเกินไป และคุณพูดช้าเกินไป อย่างที่คุณก็รู้ดีอยู่แล้ว เบิร์ต เรย์โนลส์ และคลินต์ อีสต์วูด กลายเป็นนักแสดงที่ยิ่งใหญ่ในโลกภาพยนตร์ในเวลาต่อมา

ปี ๑๙๔๔ เอมเอมลีน สไนฟ์ลี ผู้บริหารบริษัท บลู บุ๊ค โมเดลลิง เอเยนซี่ บอกนางแบบ นอร์มา ยีน เบคเกอร์ (มาริลีน มอนโร) ผู้เปี่ยมไปด้วยความหวังว่าคุณควรไปเรียนเป็นเลขานุการหรือมีผัวดีกว่า

ปี ๑๙๖๒ นักดนตรีหนุ่มไฟแรง ๔ คน ได้บันทึกเสียงเป็นครั้งแรกส่งให้ผู้บริหารบริษัท เดกกา เรคอร์ดดิ้ง คอมพานี ผู้บริหารไม่ประทับใจเหตุที่ปฏิเสธนักร้องเพลงร็อกแห่งอังกฤษที่ชื่อ The Beatles นี้ ผู้บริหารคนหนึ่งบอกว่าเราไม่ชอบเสียงพวกเขา กีตาร์ของพวกเขาก็หมดสมัยแล้ว

ปี ๑๙๕๔ จิมมี่ เคนนี่ ผู้จัดการของแกรนด์ โอเลโอปรีย์ ไล่เอลวิส เพรสลีย์ ออกจากการแสดงครั้งหนึ่ง เขาบอกเพรสลีย์ว่า เธอไม่มีทางไปไหนได้หรอกไอ้ลูกชาย เธอควรกลับไปขับรถบรรทุกดีกว่า ต่อมาเอลวิส เพรสลีย์ก็ได้กลายเป็นนักร้องที่ดังที่สุดในอเมริกา

เมื่ออเล็กซานเดอร์ เกรแฮม เบลล์ ได้ประดิษฐ์โทรศัพท์ขึ้นในปี ๑๘๗๖ มิได้มีใครสนใจสนับสนุน แต่หลังจากเสร็จสาธิตการใช้ ประธานาธิบดีรีมเธอร์ฟอร์ด เฮเยส กล่าวว่า เป็นสิ่งประดิษฐ์ที่น่าทึ่งมาก แต่ใครล่ะ ! จะอยากใช้มัน

โทมัส เอดิสัน อาจเป็นนักประดิษฐ์ที่ยิ่งใหญ่ที่สุดในประวัติศาสตร์ของอเมริกา เมื่อเขาสมัครเรียนในพอร์ตฮูรอนในมิชิแกน ครั้งแรกครูของเขาบ่นว่าเขาเรียนช้าเกินไป และยากที่จะจัดการได้ ดังนั้น มารดาของเอดิสันจึงตัดสินใจพาลูกออกจากโรงเรียนและสอนเขาอยู่ที่บ้านเอดิสันหนุ่มหลงใหลวิทยาศาสตร์มาก พออายุ ๑๐ ขวบ เขาสร้างห้องทดลองเคมีของเขาสำเร็จในที่สุดพลังที่ไม่มีวันหมดและความอัจฉริยะของเขา ซึ่งเขาระบุว่าเป็นแรงบันดาลใจเสีย ๑% และเป็นเหงื่อ ๙๙% ตลอดชีวิตของเขา เขาก็สามารถประดิษฐ์สิ่งประดิษฐ์ได้มากกว่า ๑,๓๐๐ ชิ้น เมื่อโทมัส เอดิสัน ประดิษฐ์ดวงไฟได้ เขาก็พยายามทำการทดลองอยู่กว่า ๒,๐๐๐ ครั้ง ก่อนที่มันจะได้ผล นักข่าวหนุ่มถามเขาว่า เขารู้สึกอย่างไรกับความล้มเหลวหลายต่อหลายครั้ง เขาตอบว่าผมไม่เคยล้มเหลวสักครั้งเดียว ผมประดิษฐ์หลอดไฟได้ มันก็แค่เป็นกระบวนการ ๒,๐๐๐ ครั้งเท่านั้น

หลังจากที่ต้องตัดขาทั้ง ๒ ข้าง จากอุบัติเหตุเครื่องบินชนกันแล้ว ดักลาส เบเดอร์ นักบินรบชาวอังกฤษก็เข้าร่วมกองทัพอากาศของอังกฤษพร้อมกับขาเทียมทั้ง ๒ ข้าง ระหว่างสงครามโลกครั้งที่ ๒ เขาถูกเยอรมันจับตัวถึง ๓ ครั้ง และเขาก็หลบหนีได้ทั้ง ๓ ครั้ง

วิลมา รูดอล์ฟ เป็นลูกคนที่ ๒๐ ของลูก ๒๒ คน เธอคลอดก่อนกำหนด และทุกคนพากันสงสัยว่าเธอรอดชีวิตมาได้อย่างไร เมื่อเธออายุ ๔ ขวบ เธอก็ป่วยเป็นโรคปอดทั้ง ๒ ข้างอักเสบ และไข้อีดำอีแดง ซึ่งทำให้ขาข้างซ้ายพิการ พออายุ ๙ ขวบ เธอก็ถอดเหล็กดามขาที่เธอต้องพึ่งพาออกและเริ่มเดินได้ ราวอายุ ๑๓ ขวบ เธอก็พัฒนาการเดินเป็นจังหวะได้ ซึ่งแพทย์บอกว่าเป็นปาฏิหาริย์ ปีนั้นเป็นปีเดียวกับที่เธอตัดสินใจจะเป็นนักวิ่ง เธอสมัครเข้าแข่งขันทุกนัด และเข้าเส้นชัยอันดับสุดท้าย ทุกคนบอกให้เธอเลิก แต่เธอยังคงวิ่งต่อไป วันหนึ่งเธอก็ชนะการแข่งขันครั้งหนึ่งและครั้งต่อ ๆ มา จากนั้นเธอก็ชนะทุกการแข่งขันที่เธอสมัครเข้าร่วม ในที่สุดน้องสาวตัวเล็ก ๆ คนนี้ ผู้ซึ่งทุกคนบอกว่าไม่มีทางเดินวิ่งได้อีก ก็ได้รับเหรียญทองโอลิมปิกถึง ๓ เหรียญ

แม่ฉันสอนฉันตั้งแต่ฉันตัวเล็ก ๆ ให้ฉันเชื่อ
ว่าฉันสามารถประสบความสำเร็จได้ในทุก
เรื่องที่ต้องการ ครั้งแรกก็คือการเดินโดย
ไม่ต้องมีเหล็กดามขา

แฟรงกลิน ดี. โรสเวลต์ เป็นอัมพาตด้วยโรคโปลิโอ เมื่ออายุ ๓๙ ปี แต่เขาก็ยังเป็นผู้นำคนหนึ่งที่ชาวอเมริกันรักและมีอิทธิพลที่สุด เขาได้รับเลือกตั้งให้เป็นประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาถึง ๔ สมัย

นายพลดักลาส แมคอาเธอร์ อาจไม่ได้รับอำนาจและชื่อเสียงเลย หากเขาไม่เพียรพยายามอย่างต่อเนื่อง เมื่อเขาสมัครไปเวสต์ปอยต์ เขาก็ถูกปฏิเสธ ไม่ใช่ ๑ ครั้ง ไม่ใช่ ๒ ครั้ง แต่เขาก็พยายามครั้งที่ ๓ เขาได้รับการยอมรับและตบเท้าเขาสู่ตำราประวัติศาสตร์

อับราฮัม ลินคอล์น สมัครไปรบในสงครามแบล็กฮอว์ก ในฐานะกัปตัน พอสิ้นสุดสงครามเขาก็ถูกถอดยศเป็นพลทหาร

ปี ๑๙๕๒ เอ็ดมันด์ ฮิลลารี พยายามปีนภูเขาเอเวอเรสต์ ภูเขาที่สูงที่สุดเท่าที่มนุษย์รู้จัก ยอดที่สูงสุดสูง ๒๙,๐๐๐ ฟุต ๒ – ๓ สัปดาห์ต่อมาหลังจากความพยายามล้มเหลว เขาถูกขอให้ไปรวมกลุ่มในประเทศอังกฤษ ฮิลลารีเดินไปที่ขอบเวทีกำหมัดและชี้ไปที่รูปภาพของภูเขาเอเวอเรสต์ เขาพูดเสียงดังกึกก้องว่าภูเขาเอเวอเรสต์เอ๋ย เจ้าชนะข้าครั้งแรกได้ แต่ข้าจะชนะเจ้าครั้งต่อไป เพราะเจ้าไม่เติบโตกว่านี้อีกแล้ว แต่ข้ายังเติบโตได้อีกเพียง ๑ ปี ต่อมาวันที่ ๒๙ พฤษภาคม เอ็ดมันด์ ฮิลลารี ก็ประสบความสำเร็จ โดยเป็นมนุษย์คนแรกที่ปีนภูเขาเอเวอเรสต์สำเร็จ

๔๕. ความเพียรพยายามแม้เทวดาก็กีดกันไม่ได้

จงเลือกเดินทางที่ถูกต้องที่สุด
ไม่ว่าทางนั้นจะขรุขระยากลำบากสักเพียงไร
เมื่อคุ้นเคยแล้วก็จะรู้สึกว่า
มันราบเรียบเดินสบาย

พีธากอรัส

ย้ายภูเขา

ภูเขาไท่สิงซาน และภูเขาหวางอูซาน เป็นภูเขาสูงใหญ่สองลูก ภูเขาทั้งสองกินอาณาบริเวณออกไปรอบ ๆ ทั้งสี่ทิศถึงด้านละสี่ร้อยลี้ มีความสูงถึงหมื่นเยิ่น ตั้งอยู่ทางทิศใต้ของเมืองจี้โจว อยู่ทางทิศเหนือของเมืองเหอหยาง

ทางด้านทิศเหนือของภูเขา มีชายที่ชื่อ "ลู่งโง่" คนหนึ่ง เขามีอายุถึงเก้าสิบปีแล้ว บ้านที่เขาอาศัยอยู่นั้นหน้าบ้านตรงกับภูเขาไท่สิงซานและหวางอูซานพอดี ด้วยเหตุที่ภูเขาทั้งสองขวางกั้นอยู่ทางด้านทิศเหนือ เวลาจะเดินทางไปไหนมาไหนแต่ละทีก็ต้องเดินอ้อมเสียตั้งมากมายทำให้เกิดความไม่สะดวกสบายเป็นอย่างยิ่ง ดังนั้น เขาจึงเรียกสมาชิกทุกคนในบ้านมาพร้อมหน้ากันแล้วเสนอความเห็นขึ้นว่า

"ข้าคิดว่าจะร่วมแรงร่วมใจกับพวกเจ้าเพื่อทำให้ภูเขาทั้งสองนี้ราบลง แล้วตัดทางเดินที่ตรงไปยังเมืองอวี้หนานสายหนึ่ง และทางสายนี้จะทำให้เราสามารถเดินทางไปถึงฮั่นอินได้ด้วย พวกเจ้ามีความคิดเห็นว่าอย่างไร"

ทุกคนในครอบครัวต่างก็เห็นคล้อยตามความคิดของลู่งโง่ มีเพียงภรรยาคู่ทุกข์ของเขาเท่านั้นที่ขัดขึ้นว่า

"ด้วยพละกำลังของเจ้าแล้ว ไม่ต้องพูดถึงภูเขาสูงใหญ่อย่างไท่สิงซานและหวางอูซานเลย แม้แต่ภูเขาเล็ก ๆ อย่างคุ่ยฟู่วาน เจ้าก็ยังไม่มีปัญญาจะทำให้มันราบลงได้ และที่ยิ่งกว่านั้นบรรดาหินและดินที่ทลายลงมานั้นเล่า เจ้าจะเอาไปทิ้งเสียที่ไหน"

ทุกคนในที่นั้นต่างมิได้กังวลในปัญหานี้ของนาง พวกเขาต่างร่วมปรึกษาหารือกัน ในที่สุดก็ได้ข้อสรุปว่า

"บรรดาดินและหินที่ทลายลงมานั้นให้ขนไปทิ้งที่ริมทะเลป๋อไห่ และถึงแม้ว่าจะมีดินและหินมากมายกว่านี้ ก็มิต้องกังวลไปว่าจะไม่มีที่ทิ้งเลย"

เมื่อได้ข้อสรุปดังนี้แล้ว ลู่งโง่จึงนำขบวนบุตรชายทั้งสามของเขาพร้อมด้วยบรรดาหลาน ๆ เริ่มต้นงาน "ย้ายภูเขา" นี้ และแล้วพวกเขาก็ร่วมแรงร่วมใจกันขุดดินขุดหินเพื่อนำไปทิ้งยังริมทะเลป๋อไห่อย่างขันแข็ง

ใกล้ ๆ บ้านของลู่งโง่มีครอบครัวของหญิงหม้ายอาศัยอยู่ครอบครัวหนึ่ง และหญิงหม้ายผู้นี้มีบุตรชายวัยเจ็ดแปดขวบอยู่ด้วยคนหนึ่ง เด็กน้อยเข้าร่วมในงานย้ายภูเขานี้ด้วยความเต็มใจ

และวันเวลาก็ผ่านไปในการทำงานเช่นนี้ ปีหนึ่งพวกเขาเดินทางไปกลับจากทะเลป๋อไห่ได้เพียงเที่ยวเดียว

และก็มีชายที่ชื่อ จื้อโส่ว คนหนึ่งอาศัยอยู่ที่ริมแม่น้ำฮว่างเหอ จื้อโส่วเป็นคนเจ้าปัญญา เขาเฝ้ามองดูการกระทำของลู่งโง่ด้วยความขบขัน

วันหนึ่งจื้อโส่วตักเตือนลู่งโง่ด้วยความปรารถนาดีกว่า

"ดูเจ้าสิ ช่างโง่เขลากระปานนี้ คิดดูเอาเถิด ด้วยวัยและพละกำลังอันร่วงโรยของเจ้านี้ ย่อมไม่อาจจะทลายภูเขาลงได้แม้เพียงเศษเสี้ยว และ

ขุนเขาอันยิ่งใหญ่ปานนี้ ดินแลหินอันเจ้าทลายลงย่อมต้องมีมากมาย เจ้าจะขนมันไปทิ้งยังที่ใดหรือ ?”

ลุ่งโง่มองดูจื้อโส่วด้วยแววตาสงสารถอนใจครั้งหนึ่งแล้วกล่าวว่า “คนที่มีจิตใจตื้นเขินคับแคบเยี่ยงเจ้านี้ แม้ว่าจะตายไปแล้วก็ยังไม่อาจเข้าใจเรื่องเช่นนี้ได้ นี่แน่ะข้าจะบอกให้ ความคิดของเจ้านั้นเปรียบกับไอ้หนูบุตรชายของหญิงหม้ายก็ยังไม่ได้ เจ้าลองฟังความคิดของข้าดูสิ...แม้ว่าวันหนึ่งข้าจะต้องตายไปแต่ข้าก็ยังมีลูก ลูกของข้าก็ยังมีหลานให้ข้า แล้วหลานของข้าก็ยังจะต้องมีลูก และลูกของเขาก็จะมีลูกอีก จากลูกเกิดหลาน หลานเกิดลูกอีก ลูก ๆ หลาน ๆ สืบทอดต่อกันรุ่นแล้วรุ่นเล่า เมื่อเป็นเช่นนี้ ย่อมไม่ต้องกังวลว่าจะไม่มีผู้สืบทอดงานนี้ต่อไป เจ้าก็รู้ไม่ใช่หรือว่าภูเขานั้นไม่เติบโต ดังนั้น ย่อมจะต้องมีวันหนึ่งที่เราสามารถทลายมันราบเรียบลงได้อย่างแน่นอน” จื้อโส่วเมื่อได้ฟังดังนี้ ได้แต่เบิ่งตาจ้องมองลุ่งโง่มิอาจเอ่ยคำ

คนในปัจจุบันนี้ที่อยู่กันอย่างมีความสุขสบาย ก็ล้วนมาจากบรรพบุรุษของเราที่ต่อสู้ฟันฝ่าอุปสรรคนานัปการ ถากถางสร้างผืนแผ่นดินเอาไว้ให้เราทั้งนั้น ถ้าบรรพบุรุษของเราไม่คิดจะต่อสู้ก็ต้องตกเป็นทาสของเขา อาณาจักรก็ต้องล่มสลายลงไป ไม่มีแผ่นดินจะให้เราอยู่กันจนถึงปัจจุบันนี้ ทั้งนี้ ก็เพราะความเพียรพยายามของคนรุ่นก่อน ๆ ที่ดำเนินการอย่างต่อเนื่องยาวนาน จึงทำให้พวกเราลูกหลานได้อยู่กันอย่างสุขสบาย

๘๖. จงยิ้มได้เมื่อภัยมา

ภูมิปัญญาอันเลิศล้ำของมนุษยชาติ
สอนให้เราปรับสภาพจิตใจ
เข้ากับสภาพแวดล้อม
ให้คงความสงบนิ่งภายในไว้ได้
ท่ามกลางมรสุมภายนอกอันหนักหน่วง

แดเนียล เดโฟ

มั่นคงดุจภูผา

มีเศรษฐีคนหนึ่งชื่อยอบ อาศัยอยู่ในพื้นที่ราบแห่งประเทศซีเรีย นายยอบมีครอบครัวใหญ่ มีบุตรชาย ๗ คน บุตรหญิง ๓ คน นอกจากเงินทองมากมายของเขา เขายังมีฝูงสัตว์อีกมาก เช่น อูฐ, โค, ลา, แพะ และแกะ นับว่าเศรษฐีผู้นี้มีความสุขคนหนึ่งในโลก วันหนึ่งในฤดูร้อนขณะนายยอบกำลังนั่งอยู่ด้วยความสุข มีชาย ๔ คน วิ่งพรวดเข้ามาหาต่างนำข่าวร้ายมาบอกทั้งสิ้น

คนที่ ๑ พูดว่า "ท่านครับ ! พวกอาหรับมาแต่ทิศใต้ปล้นฝูงโคและลาของท่านไปหมด และฆ่าคนเลี้ยงตายเหลือแต่ผมคนเดียว"

คนที่ ๒ พูดว่า "ท่านครับ เกิดฟ้าผ่าขึ้นและพายุใหญ่พัดมาฝูงแกะและคนเลี้ยงตายหมด เว้นแต่ผมคนเดียว"

คนที่ ๓ พูดว่า "ท่านครับ พวกโจรชาติกัลเดียนปล้นอูฐของท่านทั้งฝูง คนเลี้ยงถูกฆ่าตายหมดนอกจากผมคนเดียว"

คนที่ ๔ พูดว่า "ท่านครับ บุตรชาย-หญิงของท่านกำลังเลี้ยงโต๊ะกันสนุกสนาน เผอิญเกิดพายุใหญ่พัดมาหลังคาบ้านพังลงมาคนในบ้านตายหมด

เดชะบุญผมคนเดียวรอดมาได้”

ชายทั้ง ๔ นำแต่ข่าวร้ายมารายงานต่อเศรษฐียอบทั้งนั้นไม่มีข่าวดีเสียเลย แต่เศรษฐีมีความอดทนและความสันโดษจึงไม่แสดงความเสียใจ หรือสะดุ้งสะเทือนแต่อย่างใด และยังพูดขึ้นมาอย่างไม่คิดจะพูดว่า

“เมื่อเราเกิดมาในโลกนี้เราไม่มีอะไรติดตัวมาเลย และเมื่อเราตายนี้ก็จะเอาอะไรติดตัวไปด้วยไม่ได้ เพราะฉะนั้นเราไม่มีความชอบธรรมที่จะมานั่งบ่นรำพันถึงสิ่งต่าง ๆ ที่ต้องเสียไป”

ผู้ที่พูดได้ดังนี้ พูดได้ในขณะที่ข่าวร้ายมาประดังรอบด้านนั้นหาได้น้อยนัก เราเห็นแต่ผู้ที่เศร้าโศกเสียใจ เมื่อเราได้รับข่าวต่าง ๆ เหตุที่นายยอบพูดได้ดังนี้ก็เพราะมีความอดทนและถือสันโดษ ยิ่งกว่านั้นเมื่อการต่อมาไม่นานนัก นายยอบเป็นไข้พิษมีอาการหนัก นายยอบกลับพูดว่า

“เมื่อเราได้รับความสุขสำราญ จากสิ่งที่ดีปานใดก็ควรจะอดทนต่อความเศร้าโศก ซึ่งเกิดจากสิ่งที่ร้ายปานนั้น”

๔๗. ต้องแสร้งโง่

โง่ไม่เป็นเป็นใหญ่ยากฝากให้คิด
ทางชีวิตจะรุ่งโรจน์โสตถิผล
ต้องรู้โง่รู้ฉลาดปราดเปรื่องตน
โง่สิบหนดีกว่าเบ่งเก่งเดี๋ยวเดียว

สมเด็จพระมหาธีรวงศ์

โฮจิ๋นอวดรู้ชาติจึงล่ม

ใน "ตำนานสามก๊ก" มีกวีอยู่บทหนึ่งประเมินค่าของโฮจิ๋นไว้ว่า

"ราชสำนักฮั่นสิ้นชะตาฟ้ากำหนด
โฮจิ๋นชดยศตำแหน่งขุนนางใหญ่
คำทักท้วงของตงฉินละเลยไป
ชีวาวายกลายเป็นศพพบในวัง"

โฮจิ๋นเป็นใคร ? เหตุไฉนจึงได้เป็นใหญ่เป็นโตแต่กลับต้องพบจุดจบดังนั้น ?

โฮจิ๋นเดิมเป็นคนฆ่าสัตว์ ไม่มีความรู้อะไรเลย แต่เพราะน้องสาวได้รับเลือกให้เข้าวังเป็นสนมกุยฮุย มีราชบุตรกับเลนเต้องค์หนึ่งชื่อเล่าเปียน จึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นฮองเฮา โฮจิ๋นจึงได้รับการแต่งตั้งให้เป็นขุนพลเอก ต่อมาก็ชิงอำนาจกับพวกขันที สั่งทหารหัวเมืองเข้ามาในเมืองหลวงเพื่อจับ "๑๐ ขันที" ฆ่าเสีย แต่แผนการรั่วไหลเสียก่อน จึงกลับถูกพวกขันทีล่อให้เข้าวังและรุมฆ่าตาย

ที่โฮจิ๋นถูก "๑๐ ขันที" สังหารนั้น มิใช่เพราะเขาไม่มีกำลังสู้พวกขันทีไม่ได้ แต่เพราะความโง่เขลาของโฮจิ๋นตรงกันข้าม เขาทำเรื่องโง่ ๆ หลายอย่างกลับคิดว่าตนเองฉลาดนัก ดังนั้น จึงทำผิดซ้ำแล้วซ้ำอีกจนกลายเป็นความผิดใหญ่หลวงถึงชีวิต

เมื่อตอนที่เลนเต้สวรรคต ตังไทฮอพระราชมารดาของเลนเต้คบคิดกับพวกขันทีเกียนสิดวางแผนฆ่าโฮจิ๋นเพื่อตั้งเล่าเหียบเป็นฮ่องเต้ โฮจิ๋นได้ข่าวเข้าก็ไม่ยอม เพราะเล่าเปียนเป็นหลานชายที่เกิดแต่น้องสาวตน จึงนำทหารรักษาวัง ๕,๐๐๐ คนเข้าวังหลวง ยกเล่าเปียนขึ้นเป็นฮ่องเต้ ส่งตั้งโต๊ะไปจัดการกับเกียนสิด เกียนสิดหนีเข้าไปในอุทยานหลวงก็ถูกขันทีก๊กเสงฆ่าตาย ทหารของเกียดสิดก็มาอ่อนน้อมเข้ากับก๊กเสง

ความจริงพวกขันทีทั้งสิบแม้จะสบคบกัน แต่ก็ไม่ได้เป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกัน วิธีจัดการพวกขันทีที่ถูกต้องก็ควรจะจัดการอย่างมีการจำแนก แยกคนชั่วที่สุดพวกร่วมสมคบและพวกที่มีความดีความชอบออกจากกัน ลงโทษคนชั่วส่งเสริมคนดี แต่โฮจิ๋นมิได้ทำเช่นนั้น กลับฟังคำยุยงของอ้วนเสี้ยว "ฉวยโอกาสฆ่าให้หมด" ผลักพวกขันทีให้เป็นปรปักษ์กับตนไปอย่างสิ้นเชิง นี่เป็นความผิดครั้งแรกของโฮจิ๋น

ก็เพราะโฮจิ๋นจะฆ่าพวกขันทีให้หมด เตียวเหยียงกับขันทีคนอื่น ๆ จึงยุให้ตังไทฮอออกว่าราชการหลังมู่ลี่คุมอำนาจในราชสำนักไว้ แต่งตั้งสมัครพรรคพวกของขันทีเป็นขุนนาง ควบคุมการบริหารราชการแผ่นดินไว้ทั้งหมด วางแผนก่อรัฐประหารขึ้นในวังหลวง

ในตอนนี้พวกขันทีกับโฮจิ๋นจึงเป็นศัตรูคู่อาฆาตที่ต้องตายกันไปข้างหนึ่ง แต่โฮจิ๋นเมื่อขจัดอิทธิพลของตังไทฮอลงไปแล้วก็กลับผ่อนปรนต่อ "๑๐ ขันที" เพราะเชื่อคำอ้อนวอนของโฮเฮาน้องสาว ซึ่งหลงเชื่อคำลวงของพวกขันที นี่เป็นความผิดซ้ำครั้งที่สอง

ต่อมาโฮจิ๋นก็เชื่อคำแนะนำผิด ๆ ของอ้วนเสี้ยวอีกว่า “ขอให้ท่านมีหนังสือในหัวเมืองต่าง ๆ ยกทหารเข้ามาแล้วประกาศว่าจะเอาตัวขันที ๑๐ คน ฆ่าเสีย” โฮจิ๋นเห็นว่า “อุบายนี้ดี”

ตันหลิมไม่เห็นด้วยท้วงว่า “อันขันที ๑๐ คน เหมือนหนึ่งแมลงเม่า ตัวท่านเหมือนกองเพลิงอันใหญ่ แมลงเม่าหรือจะสู้เพลิงได้ ถ้าท่านจะคิดประการใดก็จะสมปรารถนา ตัวท่านเหมือนพญาหงส์คิดการใหญ่แล้วคอยท่าอยู่นั้นไม่ควร อันหัวเมืองทั้งปวงจะยกทหารเป็นกระบวนทัพเข้ามา ถ้าได้ตัวขันที ๑๐ คนแล้ว หัวเมืองทั้งปวงจะกำเริบเกิดศึกกลางเมืองขึ้น การใหญ่ซึ่งคิดจะทำนุบำรุงแผ่นดินนั้นก็จะเสียห่วงทีไป”

ความเห็นของตันหลิมนับว่าถูกต้อง แต่โฮจิ๋นกลับดูหมิ่นว่า “ตัวท่านจะมาร่วมคิดการใหญ่กับเรานั้น ความคิดท่านน้อยนัก อุปมาดังเด็กเลี้ยงโค” จึงส่งหนังสือสั่งให้ทัพหัวเมืองเข้ากรุงนี้เป็นความผิดใหญ่หลวงครั้งที่สามของโฮจิ๋นจนก่อให้เกิดความปั่นป่วนไปทั่วแผ่นดิน เร่งความสูญสิ้นของราชวงศ์ฮั่นให้เร็วยิ่งขึ้น

การคิดสังหารศัตรูมิใช่การวางแผนการอย่างลับ ๆ ดำเนินการอย่างฉับพลัน แต่กลับตีฆ้องร้องป่าวเป็นการใหญ่ ทว่าก็ไม่ยอมลงมือจนแล้วจนรอด ทำให้ศัตรูมีเวลาเตรียมตัวรับมืออย่างเต็มที่ และสามารถตีโต้กลับได้อย่างสะดวก ความพ่ายแพ้ของโฮ้จิ๋นจึงเป็นเรื่องแน่นอน

ครั้นพวกขันทีรู้ว่ากองทัพของตั๋งโต๊ะยกเข้ามาถึงนอกกำแพงเมือง เตียวเหยียงพรรคพวกจึงแต่งคนสนิท ๕๐ คน ถือศัตราวุธลอบเข้าไปแอบอยู่ข้างซุ้มประตูในวัง แล้วยืมมือโฮเฮาเรียกโฮจิ๋นเข้าเฝ้า โฮจิ๋นจึงเดินทางไปเฝ้าโฮเฮาแต่โจโฉห้ามไปว่า “ถ้าท่านจะเข้าไปให้ตัวขันที ๑๐ คน ออกมาจากวังเสียก่อน ท่านจึงไม่มีอันตราย”

โฮจิ๋นกลับหัวเราะตอบว่า "ความคิดพวกท่านเป็นความคิดเด็ก ๆ เราเป็นผู้สำเร็จราชการอยู่ในแผ่นดินหาผู้เสมอมิได้ และขันที ๑๐ คนนี้ ความคิดความอ่านกล้าหาญเป็นกระไรจะอาจทำร้ายแก่เราได้" จึงเดินทางเข้าวังไปแต่ผู้เดียวพอพ้นประตูวังเข้าไป ก็ถูกฟันร่างขาดเป็นสองท่อนในทันที

ทั้ง ๒ ฝ่ายคิดจะเอาชีวิตกันโดยไม่คำนึงถึงสิ่งใดทั้งสิ้นแล้ว แต่โฮจิ๋นกลับประมาทเข้าปากเสือไปแต่คนเดียว นี่เป็นความผิดครั้งที่สี่และเป็นครั้งสุดท้ายแห่งการทำความผิดของโฮจิ๋นอยู่นอกเมืองลกเอี๋ยงแล้ว เหตุใดจึงไม่เข้าเมืองหลวงไปในทันที

เพราะตั๋งโต๊ะรู้ดีว่าการขจัดกังฉินที่อยู่ใกล้ชิดฮ่องเต้นั้นควรจะปิดลับและลงมือรวดเร็ว แต่เขาก็ไม่ปิดลับและทั้งยังไม่ทำอย่างรวดเร็ว พอใกล้ถึงเมืองลกเอี๋ยงก็เพื่อขจัดพวกขันที เพื่อให้พวกขันทีกลุ่มเตียวเหยียงกับโฮจิ๋นฆ่าฟันกันก่อนให้เกิดความวุ่นวายขึ้น เมื่อโฮจิ๋นถูกฆ่าตาย ตั๋งโต๊ะจึงฉวยโอกาสความวุ่นวายบุกเข้าวังยึดอำนาจราชสำนักเป็นของตนแต่เพียงผู้เดียวโดยปราศจากการขัดขวาง

อันตั๋งโต๊ะนั้น "มีใจหยาบช้าคิดเอาราชสมบัติอยู่เนือง ๆ" แต่เขากลัวว่าเหล่าขุนนางและอาณาประชาราษฎร์จะไม่ยอมสยบด้วย จึงไม่กล้าขึ้นนั่งบัลลังก์ด้วยตัวเองในทันที

ตั๋งโต๊ะยกเหี้ยนเต้ขึ้นเป็นเจ้วัดก่อนให้อยู่ในอำนาจของตัวเพื่อทำอะไรได้ตามชอบใจ ในขณะเดียวกันก็รวบรวมกว้านซื้อสมัครพรรคพวกให้ยศถาบรรดาศักดิ์เพื่อแสวงหาการสนับสนุน ดังเช่นการใช้ซัวหยงก็เลื่อนตำแหน่งให้ถึง ๓ ครั้งในเดือนเดียวกันด้วยวิธีการเช่นนี้ ตั๋งโต๊ะจึงสามารถที่จะกุมการบริหารราชการแผ่นดินไว้ในกำมือของตนอย่างเด็ดขาด กลายเป็นผู้ปกครองสูงสุดในสมัยนั้นในทางเป็นจริง

ในสังคมศักดินาความสัมพันธ์ทางสายเลือดเป็นที่นิยมกันแพร่หลาย คนบางส่วนเมื่อคนในบ้านถูกเลือกเข้าไปในวังได้เป็นกุยฮุยหรือฮองเฮาก็จะมีสภาพดังที่คำพังเพยได้กล่าวไปแล้วว่า "ใครสำเร็จมรรคผล หมูหมาก็พลอยได้ขึ้นสวรรค์" คนในบ้านก็ล้วนแต่เป็นผู้ที่สูงศักดิ์ใหม่ในฉับพลันทันใด ได้รับความไว้วางใจจากฮ่องเต้ เพราะได้กลายเป็นเชื้อพระวงศ์ไปแล้ว จึงกุมอำนาจใหญ่ในบ้านเมืองไว้แม้ว่าจะไม่มีความรู้ทางด้านสติปัญญามิได้เลยก็ตามที ด้วยเหตุนี้ ก็ทำให้กิจการของบ้านเมืองเกิดความฟั่นเฟือนต้องเสียหายไปอย่างเหลือคณานับ

โฮจิ๋นเปลี่ยนฐานะจากคนฆ่าสัตว์กลายเป็นขุนพลเอกของราชสำนักไปในพริบตาก็เป็นตัวอย่างในกรณีดังกล่าว ก็เพราะโฮจิ๋นไร้สติปัญญานำเอาทัพหัวเมืองกรุง จึงมิใช่ตัวโฮจิ๋นเองเท่านั้นที่ได้ถูกพวกขันทีฆ่าตาย อำนาจใหญ่ในราชสำนักฮั่นตะวันออกก็ตกไปอยู่ในมือของตั๋งโต๊ะคนหยาบช้า นับแต่นั้นมาราชวงศ์ฮั่นก็เหลืออยู่แต่ชื่อ

๔๘. ความสุขอยู่ที่ใจ

การแสวงหาความสุขที่มุ่งตรงไปที่ความสุขเลยทีเดียว

ประสบการณ์สอนว่าความสุขนั้นจะได้มากในฐานะที่เป็นผลพลอยได้

จากเป้าหมายอื่น ๆ อย่างเช่น การขวนขวายที่จะได้อ่านหนังสือให้ผู้อื่นฟัง

การขวนขวายที่จะช่วยเหลือผู้อื่น

ขวนขวายที่จะทำความไม่เห็นแก่ตัว

ที่มีอยู่ในตัวให้มีโอกาสแสดงออก

ขวนขวายเพื่อความอิ่มใจเมื่อก้าวพ้นไปจากความมีอัตตาตัวตน

เมื่อนั้นแหละคุณก็จะได้รับความอิ่มเอิบ สุขใจ ซึ่งเป็นพรอันประเสริฐ

อย่าคาดหวังว่าจะได้พบความสุขได้โดยตัวมันเอง

วอห์เลน

ความสุข

ขงจื๊อเดินทางไปยังไท่ซาน ขณะนั้นที่หมู่บ้าน "เฉิง" สุดปลายเขตแดนของแคว้นหลู่กว๋อ ขงจื๊อได้พบยรั๋ง ฉี่ ฉี ซึ่งแต่งกายโดยนุ่งห่มด้วยอาภรณ์อันตัดเย็บมาจากหนังกวางอย่างหยาบ ๆ เข็มขัดของชายชรา ยรั๋ง ฉี่ ฉี นั้นเล่าก็ใช้เส้นเชือกผูกเอาไว้แทน ขงจื๊อพบว่าชายชราอายุ ๙๐ ปี ผู้นี้แต่งกายด้วยอาภรณ์หยาบ ๆ และเรียบง่าย อีกทั้งยังดีดพิณบรรเลงดนตรีขับขานบทเพลงอยู่ด้วยความสำราญ ด้วยความใคร่รู้ ขงจื๊อจึงถามยรั๋ง ฉี่ ฉี ขึ้นว่า "ท่านผู้เฒ่า ไยท่านจึงทำตัวเสมือนช่างมีความสุขเหลือล้ำอย่างนี้" ยรั๋ง ฉี่ ฉี เมื่อฟังดังนั้น จึงได้ตอบว่า

"สำหรับข้าแล้ว เรื่องราวอันจะทำให้เป็นสุขช่างมีมากมาย ท่านลองคิดดูสิว่าในสรรพสิ่งอันพระเจ้าได้สร้างมานั้น สิ่งที่สูงล้ำค่านั้นคือมนุษย์ใช่ไหม และข้าก็ช่างโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์ นี่คือความสุขประการที่ ๑ ของข้า และยิ่งกว่านั้นในหมู่มนุษย์ชายหญิงด้วยกันนั้นเล่า เพศชายมักถูกให้ความสำคัญและถูกยกย่องเสียยิ่งกว่าหญิง และข้าก็ช่างโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์เพศชาย นี่คือความสุขในประการที่ ๒ ของข้า และยิ่งกว่านั้นแม้จะโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว แต่ก็มีมนุษย์อยู่เป็นจำนวนหนึ่งที่ได้ตายไปโดยยังมิได้พบเห็นตะวันและเดือน กระทั่งบางคนยังมิได้ผ่านพ้นช่วงวัยอันได้ละแล้วซึ่งผ้าอ้อมก็ต้องตายไป ส่วนข้านั้นเล่า กระทั่งบัดนี้มีชีวิตยืนยาวมาถึง ๙๐ ปีแล้ว และนี่คือความสุขในประการที่ ๓ ของข้า ความยากจนนั้นเป็นเรื่องปกติธรรมดาของคน อีกทั้งความตายก็เป็นจุดสุดท้ายแห่งชีวิตมนุษย์ การสามารถมีชีวิตอันปกติอยู่ในเรื่องปกติเช่นนี้ตราบกระทั่งถึงจุดสุดท้ายของชีวิต จะมีเรื่องอันใดให้ต้องกลัดกลุ้มกังวลอีกด้วยเล่า"

เมื่อขงจื๊อได้ฟังดังนั้น จึงได้กล่าวด้วยความนับถือว่า "ช่างไม่ใช่เรื่องอันง่ายดายเสียเลยที่สามารถพิจารณาชีวิตได้อย่างแจ่มแจ้งกระทั่งสามารถใช้เป็นเครื่องประโลมชีวิตตนเอง กระทั่งเรื่องกลัดกลุ้มกังวลใด ๆ ในโลกก็อาจละไว้เสียได้ด้วยความเบิกบาน"

ความสุขนั้นอยู่ใกล้ ๆ ตัวเราเสียจนคนส่วนมากมองไม่เห็น บางคนก็วิ่งไล่ล่าหาความสุขเหมือนกับไล่ล่าคว้าเงาตัวเองอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

๘๙. เงิน

เงินก็เหมือนปุ๋ย
ถ้าไม่กระจายให้ทั่ว
ก็ไม่เกิดประโยชน์

ฟรานซิส เบคอน

จอห์น ดี. ร็อกกี้เฟลเลอร์

เปลี่ยนความคิดชีวิตก็เปลี่ยน

จอห์น ดี. ร็อกกี้เฟลเลอร์ เกิดเมื่อ พ.ศ. ๑๘๓๘ ที่เมืองริชเฟอร์ด รัฐนิวยอร์ก เมื่ออายุสิบแปดย้ายตามพ่อแม่มาอยู่เมืองคลีฟแลนด์ รัฐโอไฮโอ หลังจากสำเร็จการศึกษาจากโรงเรียนราษฎร์แห่งหนึ่งเขาเข้าทำงานอยู่ในแผนกบัญชีที่บริษัทนายหน้าแห่งหนึ่ง บริษัทสแตนดาร์ดออยล์ตั้งขึ้นครั้งแรกด้วยทุนหนึ่งล้านเหรียญ บริษัทนี้ได้เจริญรุ่งโรจน์ในการผลิตและค้าน้ำมัน เมื่อ ค.ศ. ๑๘๗๘ บริษัทนี้ควบคุมน้ำมันต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาถึง ๙๐ เปอร์เซ็นต์ มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๓ และได้ใช้เงินไปในทางสาธารณกุศลต่าง ๆ กว่าห้าร้อยล้านเหรียญ หรือกว่าสองหมื่นล้านบาท เมื่อ ค.ศ. ๑๙๑๑ ร็อกกี้เฟลเลอร์เป็นมหาเศรษฐีที่ร่ำรวยที่สุดในสหรัฐฯ

จอห์น ดี. ร็อกกี้เฟลเลอร์ สะสมเงินได้หนึ่งล้านเหรียญเมื่ออายุสามสิบสี่ เมื่ออายุยี่สิบสามเขาเป็นผู้ก่อตั้งบริษัทน้ำมันใหญ่ที่สุดในโลก คือบริษัทน้ำมันสแตนดาร์ดออยล์ ครั้นเมื่ออายุห้าสิบสามเขาพบกับสุขภาพเสื่อมโทรมอย่างร้ายแรงจากนิสัยชอบเป็นทุกข์และจากการดำรงชีวิตอยู่อย่างคร่ำเคร่งเมื่ออายุห้าสิบสาม ร็อกกี้เฟลเลอร์เป็นโรคเครื่องย่อยอาหารพิการอย่างรุนแรง ซึ่งเป็นเหตุให้ผมร่วงจนหัวโกร๋น ขนตา และอื่น ๆ ก็ร่วง นอกจาก

คิ้วซึ่งคงเหลืออยู่หร็อมแหร็ม แพทย์บอกเขาว่าการที่เขาหัวล้านเช่นนี้สืบเนื่องมาจากประสาทอ่อนกำลัง เขารู้สึกสะดุ้งกลัวต่อหัวล้านเหน่งของเขาจนเขาต้องสวมฝาครอบผ้าบาง ๆ ปิดมันตลอดเวลา ต่อมาภายหลังเขาซื้อผมปลอมชนิดสีเงินมาสวมด้วยราคาชุดละห้าร้อยเหรียญ และเขาสวมผมปลอมอยู่ตลอดเวลา

แรกเริ่มเดิมทีร็อกกี้เฟลเลอร์มีอนามัยสมบูรณ์เป็นพิเศษ เขาเป็นคนที่เจริญเติบโตอยู่ในท้องไร่ท้องนา เคยมีไหล่กว้างและผึ่งผาย ร่างกายกำยำล่ำสันแข็งแรง และกิริยาท่าทางคล่องแคล่วปราดเปรียว

ครั้นเมื่ออายุห้าสิบสาม ขณะผู้ชายโดยมากได้มาถึงจุดก้าวหน้าสูงสุดในชีวิต ไหล่ของเขาตกและเดินกระย่องกระแย่ง ทั้งนี้ สืบเนื่องมาจากการทำงานอย่างหักโหมโดยไม่รู้จักหยุดพัก วิตกทุกข์ร้อนโน่นนี่โดยไม่รู้จักสิ้นสุด โมโหโทโสและดุด่าไม่เว้นวัน กลางคืนก็นอนไม่หลับ และขาดการบริหารกายและการพักผ่อนหย่อนใจ

สุดท้ายสิ่งเหล่านี้หันมาเล่นงานเขาจนต้องยอมจำนน ตอนนั้นเขากลายเป็นมหาเศรษฐีที่ร่ำรวยที่สุดในโลก แม้กระนั้นเขาต้องดำรงชีวิตอยู่ด้วยอาหารที่คนยากจนก็ไม่อยากแตะต้อง รายได้ของเขาในเวลานั้นตกสัปดาห์ละหนึ่งล้านเหรียญ แต่ค่าอาหารประจำวันของเขาทุกมื้อตกเพียงสัปดาห์ละสองเหรียญเท่านั้น แพทย์ยอมให้เขากินเฉพาะแต่นมที่มีรสเปรี้ยวเล็กน้อยและขนมปังเพียงไม่กี่ชิ้น ผิวหนังของเขาซูบซีดจนดูคล้ายกับหนังแกะสำหรับใช้เขียนหนังสือในสมัยโบราณมาหุ้มกระดูกของเขาไว้ เงินจำนวนมหึมาของเขาไม่สามารถซื้อชีวิตของเขาในขณะอายุห้าสิบสามได้เลย และมีเพียงอยู่วิธีเดียวเท่านั้นที่มีทางช่วยชีวิตของเขาไว้ได้ ปฏิบัติตามคำสั่งของแพทย์ในทุกกรณี

การที่เขากำลังนำตนเองไปอยู่ใกล้ ๆ หลุมศพเช่นนี้ เกิดมาจากเป็นคนชอบวิตกทุกข์ร้อน ชอบสะดุ้งสะเทือนต่อสิ่งต่าง ๆ ชอบทำการงานด้วยความรีบด่วนเร่งร้อน และดำรงชีวิตอยู่อย่างคร่ำเคร่งเกินไป

ในการดำรงชีวิตของร็อกกี้เฟลเลอร์ให้รอดตาย แพทย์ได้วางกฎสามข้อไว้ให้เขาปฏิบัติ กฎซึ่งเขาได้ปฏิบัติอย่างเคร่งครัดตลอดมาตราบจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิต กฎเหล่านี้คือ

1. อย่าวิตกทุกข์ร้อนในสิ่งหนึ่งสิ่งใดในโลกในทุก ๆ กรณี
2. พักผ่อนด้วยการออกกำลังกายขนาดเบากลางแจ้ง
3. ระวังเรื่องอาหารประจำวัน อย่ากินในเมื่อยังหิวไม่มาก

จอห์น ดี. ร็อกกี้เฟลเลอร์ ปฏิบัติตามกฎเหล่านี้ ผลก็คือเขารอดตาย เขาหยุดจากงานในด้านธุรกิจ หัดเล่นกอล์ฟ ทำสวน คุยกับเพื่อนบ้าน เล่นกีฬาในร่มและกีฬาชนิดเบาต่าง ๆ และร้องเพลง

และเขาได้ปฏิบัติบางอย่างนอกเหนือไปจากที่กล่าวมาแล้ว ระหว่างเขาต้องทนทุกข์ทรมานจากโรคนอนไม่หลับ จอห์น ดี. ร็อกกี้เฟลเลอร์ มีเวลาเหลือเฟือที่จะคิดคำนึงไปถึงสิ่งต่าง ๆ เขาเริ่มนึกถึงผู้อื่น เขาเลิกคิดอย่างเด็ดขาดว่าเขาสามารถจะกอบโกยเงินได้อีกสักเท่าใด แต่เขาสงสัยว่าจะใช้เงินจำนวนเท่าใดจึงจะสามารถสร้างความสุขให้ปวงมนุษย์ในสากลโลก

และด้วยเหตุดังกล่าวแล้ว ต่อมาเขาจึงเริ่มบริจาคเงินของเขานับเป็นจำนวนล้าน ๆ เพื่อสาธารณกุศล ในการบริจาคเงินขอเขาตอนแรก ๆ เขามิได้ประสบความราบรื่นนัก เป็นต้นว่าเมื่อเขาจ่ายเงินบำรุงโบสถ์แห่งหนึ่ง พวกนักบวชทั่วประเทศได้ส่งเสียงร้องคัดค้านกันเซ็งแซ่ว่าเงินของเขาเป็นเงินที่มีมลทิน

แต่เขาไม่เอาใจใส่และยังคงบริจาคต่อไป เขารู้ข่าวว่ามีวิทยาลัยเล็ก ๆ ที่ยากจนแห่งหนึ่งบนฝั่งของทะเลสาบมิชิแกนกำลังจะถูกธนาคารยึดเนื่องจากจำนองไว้ เขารีบช่วยเหลือในทันที และบริจาคเงินหลายล้านเหรียญให้วิทยาลัยนี้สำหรับการก่อสร้างใหม่และอื่น ๆ ผลก็คือวิทยาลัยเล็ก ๆ แห่งนี้ได้กลายเป็นมหาวิทยาลัยแห่งชิคาโก ซึ่งโลกรู้จักดี เขาบริจาคช่วยเหลือการศึกษาของนิโกร ด้วยการให้เงินก้อนใหญ่แก่มหาวิทยาลัยนิโกรหลายแห่ง เช่น ทัสคีกี คอลเลจ ซึ่งต้องการลงทุนในการค้นคว้าของจอร์จ วอชิงตัน คาร์เวอร์

เขาบริจาคเงินจำนวนโตในการต่อสู้กับพยาธิปากขอ นายแพทย์ชารลส์ ดับลิว. สไตลส์ เจ้าหน้าที่ปราบโรคพยาธิปากขอบอกเขา "การปราบโรคนี้ซึ่งกำลังระบาดอยู่ทางภาคใต้, คนคนหนึ่งจะกินยาราคาเพียงห้าสิบเซ็นต์เท่านั้น แต่ใครจะเป็นผู้ออกเงิน" ร็อกกี้เฟลเลอร์รับรองว่าเขาจะเป็นผู้รับหน้าที่นี้เอง

เขาใช้เงินหลายล้านเหรียญในการปราบพยาธิปากขอจนหมดไปจากภาคใต้ของสหรัฐอเมริกา เขามิได้หยุดยั้งเพียงแค่นี้ แต่คงใช้เงินของเขาให้เป็นประโยชน์ต่อไปอีก เขาตั้งมูลนิธิอันยิ่งใหญ่เพื่อประโยชน์แก่โลกขึ้น มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่จะต่อสู้กับโรคภัยไข้เจ็บเพื่อความสุขสวัสดีของปวงมนุษย์ทั่วโลก

ไม่เคยปรากฏมาก่อนเลยในประวัติศาสตร์ว่าจะมีองค์การใดที่ได้บำเพ็ญประโยชน์แก่มวลมนุษย์อย่างกว้างใหญ่ไพศาลเหมือนมูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์ มูลนิธิร็อกกี้เฟลเลอร์เป็นสิ่งที่แปลกและใหม่ของโลก ร็อกกี้เฟลเลอร์รู้ดีว่าโลกมีการเคลื่อนไหวอยู่ทั่วไปในงานต่าง ๆ เพื่อความก้าวหน้าของมนุษย์ เช่น การค้นคว้า การตั้งวิทยาลัย และพวกแพทย์ค้นหายาที่ปราบโรคต่าง ๆ แต่งานเพื่อมนุษยธรรมของคนเหล่านี้มีอยู่ไม่น้อยที่ต้องพบอุปสรรคจากการขาดแคลนเงิน ดังนั้น ร็อกกี้เฟลเลอร์จึงยื่นมือเข้าไปช่วยด้วยการให้ทุนเขาเหล่านั้นจะได้

ดำเนินงานต่าง ๆ ดังกล่าว เพื่อส่งเสริมอารยธรรมของมนุษย์สืบไป ในปัจจุบันนี้ท่านและข้าพเจ้าจะต้องขอบคุณ จอห์น ดี. ร็อกกี้เฟลเลอร์ สำหรับยามหัศจรรย์เพนิซิลลิน และยาอื่น ๆ อีกหลายสิบชนิด ซึ่งทำการค้นคว้ากระทั่งได้พบความสำเร็จโดยการเกื้อหนุนด้วยเงินของเขา ท่านจะต้องขอบคุณเขาสำหรับการค้นพบยารักษาลูกของท่านให้ปลอดภัยจากโรคเยื่อหุ้มสมองอักเสบ ซึ่งโรคนี้เมื่อสมัยก่อนเคยทำลายชีวิตเด็กที่ป่วยเสียสี่ในห้าคน และท่านจะต้องขอบคุณเขาสำหรับมาลาเรีย วัณโรค ไข้หวัดใหญ่ โรคคอตีบ และโรคอื่น ๆ อีกมากซึ่งยังคงระบาดอยู่ทั่วโลก

สำหรับตัวร็อกกี้เฟลเลอร์เองเขาได้รับผลจากการบริจาคของเขาอย่างไรบ้าง เขาประสบสันติสุขแห่งจิตใจจากการบริจาคนี้หรือเปล่า ? แน่นอนทีเดียวเขาได้พบความสุขสันโดษเป็นอย่างดี

ร็อกกี้เฟลเลอร์เปลี่ยนไปโดยสิ้นเชิง เปลี่ยนเป็นคนมีความสุข และปราศจากทุกข์ร้อนห่วงใยในสิ่งใดทั้งสิ้น แม้แต่ในขณะที่เขาได้รับข่าวปราชัยอันร้ายแรงที่สุดเกี่ยวกับกิจการของเขา เขาไม่ยอมเก็บมาเป็นกังวลถึงกับนอนไม่หลับ !

ข่าวร้ายนั้นก็คือ บริษัท สแตนดาร์ดออยล์ ถูกรัฐบาลปรับด้วยจำนวนเงิน “ซึ่งเป็นค่าปรับสูงสุดในประวัติศาสตร์” รัฐบาลแห่งสหรัฐอเมริกาถือว่าการที่บริษัท สแตนดาร์ดออยล์ ใช้เล่ห์เหลี่ยมผูกขาดและปิดประตูค้าน้ำมันเป็นการผิดกฎหมาย คดีนี้ต่อสู้กันมาเป็นเวลาห้าปี ทนายความที่เก่งที่สุดเป็นผู้ว่าความในคดีซึ่งยืดเยื้อเป็นประวัติการณ์ของศาลคือห้าปีเต็ม ผลสุดท้ายบริษัท สแตนดาร์ดออยล์ เป็นฝ่ายแพ้

ขณะผู้พิพากษา คีนซอว์เมาเต็นแลนดิส ตัดสินคดีนี้ลงไป พวกทนายฝ่ายจำเลยเกิดเกรงกันว่าจะทำให้ร็อกกี้เฟลเลอร์ได้รับความสะเทือนใจอย่างรุนแรง เขาเหล่านั้นไม่รู้เลยว่าร็อกกี้เฟลเลอร์เปลี่ยนไปจากเมื่อก่อนนี้อย่างไรบ้าง

คืนนั้นเองทนายความคนหนึ่งของร็อกกี้เฟลเลอร์พูดโทรศัพท์นี้แก่ร็อกกี้เฟลเลอร์ และพยายามกล่าวถึงคำพิพากษานั้นอย่างสุภาพอ่อนโยนที่สุด และสุดท้ายพูดด้วยความเป็นห่วง

"ผมคิดว่าคำพิพากษานี้คงจะไม่ทำให้ท่านอารมณ์เสียนะครับ มร.ร็อกกี้เฟลเลอร์ ผมหวังว่าท่านจะนอนหลับสบายตามปกติ !"

ร็อกกี้เฟลเลอร์ตอบว่าอย่างไรรึท่าน ? เขาตอบสวนมาทันควัน "คุณไม่ต้องห่วงผมหรอก มร.ยอรห์ซัน ผมตั้งใจจะนอนหลับให้สบายอยู่แล้ว ว่าแต่คุณเองเถอะอย่าให้เรื่องนี้มากวนใจคุณก็แล้วกัน ราตรีสวัสดิ์

นี่คือเรื่องของคนคนหนึ่งซึ่งถึงกับไม่สบาย และกลับมานอนเนื่องจากเขาเสียเงินไปเปล่า ๆ หนึ่งร้อยห้าสิบเหรียญ ! จอห์น ดี. ร็อกกี้เฟลเลอร์ ต้องใช้เวลานานมาจากในการชนะทุกข์ เมื่ออายุห้าสิบสามเขากำลังจะพบความตาย แต่แล้วเขากลับมีชีวิตอยู่จนถึงเก้าสิบแปดปี !

๔๐. ทำดีได้ดี

ทุกครั้งที่เราทำดีต่อผู้อื่น
เราได้ทำสิ่งที่ดีที่สุดต่อตนเอง

เบนจามิน แฟรงคลิน

ช่วยเขาช่วยตน

วังจื้อเหยินมีอาชีพขายใบชา มีฐานะค่อนข้างดี เขาอายุ ๔๐ ปีแล้ว แต่ยังไม่มีบุตรชายเลย วันหนึ่งเขาออกไปเดินเล่นพบหมอดูคนหนึ่งชื่อ ไส้หลิ่วจวง จึงแวะเข้าไปขอให้เขาทำนายดวงชะตา หมอดูพินิจดูหน้าตาเขาอย่างละเอียดแล้วก็บอกว่า

"คุณวัง อย่าโมโหนะ ตามลักษณะโหงวเฮ้งของคุณ เรื่องบุตรชายสืบสกุลนั้นอาจพูดไว้ว่าไม่มีหวังและ..." จื้อเหยินเห็นหมอดูพูดค้างไว้ก็ถามว่า "ไม่มีบุตรชายก็แล้วไป แล้วมีอะไรอีก ? บอกมาตรง ๆ ได้เลย" หมอดูกล่าวว่า "คุณใจเย็นหน่อยนะ ผมจะบอกเดี๋ยวนี้ ตามลักษณะโหงวเฮ้งของคุณ เดือนสิบปีนี้จะประสบภัยพิบัติและสิ้นอายุขัย" จื้อเหยินได้ฟังดังนั้นรู้สึกไม่ค่อยสบายใจ หลังจากจ่ายค่าทำนายแล้วก็กลับบ้านทันที

ตั้งแต่จื้อเหยินถูกหมอดูทำนายว่าจะมีภัยในเดือนสิบ ต้นเดือนเก้าเขาก็ไปที่ซูโจวเก็บบัญชีตามร้านค้าต่าง ๆ เพื่อปิดบัญชีจบเรื่องทางโลก

จื้อเหยินพักอยู่ที่โรงแรมเดือนกว่า เมื่อเก็บบัญชีเรียบร้อยแล้วมีเวลาว่างก็ออกไปเดินเล่นข้างนอก ขณะนั้นก็เห็นมีหญิงคนหนึ่งเดินไปที่แม่น้ำแล้วก็โดดลงไปในน้ำ จื้อเหยินตกตะลึงหันไปเห็นเรือหาปลาลำหนึ่งกำลังพายผ่านมาใกล้ที่เกิดเหตุจึงตะโกนร้องเรียก "คุณ...รีบลงไปช่วยคนเร็ว เราจะให้เงิน" คนหาปลาได้ยินก็โดดลงไปในน้ำ สักครู่หนึ่งก็ลากหญิงคนนั้นขึ้นมาบนฝั่ง

จื้อเหยินให้รางวัลเขา ๑๐ ตำลึง เมื่อหญิงคนนั้นฟื้นขึ้นมา จื้อเหยินก็ถามนางถึงสาเหตุการคิดสั้น นางบอกว่า "ตอนสามีฉันไปทำงานที่บ้านหมูที่เลี้ยงไว้หนึ่งตัว ฉันได้ขายมันไปได้เงินแปดตำลึง วันนี้เอาเงินไปจ่ายค่าเช่าจึงรู้ว่าเป็นเงินปลอม ด้วยเกรงว่าสามีกลับมาจะถูกด่าว่าจึงตัดสินใจโดดน้ำตายให้จบเรื่อง จื้อเหยินรู้สึกสงสารมากจึงเพิ่มให้อีกเท่าหนึ่ง โดยมอบเงิน ๑๖ ตำลึงให้นาง นางถามชื่อและแซ่ และที่อยู่ ขอบอกขอบใจเป็นการใหญ่แล้วก็จากไป

จื้อเหยินได้ช่วยชีวิตคน จิตใจรู้สึกสบาย ตอนค่ำกลับถึงโรงแรมก็เข้านอนเลย ส่วนหญิงคนนั้นเมื่อกลับไปบ้านผลัดเปลี่ยนเสื้อผ้าที่เปียกแล้ว พอดีสามีกลับมาจึงเล่าเรื่องทุกอย่างที่เกิดขึ้นให้ทราบ สามียังรู้สึกคลางแคลงใจจึงถามถึงที่พักของจื้อเหยินแล้วพาลูกเมียไปที่โรงแรม เพื่อถามไถ่ให้กระจ่าง จื้อเหยินกำลังนอนหลับอยู่ พลันได้ยินเสียงเคาะประตูก็ถามว่า "ใคร ?" คนนอกห้องตอบว่า "คนที่โดดน้ำตายมาขอบพระคุณค่ะ" จื้อเหยินพูดเสียงดังว่า "ดึกดื่นค่ำคืนเช่นนี้ ชายกับหญิงจะพบกันสองต่อสองได้อย่างไร ?" สามีของนางได้ยินเช่นนี้ก็รู้ว่าเขาเป็นคนมีคุณธรรม จึงบอกว่า "คุณ...เราสองคนผัวเมียมาด้วยกัน" จื้อเหยินได้ฟังก็ใส่เสื้อออกมาเปิดประตู สองผัวเมียคุกเข่ากล่าวว่า "เราทั้งสองขอคารวะท่านผู้มีพระคุณ" โครม ! เสียงปานฟ้าถล่มทลาย ฝาผนังห้องเกิดถล่มลงมาตรงเตียงของจื้อเหยินพอดี ทุกคนตกตะลึงต่างอุทานว่า "อามิตตาพุทธ" สามีภรรยาขอบคุณแล้วขอบคุณอีกแล้วก็จากไป

หลังจากจื้อเหยินผ่านพ้นอันตรายจากฝาผนังถล่มแล้ว วันรุ่งขึ้นก็โดยสารเรือกลับบ้าน ซึ่งตอนนี้เป็นเดือน ๑๑ แล้ว วันหนึ่งได้ออกไปข้างนอกผ่านไปที่หมอดูหลิวจวง ขณะกำลังคิดจะถามหลิวจวงเห็นเข้าก็กล่าวว่า "โอรอยอัปมงคลบนใบหน้าของคุณหายไปจนหมด คุณคงไปสร้างกุศลอันยิ่งใหญ่มาแน่ๆ" จื้อเหยินได้เล่าเรื่องการช่วยชีวิตคนและเรื่องฝาผนังถล่ม หมอดูบอก

ว่า "ถูกแล้ว ต่อไปคุณยังจะโชคดีอีกนะ" จื้อเหยินถามว่า "ในเมื่อดวงชะตากำหนดไว้แล้ว ทำไมเมื่อได้สร้างบุญกุศลจึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ล่ะ ?" หมอดูกล่าวว่า "อันนี้เข้าใจไม่ยาก คือเป็นธรรมชาติของกฎแห่งกรรม สร้างกรรมใดก็ต้องรับกรรมนั้น แม้ว่าโหงวเฮ้งของคุณจะไม่มีบุตรสืบสกุลและอายุสั้น แต่ตอนหลังคุณเกิดมีเมตตาจิตได้ช่วยชีวิตคน ความมืดมนแห่งชีวิตจึงสลายไปหมดด้วยแสงตะวัน คุณช่วยเขา เขาช่วยคุณ นี่คือทำดีได้ดี" ต่อมาภรรยาของจื้อเหยินได้ให้กำเนิดบุตรชาย ๕ คน ส่วนตนเองมีชีวิตอยู่ถึงอายุ ๙๐ ปี

๕๑. ความดีไม่มีสูญ

การกระทำที่เปี่ยมด้วยความกรุณา
ไม่ว่าจะเล็กน้อยเพียงใดก็ไม่เคยสูญเปล่า

อีสป

น้ำใจของหันซิ่น

ในสมัยราชวงศ์ฮั่น มีขุนนางผู้ทำประโยชน์ยิ่งแก่แผ่นดินผู้หนึ่งแซ่หัน ชื่อซิ่น เมื่อครั้งที่เขายังไม่ประสบความสำเร็จในชีวิต เป็นคนอัตคัดขัดสนยากจนมาก อยู่นอกเมืองฮไหวยิน มีอาชีพจับปลา หาเช้ากินค่ำ ชีวิตของเขาสักแต่ว่าอยู่ไปชั่ววันหนึ่ง ๆ บริเวณใกล้เคียงนั้นมีหญิงรับจ้างซักผ้าผู้หนึ่ง นางเอ็นดูสงสารหันซิ่นยิ่งนัก มักแบ่งอาหารให้กินและให้ความอุปการะตลอดเวลา ฝ่ายหันซิ่นก็สำนึกในบุญคุณของหญิงผู้นี้ครุ่นคิดอยู่เสมอที่จะตอบแทนคุณของนางให้จงได้สักวันหนึ่ง

กาลต่อมาด้วยความสามารถของเขา หันซิ่นช่วยเหลือพระเจ้าฮั่นเกาจู่จนได้ขึ้นครองราชสมบัติเป็นกษัตริย์ปกครองประเทศจีน ตัวเขาได้รับสถาปนาเป็นฉู่หวาง วิถีชีวิตของเขากลับกลายเป็นรัฐบุรุษผู้ยิ่งใหญ่สูงส่งด้วยอำนาจราชศักดิ์ มั่งคั่ง เพียบพร้อมด้วยบุญญาบารมี

บุคคลบางคนเมื่อมีอำนาจราชศักดิ์และร่ำรวยขึ้นแล้ว มักลืมตัวลืมความต่ำต้อยยากจนแต่หนหลัง ลืมแม้กระทั่งผู้ที่เคยให้ความอุปการะแก่ตน แต่หันซิ่นหาเป็นเช่นนั้นไม่ เขาไม่เคยลืมความอารีของหญิงรับจ้างซักผ้า ความเมตตาปรานีของนางฝังแน่นอยู่ในจิตใจของเขา เขาบัญชาให้พนักงานออกสืบเสาะหาตัวหญิงผู้นั้น พบแล้วให้นำไปยังเขาทันที

๕๒. หว่านสิ่งใดได้สิ่งนั้น

ต้นไม้ดีหรือไม่ ดูได้จากผล
คนจะดีหรือไม่ ดูได้จากการกระทำ
การทำดีไม่เคยสูญเปล่า
ผู้ที่หว่านพืชแห่งความเห็นแก่ผู้อื่น
ย่อมได้รับมิตรภาพเป็นผลตอบแทน
ผู้ที่หว่านความกรุณาปรานี
ย่อมได้ผลเป็นความรัก

นักบุญเบซิล

พรหมลิขิต

มีเรื่องเล่าเรื่องหนึ่งที่น่าประทับใจ และมีส่วนเกี่ยวข้องกับเชอร์ชิลอยู่บ้างเล็กน้อยว่า...

ในวันหนึ่งของช่วงปลายศตวรรษที่ ๑๙ เด็กชายคนหนึ่งประสบอุบัติเหตุในป่าพรุ ซึ่งเป็นป่าที่มีน้ำท่วมขัง เด็กชายผู้นี้เกือบเสียชีวิต โชคดีที่มีชาวนาคนหนึ่งผ่านมาช่วยไว้ได้ทัน เช้าวันรุ่งขึ้นท่านลอร์ดผู้ร่ำรวยและเป็นวีรบุรุษสงครามก็เดินทางมาพบกับชาวนา และบอกว่าเด็กชายผู้ได้รับอุบัติเหตุคนนั้นคือบุตรของตน เขาจึงต้องการตอบแทนบุญคุณชาวนา แต่ชาวนาไม่ต้องการอะไรจากการทำความดีในครั้งนี้ ในที่สุดท่านลอร์ดจึงเสนอว่าตนต้องการนำลูกชายของชาวนาไปดูแล เพื่อเด็กจะได้ร่ำเรียนในมหาวิทยาลัย ในบางบันทึกนั้นกล่าวว่าชาวนาผู้นั้นตกลงรับข้อเสนอนี้ แต่บางบันทึกก็กล่าวว่า ผู้นั้นไม่ตกลงรับข้อเสนอนี้

หลายสิบปีต่อมา จนกระทั่งปี ค.ศ. ๑๙๔๔ ช่วงปลายของสงครามโลกครั้งที่สอง ลูกชายของชาวนาผู้นั้นก็ได้เป็นผู้ค้นพบยาปฏิชีวนะชื่อ "เพนิซิลลิน" และยาที่ผลิตเพื่อการทดลองได้เพียงเล็กน้อยขนาดนี้ก็ได้ช่วยรักษานายกรัฐมนตรีของอังกฤษ ในขณะนั้นให้หายจากโรคปอดบวม ซึ่งในสมัยนั้นเป็นโรคที่รักษาให้หายได้ยากมาก

และในปี ๑๙๔๕ ลูกชายของชาวนาก็ได้รับรางวัลโนเบล และนายกรัฐมนตรีของอังกฤษ ท่านนั้นยังเสนอขอพระราชทานยศท่านเซอร์ให้แก่เขาด้วย

ลูกชายของชาวนาผู้นั้นคือ เซอร์อ้เล็กซอนเดอร์เฟรมมิ่ง

ส่วนลูกชายของลอร์ดผู้นั้น หรือลอร์ดแรนดอฟ เซอร์ชิล ก็คือ เซอร์วินสตัน เชอชิล

๕๓. คุณธรรมของชีวิต

คุณธรรมของคนมีทรัพย์อยู่ที่การให้

ของคนขาดทรัพย์อยู่ที่การปฏิเสธที่จะขอ

ของคนสูงศักดิ์อยู่ที่การมีท่าทีอ่อนน้อมถ่อมตนต่อเพื่อนมนุษย์

ของคนต่ำฐานะอยู่ที่มีความสามารถที่จะจรรโลงชีวิตให้ราบรื่น

สุภาษิตจีน

ดีแท้ คือ ไม่อยากได้

หูซู่ เป็นบุคคลผู้มีชีวิตอยู่ในรัชสมัยราชวงศ์ซ่ง แต่ไหนแต่ไรมาเขาเป็นคนที่ซื่อสัตย์สุจริต และเหนือสิ่งอื่นใดเขาเฝ้าดูแลปรนนิบัติแม่ด้วยความกตัญญูกตเวทียิ่ง

ตั้งแต่ตอนที่เป็นวัยรุ่น หูซู่ให้ความเคารพนับถือพระภิกษุสงฆ์รูปหนึ่ง อีกทั้งยังปวารณาตนเป็นโยมอุปัฏฐากคอยอนุเคราะห์ช่วยเหลือท่านเสมอมา เป็นที่รู้จักกันดีว่าหลวงจีนท่านนี้มีวิชาที่เร้นลับแปลกประหลาดมากมาย

ต่อมาหลวงจีนท่านนี้ได้อาพาธด้วยโรคชรา ครั้งสุดท้ายที่หูซู่มาเยี่ยม ขณะที่ใกล้จะมรณภาพท่านได้เอามือของหูซู่มากุมไว้พร้อมกับกล่าวว่า

“คุณโยมหูซู่...สังขารอันน่าเน่าเหม็นหมดสภาพเช่นนี้คงต้องรบกวนคุณโยมเป็นธุระจัดการให้อีกแล้ว ตลอดหลายสิบปีมานี้คุณโยมคอยอุปัฏฐากดูแลด้วยดีเสมอมา อาตมภาพก็ไม่มีอะไรจะตอบแทนความมีน้ำใจของคุณโยม นอกเสียจากจะถ่ายทอดวิชาแปรธาตุหินให้เป็นทองแก่คุณโยมก็แล้วกันนะ”

หูซู่กราบเรียนหลวงจีนไปว่า

“เรื่องงานฌาปนกิจ...ขอพระคุณเจ้าอย่าได้เป็นห่วงไปเลย กระผม

จะรับเอาเป็นธุระจัดการให้ทั้งหมด แต่สำหรับวิชาเปลี่ยนหินให้เป็นทอง ที่พระคุณเจ้าเมตตาจะถ่ายทอดให้นั้น กระผมคงไม่กล้ารับไว้ดอกขอรับ”

หลวงจีนผู้ชราถอนหายใจยาวพร้อมกับกล่าวว่า

“เฮ้อ...ตลอดเวลาที่ผ่านมา ศรัทธาญาติโยมลูกศิษย์ลูกหาต่างร่ำร้องรบเร้าอยากได้วิชานี้กันทั้งนั้น นี่แหละหนาที่เขาว่าคนไร้คุณสมบัติหวังแต่จะได้อยู่ร่ำไป แต่ผู้เปี่ยมไปด้วยคุณสมบัติกลับไม่เคยแม้แต่จะหวัง”

และแล้วหลวงจีนพระภิกษุผู้มีวิชาล้ำเลิศก็มรณภาพ ! หูซู่ได้จัดการงานฌาปนกิจให้ท่านอย่างเรียบร้อยสมบูรณ์

ต่อมาเขาได้ไปดำรงตำแหน่งผู้ตรวจการแห่งเมืองหยางโจว ช่วงเวลานั้นเกิดอุทกภัยใหญ่ บ้านเมืองถูกน้ำท่วมเสียหายหมด ท่านได้ระดมทั้งเรือหลวงและเรือส่วนตัวออกไปช่วยเหลือทันที ทำให้ราษฎรหลายพันชีวิตรอดตาย

เมื่อหมดวาระท่านหูซู่ได้ย้ายไปรับตำแหน่งข้าหลวงใหญ่แห่งหูโจว ที่นั่นท่านได้สร้างอ่างเก็บน้ำด้วยหิน เพื่อป้องกันน้ำท่วมและยังนำน้ำที่เก็บกักไว้ไปใช้ในการเกษตร ประชาชนชาวเมืองทั้งหลายรู้สึกสำนึกในพระคุณของท่าน ถึงกับสร้าง **“หอระลึกคุณ”** เพื่อเป็นเกียรติ

ท่านหูซู่ปฏิบัติหน้าที่ราชการเรื่อยมาจนตำแหน่งสูงสุดของท่าน คือ **“ราชครู”** พระอาจารย์ถวายงานการศึกษาแก่พระราชโอรสฮ่องเต้ แต่แม้จะอยู่ในตำแหน่งที่สูงศักดิ์ เพียบพร้อมด้วยยศถาบารมี ถึงกระนั้นแล้วไม่ว่าจะเป็นเสื้อผ้าและของใช้ ตลอดจนที่พักอาศัยของท่านก็ยังคงเป็นเหมือนอย่างประชาชนธรรมดาทั่วไป นี่ย่อมบ่งบอกถึงจิตใจของผู้มีความสมถะอย่างแท้จริง

ยามหนุ่ม...แม้วิชาเสกหินให้เป็นทองก็ไม่ขอรับ จิตใจของเขาท่านหูซู่เหนือคนธรรมดาจริง ๆ ลูกชายของท่านจงเยี่ยน ตลอดจนถึงหลาน **"จงอวี้ และจงหุย"** ก็ยึดถือความสมถะไม่เห็นแก่ได้ ทุกคนล้วนมุ่งมั่นสร้างสรรค์สังคมหนุนส่งใต้หล้า ร่วมใจเจริญปณิธานบรรพชนให้สำเร็จสมบูรณ์

๕๔. อย่าทำอะไรวู่วามในยามโกรธ

ฆ่าความโกรธเสียได้จึงอยู่เป็นสุข
ฆ่าความโกรธเสียจึงไม่เศร้าโศก
เทวดาและพระอริยเจ้าทั้งหลาย
สรรเสริญการฆ่าความโกรธ ซึ่งมีรากเป็นพิษมียอดหวาน
เพราะฆ่าความโกรธนั้นเสียแล้วย่อมไม่เศร้าโศก

พุทธพจน์

เจงกิสข่าน

เจงกิสข่านเป็นกษัตริย์และนักรบผู้ยิ่งใหญ่ พระองค์นำทัพบุกเข้าไปตีจีนและเปอร์เซีย และได้ยึดครองแผ่นดินมากมายทั่วทุกหนแห่งต่างกล่าวขวัญถึงความกล้าหาญ ถึงกับยกย่องว่าหลังจากพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราชแล้ว ไม่มีกษัตริย์คนใดยิ่งใหญ่เทียบเคียงพระองค์ได้อีก

เช้าวันหนึ่งเมื่อเจงกิสข่านกลับจากการทำศึก พระองค์ได้เข้าไปล่าสัตว์ในป่าพร้อมกับพระสหายกลุ่มใหญ่ต่างเตรียมธนูและลูกศรควบม้าไปอย่างสนุกสนาน โดยมีข้าราชการบริพารและฝูงสุนัขล่าเนื้อตามหลังมา ขบวนล่าสัตว์โห่ร้องกันอย่างอึกทึกครึกโครมส่งเสียงดังสนั่นไปทั่วทั้งป่า พวกเขาคาดว่าจะได้สัตว์มากมายเมื่อกลับบ้านตอนเย็น ที่ข้อมือของพระองค์นั้นมีเหยี่ยวตัวโปรดเกาะอยู่เสมอ ในยุคนั้น การฝึกเหยี่ยวช่วยล่าสัตว์เป็นที่นิยมกันมาก และหากเจ้าของสั่ง มันจะบินไปหาเหยื่อ ถ้าพบกระต่ายหรือกวางก็จะร่อนลงไปตะครุบเหยื่อราวกับลูกธนูทีเดียว

ขบวนของเจงกิสข่านใช้เวลาตลอดวันนั้นในป่า แต่พวกเขาล่าสัตว์ได้ไม่มากอย่างที่ตั้งใจ ตกเย็นคณะล่าสัตว์พากันกลับบ้าน เจงกิสข่านซึ่งคุ้นเคย

กับเส้นทางในป่าอย่างดี ขอแยกไปใช้เส้นทางสายที่ยาวกว่าปกติซึ่งต้องผ่านหุบเขา ส่วนคณะผู้ติดตามใช้เส้นทางที่สั้นที่สุด สำหรับเจ้าเหยี่ยวนั้นบินกลับบ้านไปก่อนแล้ว อากาศวันนั้นร้อนอบอ้าว พระองค์จึงกระหายน้ำมาก

เจงกิสข่านควบม้าเหยาะไปตามเส้นทาง พระองค์เคยพบแหล่งน้ำในบริเวณนั้น แต่อากาศร้อนอบอ้าวทำให้น้ำตามลำธารในภูเขาเหือดแห้งไป

ในที่สุดพระองค์ก็มองเห็นน้ำที่ไหลลงมาตามโขดหิน แล้วทราบดีว่าข้างบนโขดหินนั้นต้องมีน้ำพุ ซึ่งมีน้ำไหลลงมาไม่ขาดสายในฤดูฝน แต่จะไหลรินช้า ๆ เป็นหยด ๆ ในฤดูแล้งเช่นนี้

เจงกิสข่านกระโดดลงจากม้า นำถ้วยเงินออกจากย่ามไปรองหยดน้ำจากร่องหิน

กว่าน้ำจะเต็มแก้วก็กินเวลามาก เจงกิสข่านกระหายน้ำอย่างยิ่ง จึงยกถ้วยขึ้นดื่ม

แต่ยังไม่ทันที่ถ้วยจะแตะริมฝีปาก พระองค์ก็ได้ยินเสียงหวือดังขึ้น แก้วถูกกระแทกหล่นจากมือทำให้น้ำเจิ่งนองพื้น เจงกิสข่านมองหาตัวการก็พบว่าเป็นเจ้าเหยี่ยวนั่นเอง เหยี่ยวบินโฉบไปหาหลายรอบ แล้วโผลงเกาะตรงโขดหินข้างร่องน้ำ

เจงกิสข่านเก็บแก้วขึ้นไปรองน้ำใหม่

คราวนี้พระองค์ไม่รอช้า เมื่อมีน้ำเพียงครึ่งแก้วก็ยกขึ้นดื่ม แต่ไม่ทันไร เจ้าเหยี่ยวได้โฉบลงมาปัดแก้วตกอีกเช่นกัน

ครั้งนี้พระองค์โกรธมาก เมื่อเก็บแก้วขึ้นรองน้ำอีกเป็นครั้งที่สาม เจ้าเหยี่ยวก็ทำเช่นเดิมอีก

เจงกิสข่านตะโกนกราดเกรี้ยวขึ้นว่า "ถ้าแกเข้ามาอีกเมื่อไร ข้าจะหักคอให้ตายซะ"

ว่าแล้ว เจงกิสข่านก็รองน้ำดื่มเป็นครั้งที่สี่ แต่ก่อนที่จะทรงยกแก้วขึ้นดื่ม พระองค์ได้เอื้อมมือไปหยิบดาบ

"เอาล่ะ เจ้าเหยี่ยว" เจงกิสข่านพูด "ครั้งสุดท้ายสำหรับเจ้า"

หลังจากนั้นเจงกิสข่านนิ่งเงียบ เจ้าเหยี่ยวบินโฉบลงมาจิกถ้วยในมืออีก แต่พระองค์ทรงเฝ้าดูอยู่ เมื่อเหยี่ยวบินใกล้เข้ามาพระองค์จึงเงื้อดาบขึ้นฟันคอเหยี่ยวจนมันตกลงมาตายแทบเท้า

"สาสมกับที่แกทำแล้ว" เจงกิสข่านบอก

แต่เมื่อมองหาถ้วย จึงพบว่ามันหล่นลงไปอยู่ในซอกหินเก็บขึ้นมาไม่ถนัด

"เอาเถอะ ขึ้นไปกินน้ำจากน้ำพุเลยก็ได้" ทรงรำพึง

เจงกิสข่านจึงปีนขึ้นไปตามแนวโขดหินอันสูงชันด้วยความลำบากเพื่อไปให้ถึงตำแหน่งที่น้ำไหลซึมลงมา แต่เมื่อไปถึงที่แล้วจึงพบว่าแหล่งน้ำนั้นเป็นสระแห่งหนึ่ง และมีงูพิษขนาดใหญ่ตัวหนึ่งนอนตายลอยอยู่ เจงกิสข่านชะงัก ลืมความกระหายน้ำเสียสนิท คิดถึงเจ้าเหยี่ยวน่าสงสารที่นอนตายอยู่เบื้องล่าง

"เจ้าเหยี่ยวช่วยชีวิตข้าไว้" ทรงรำพึง "ข้าจะตอบแทนคุณเจ้าอย่างไรดีเพื่อนที่ดีที่สุดของข้า ข้าฆ่าเจ้าเสียแล้ว"

เจงกิสข่านปีนกลับลงมา แล้วอุ้มเหยี่ยวลงนอนในย่ามอย่างอ่อนโยน จากนั้นทรงควบม้าบึ่งกลับวังทันที พระองค์ทรงพูดกับตัวเองว่า

"วันนี้ข้าได้บทเรียนที่เศร้าเหลือเกิน นั่นก็คือว่า อย่าทำอะไรวู่วามในยามโกรธ"

ความซื่อสัตย์จริงใจจากเพื่อนหรือผู้ใต้บังคับบัญชาบางทีก็ยากที่จะอธิบายให้เข้าใจได้ เพราะคนที่อธิบายได้จึงมักจะไม่ใช่คนที่ดีจริง คนดีจริงมักพูดไม่ได้ ทำไม่เป็น ก็คงจะคล้าย ๆ กับนกเหยี่ยวเจงกิสข่านนั่นเอง

๕๕. เปลี่ยนความคิดชีวิตเปลี่ยน

การค้นพบที่สำคัญที่สุด
ในสมัยของข้าพเจ้า
คือมนุษย์สามารถเปลี่ยนชีวิตของเขาได้
โดยการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ
ความคิดของเขา

วิลเลียม เจมส์

แจ็ค เดมป์ซีย์

แจ็ค เดมป์ซีย์ อดีตนักมวยแชมเปี้ยนโลกรุ่นเฮฟวีเวท เล่าเหตุการณ์ที่เขาต้องสูญเสียตำแหน่งแชมเปี้ยนโลกให้ตันนีย์ เมื่อเห็นกรรมการชูมือให้ยีน ตันนีย์ ฐานะผู้ชนะ นั่นหมายความว่าเขาไม่ใช่แชมเปี้ยนโลกอีกต่อไป เขาตระหนักทันใดนั้นว่าเขาแก่ไปเสียแล้ว

ปีต่อมาเขาท้าชิงกับตันนีย์อีกครั้ง แต่ไม่มีประโยชน์เหมือนเขาได้ตัดขาดจากมันไปตลอด ยากจะบังคับจิตใจที่เป็นทุกข์เรื่องนี้ แต่เขาบอกตัวเอง "ผมจะไม่ใฝ่ใจในอดีต หรือร้องไห้เพื่อให้นมที่หกแล้วกลับคืนมา ผมจะยอมรับหมัดที่มากระแทกปลายคาง แต่จะไม่ยอมให้แรงปะทะเล่นงานผมล้มลงกับพื้น"

แจ็ค เดมป์ซีย์ ใช้วิธีใด ? เตือนตัวเองครั้งแล้วครั้งเล่า "ผมจะไม่เป็นทุกข์เรื่องอดีต" งั้นหรือ ? ไม่ใช่ นั่นเท่ากับบังคับเขาคิดถึงความทุกข์เรื่องอดีต ทว่าเขายอมรับความพ่ายแพ้และมุ่งวางแผนการอนาคตหันไปประกอบกิจการอื่น เปิดห้องอาหารแจ็ค เดมป์ซีย์ และสร้างโรงแรมเกรต นอร์ธเธิร์น

ตั้งรางวัลสนับสนุนและจัดงานแข่งขันชกมวย เขาพยายามทำตัวยุ่งกับงานจนไม่มีเวลา หรือสร้างสิ่งจูงใจให้เป็นทุกข์ถึงอดีตอีก

"ผมสบายใจขึ้นมากนับสิบปีมานี้" แจ็ค เดมป์ซีย์ ยอมรับ "รู้สึกเป็นสุขมากกว่าสมัยเป็นแชมป์โลกเสียอีก"

แจ็คยังบอกว่าเขาไม่ได้อ่านหนังสือมากมายนัก แต่เขาปฏิบัติตามคำแนะนำของเชกสเปียร์โดยไม่รู้ตัว "คนฉลาดไม่เคยนั่งคร่ำครวญถึงความสูญเสีย แต่แสวงหาหนทางแก้ไขสิ่งนั้นด้วยจิตใจแจ่มใสร่าเริง"

ฉะนั้นเสียน้ำตาทำไม ? คนเราย่อมผิดพลาดมาก่อนจะเข้าใจ ยอมโง่เขลาก่อนฉลาด ! แม้นโปเลียนยังแพ้สงครามครั้งสำคัญหนึ่งในสามครั้ง

บางทีความหายนะของเราไม่ได้เลวร้ายนัก เมื่อเทียบความพ่ายแพ้ของนโปเลียน เพราะทั้งม้าและทหารที่สูญเสียไปไม่อาจชุบชีวิตคืนมาได้ ฉะนั้นอย่าพยายามเลื่อยขี้เลื่อย

๕๖. มองทุกข์เห็นธรรม

เราแทบจะไม่คิดเลยว่าเรามีอะไรบ้าง
แต่เราคิดเพียงว่าเราขาดอะไรบ้างเท่านั้น

สกอฟ เพนเฮาเออร์

ยอห์น ปาล์มเมอร์

ยอห์น ปาล์มเมอร์ เป็นคนหนึ่งที่ปราศจากความสันโดษในสิ่งที่มีอยู่จนกระทั่งเปลี่ยนตัวเขาจากคนยิ้มแย้มเป็นเงียบขรึม บ้านของเขาอยู่บ้านเลขที่ ๓๐ ถนนที่ ๑๙ เมืองแพ็ตเตอร์ซัน รัฐนิวเจอร์ซีย์

"หลังจากกองทัพบกปลดปล่อยผมเป็นทหารกองหนุนไม่นาน" เขาเล่า ผมเปิดการค้าอย่างหนึ่งขึ้น ผมทำงานหนักทั้งกลางวันและกลางคืน ทีแรกทุกสิ่งทุกอย่างเป็นไปโดยเรียบร้อย แต่แล้วความยุ่งยากเริ่มปรากฏให้เห็น กล่าวคือ ผมไม่สามารถจะหาซื้ออุปกรณ์และสินค้ามาใส่ร้านตามปกติ ผมเกิดวิตกทุกข์ร้อนว่าผมอาจจะต้องเลิกการค้า ซึ่งเจ้าทุกข์อันนี้เองได้เปลี่ยนผมจากคนยิ้มแย้มเป็นหงุดหงิดและอยากพาลทะเลาะกับใครต่อใครเสียร่ำไป ตอนนั้นผมไม่รู้สึกตัวเลยว่าทำไมผมจึงพาลทะเลาะกับเมียของผม ทะเลาะจนมีลู่ทางว่าจะถึงกับแตกแยกกัน ผมไม่รู้จนกระทั่งทหารกองหนุนพิการคนหนึ่งซึ่งทำงานกับผมพูดขึ้น "นี่แน่ะ ยอห์นนี่ คุณควรจะละอายตนเองบ้าง คุณทำเหมือนกับว่าคุณเป็นคนคนเดียวเท่านั้นในโลกนี้ที่มีทุกข์ คุณเพียงแต่ปิดร้านเสียชั่วคราว ครั้นภายหลังเมื่อเหตุการณ์ต่าง ๆ เป็นปกติ คุณก็เปิดมันใหม่เท่านั้นก็หมดเรื่อง คนอย่างคุณมีอะไรต่ออะไรที่น่าจะสันโดษและยินดี แต่คุณกลับทำอาการงุ่นง่านหงุดหงิด พับผ่าซิ ผมอิจฉาฐานะและความเป็นอยู่ของคุณเสียจริง ๆ มองดูผมซิ คุณจะเห็นว่าผมมีแขนเพียงข้างเดียว และ

หน้าครึ่งหนึ่งของผมแหว่งไปเพราะลูกกระสุน แต่ผมไม่เคยร้องทุกข์ ถ้าคุณไม่หยุดทำอาการงุ่นง่านและบ่นโน่นบ่นนี่ คุณไม่เพียงแต่จะสูญเสียการค้าเท่านั้น หากจะสูญเสียสุขภาพของคุณ ชีวิตมีครอบครัวของคุณและมิตรสหายของคุณด้วย"

"คำตักเตือนนี้ช่วยผมให้สำนึกตัวในทันที ทั้งช่วยให้ผมตระหนักว่าผมเป็นคนโชคดีอย่างไรบ้าง ผมจึงตกลงใจเปลี่ยนตัวของผมให้กลับคืนไปเหมือนเมื่อก่อนนี้ และผมทำสำเร็จทุกอย่าง"

โชเปนเฮาเออร์เคยกล่าวว่า "คนเราไม่ค่อยจะคิดถึงสิ่งที่ตนมีอยู่แล้ว แต่มักจะคิดถึงสิ่งที่ตนไม่มี"

๕๗. เกียรติยศชื่อเสียง

ฐานะชื่อเสียงชักพาให้ผู้คนแก่งแย่ง
ทรัพย์สินกระตุ้นให้ผู้คนละโมบ
เร่งเร้าให้เกิดเล่ห์เหลี่ยมฉ้อฉล
นี่คือสาเหตุต้นตอแห่งความวุ่นวายของสังคม

เหลาจื๊อ

"เกียรติ" ก็คือชีวิตที่สองของทหาร

มิไฮล์ คูตูซ้อฟ (Mihail Kutusov) แม่ทัพผู้มีชื่อเสียงของรัสเซีย หลังจากรบชนะนโปเลียน โบนาปาร์ต (Napoleon Bonaparte) ไม่นานก็ถึงแก่กรรมอย่างกะทันหัน นายพลเฒ่าได้ใช้ชีวิตอยู่ในสนามรบมา ๕๐ กว่าปี คนนี้มิใช่แต่จะไม่มีมรดกอะไรเหลือไว้ให้ลูกหลานญาติพี่น้องแม้แต่นิดเดียว ซ้ำยังเป็นหนี้สินรุงรัง ยากจนข้นแค้นอย่างเหลือเชื่อ ในจดหมายฉบับสุดท้ายที่คูตูซ้อฟเขียนให้กับภรรยาเขา มีความตอนหนึ่งว่า

"เงิน ๑๐,๐๐๐ มาร์ค ส่งมาให้เธอสำหรับใช้หนี้อีก ๓,๐๐๐ มาร์ค ให้แอนลาสก้า และอีก ๓,๐๐๐ มาร์ค ให้แก่พาลาซินก้า ซึ่งมันเป็นเรื่องจำเป็นสำหรับเธอ"

สิ่งที่น่าสาปแช่งก็คือ หลังจากที่คูตูซ้อฟจากโลกไปแล้ว พวกเจ้าหนี้ยังเฝ้าติดตามมาทวงหนี้เอากับครอบครัวของเขาอย่างไม่ยอมละเว้น และพระเจ้าซาร์อเล็กซานเดอร์ที่ 1 ก็ได้ปฏิเสธที่จะให้การช่วยเหลือแม่หม้ายคูตูซ้อฟอย่างไม่ไยดี ทั้ง ๆ ที่คูตูซ้อฟได้กอบกู้ประเทศรัสเซียให้พ้นความล่มจมจากเงื้อมือนโปเลียน สร้างความดีความชอบแก่ประเทศชาติอย่างใหญ่หลวง

แต่ประชาชนชาวรัสเซียมิได้ลืมนายพลผู้รักชาติผู้ยิ่งใหญ่คนนี้ คนทั้งหลายคุกเข่าต้อนรับให้ความเคารพอย่างสูงแก่ศพของคูตูซ้อฟ ขณะที่รถบรรทุกศพคูตูซ้อฟแล่นผ่านหน้าพวกเขาส่งกลับไปยังมอสโก จากหมู่บ้านหนึ่งผ่านหมู่บ้านหนึ่ง จากเมืองหนึ่งผ่านเมืองหนึ่ง คนมาส่งและเคารพศพนายพลคูตูซ้อฟมากมายมืดฟ้ามัวดิน ทั้งผู้ชายผู้หญิง ทั้งเด็กเล็กและคนชรา ซึ่งในปัจจุบันรัสเซียได้สร้างอนุสาวรีย์เพื่อระลึกถึงเขาไว้อย่างสมเกียรติ

ไอเซนฮาว นายพลเอก ๕ ดาวของอเมริกา เคยเป็นผู้บัญชาการทหารสูงสุดของทหารพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่สอง นับได้ว่าเขามีความดีความชอบสูง ในปี ๑๙๔๗ (๒๔๙๐) ไอเซนฮาวออกจากราชการทหาร เขากับภรรยาไปหาซื้อรถใหม่เป็นคันแรกในชีวิต เมื่อรถใหม่คันนั้นส่งถึงบ้าน อดีตผู้บัญชาการทหารสูงสุดของพันธมิตรคนนี้ หลังจากตรวจสภาพรถเรียบร้อยแล้วก็เขียนเช็คจ่ายเงินค่ารถไป เงินค่ารถที่จ่ายไปนั้นปรากฏว่าเกือบจะเป็นทรัพย์สมบัติทั้งหมดที่เขามีอยู่ หลังจากที่ไอเซนฮาวจ่ายเงินไปแล้ว เขาก็จูงมือภรรยาเดินไปที่หน้าประตูชี้ไปที่รถแล้วบอกว่า

"ที่รัก ! นี่คือผลงานที่ได้จากราชการทหารหลังจากที่ผมได้ออกจากบ้านเดิมที่อาบีลีนในเทกซัสไปนานถึง ๓๗ ปี"

แม่ทัพอย่างคูตูซ้อฟและไอเซนฮาว ซึ่งมีอำนาจอย่างใหญ่หลวงในอดีต ในบั้นปลายยังยากจนข้นแค้นถึงเพียงนี้ ก็คงจะคิดกันได้ออกว่าในยามที่เขามีอำนาจอยู่นั้น เขาใจซื่อมือสะอาดขนาดไหน ?

คราวนี้มาถึงนักการทหารอัจฉริยะอีกคนหนึ่งในยุคสามก๊กที่คนไทยรู้จักกันดีนั่นคือท่านขงเบ้งแห่งเขาโงลังกั๋ง ขงเบ้งมีจดหมายรายงานต่อพระเจ้าเล่าเสี้ยนซึ่งครองราชย์ต่อจากพระเจ้าเล่าปี่ว่า

"กระหม่อมรับราชการ สนองพระเดชพระคุณเจ้าแผ่นดินองค์ก่อน

จึงมิได้ประกอบอาชีพหาเลี้ยงครอบครัว เวลานี้กระหม่อมยังคงเหลือมรดกที่ตกทอดมาแต่บรรพบุรุษ คือ ต้นหม่อน ๘๐๐ ต้น นาชั้นเลว ๑,๕๐๐ โหม่ว ซึ่งเป็นทรัพย์สินเพียงพอที่จะเลี้ยงครอบครัวของกระหม่อมให้อยู่เย็นเป็นสุขไปชั่วลูกชั่วหลาน สำหรับตัวกระหม่อมเองนั้นรับราชการอยู่ภายนอก ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ล้วนสนองโดยรัฐ ไม่มีอะไรเดือดร้อน จึงมิได้ทำการผลิตอื่น ๆ และไม่เคยคิดที่จะทำให้ตัวเองร่ำรวยยิ่งขึ้น ในวันที่กระหม่อมอำลาจากโลกนี้ไป ครอบครัวของกระหม่อมจะไม่ร่ำรวย มีกองมรดกล้นเหลือ มีทรัพย์สินอยู่ภายนอกมากมาย ซึ่งกระหม่อมถือว่าการกระทำเช่นนี้เป็นการทรยศต่อฝ่าบาท”

พูดในความหมายที่แน่นอนแล้ว การหลั่งเลือด การเสียสละ การอุทิศตนของทหาร ไม่อาจจะได้รับการชดเชยด้วยผลประโยชน์ทางวัตถุใด ๆ ทั้งสิ้น เพราะว่าในโลกนี้ไม่มีสิ่งใดมีค่ายิ่งไปกว่าชีวิตของคนเราอีกแล้ว สิ่งที่สามารถจะชดเชยทดแทนได้ก็มีแต่ “เกียรติ” ที่ประเทศชาติและประชาชนมอบให้กับพวกเขาเท่านั้น “เกียรติ” ก็คือชีวิตที่สองของทหาร

๕๘. ความซื่อสัตย์สุจริต

ซื่อกินไม่หมด คดกินไม่นาน

เมล็ดพืช

แต่ก่อนนานมาแล้ว ยังมีชายชราคนหนึ่งแก่มากจนตัวเองก็จำไม่ได้เช่นกันว่าตัวเองอายุเท่าไรแล้ว ใบหน้าของแกอิ่มเอิบเปล่งประกายเลือดฝาด เคราสีเงินยวงสะอาดตาของแกยาวปกคลุมมาถึงหน้าอก ร่างกายของแกแข็งแรงมาก ตายังไม่ฝ้าฟาง หูก็ยังไม่หนวก แกมีลูกหลานเต็มบ้านเต็มเมือง แต่แกก็ยังเป็นคนจัดการทุกสิ่งทุกอย่างภายในครอบครัว ปีนี้แกตัดสินใจว่าจะเลือกใครคนหนึ่งจากลูกชาย ๑๕ คนของแกมาสืบทอดภารกิจนี้เสียที แต่ว่า จะเลือกใครดีล่ะ...

วันนี้แกคิดว่าวิธีที่ดีที่สุดได้แล้ว จึงสั่งให้ลูกชายทั้ง ๑๕ คนมาพบแล้วแจกเมล็ดดอกไม้ให้ลูก ๆ คนละ ๑ เมล็ด หากใครสามารถปลูกเมล็ดพืชเม็ดนี้ให้งอกงามจนออกดอกบานสะพรั่งคนนั้นก็จะได้เป็นผู้สืบทอดมรดกของแก ลูก ๆ ได้เมล็ดพืชมาแล้วต่างนำไปปลูกและดูแลอย่างเอาใจใส่

ลูกชายคนเล็กของชายชราผู้นี้มีชื่อว่าเสี่ยวเหลียงจือเมื่อได้เมล็ดดอกไม้แล้ว แกก็นำไปปลูกในกระถาง รดน้ำเอาใจใส่อย่างดีทุกวันทุกคืน แต่เมล็ดพืชเม็ดนั้นก็ยังคงไม่แตกกล้าสักที เสี่ยวเหลียงจือรู้สึกเศร้าโศกเสียใจมาก เวลาผ่านพ้นไปอย่างรวดเร็ว ฤดูร้อนย่างกรายมาถึงแล้ว ชายชราผู้เป็นพ่อกำหนดว่าวันนี้จะเป็นวันคัดเลือกกระถางดอกไม้ของลูก ๆ ลูกทุกคนต่างอุ้มกระถางดอกไม้ที่ออกดอกบานสะพรั่งอย่างสวยสดงดงามมาให้ผู้เป็นพ่อชม เพื่อรอการคัดเลือก

ชายชราเดินตรวจดอกไม้ที่สวยงามในมือของลูก ๆ ด้วยสีหน้าที่ไม่มีแววยินดีแม้แต่น้อย แกเดินตรวจจากบุตรชายคนโตมาจนถึงบุตรชายคนที่ ๑๔ โดยมิได้หยุดเลย เมื่อเดินมาถึงเสี่ยวเหลียงจือ บุตรชายคนสุดท้อง ซึ่งยืนถือกระถางเปล่าที่ไม่มีทั้งต้นไม้และดอกไม้ ชายชราจึงหยุดกึกอยู่ตรงนั้น

เสี่ยวเหลียงจือน้ำตาไหลพราก กล่าวกับบิดาอย่างสำนึกผิดว่า "พ่อครับผมไม่มีดอกไม้สดที่จะมอบให้พ่อ..."

ชายชรากลับพูดอย่างยินดีปรีดาว่า

"ลูกเอ๋ย สิ่งที่เจ้ามอบให้พ่อนั้นมีค่ามากกว่าดอกไม้สดมากมายนัก"

"อะไรครับ ?"

"ความซื่อสัตย์ไงล่ะ..."

เรื่องราวมันเป็นอย่างไรกันแน่ ชายชราจึงเปิดเผยความลับต่อลูก ๆ ว่า ที่แท้เมล็ดพืชที่แจกจ่ายแก่ลูก ๆ นั้น เป็นเมล็ดพืชที่นำไปคั่วจนสุกแล้ว ดังนั้น มันจะงอกเป็นต้นไม้ ผลิตดอกสดสวยได้อย่างไร พวกที่ถือกระถางดอกไม้ซึ่งผลิตดอกสวยงามนั้นล้วนเป็นเมล็ดพืชจากที่อื่น ไม่ใช่เมล็ดพืชที่ผู้เป็นพ่อแจกให้ ดอกไม้พวกนั้นเป็นสักขีพยานยืนยันความไม่ซื่อตรงของพวกเขา

สุดท้ายชายชราจึงกล่าวอบรมลูก ๆ ขึ้นว่า

"ขอให้ลูก ๆ จงเป็นคนซื่อตรงเถิด ความซื่อตรงเป็นคุณสมบัติอันล้ำค่าของคนเรา"

ถ้าสังคมใดมีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นแกนกลาง สังคมนั้นก็จะอยู่กันด้วยความสงบร่มเย็นเป็นสุข แม้ไม่ร่ำรวยก็มีความสุขได้

๕๙. รีดนาทาเร้น

คนกอบโกยทรัพย์นั้นรวยทางวัตถุแต่จนทางใจ
คนสันโดษยากจนทางวัตถุแต่รวยทางใจ

สุภาษิตจีน

ข้าหลวงต๊กอิ้ว

เล่าปี่ กวนอู แลเตียวหุย ได้แสดงความเก่งกล้าสามารถให้เป็นที่ประจักษ์ตั้งแต่แรกเริม ออกรบมีชัยชนะมาหลายครั้งหลายครา ต่อมาไม่นานเล่าปี่ได้รับการแต่งตั้งเป็นขุนนางผู้ว่าราชการอำเภออันฮี่

เล่าปี่เป็นคนมีสติปัญญาและทรงคุณธรรม รู้จักรักใคร่ทะนุถนอมอาณาประชาราษฎร์แลผู้อยู่ใต้บังคับบัญชา จึงเป็นที่เคารพนับถือแลสนับสนุนของชาวบ้านชาวเมืองทั้งหลาย กับกวนอูแลเตียวหุยยิ่งรักใคร่ประหนึ่งพี่น้องร่วมสายโลหิต ยามรับประทานอาหารก็อยู่ร่วมโต๊ะ ยามนอนก็อยู่ร่วมเตียงมิเคยได้เหินห่างจากกัน เล่าปี่นั่งลง ณ ที่ใดกวนอูกับเตียวหุยก็ยืนขนาบซ้ายขวาเพื่อให้ความอารักขามิเคยเลี่ยงหลีกตัวไปพักผ่อนตามลำพังไม่ว่าเวลาจะยาวนานสักปานใด

เล่าปี่เข้ากินตำแหน่งข้าหลวงตรวจการก็เดินทางมาถึง เล่าปี่กุลีกุจอออกไปต้อนรับถึงนอกเมืองแลแสดงความคารวะด้วยความนบน้อม แต่ต๊กอิ้วกลับทำเฉยเมยอยู่บนหลังม้าหาคารวะตอบไม่เพียงยกแส้ขึ้นที่หนึ่งพอเป็นพิธี

กวนอูแลเตียวหุยเห็นดังนั้นให้รู้สึกโกรธขึ้นยิ่งนักฝ่ายข้าหลวงต๊กอิ้วได้รับเชิญไปพักผ่อนยังบ้านรับรอง เหล่าม้าเร็วก็ขึ้นนั่งบนเก้าอี้สูงสุดด้วยท่าทีอันยโส ปล่อยให้เล่าปี่ยืนรอฟังคำสั่งอยู่เบื้องล่างตรงขั้นบันไดอย่างนอบน้อม

ครูใหญ่ต่อมา ตั๊กอิ้วจึงถามขึ้นว่า “เจ้าถือกำเนิดจากตระกูลใด”

เล่าปี่ตอบว่า “ข้าพเจ้าสืบสายโลหิตมาแต่เชื้อพระวงศ์ฮ่องเต้แห่งราชวงศ์ฮั่น จำเดิมแต่สมัครเป็นทหารหลวงมาจนบัดนี้ได้เข้าร่วมการศึกสามสิบกว่าครั้ง สร้างความดีความชอบมาไม่น้อย จนได้รับพระราชทานตำแหน่งขุนนางดังที่เห็นอยู่ ณ บัดนี้”

ตั๊กอิ้วได้ฟังก็ตวาดขึ้นทันควัน “เจ้านี่บังอาจแอบอ้างเป็นลูกหลานว่านเครือฮ่องเต้ แลยังปั้นแต่งคำเท็จว่าได้สร้างความดีความชอบในราชการงานเมือง โดยพระบรมราชโองการจำต้องปลดคนสารเลวอย่างเจ้าออกจากตำแหน่ง

เล่าปี่ตอบรับสนองแล้วถอยกลับออกมา พอถึงในเมืองเล่าเรื่องให้คนสนิทซ้ายขวาทั้งหลายฟัง ขุนนางผู้น้อยเหล่านั้นพูดเป็นเสียงเดียวกันว่า “ตั๊กอิ้วพาลพาโลเช่นนี้ เห็นทีจะมิใช่อะไรอื่น กระหายใคร่ได้เงินทองเสียมากกว่า”

เล่าปี่จึงว่า “ตลอดเวลาข้าพเจ้ามิเคยได้เอาสิ่งของอันใดของราษฎรไหนเลยจะมีเงินทองไปประเคนท่านตั๊กอิ้วเล่า”

วันรุ่งขึ้นตั๊กอิ้วเรียกตัวข้าราชการบริพารบรรดาที่อยู่ร่วมงานกับเล่าปี่ไปพบ แล้วบังคับขู่เข็ญให้แฉความชั่วร้ายของเล่าปี่ เล่าปี่ตรงไปขอลาออกจากตำแหน่ง ก็ถูกนายประตูขวางกั้นมิให้เข้าไปมิไยจะได้ชี้แจงอยู่เป็นนาน

วันหนึ่งเตียวหุยรู้สึกหงุดหงิดใจจึงเสพสุราจนเกินพอไปหลายจอกแล้วขี่ม้าผ่านมาทางบ้านพักรับรองเหล่าม้าเร็วพลันเห็นผู้เฒ่าห้าหกสิบคนนั่งร้องไห้อยู่ตรงประตูใหญ่เตียวหุยชักม้าเข้าไปถามไถ่ความ บรรดาผู้เฒ่าจึงว่า “ท่านตั๊กอิ้วบังคับให้ผู้คนทั้งหลายให้ใส่ร้ายใส่ความท่านเล่าปี่อันเป็นการกลั่นแกล้งกันชัด ๆ พวกเราเลยมารายงานความจริงต่อท่านตั๊กอิ้ว แต่ท่านไม่ยอมให้พวกเราเข้าไป กลับสั่งยามให้ใช้แส้โบยพวกเราเสียอีก”

เตียวหุยได้ฟังก็บันดาลโทสะ นัยน์ตาทั้งคู่เบิ่งโตกัดฟันกรอด ๆ พลางโดดลงจากหลังม้าเดินปรี่เข้าไปทางประตูใหญ่มิวายที่นายประตูจะขัดขวางประการใด พอถึงข้างในเห็นต๊กอิ๋วนั่งอยู่กลางห้อง เบื้องหน้ามีชาวบ้านถูกมัดมือไขว้หลังยืนอยู่กลุ่มหนึ่ง

เตียวหุยตวาดขึ้นว่า “ไอ้โจรชาติชั่ว จำกูไม่ได้แล้วหรือ”

มิทันที่ต๊กอิ๋วจะปริปาก เตียวหุยก็ปรี่เข้าไปกระชากผมเจ้าสารเลวลากตัวถูลู่ถูกังออกจากบ้านพักรับรองกระชากลากถูไปจนถึงหลังผูกม้าตรงหน้าที่ว่าการอำเภอใช้เชือกมัดตัวขุนนางจากเมืองหลวงไว้กับเสาอย่างแน่นหนา แล้วหักกิ่งหลิวฟาดลงตามขาทั้งสองของมันเต็มเหนี่ยว

เพียะ เพียะ เพียะ เตียวหุยชูก้านหลิวหวดลงบนร่างข้าหลวงตรวจการไม่หยุดยั้งจนกิ่งหลิวหักไปกิ่งแล้วกิ่งเล่ากว่าสิบกิ่ง

เล่าปี่นั้นได้ยินเสียงอึกทึกครึกโครมดังอยู่นอกที่ว่าการ แต่หารู้ไม่ว่าเกิดเหตุอันใดขึ้น จึงไต่ถามคนสนิทซ้ายขวาได้ความว่า “ท่านขุนพลเตียวหุยมัดคนไว้คนหนึ่งกำลังหวดซ้ายป่านขวาเต็มรัก” เล่าปี่รีบออกไปดู พบว่าผู้ที่เฆี่ยนตีท่านด้วยเหตุอันใด”

เตียวหุยจึงว่า “ไอ้โจรชาติชั่วทำร้ายราษฎรอย่างมันนี่ ไม่เฆี่ยนตีให้สาสมจะปล่อยมันไว้ทำไม”

ต๊กอิ๋วร้องวิงวอนว่า “ท่านเล่าปี่ ช่วยข้าพเจ้าด้วย”

เล่าปี่เป็นคนใจดีรีบสั่งให้เตียวหุยยั้งมือ ขณะนั้นกวนอูตามมาถึงจึงพูดขึ้นว่า “พี่เราได้สร้างความดีความชอบแก่บ้านเมืองมากมาย ผลตอบแทนก็แค่ให้ตำแหน่งขุนนางว่าราชการอำเภอ มิหนำซ้ำยังถูกไอ้ข้าหลวงตรวจการชาติชั่วเหยียดหยามดูหมิ่นเสียอีก มันหาความยุติธรรมมิได้ เห็นได้ว่าที่นี่มิใช่ถิ่นฐานอันเราควรจะพำนักพักพิงต่อไปแล้ว สมควรจะฆ่าไอ้ขุนนางกังฉินนี่

เสีย แล้วทิ้งตำแหน่งขุนนางกลับไปยังบ้านนอกคอกนาของเรา หาทางก่อการใหม่จะดีเสียก่อน”

เล่าปี่ได้ฟังดังนั้นก็เข้าไปหยิบเอาตราประจำตำแหน่งมาคล้องคอต๊กอิ้วพลางกล่าวประณามว่า “อันที่จริง ตามความผิดเอ็งได้กระทำต่อชาวบ้านจักต้องประหารชีวิตจึงจะสมควรแก่เหตุ แต่ได้เห็นท่าที่อันน่าสงสารของเอ็งในบัดนี้จึงไว้ชีวิตไปพลางก่อน ตราราชการนี้ข้าขอเวนคืน ตำแหน่งขุนนางข้าไม่พึงปรารถนา และจะคอยดูต่อไปว่าพวกเอ็งจะจัดการกับข้าอย่างไร”

ต๊กอิ้วเมื่อกลับไปถึงเมืองหลวงแล้วก็ลงมือตั้งข้อหากล่าวโทษเล่าปี่ทันที ทางเบื้องบนจึงรีบส่งคนไปตามจับแต่เล่าปี่ กวนอู เตียวหุย หลบหนีไปนานแล้ว

๖๐. ความยโสอวดดี

คราขึ้นเวทีคุมทหารนับพัน
ม้าศึกนับหมื่น
ครั้นลงเวที ไม่มีที่จะซุกหัวนอน

ม้าเจ๊กอวดเก่งเลยเสียเกต๋ง

ค.ศ. ๒๒๘ ขงเบ้งกรีธาทัพพิชิตเหนือตีกองทัพโจจิ๋นจนพ่ายไป กำลังจะนำกองทัพออกจากเขากิสาน (อยู่ทางตะวันออกของอำเภอหลี่เสียนในมณฑลกานสูปัจจุบัน) ไปยังแม่น้ำอุยซุย ทันใดนั้นก็ได้ข่าวว่าฮ่องเต้วุยก๊กแต่งตั้งให้สุมาอี้เป็นแม่ทัพพิชิตตะวันตก นำกำลังกองทัพ ๒๐ หมื่นมุ่งมาทางตะวันออก

ขงเบ้งตกใจพลางว่า "สุมาอี้มาคราวนี้คงจะมายึดเกต๋ง (อยู่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของจวงลั่งในมณฑลกานสู ตัดทางคมนาคมของเราเสียเป็นแน่ เกต๋งแม้จะเป็นที่เล็ก แต่ถ้าหากสูญเสียไปแล้ว กองทัพใหญ่ของเราก็จะตกอยู่ในอันตราย"

ม้าเจ๊กจึงเสนอว่า "ข้าพเจ้ายินดีจะไปรักษาเกต๋งเอง" ขงเบ้งจึงว่า "เกต๋งหนึ่งไม่มีกำแพงป้องกัน สองภูมิประเทศคับขันยากที่จะรักษา ซ้ำสุมาอี้ก็ร้ายกาจน่ากลัวท่านจะรับมือข้าศึกไม่ไหว"

ม้าเจ๊กจึงว่า "ข้าพเจ้าช่ำชองตำราพิชัยสงครามมาแต่เด็ก ไฉนจะรักษาเกต๋งพื้นที่เท่ากระแบะมือนี้ไม่ได้" ม้าเจ๊กจึงทำทัณฑ์บนไว้ให้ว่าถ้าหากเสียการมาก็ยินดีจะยอมให้ตัดหัว

ดังนั้น ขงเบ้งจึงมอบกำลังชั้นยอด ๒๕,๐๐๐ คนให้กับม้าเจ๊ก และให้อองเป๋งเป็นรองแม่ทัพไปด้วยกำชับให้พวกเขาต้องระมัดระวังเป็นพิเศษ แม้กระทั่งขงเบ้งก็ยังไม่วางใจ ส่งโกเสียงนำทหาร ๑ หมื่น ไปช่วยเหลือทางตะวันออกเฉียงเหนือของเกเต๋ง ให้อุยเอี๋ยนนำทหารไปซุ่มอยู่ทางหลังเกเต๋ง เพื่อคอยช่วยเหลือเช่นกัน

ม้าเจ๊กกับอองเป๋งนำทหารไปถึงเกเต๋งแล้วก็เห็นว่าแถบนั้นมีแต่ทางเล็ก ๆ ในป่าเขามากมาย ม้าเจ๊กหัวเราะว่า “ท่านอัครมหาเสนาบดีนี้คิดมากนัก ทหารวุยก๊กไฉนจะกล้ามาทางนี้”

อองเป๋งจึงท้วงว่า “ถ้าไปตั้งค่ายบนเขา ทหารข้าศึกมาล้อมไว้ ๔ ทิศท่านจะทำประการใด” ม้าเจ๊กหัวเราะตอบว่า “ตำราพิชัยสงครามกล่าวไว้ว่าอยู่ที่สูงคุมที่ต่ำ ก็จะเหมือนดังผ่าไม้ไผ่ เราจะไล่ฆ่ามันไม่ให้มันเหลือกลับไปเลย”

อ๋องเป๋งก็ท้วงว่า “เขาลูกนี้เป็นที่อับ ถ้าหากข้าศึกตัดทางน้ำดื่มกินของเราเสียแล้ว กองทัพของเราจะไม่เกิดความวุ่นวายไปหรือ” ม้าเจ๊กก็นำตำราพิชัยสงครามออกมายืนยันว่า “นี่ก็คือ ตกอยู่ในที่ตายจึงเป็น” ถ้าหากหนทางที่ไปตักน้ำต้องถูกตัดขาดแล้ว ทหารของเราก็จะรบจนสุดชีวิต

ในขณะที่กำลังโต้เถียงกันอยู่ก็มีข่าวมาว่าทหารของวุยก๊กเกือบจะมาถึงแล้ว อ๋องเป๋งรีบนำทหาร ๕,๐๐๐ ไปตั้งค่ายห่างจากภูเขาไปเกือบ ๑๐ ลี้

หลังจากกองทัพวุยก๊กมาถึง สุมาอี้ก็สำรวจรู้สภาพการณ์ต่าง ๆ สั่งให้เตียวคับนำทหารไปสกัดกำลังของอ๋องเป๋งมิให้ยกช่วยได้ ส่งซินหงีไปตัดทางน้ำของทหารจกก๊ก ในวันรุ่งขึ้นสุมาอี้ก็นำกองทัพใหญ่ยกเข้าล้อมภูเขาลูกนั้นไว้อย่างแน่นหนา

ม้าเจ๊กอยู่บนภูเขาโบกธงแดงสั่งให้ทหารจกก๊กทะลวงลงมา ทหารจกก๊กเห็นทหารวุยก๊กมีกำลังมากกว่าตนหลายเท่าไม่กล้าบุก ม้าเจ๊กจึงฆ่าขุนพล ๒ คนที่ถอยหลังเสีย ทหารจกก๊กจึงพยายามตีฝ่าลงมา แต่มาถึงกลางทาง สู้รบติดพันกันจนไม่อาจจะถอนตัวออกมาช่วยได้

จนถึงฟ้ามืดทหารจกก๊กยังไม่มีน้ำเข้าปากสักหยดก็เกิดความอลเวงขึ้นในกองทัพ พอถึงกลางคืนมีทหารที่อยู่ทางใต้ทนอดน้ำไม่ไหว เปิดประตูค่ายไปยอมแพ้ต่อข้าศึก สุมาอี้สั่งให้วางเพลิงรอบ ๆ ภูเขา ทำให้ทหารจกก๊กปั่นป่วนวุ่นวายหนักขึ้น

ม้าเจ๊กรู้ว่ารักษาเขาลูกนั้นต่อไปไม่ได้อีกแล้ว จึงนำทหารที่เหลือออกจากภูเขาลัดเลาะหนีไปทางตะวันตก เตียวคับไล่ติดตามไป ทหารจกก๊กหมดกำลังที่จะต่อสู้ เดชะบุญที่อุยเอี๋ยนรีบมาช่วยไว้ทันจึงได้ตีเตียวคับถอยไป

อุยเอี๋ยนความจริงจะนำทหารกลับไปยึดเกเต๋ง แต่พอไปถึงกลางทางก็ถูกทหารสุมาอี้ ๒ กองล้อมไว้ ในขณะที่ตกอยู่ในอันตราย อ๋องเป๋งก็นำทหารบุกเข้ามาช่วย อุยเอี๋ยนฝ่าวงล้อมออกไปได้ก็พบกับโกเสียง คนทั้งสามจึงปรึกษาหารือกันว่าในคืนวันนี้จะไปปล้นค่ายของวุยก๊กเพื่อยึดเกเต๋งคืนมา

พอฟ้ามืดสนิท ทหารจกก๊กก็แยกเป็น ๓ ทางบุกเข้าไปพร้อมกันจนกระทั่งถึงที่ตั้งค่ายของวุยก๊กไม่เห็นว่ามีคนอยู่เลยสักคน ทันใดนั้นก็มีเสียงประทัดเสียงฆ้องกลองดังสนั่น ทหารวุยก๊กได้เตรียมการล่วงหน้าไว้พร้อมแล้วก็กรูกันออกมาปะทะ ทหารจกก๊กรับศึกไม่ไหว ทิ้งม้าทิ้งไพร่พลจึงตีฝ่าออกมาจากที่ล้อมได้

เมื่อเสียเกเต๋งไปแล้ว กองทัพจกก๊กก็ได้ถูกคุกคามอย่างใหญ่หลวงตลอดแนว ขืนอยู่ต่อไปก็ต้องล้มไปทั้งกองทัพ ขงเบ้งจึงจำต้องจัดกำลังเพื่อถอยกำลังกลับยังจกก๊กหลังจากนั้นขงเบ้งก็จำต้องสั่งประหารม้าเจ๊กด้วยน้ำตาตามวินัยทหาร และเขียนหนังสือสำรวจตัวเองต่อเล่าเสี้ยนว่าใช้คนไม่เหมาะสมเป็นเหตุให้การศึกครั้งนี้ต้องล้มเหลวลงควรต้องรับผิดชอบ ขอให้เล่าเสี้ยนลงโทษตามกฎระเบียบ

๖๑. ทำดีเอาไว้ให้ลูกทำถูกไว้ให้หลาน

ในการระลึกถึงความโชคดีที่ท่านมีชีวิต
ท่านควรจะใช้ชีวิตของท่าน
ให้เป็นประโยชน์แก่ผู้อื่น
เพื่อเป็นการตอบแทน

อีเมอร์สัน

พันท้ายนรสิงห์

เรื่องของพันท้ายนรสิงห์ผู้นี้มิได้มีบันทึกไว้ในพระราชพงศาวดารหรือประวัติศาสตร์ไทยโดยละเอียดชัดเจนทีเดียวนัก ทั้งไม่มีประวัติความเป็นมาแต่เดิมว่ามีชื่อตัวว่าอะไร คงรู้จักกันแต่ในฐานะนายท้ายถือหางเสือเรือพระที่นั่งของสมเด็จพระเจ้าเสือ (พ.ศ. ๒๒๔๖ - ๒๒๕๑) เท่านั้น แต่ก็มีข้อความแสดงถึงความกล้ารับผิดของเขาตามพระราชกำหนดของแผ่นดิน แม้พระเจ้าเสือจะทรงอภัยโทษให้ แต่พันท้ายนรสิงห์จะให้ประหารชีวิตตนเองให้ได้เพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างสืบไป ในที่สุดพระเจ้าเสือก็ต้องรับสั่งให้ประหารชีวิตตามที่พันท้ายนรสิงห์ต้องการ

จึงถือได้ว่าพฤติกรรมของพันท้ายนรสิงห์เป็นแบบอย่างของความกล้าหาญอย่างหนึ่งที่เราเรียกว่า **วีรบุรุษ**

*ถ้าพระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้กล้าหาญ เราก็เทิดทูนพระนามว่าเป็น **วีรกษัตริย์** หรือ **มหาราช** ถ้าเป็นบุคคลธรรมดาสามัญ เราก็ยกย่องว่าเป็น **วีรบุรุษ** หรือ **มหาบุรุษ** ซึ่งมีความหมายอย่างเดียวกันและการแสดงออกถึงความกล้าหาญนั้นก็มิได้หมายถึงการใช้ฝีมือหรืออาวุธยุทโธปกรณ์ต่อสู้กับข้าศึกหรือฝ่ายตรงข้ามเสียเลยทีเดียวนัก*

ส่วนพันท้ายนรสิงห์นั้น เอาชีวิตของตนเองถวายเพื่อรักษาความศักดิ์สิทธิ์ของพระราชกำหนดหรือกฎหมายของแผ่นดิน และเพื่อให้เป็นแบบอย่างแก่ผู้ที่ได้กระทำผิดอย่างใดแล้วจะต้องกล้ารับผิดหรือยอมรับโทษตามกฎหมาย แม้จะต้องโทษถึงประหารพันท้ายนรสิงห์ถือว่าการกระทำความผิดของตนในหน้าที่ครั้งนี้ถือเป็นความผิดขั้นอุกฤษฏ์ หรือความผิดอย่างมหันต์ที่มีต่อองค์พระมหากษัตริย์จะหลีกเลี่ยงมิได้ แม้กระทำลงไปโดยเจตนาหรือมิเจตนาก็ตาม

เรื่องของพันท้ายนรสิงห์ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นในรัชสมัยของ ***สมเด็จพระเจ้าเสือ*** *หรือ* ***สมเด็จพระสรรเพชญ์ที่ ๘*** *(พระนามตามที่เรียกในพงศาวดาร) หรือที่เรารู้จักในชื่อว่า หลวงสรศักดิ์ ในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราชครั้งนั้น*

ครั้งหนึ่งเมื่อเสด็จประพาสทรงเบ็ดตกปลาที่ปากน้ำเมืองสาครบุรี (สมุทรสาคร) ครั้นเรือพระที่นั่งไปถึงตำบลโคกขาม และคลองนั้นคดเคี้ยวมาก ยากที่ผู้จะทำหน้าที่คัดท้ายหางเสือเรือจะทำงานได้สะดวกนัก

พันท้ายนรสิงห์ ถึงแม้จะมีฝีมือในการถือท้ายเรือมาอย่างเชี่ยวชาญแล้วก็ตาม แต่สุดวิสัยเมื่อถึงทางคดเคี้ยวทางหนึ่งเกิดคัดท้ายเรือแก้ไขไม่ทัน ศีรษะเรือพระที่นั่งจึงแล่นไปกระทบต้นไม้ขนาดใหญ่อย่างแรง ถึงกับหักตกลงไปในน้ำ

พันท้ายนรสิงห์เห็นดังนั้นก็ตกใจ ด้วยเกรงว่าจะทำให้พระเจ้าเสือทรงได้รับบาดเจ็บและทรงพิโรธได้ แต่ก็รู้ตัวดีว่าเป็นความผิดของตนที่จะต้องรับโทษตามพระราชกำหนดที่ว่า **"นายท้ายเรือผู้ใดคัดท้ายเรือไปชนตลิ่งจนเป็นอันตราย นายท้ายเรือผู้นั้นมีโทษถึงประหารชีวิต"**

พันท้ายนรสิงห์จึงโดดขึ้นจากเรือพระที่นั่ง และขึ้นนั่งคุกเข่าถวายบังคมบนฝั่ง ร้องกราบทูลให้พระเจ้าเสือทรงประหารชีวิตของตนเสียตามพระราชกำหนด

น้ำพระทัยของพระเจ้าเสือในเวลานั้น ยากที่จะเดาได้ออกเพราะมิได้ทรงพิโรธเลยแม้แต่น้อย กลับทรงเห็นใจพันท้ายนรสิงห์ที่ว่าคลองนี้คดเคี้ยวมากยากที่จะระวังได้ตลอดทาง ซึ่งโปรดประทานยกโทษให้ ตรัสว่า **"เจ้าสิงห์เอ๋ย เอ็งจงมาเป็นนายท้ายเรือต่อไปเถิดกูไม่เอาชีวิตมึงดอก เพราะคลองคดเคี้ยวอย่างไร...กูก็รู้อยู่"**

แต่พันท้ายนรสิงห์กลับกราบทูลขอให้ตัดศีรษะของตนให้ได้ เพราะมิเช่นนั้นแล้วจะเสียขนบธรรมเนียมในพระราชกำหนดกฎหมายไป และซึ่งสมเด็จพระเจ้าเสือจะมาละพระราชกำหนดสำหรับแผ่นดินในข้อนี้เสียดังนี้แล้วสืบไปเบื้องหน้า คนทั้งปวงจะล่วงครหาติเตียนดูหมิ่นได้ จึงขอให้ทรงประหารชีวิตของตนเสียเพื่อมิให้เป็นเยี่ยงอย่างสืบไป

พระเจ้าเสือก็ยังทรงอาลัย จึงมีรับสั่งให้เอาดินมาปั้นเป็นหุ่นรูปพันท้ายนรสิงห์แล้วตัดศีรษะ พันท้ายนรสิงห์ก็ยังไม่ยอม ในที่สุดพระเจ้าเสือก็จำต้องฝืนพระทัย มีรับสั่งให้ประหารชีวิตพันท้ายนรสิงห์ ณ ที่นั้น แล้วให้ปลูกศาลขึ้นสูงประมาณเพียงตา นำเอาศีรษะของพันท้ายนรสิงห์กับศีรษะเรือพระที่นั่งเอกชัยที่หักนั้นขึ้นทำพิธีพลีกรรมไว้ด้วยกันบนศาลนั้น

ศาลเทพารักษ์ "พันท้ายนรสิงห์" ยังคงตั้งอยู่ที่คลองโคกขามเมืองสมุทรสาครในปัจจุบัน ซึ่งเป็นพยานหลักฐานแสดงถึงความเป็นวีรบุรุษของพันท้ายนรสิงห์ นายท้ายเรือพระที่นั่งของสมเด็จพระเจ้าเสือในครั้งนั้น...

ความคดเคี้ยวของคลองโคกขาม ในเวลาต่อมาสมเด็จพระเจ้าเสือก็ได้มีพระราชโองการกะเกณฑ์ให้คนสามหมื่นคนมาทำการขุดคลองโคกขาม

และให้ขุดลัดตัดตรงไปโดยตลอด พระราชกิจในการบ้านเมืองของสมเด็จพระเจ้าเสือก็คงมีเพียงเรื่องขุดคลองโคกขามนี้ออกหน้าเพียงครึ่งเดียว ไม่ปรากฏว่าได้ทำอะไร และงานขุดคลองก็คงทำไปได้เพียงครึ่งเดียว เพราะทรงประชวร และเสด็จสวรรคตเสียก่อน เมื่อเดือน ๖ พุทธศักราช ๒๒๕๑ พระชนมายุได้ ๔๕ และทรงอยู่ในราชสมบัติได้ ๖ ปี

พันท้ายนรสิงห์...ซึ่งบัดนี้ยังคงไว้เป็นอนุสรณ์ที่ตำบลคลองโคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร ในสภาพของศาลเทพารักษ์ซึ่งเป็นศาลศักดิ์สิทธิ์ที่มีผู้ไปกระทำการสักการบูชามิได้ขาด เพราะถือกันว่าวิญญาณของวีรบุรุษในอดีตสามารถให้ความคุ้มครองแก่ผู้ได้รับทุกข์อย่างดี พระเจ้าเสืออยู่ในราชสมบัติ ๖ ปี สิ้นพระชนม์เมื่ออายุ ๔๕ ปี

๖๒. ความจริงของชีวิต

มนุษย์เราเกิดมาพร้อมมือที่กำแน่น
เตรียมที่จะบุกรุกและกอบโกย
แต่เวลาชีวิตออกจากร่าง
มือทั้งสองของเราจะแบออก
ไม่มีสิ่งใดในโลกที่เราต้องการ
ไม่มีสิ่งใดที่วิญญาณจะนำติดตัวไปได้

บิสชอบ ฟูลตัน

ภรรยา ๓ คน

สมัยหนึ่งพระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงแสดงธรรมเทศนาดังนี้

แต่ก่อนมีมหาเศรษฐีคนหนึ่ง เขามีความเป็นอยู่ที่ฟุ่มเฟือย หรูหรามาก แต่เรื่องการบุญการกุศลกลับตระหนี่ขี้เหนียว เขาไม่เข้าใจสัจธรรมแห่งชีวิตว่าเป็นอย่างไร ไม่เคยสนใจเรื่องว่า ตนเกิดมาจากไหน ตายแล้วต้องไปไหน

มหาเศรษฐีมีภรรยา ๓ คน คนที่เขารักที่สุด คือ ภรรยาคนที่ ๓ เพราะเธอชอบแต่งตัวอย่างสวยงาม อยู่ใกล้ชิดกับเศรษฐีตลอดทั้งวัน ไม่เคยห่าง คนที่เขารักรองลงมา คือภรรยาคนที่ ๒ ภรรยาคนนี้เกิดมามีบุญวาสนามาก ตามร่างกายมักจะสวมใส่พวกเพชรนิลจินดาจนแพรวพราวไปทั้งตัว ท่านเศรษฐีก็รักมากเช่นกัน ยามใดได้อยู่ใกล้ชิดกับเธอ เขาก็รู้สึกมีความสุขมาก ยามใดพรากจากเธอก็รู้สึกเศร้าเสียใจ คนที่ไม่รักที่สุดคือภรรยาหลวง ภรรยาหลวงคนนี้จะถูกเขาเรียกใช้ตลอดทั้งวัน ช่วยเขาทำงานตลอดวัน แต่ท่านเศรษฐีกลับไม่เคยสนใจไยดีเธอ หรือห่วงใยสุขภาพของเธอเลย

วันหนึ่งท่านเศรษฐีเกิดป่วยหนัก อาการอยู่ในขั้นหนักมาก ก่อนจะตายเขาได้กุมมือภรรยาคนที่ ๓ ไว้แน่นแล้วกล่าวว่า "เธอเป็นคนที่ฉันรักที่สุด ไม่เคยห่างเธอเลย ปกติเรารักกันเหมือนคนคนเดียวกัน แยกไม่ออก บัดนี้อาการเจ็บป่วยของฉัน ทำให้ฉันคงจะอยู่ได้อีกไม่นานแล้ว เมื่อมาคิดถึงว่าฉันต้องจากโลกนี้ไปอย่างโดดเดี่ยวเดียวดายเช่นนี้ ทำให้รู้สึกว้าเหว่มาก ฉันจึงอยากขอร้องให้เธอมาตายพร้อมกับฉันได้ไหม ?" ภรรยาคนที่ ๓ ได้ฟังเช่นนี้ตกใจจนหน้าถอดสีรีบบอกว่า "ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก แต่ที่ท่านบอกให้ฉันตายพร้อมกับท่านเป็นไปได้อย่างไร ? ท่านอายุมากแล้ว ก็ย่อมต้องตายเป็นธรรมดา ส่วนฉันอายุยังน้อยจะตายตามท่านไปได้อย่างไร ? ท่านก็ดีกับคุณผู้หญิงคนที่ ๒ มากด้วยมิใช่หรือ ? ท่านให้เขาตายพร้อมกับท่านก็แล้วกัน" "โธ่ เสียแรงที่ฉันดีกับเธอมาก" ท่านเศรษฐีได้แต่ถอนใจและเรียกภรรยาคนที่ ๒ มาพบ แล้วบอกกับนางแบบเดียวกับที่บอกกับภรรยาคนที่ ๓ ภรรยาคนที่ ๒ ได้ฟังตกใจจนตัวสั่นรีบบอกว่า "ปกติท่านรักฉันมาก ฉันขอขอบคุณ แต่ที่จะให้ฉันตายพร้อมกับท่านคงยังไม่ได้ เพราะว่าฉันยังสาวอยู่ เมื่อท่านตายแล้ว ฉันยังสามารถแต่งงานใหม่ได้" "โธ่ ปกติฉันรักเธอยังกับอะไรดี ไม่เพียงแต่เธอไม่ยอมตายด้วยกัน เธอยังจะไปเป็นของคนอื่นอีก" ท่านเศรษฐีจนปัญญาได้แต่เรียกหาภรรยาหลวงที่ปกติเขาไม่เคยสนใจเลยมาพบ "ต้องขอโทษเธอเป็นอย่างมาก ที่ผ่านมาฉันได้เย็นชากับเธอเกินไป ตอนนี้ฉันก็กำลังจะตายแล้วแต่ว่าฉันคนเดียวไปปรโลก รู้สึกเดียวดายว้าเหว่มาก ขอให้สงสารฉัน เธอมาตายพร้อมกับฉันได้ไหม ?" เขาอ้อนวอน "โบราณว่าแต่งกับไก่ติดตามไก่ แต่งกับหมาติดตามหมา บัดนี้ท่านจะตายแล้ว ฉันก็ไม่ขออยู่ต่อไปคนเดียว ยินดีที่จะตายตามท่านไปด้วย" ท่านเศรษฐีคิดไม่ถึงว่าภรรยาหลวงจะยอมตายพร้อมกับเขา เมื่อได้ฟังดังนั้นรู้สึกเหลือเชื่อ ทั้งละอายใจแก่ตน "เธอซื่อสัตย์ภักดีกับฉันเช่นนี้ ในทางกลับกันฉันเห็นภรรยาคนที่ ๒ ที่ ๓ สำคัญยิ่งกว่าชีวิตของตนเอง แต่พวกเขากลับเนรคุณใจจืดใจดำทอดทิ้งฉันไม่ยอม

ตายเป็นเพื่อนฉัน ฉันรู้สึกเสียใจและละอายใจตนที่แต่ก่อนทำไมฉันจึงไม่รักถนอมเธอ ไม่สนใจเธอ ไม่ดีกับเธอมากกว่านี้"

เมื่อพระผู้มีพระภาคเจ้าเล่านิทานเรื่องนี้จบ ก็ทรงมีพระดำรัสอีกว่า "ท่านทั้งหลาย พวกท่านเข้าใจความหมายที่แฝงอยู่ในนิทานเรื่องนี้ไหม ? ภรรยาคนที่ ๓ หมายถึง ร่างกายของคนเรา คนทั่วไปมักจะเอาใจใส่ร่างกายของตนเองมาก เวลาอากาศหนาวก็รีบใส่เสื้อผ้าอย่างหนา พออากาศร้อนก็รีบเปลี่ยนเป็นเสื้อผ้าอย่างบาง พอเป็นโรคหวัดเล็กน้อยก็รีบไปหาหมอรักษา นอกจากนี้ ปกติยังแต่งตัวให้มันจนสวยจนสวยงามน่าดู แต่ว่ากายเนื้อเป็นเพียงแค่หน้าตาภายนอก แม้จะบำรุงรักษาหรือตบแต่งให้น่าดูแค่ไหนก็ไม่เกิดประโยชน์ต่อจิตเดิมแท้แม้แต่น้อย พอสิ้นลมปราณก็จะเป็นเพียงแค่ซากศพ ไม่อาจไปพร้อมกับจิตเดิมแท้ได้ แต่ถ้าหากคนเราสามารถใช้กายเนื้อนี้สร้างคุณประโยชน์แก่สังคม สร้างบุญสร้างกุศลก็จะเป็นการเรียกว่าใช้กายปลอมบำเพ็ญความแท้ แบบนี้กายเนื้อถึงจะมีประโยชน์ต่อจิตเดิมแท้

ภรรยาคนที่ ๒ หมายถึงทรัพย์สินเงินทอง เพชรนิลจินดา และลาภยศ ชื่อเสียง คนทั่วไปวัน ๆ ล้วนแต่แสวงหาสิ่งเหล่านี้ มั่งมีแล้วก็ยังอยากมั่งมียิ่งขึ้น มีตำแหน่งสูงแล้วก็ยังอยากสูงยิ่งขึ้น ไม่เคยรู้จักพอ เอาเวลาและสติปัญญาทั้งหมดทุ่มเทให้กับสิ่งเหล่านี้ โดยเฉพาะบางคนเพื่อให้บรรลุเป้าหมายถึงกับทำผิดศีลธรรม ทำผิดกฎหมาย ทว่าลาภยศเป็นของนอกกาย ตอนเกิดไม่ได้พามา ตายแล้วพาไปไม่ได้ การทุ่มเทแสวงหามาตลอดชีวิตต่อให้มั่งคั่งยิ่งกว่านี้ มีตำแหน่งสูงยิ่งกว่านี้ ท้ายสุดก็เหลือแต่ความว่างเปล่า พาไปไม่ได้แม้แต่น้อย แล้วจะมีความหมายอะไรเล่า ? ดังนั้น ความมั่งมีและลาภยศจึงหามีประโยชน์ต่อพุทธจิตอันแท้จริงของตนแม้แต่น้อยไม่ นอกจากท่านจะใช้มันทางบริจาคแสดงออกถึงจิตแห่งความเมตตามีคุณธรรม

ภรรยาหลวง หมายถึง จิตใจของคนเรา ซึ่งก็คือตัวตนของทุกคน หรือจิตพุทธะอันแท้จริง คนทั่วไปรู้จักแต่กายเนื้อ โดยไม่รู้ว่ายังมีจิตพุทธะอันแท้จริงอีกดวงหนึ่ง มันไม่เกิด ไม่ดับ ไม่สกปรก ไม่สะอาด ไม่เพิ่ม ไม่ลด ทั้งเมตตาและว่างเปล่า เสียดายที่คนส่วนใหญ่ไม่รู้จักมัน ดังนั้น จึงไม่สนใจหรือเอาใจใส่มัน เพื่อทำให้มันสว่างไสวขึ้นมา รู้แต่จะทำให้กายเนื้อสมปรารถนาในกิเลสตัณหา ละโมบในลาภยศ กระทั่งจิตดำมืดขุ่นข้น กายอ่อนเปลี้ยเพลียแรง เต็มไปด้วยบาปกรรม ต่อเมื่อตายแล้วถึงรู้ว่า คนเรายังมีจิตเดิมแท้เหลืออยู่ซึ่งก็คือตัวตนอันแท้จริง แต่เนื่องจากขณะมีชีวิตอยู่ ไม่ได้ปฏิบัติธรรมไม่ได้ขัดเกลาจิตจนสว่างไสว ดังนั้น จึงมีแต่บาปกรรมเต็มตัว”

๖๓. สัตว์โลกย่อมเป็นไปตามกรรม

หว่านพืชพันธุ์อย่างไร ผลนั้นไซร้ย่อมได้ตาม
ทำดีได้ดีงามถ้าทำทรามความชั่วมี
หว่านพืชปลูกพันธุ์ดีเจ้าอิ่มพีผลดีเอย

ชาติเดียวใช้กรรมจนหมด

มีเจ้าอาวาสองค์หนึ่งตั้งใจจะบูรณะโบสถ์ขึ้นใหม่ จึงได้ไปบอกบุญกับชาวบ้านตามที่ต่าง ๆ เพื่อจะได้รวบรวมปัจจัยมาซ่อมโบสถ์ บอกบุญอยู่หลายวันก็ยังไม่มีใครสนใจออกเงินบริจาค ต่อมามีเด็กขายขนมหัวล้านคนหนึ่งเกิดจิตศรัทธา จึงเอาเงินที่ขายขนมได้ทั้งหมดบริจาคแก่เจ้าอาวาส ผู้คนเห็นดังนั้นก็บริจาคตามเป็นจำนวนมาก เจ้าอาวาสจึงได้ปัจจัยเพียงพอแก่การซ่อมโบสถ์ ๒ – ๓ วันต่อมา เด็กขายขนมคนนี้ก็เกิดตาบอดขึ้นมาอย่างไร้สาเหตุ และวันต่อมาเด็กคนนี้ก็เดินตกหลุมส้วมตาย

เมื่อข่าวนี้แพร่กระจายทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกว่าไม่ควรทำบุญเพราะทำดีแล้วกลับไม่มีผลดีตอบแทน เมื่อเจ้าอาวาสได้เข้าฌานดูจึงรู้ถึงสาเหตุการตายของเด็กขายขนม ในวันนั้นเจ้าอาวาสได้แสดงธรรมแก่ชาวบ้านว่า “ญาติโยมทุกท่านขออย่าได้เป็นทุกข์เพราะการตายของเด็กขายขนม จนเป็นสาเหตุทำให้เกิดความลังเลสงสัยในเรื่องกฎแห่งกรรม เด็กคนนี้เนื่องจากบุพกรรมส่งผล ชาตินี้จึงต้องเกิดเป็นคนหัวล้าน ชาติหน้าต้องเกิดเป็นคนตาบอด และชาติต่อไปจะต้องตกหลุมส้วมตาย แต่เนื่องจากชาตินี้เขาได้สร้างมหากุศล กุศลผลบุญจากการบริจาคครั้งนี้เป็นผลให้บาปกรรมได้ชดใช้จนหมดในชาตินี้ชาติเดียว ชาติต่อไปก็จะไร้กรรมสนองอีก” ชาวบ้านได้ฟังต่างก็เข้าใจ และเพิ่มความศรัทธาในการทำบุญให้ทานยิ่งขึ้น

๖๘. เพื่อนแท้

จะรู้จักคนรับใช้ดี เมื่อยามใช้งาน
จะรู้จักญาติพี่น้องดี เมื่อยามมีภัย
จะรู้จักมิตรดี เมื่อยามประสบความวิบัติ
และจะรู้จักภรรยาดี เมื่อยามสิ้นเนื้อประดาตัว

มโนธรรมของวานร

ในรัชกาลคังซี ปีที่ ๙ สมัยราชวงศ์ชิง ฤดูหนาวปีนั้นอากาศหนาวเย็นอย่างที่สุด ขณะที่พ่อค้า ๓ คน กำลังเดินทางผ่านเทือกเขาผาโถ่ว ทันใดนั้นเองลิงใหญ่ตัวหนึ่งทะเล่อทะล่าออกมาจากไหนไม่รู้ มันกางแขนยกขึ้นยกลงราวกับพยายามจะหน่วงเหนี่ยวพวกเขาไว้

สักครู่เมื่อพ่อค้าทั้งสามหายตกใจ และสังเกตดูอากัปกิริยาแปลก ๆ ที่เจ้าลิงใหญ่แสดง พ่อค้าคนหนึ่งจึงร้องถามมันว่า

"เจ้าจะขออะไรหรือ"

ลิงตัวนั้นรีบคุกเข่าก้มศีรษะโขกกับพื้น ๒ - ๓ ครั้ง แล้วลุกขึ้นออกเดินนำ เหมือนอยากจะให้ตามไป พ่อค้าทั้งสามจึงตัดสินใจเดินตามลิงตัวใหญ่นั้นไปจนกระทั่งมาถึงกลางเทือกเขา

ณ ที่นั้น พวกพ่อค้าก็พบเห็นร่างของชายวัยชรานอนตัวแข็งทื่ออยู่ใต้หิมะ ! ข้าง ๆ มีตะกร้า ๒ ใบ กับไม้คานวางอยู่ ภายในตะกร้าบรรจุเครื่องแต่งตัวหน้ากากอันเป็นของใช้สำหรับการแสดง

ที่แท้...ร่างชายชราที่พบ เป็นเจ้าของคณะละครลิงเร่ร่อนซึ่งหนาวตายกลางทางนั่นเอง !

ด้วยเหตุที่กลัวจะถูกเข้าใจผิดและอาจต้องคดีความพ่อค้าทั้งสามต่างทำท่าจะวิ่งหนี แต่ทว่าลิงตัวใหญ่นั้นก็ยืนขวางทางพวกเขาไว้ ขณะเดียวกันมันก็ส่งเสียงเรียกร้องคร่ำครวญขอความเห็นใจ พร้อมกับเปิดตะกร้าหยิบเอาห่อผ้าซึ่งมีเงินอยู่ราว ๆ ๓ ตำลึงทอง ออกมายื่นให้พวกเขา พ่อค้าคนหนึ่งจึงถามว่า

"จะให้พวกเรานำไปซื้อโลงมาใส่ร่างเจ้านายเจ้าใช่ไหม ?" แต่ลิงตัวนั้นกลับส่ายหัวไปมา พ่อค้าจึงถามว่า

"เจ้ามอบเงินจำนวนนี้ให้ เพื่อขอพวกเราช่วยฝังร่างเจ้านายของเจ้าใช่ไหม ?"

คราวนี้มันรีบผงกหัว พ่อค้าทั้งสามอดสงสารไม่ได้จึงร่วมแรงกันช่วยขุดหลุม เมื่อขุดได้ลึกพอแล้ว ขณะที่พวกเขาจะยกร่างชายเจ้าของลิงลงฝัง ลิงตัวใหญ่นั้นหันไปหยิบเอาเสื่อจากตะกร้ามาฉีกแบ่งครึ่ง แค่นั้นไม่พอ...มันยังดึงเอาปุยนุ่นจากหมอนออกมากองแบ่งไว้กันหนาว

ถึงตอนนี้เหล่าพ่อค้าต่างซาบซึ้งตื้นตันใจจนไม่อาจกลั้นน้ำตาไว้อยู่ พวกเขาทำตามความประสงค์ของวานรผู้ซื่อสัตย์ ด้วยใบหน้าที่เปียกชุ่มทั้งน้ำตาและเสียงสะอื้นไห้

เมื่อฝังศพเสร็จเรียบร้อยแล้ว ขณะที่พ่อค้าทั้งสามกำลังปรึกษากันเรื่องที่จะพาเจ้าลิงใหญ่นั้นกลับไปด้วยกัน ครั้นเหลียวกลับไปมองท่ามกลางหิมะโปรยปรายสายน้ำตาพรั่งพรู พวกเขาก็เห็นมันเดินวนอยู่รอบ ๆ หลุมศพประหนึ่งอาลัยอาวรณ์ผู้มีพระคุณ วานรใหญ่ร้องไห้ไม่หยุด และแล้วอย่างไม่มีใครคาดคิด...มันวิ่งเอาหัวพุ่งชนกับโขดหินอย่างแรงจนขาดใจตาย !

ท่ามกลางความตะลึงต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น พ่อค้าทั้งสามอ้าปากค้าง ทำอะไรไม่ถูก กว่าจะรู้ตัวว่ามีอีกศพที่ต้องฝัง...เมื่อนั้นจึงได้รู้ว่าทั้งเสื่อและปุยนุ่นที่เจ้าลิงใหญ่นั้นเหลือเอาไว้อีกครึ่งหนึ่งนั้น ก็เพื่อใช้ฝังร่างของมันไว้ให้อยู่ร่วมกับเจ้านายผู้มีพระคุณนั่นเอง

ภายหลังเมื่อลงจากเทือกเขา พ่อค้าทั้งสามได้เล่าเรื่องที่ตนประสบมาจนเป็นที่ร่ำลือแผ่ขยายออกไปอย่างกว้างขวาง

แม้แต่กัววี้คุ่ย กวีแห่งเซียงถัน ก็เคยนำเรื่องนี้มาเขียนเป็นลำนำชื่อ “วานรผู้ล้ำเลิศมโนธรรม”

๖๕. สิ่งเล็ก ๆ ที่ยิ่งใหญ่

ส่วนที่ดีที่สุดของคนดี
ก็คือการกระทำสิ่งเล็ก ๆ ที่ไร้ชื่อ
ไร้คนจดจำด้วยความกรุณาและด้วยความรัก

เอลเดอร์ ฮับบาร์ค

หลี่มี่หลานกตัญญู

นี่เป็นจดหมายฉบับหนึ่ง เป็นจดหมายของหลี่มี่ที่เขียนถึงฮ่องเต้แห่งราชวงศ์จิ้น จดหมายฉบับนี้ก็คือ ***“จดหมายรำพันความในใจ”*** ที่มีชื่อเสียงโด่งดังที่สุดในประวัติศาสตร์วรรณกรรมจีนนั่นเอง นักวิจารณ์วรรณกรรมจีนต่างกล่าวกันว่า ใครก็ตามถ้าหากได้อ่าน “จดหมายรำพันความในใจ” แล้วไม่ร้องไห้ แสดงว่าคนคนนั้นใจแข็งผิดมนุษย์

จดหมายของหลี่มี่เขาเขียนว่าอย่างไรบ้างนะ ทำไมคนที่อ่านจดหมายฉบับนี้แล้วจะต้องสะเทือนใจจนน้ำตาร่วง !

จดหมายฉบับนั้นเขียนว่า

กราบถวายพระพรองค์ฮ่องเต้

หม่อมฉันเป็นคนอาภัพประสบแต่เรื่องร้าย ๆ มาตั้งแต่เด็ก ตอนอายุ ๖ เดือน ซึ่งเพิ่งจะรู้จักหัวเราะ บิดาก็เสียเสียแล้ว พออายุ ๔ ขวบ ลุงของหม่อมฉันก็บังคับให้แม่ของหม่อมฉันแต่งงานใหม่ โชคดีที่ท่านย่าของหม่อมฉันสงสารเด็กกำพร้าผู้โดดเดี่ยวเดียวดายอย่างหม่อมฉัน ท่านจึงกัดฟันเลี้ยงหม่อมฉันมาด้วยความเหนื่อยยาก สมัยเด็ก ๆ หม่อมฉันเป็นคนขี้โรคสามวันดีสี่วันไข้กว่าจะเดินได้ก็อายุ ๙ ขวบ ซึ่งสร้างความทุกข์ยากให้แก่ท่านย่าหม่อมฉัน

อย่างยิ่ง ท่านย่าอายุมากแล้ว ผมขาวโพลนไปทั้งศีรษะ แต่ยังต้องเลี้ยงดูหลานขี้โรคอย่างหม่อมฉัน ท่านย่าต้องป้อนน้ำป้อนข้าว อาบน้ำเปลี่ยนเสื้อผ้า พาหม่อมฉันเข้านอนทุกวัน ด้วยความใส่ใจของท่านย่า ในที่สุดหม่อมฉันก็ค่อย ๆ แข็งแรงขึ้น และโตวันคืน กระนั้นก็ตาม หม่อมฉันก็ยังคงเป็นเด็กกำพร้าผู้โดดเดี่ยวเดียวดาย ไม่มีลุงป้าน้าอา ไม่มีญาติพี่น้อง นอกบ้านไม่มีญาติมิตร ในบ้านไม่มีบ่าวไพร่คอยรับใช้หรือช่วยทำงานบ้าน หม่อมฉันมีเพียงท่านย่าผู้ชราที่คอยเลี้ยงดูเอาใจใส่หม่อมฉัน รักหม่อมฉัน !

แต่ว่าระยะนี้ท่านย่าที่หม่อมฉันเคารพรักมากที่สุดก็ล้มป่วยลงด้วยโรคชราเสียแล้ว ท่านล้มหมอนนอนเสื่อทั้งปี นอนแบอยู่บนเตียงร้องครวญครางด้วยความเจ็บปวด หม่อมฉันต้องเฝ้าไข้ท่านย่าทุกวัน นั่งปรนนิบัติรับใช้ท่านอยู่ข้างเตียง คอยป้อนยา ป้อนอาหาร ไม่กล้าทิ้งท่านไปไหนนานเกินไป

หม่อมฉันซาบซึ้งจริง ๆ ที่ท่านเจ้าเมืองให้เกียรติหม่อมฉัน คัดเลือกหม่อมฉันเป็นซิ่วไฉ แต่เนื่องจากหม่อมฉันต้องอยู่ปรนนิบัติท่านย่า จึงไม่สามารถมารับตำแหน่งได้ เวลานี้ ฝ่าพระบาทยังทรงพระกรุณาเรียกตัวหม่อมฉันมารับตำแหน่งเลขาฯ ส่วนพระองค์ขององค์ชายอีกตำแหน่งหนึ่ง เรื่องนี้นับเป็นเกียรติอันสูงสุดในชีวิตของหม่อมฉันเลยทีเดียว อันที่จริงหม่อมฉันควรจะกราบขอบพระทัยเป็นอย่างสูงที่ทรงพระกรุณาและรีบมารับตำแหน่ง มารับใช้องค์ชายด้วยความยินดีปรีดา แต่ทว่าหม่อมฉันจะทิ้งท่านย่าที่นอนป่วยอยู่บนเตียงได้อย่างไร ?

ท่านเจ้าเมืองได้เร่งเร้าให้หม่อมฉันรีบเดินทางมารับตำแหน่งที่เมืองหลวงหลายครั้งแล้วขุนนางผู้ใหญ่ในเมืองก็ร้อนอกร้อนใจ ส่งคนมาตามหม่อมฉันถึงบ้านหลายครั้ง จะให้หม่อมฉันรีบเดินทางมารายงานตัว หม่อมฉันเองก็ปรารถนาเหลือเกินที่จะสนองพระราชโองการ รีบโบยบินเข้าตำหนักมารับตำแหน่ง เพียงแต่อาการป่วยของท่านย่าทรุดหนักลงทุกวัน หม่อมฉันไม่วางใจที่จะไหว้วานผู้อื่นมาดูแลท่าน จึงได้แต่ลังเลอยู่เช่นนี้ทรมานใจเหลือเกิน

หม่อมฉันทราบดีว่าฝ่าพระบาททรงพระปรีชา ทรงส่งเสริมให้พสกนิกรของพระองค์ยึดมั่นในคุณธรรมแห่งความกตัญญู ผู้สูงอายุทั่วประเทศต่างได้รับการดูแลเป็นกรณีพิเศษ หม่อมฉันจึงคิดว่าฝ่าพระบาทจะเห็นใจหม่อมฉัน

ในสมัยหนุ่ม ๆ หม่อมฉันก็เคยรับราชการมาก่อน ด้วยหวังว่าจะอาศัยตำแหน่งขุนนางเป็นเครื่องเชิดหน้าชูตา บัดนี้ ฝ่าพระบาททรงกรุณาเลื่อนตำแหน่งหม่อมฉันขึ้นเป็นขุนนางผู้ใหญ่ มีหรือที่หม่อมฉันจะกล้าเล่นตัว ? เพียงแต่หม่อมฉันคิดเสมอว่า หากไม่มีท่านย่าที่อุ้มชูดูแลหม่อมฉันมาตั้งแต่เกิด หม่อมฉันหรือจะมีวันนี้ ? ยามนี้ท่านย่าชรามากและป่วยออด ๆ แอด ๆ มีเวลาอยู่ดูโลกได้อีกไม่นานแล้ว ท่านอาจจะจากหม่อมฉันไปได้ทุกเมื่อ ในช่วงเวลาอันสำคัญเช่นนี้ ถ้าหากท่านย่าขาดหม่อมฉันเสียแล้ว ท่านจะใช้ชีวิตในช่วงบั้นปลายที่เหลืออยู่เพียงไม่กี่วันนี้อย่างสงบสุขได้อย่างไร ?

หม่อมฉันสองย่าหลานมิเคยพรากจากกันแม้แต่วันเดียว เราต่างดูแลซึ่งกันและกันมาโดยตลอด เพราะฉะนั้นหม่อมฉันจึงไม่อาจทิ้งท่านย่าได้เวลานี้ หม่อมฉันเพิ่งจะอายุ ๔๔ ปี แต่ท่านย่าอายุ ๙๖ ปีแล้ว หม่อมฉันมั่นใจว่าหม่อมฉันยังมีเวลาอีกมากมายที่จะสนองพระเดชพระคุณฝ่าพระบาท แต่เวลาที่จะตอบแทนพระคุณท่านย่านั้นเหลือน้อยเต็มทีแล้ว หม่อมฉันขอเป็นลูกกาที่เลี้ยงดูแม่กาเถิด ขอให้ชีวิตในช่วงบั้นปลายของท่านย่าได้รับการดูแลเอาใจใส่จากหม่อมฉัน ขอให้หม่อมฉันได้ตอบแทนพระคุณท่านย่าที่เลี้ยงดูหม่อมฉันมาอย่างยากลำบากด้วยเถิด

ความทุกข์ใจของหม่อมฉัน มิใช่สิ่งที่ผู้อื่นจะเข้าใจได้ มีเพียงสวรรค์เท่านั้นที่เข้าใจ ! หม่อมฉันหวังอย่างยิ่งว่า ฝ่าพระบาทจะสงสารหม่อมฉันอนุญาตให้หม่อมฉันได้ทดแทนพระคุณของท่านย่าอีกสักนิด และถ้าหากว่าการดูแลของหม่อมฉันสามารถช่วยให้ท่านย่ามีชีวิตอยู่ต่อไปได้อีกหลาย ๆ ปี

หม่อมฉันก็ยินดีรับโทษประหารชีวิตที่ขัดพระราชโองการ แต่ว่าต่อให้หม่อมฉันตายไปแล้วหม่อมฉันก็จะตอบแทนพระมหากรุณาธิคุณของฝ่าพระบาทอยู่เงียบ ๆ

หม่อมฉันเขียนจดหมายฉบับนี้ด้วยจิตใจที่หวาดหวั่นอย่างยิ่ง หวังว่าฝ่าพระบาทจะให้อภัยความจำเป็นของหม่อมฉัน !

ด้วยเกล้าด้วยกระหม่อม ขอเดชะ/หลี่มี่

ทีแรกฮ่องเต้โกรธมากที่หลี่มี่ไม่ยอมมารับตำแหน่ง พระองค์หวังอย่างยิ่งว่าคนดี ๆ อย่างเขาจะรีบเข้าวังมาอบรมบ่มสอนพระโอรสของพระองค์ แต่หลังจากได้ทอดพระเนตรจดหมายฉบับนี้แล้ว ฮ่องเต้ก็ซาบซึ้งในความกตัญญูของหลี่มี่อย่างยิ่ง จึงทรงอนุญาตให้เขาดูแลย่าผู้เฒ่าในช่วงบั้นปลายชีวิตได้ หลังจากที่ท่านย่าของหลี่มี่เสียไปแล้ว ฮ่องเต้ก็ยังอนุญาตให้หลี่มี่อยู่ไว้ทุกข์จนครบกำหนด แล้วจึงเรียกเขาเข้าวังมารับใช้องค์ชายทรงสนับสนุนหลี่มี่ให้ทำหน้าที่หลานกตัญญูตามที่หวังไว้ทุกประการ

รายชื่อผู้ร่วมจัดพิมพ์หนังสือ ความดีไม่มีสูญ

๑. พระธรรมเสนาบดี เจ้าอาวาสวัดพระธาตุดอยสุเทพราชวรวิหาร
๒. พระศรีสุธรรมเวที ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระปฐมเจดีย์ราชวรมหาวิหาร
๓. พล.อ.ธงชัย-คุณศยารักษ์ เกื้อสกุล
๔. พล.อ.พัฒนา ขำสุนทร
๕. พล.อ.พบสุข สุธารนันท์
๖. พล.ท.พิบูลย์ วิเชียรวรรณ
๗. พล.อ.ปมุข อุทัยฉาย
๘. พล.ท.สุชาติ ผ่องพุฒิ
๙. พล.ต.มณฑล ปราการสมุทร
๑๐. พล.ต.กฤต ผิวเงิน
๑๑. พ.อ.พรประสิทธิ์ กล่ำสมบัติ
๑๒. พล.อ.ต.จิรวัฒน์-ผศ. ดร.สุทธีพร มูลศาสตร์
๑๓. พล.ต.ณัฏฐ์สิทธิ์ ละแมนชัย
๑๔. พ.อ.นพดล จิเจริญ และครอบครัว
๑๕. พ.อ.คม-รศ. ดร.ฉันทนา วิริยเวชกุล
๑๖. พ.อ.ปิยะมิตร พลเยี่ยม และครอบครัว
๑๗. พ.อ.กิตติ-พ.ท.หญิงปัทมา สมสนั่น
๑๘. คุณสุพจน์ ธูปแพ
๑๙. อาจารย์นวลฉวี คุ้มประยูร
๒๐. คุณสุรชัย เชื้อเล็ก
๒๑. คุณเพชรรัตน์ สุทธิพงษ์ไกวัล
๒๒. คุณนิตยา สุทธิพงษ์ไกวัล
๒๓. คุณณัฐรุจา สุทธิพงษ์ไกวัล
๒๔. นายพงศ์สันท์-พ.ต.ท.หญิง รัตนา-ด.ช.จิตรภานุ ละมูนกิจ
๒๕. คุณจริยา กสิวิทย์อำนวย
จ.ส.อ.กฤษฎา-นายณรงค์พงศ์-นายพงศ์ภวัน คชเกตุ
๒๖. คุณกัญญาภัค พิทยา
๒๗. คุณชำเรือง ปิ่นนาค (เจ๊อ้วนกะหรี่ปั๊บ)
๒๘. คุณสุวรรณี เตชะเพิ่มผล
๒๙. คุณเกรียงศักดิ์-คุณพิมพ์ไท นุชลำยอง
๓๐. คุณภูวเดช-คุณวิภาดา เตชะเพิ่มผล
๓๑. คุณชะลอ มากจุ้ย
๓๒. อาจารย์บัวเกศแก้ว เจียรศรีวิมล
๓๓. คุณอวยพร-นายวศิน-นายวสี อัมโรสถ
๓๔. คุณพรทิพย์-คุณกมลาลักษณ์ ตั้งนิมิตมงคลและครอบครัว
๓๕. คุณเบญจพร พงษ์ประดิษฐ์ และครอบครัว
๓๖. คุณมาลี ศรีศักดิ์
๓๗. คุณเสริมวุฒิ สุวรรณโรจน์
๓๘. คุณเกรียงศักดิ์ วรรธะมานี
๓๙. คุณสุรศักดิ์ คงวงศ์สิริพร
๔๐. คุณนิพัทธ์ นิพัทธ์วรกานต์
๔๑. คุณนิ่มนวล-คุณพยนต์ เทียนประเสริฐ
๔๒. คุณรัฐพงษ์ เถามณี
๔๓. ร.อ.วิจิตร-คุณดวงพยง เพรียวพานิช
๔๔. คุณวราภา หมื่นวิเศษ
๔๕. คุณชนกันต์ ดวงชอุ่ม
๔๖. คุณศลิษา มธุรสสุคนธ์
๔๗. ด.ญ.ณัฐมน-ด.ช.ภัทรกิตติ โสภณ
๔๘. คุณอังคณา ศิริตัย
๔๙. คุณศิรประภา ไชยเจริญค้า
๕๐. คุณประสิทธิ์ พัฒนศักดิ์ภิญโญ

๕๑. คุณอมร ฝักทองอยู่
๕๒. คุณกฤศธร แจ่มใส
๕๓. คุณนิตยา สันติลักขะ
๕๔. คุณกำพล ธนภิญโญรักษ์
๕๕. คุณมณฑิรา สินทรัพย์
๕๖. คุณพรพิมล ประมวลทรัพย์
๕๗. คุณกล่องแก้ว นพรัตน์
๕๘. คุณปรีชา เปรมปราโมทย์
๕๙. คุณมารยาท พฤกษาวรกุล
๖๐. คุณวรรณา สอดจันทร์
๖๑. คุณรานีย์ ก่อเกิด
๖๒. คุณขนิตฐา วัฒนกฤษฎา
๖๓. คุณกฤชพล เยี่ยมสวัสดิ์
๖๔. คุณสุวรรณ วุฒิธัญญสิทธิ์
๖๕. คุณรัตติมา วงศ์บางโพ
๖๖. คุณกนกพร ประจันตเสน
๖๗. คุณหทัยกานต์ ธัญญะสิทธิ์
๖๘. คุณเบญจพร บริพันธุ์
๖๙. คุณครูกาญจนาณัฐ จูงวงศ์
๗๐. คุณเบญจวรรณ บุญต่อ
๗๑. คุณนิ่มนวล-คุณพยนต์ เทียนประเสริฐ
๗๒. คุณเกศริน ศรีรัตนวิชัยกุล
๗๓. คุณวิชัย พลาพิริยกิจ
๗๔. คุณสมบูรณ์-คุณสุปราณี เอื้อพิพัฒน์
๗๕. ด.ต.สมเจตน์ ฉากประดู่
๗๖. คุณบาดินทร์-ด.ช.บูรพา สอนโสภา
คุณรุ่งอรุณ สกุลแก้ว
๗๗. คุณสุรสีห์-คุณชวนพิศ ผดุงสิทธิ์
๗๘. คุณพรทิพย์ สุขสำเนียง คุณกมลณัช
ทรงอมรสิริ คุณอารี ลิมปภานนท์
๗๙. คุณศิริณภา ธัญญวนิช คุณสุดใจ จีนศาตร์
๘๐. คุณกรศิริ วรรณนิยม
๘๑. คุณธัชพล วรรณนิยม
๘๒. คุณบงกช โพธิ์น้อย
๘๓. คุณสมนึก วัฒนพานิช
๘๔. คุณสมพงษ์ พละการ
๘๕. น.ต.บุญเชิด-อ.โสพิศ จันทร์กลม
๘๖. คุณวาริน นูแป
๘๗. คุณสุวรรณา แผ่นพงษ์ศิลป์
๘๘. คุณณรงค์ คำกำหลง
๘๙. นายแพทย์วัชรวีร์ วนิชพงศ์วรนน
๙๐. คุณลออศรี ใจยงค์
๙๑. คุณวันทนีย์ ดำรงศิริ และครอบครัว
คุณเพียงใจ แช่ลิ้ม
๙๒. คุณณัฐวุฒิ เหล่ารบ
๙๓. คุณจุฑารัตน์ ดิถีสวัสดิ์เวทย์
๙๔. คุณอังคณา ดาดวน
๙๕. คุณสมพงษ์-คุณสมศรี ไชยจารุวณิช
๙๖. คุณทัศนีย์ บุษปวัต
๙๗. ร.อ.วิจิตร-คุณดวงพยง เพรียวพานิช
๙๘. คุณอุไรพร-คุณสมบัติ นาคะเสถียร
๙๙. คุณวิรัช ทองดอนจุย
๑๐๐. คุณธัญรัศม์ ธาณิภัทร
๑๐๑. คุณศักดิ์ชาย แสงเดือน
๑๐๒. คุณสุรศักดิ์ ชาญเวช
๑๐๓. คุณสุชาติ โพธิ์ปริสุทธิ์
๑๐๔. คุณธีระยุทธ สำนวน
๑๐๕. คุณสุชาติ กิตติไพศาลทรัพย์
๑๐๖. พล.ต.โสภณ-คุณสุวัทนา ปรุงสุวรรณ์
๑๐๗. คุณสมปอง อร่ามทอง และครอบครัว
๑๐๘. คุณสมชาย อร่ามทอง
๑๐๙. พล.ร.ท.อำนาจ บุญญะไพบูรณ์
๑๑๐. คุณสุนทร นิ่มเจริญ
๑๑๑. คุณสุรพล ชินะพัฒนวงศ์
๑๑๒. คุณไพโรจน์ ฉัตรเฉลิมชัย

๑๑๓. คุณสมบุญ วรรณนิยม
๑๑๔. คุณกันยา สุวัฒวิตยากร
๑๑๕. คุณเสริมศักดิ์ สุขเจริญ
๑๑๖. คุณศันสนีย์ บุญยัง
๑๑๗. คุณละมัย อินทนิล
๑๑๘. คุณประเทือง อำพันแสง
๑๑๙. คุณวิรัช บูรณ์ทรัพย์
๑๒๐. คุณสมศักดิ์ ไชยประภา
๑๒๑. คุณประจักร์ โกษาวัง
๑๒๒. คุณถวิล รัตนากรพิทักษ์
๑๒๓. คุณทองคำ การินทร์

• กองทุน ศ.ศิลาแลง •

บัญชีธนาคารไทยพาณิชย์

เลขที่ ๐๑๘-๒๔๙๐๗๑-๕

ออมทรัพย์ สาขาบางกระบือ

โทรศัพท์ ๐๘-๑๑๒๓-๘๗๙๑ แฟกซ์ ๐-๒๒๔๑-๐๑๙๑

สิ่งล้ำค่าที่สุดของเราคือชีวิต
และเราจะเป็นเจ้าของชีวิตได้เพียง
ครั้งเดียวเท่านั้น
สิ่งที่สวยงามที่สุดของคนเรา
คืองานที่เราสร้างขึ้น และสามารถรับใช้
ประชาชนต่อไปภายหลัง
ที่ชีวิตของเราดับสูญไปแล้ว

นิโคไล อาซารอฟสกี้

จงจำไว้ว่า
ไม่มีสภาวะใดของมนุษย์ที่จะยั่งยืนตลอดไป
ดังนั้น จึงไม่ควรสนุกสนานจนเกินขอบเขตในยามที่โชคดี
และไม่ควรเศร้าโศกมากเกินไปในยามที่โชคร้ายมาเยือน

โสเครตีส

ความดีไม่มีสูญ